SAİT FAİK ABASIYANIK

Mahkeme Kapısı

TÜRKİYE İŞ BANKASI
Kültür Yayınları

BÜTÜN ESERLERİ - 14

Fotoğraf: Ara Güler

Sait Faik bu kez bir ay boyunca izlediği adliye mahkemelerindeki "tutukluların" öykülerini yazıyor. Bu kişiler Sait Faik'in bildik evreninin bildik yüzleri: kimsesizler, yoksullar, işsizler, balıkçılar, oyun olsun diye hırsızlık yapan çocuklar... Ve öte yanda yargının soğuk yüzünü yansıtmaktan uzak, iyicil yargıçlar çıkar karşımıza. Suçlu olarak mahkemede bulunan çoğu kişiyi, önce insan olduğunu anımsatan ayrıntılarla, onların önce bir oğul ya da bir baba olduğunu vurgulayarak anlatır Sait Faik. Aslında ona göre ortada suç da yoktur, suçlu da. Okura da hepsini tahliye etmek düşer...

9 786053 327592

13 TL

Darüşşafaka 1863 CEMİYET
Eğitimde Fırsat Eşitliği

Genel Yayın: 3553

Sait Faik Abasıyanık 18 Kasım 1906'da Adapazarı'nda dünyaya geldi. İlköğrenimini Rehber-i Terakki Okulu'nda tamamladıktan sonra, 1925'te İstanbul Erkek Lisesi'ne yazıldı. Aldığı disiplin cezası nedeniyle ortaöğrenimini Bursa Erkek Lisesi'nde tamamlamak zorunda kaldı (1928). Bir süre İstanbul Darülfünunu'nda (Üniversitesi) Türkoloji okudu (1928). Babası Mehmet Faik Bey'in isteğiyle iktisat öğrenimi için İsviçre'ye gitti. Lozan'dan kısa süre içinde ayrılarak Fransa'nın Grenoble şehrine geçti ve 1931-1935 yılları arasında Fransa'da kaldı. İstanbul'a dönünce kısa bir süre Halıcıoğlu Ermeni Yetim Mektebi'nde Türkçe öğretmenliği yaptı. Babasının ısrarıyla açtıkları toptancı tahıl dükkânını işletmeye başladı, fakat başarısızlıkla sonuçlanan bu girişimin ardından sadece yazı yazarak geçinmeye karar verdi.

Babasını 1939'da kaybetti ve annesi Makbule Hanım'la birlikte Burgazada'daki evlerinde yaşamaya başladı. İkinci Dünya Savaşı sırasında bir ay kadar *Haber* gazetesinde adliye muhabirliği yaptı (1942). "Modern edebiyata yaptığı hizmetlerden dolayı" Amerika'daki Mark Twain Derneği'ne onur üyesi seçildi (1953). 11 Mayıs 1954 tarihinde uzun süredir mücadele ettiği siroz hastalığına yenik düşerek hayatını kaybetti. Annesinin ölümünün ardından (1963) Burgazada'daki evleri "Sait Faik Müzesi" haline getirildi (1964). Vasiyeti gereğince kitap teliflerinden elde edilen gelirler Darüşşafaka Cemiyeti'ne kaldı. 1955 yılında yazarın annesi tarafından başlatılan "Sait Faik Hikâye Armağanı" sürmektedir.

Eserleri

Öykü: *Semaver* (1936, Remzi Kitabevi), *Sarnıç* (1939, Çığır Kitabevi), *Şahmerdan* (1940, Çığır Kitabevi), *Lüzumsuz Adam* (1948, Varlık Yayınları), *Mahalle Kahvesi* (1950, Varlık Yayınları), *Havada Bulut* (1951, Varlık Yayınları), *Kumpanya* (1951, Varlık Yayınları), *Havuz Başı* (1952, Varlık Yayınları), *Son Kuşlar* (1952, Varlık Yayınları), *Alemdağ'da Var Bir Yılan* (1954, Varlık Yayınları), *Az Şekerli* (1954 -ölümünden sonra-, Varlık Yayınları).

Roman: *Medar-ı Maişet Motoru* (1944, Yokuş Kitabevi; 2. baskısı *Birtakım İnsanlar* adıyla, 1952, Varlık Yayınları), *Kayıp Aranıyor* (1953, Varlık Yayınları).

Şiir: *Şimdi Sevişme Vakti* (1953, Yenilik Yayınları).

Röportaj-Öykü: *Tüneldeki Çocuk* (1955, Varlık Yayınları), *Mahkeme Kapısı* (1956, Varlık Yayınları).

Diğer Yapıtları: *Balıkçının Ölümü-Yaşasın Edebiyat* (1977, Bilgi Yayınevi), *Açık Hava Oteli* (1980, Bilgi Yayınevi), *Müthiş Bir Tren* (1981, Bilgi Yayınevi), *Sevgiliye Mektup* (1987, Bilgi Yayınevi).

Çeviri: *Georges Simenon'dan Yaşamak Hırsı* (1954 -ölümünden sonra-, İstanbul Yayınları)

Darüşşafaka: Eğitimde Fırsat Eşitliği...

Edebiyatımızın büyük öykücüsü Sait Faik Abasıyanık'ın eserlerinin yasal temsilcisi Darüşşafaka Cemiyeti, 1863 yılından bu yana yardımsever vatandaşlarımızın bağışlarıyla, babası veya annesi hayatta olmayan, maddi olanakları yetersiz, yetenekli çocuklarımıza uluslararası standartlarda eğitim fırsatı sunuyor. Dokuz yaşında ailelerinden emanet alınan çocuklarımızın düşünen, araştıran, sorgulayan, özgüvenli, topluma karşı sorumlu, aydın bireyler olarak hayata atılmalarını sağlıyor. Bugün ülkemizin dört bir yanından sınavla seçilen 1.000'e yakın öğrenci, İstanbul Maslak'taki Darüşşafaka Eğitim Kurumları'nda, dördüncü sınıftan liseyi bitirinceye kadar tam burslu ve yatılı okuyor. Öğrencilerin eğitim hayatları boyunca giyim, barınma, yemek, kırtasiye, sağlık gibi tüm ihtiyaçları Cemiyet tarafından karşılanıyor.

1863 yılında Yusuf Ziya Paşa, Vidinli Hüseyin Tevfik Paşa, Gazi Ahmet Muhtar Paşa, Sakızlı Ahmet Esat Paşa ve Ali Naki Efendi tarafından kurulan Darüşşafaka Cemiyeti'nin başlangıçtaki amacı, Kapalıçarşı'daki esnaf gençlerin eğitimine kaynak sağlamaktı. Beyazıt'taki eski Valide Mektebi'nin onarımını üstlenen Cemiyet, pek çok aydının burada gönüllü öğretmenlik yapmasını sağladı. 1868'e gelindiğindeyse Cemiyet, İstanbul Fatih'te okul inşasına başladı; 29 Haziran 1873'te "Darüşşafakat'ül İslamiye" adıyla kapılarını parasız, yatılı ve özel statülü olarak açtı ve o günlerden bugüne "eğitimde fırsat eşitliği" misyonuyla varlığını daha da güçlendirerek sürdürüyor.

Darüşşafaka ve Sait Faik: Darüşşafaka'nın misyonuna gönül verenlerden biri de Sait Faik'tir. Vefatından bir yıl önce, Fatih'te bulunan Darüşşafaka Lisesi'nin düzenlediği bir edebiyat matinesine katılan ve ardından okulu dolaşan usta yazar, gördüklerinden o kadar etkilenir ki, annesi Makbule Abasıyanık'a kitaplarının telif bakkını ve mal varlıklarını Darüşşafaka'ya bağışlamayı önerir. Annesi de bu arzuya uyarak yazarın vefatından sonra, 8 Kasım 1954 tarihinde düzenlediği vasiyetnameyle kitaplarının telif haklarını ve bazı gayrimenkulleri Cemiyet'e bırakır. 1964'te kendisine intikal eden bu vasiyetnameye titizlikle sahip çıkan Darüşşafaka, yazarın pek çok öyküsünü kaleme aldığı evini "müze" olarak korumaya aldı ve ölüm yıldönümü olan 11 Mayıs'ta o yıl içinde yazılmış en iyi öyküye "Sait Faik Hikâye Armağanı"nı vermeye başladı. 1955 yılından bu yana verilen armağan, edebiyatımızın "en uzun soluklu öykü yarışması" unvanını elinde bulunduruyor. Armağan, 2012 yılından itibaren Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları iş birliğiyle veriliyor.

Ayrıntılı bilgi için: www.darussafaka.org

TÜRK EDEBİYATI

SAİT FAİK ABASIYANIK
MAHKEME KAPISI

© TÜRKİYE İŞ BANKASI KÜLTÜR YAYINLARI, 2012
Sertifika No: 40077

EDİTÖR
RÜKEN KIZILER

GÖRSEL YÖNETMEN
BİROL BAYRAM

DÜZELTİ
ADİL İZCİ

GRAFİK TASARIM UYGULAMA
TÜRKİYE İŞ BANKASI KÜLTÜR YAYINLARI

I.-II. BASIM: VARLIK YAYINLARI, 1956-1965
III.-XXII. BASIM: BİLGİ YAYINEVİ, 1970-2001
XXIII.-XXXVIII. BASIM: YKY, 2002-2011

TÜRKİYE İŞ BANKASI KÜLTÜR YAYINLARI'NDA
I. BASIM: MAYIS 2016, İSTANBUL
V. BASIM: TEMMUZ 2019, İSTANBUL

ISBN 978-605-332-759-2

BASKI
AYHAN MATBAASI
MAHMUTBEY MAH. 2622. SOK. NO: 6 / 31
BAĞCILAR İSTANBUL
Tel: (0212) 445 32 38 Faks: (0212) 445 05 63
Sertifika No: 22749

Bu kitabın tüm yayın hakları saklıdır.
Tanıtım amacıyla, kaynak göstermek şartıyla yapılacak kısa alıntılar dışında gerek metin, gerek görsel malzeme hiçbir yolla yayınevinden izin alınmadan çoğaltılamaz, yayımlanamaz ve dağıtılamaz.

TÜRKİYE İŞ BANKASI KÜLTÜR YAYINLARI
İSTİKLAL CADDESİ, MEŞELİK SOKAK NO: 2/4 BEYOĞLU 34433 İSTANBUL
Tel. (0212) 252 39 91
Faks (0212) 252 39 95
www.iskultur.com.tr

Anlatı

mahkeme kapısı

SAİT FAİK ABASIYANIK

TÜRKİYE İŞ BANKASI
Kültür Yayınları

İçindekiler

Seylan Çayı Hırsızları ____ 1
Modern Bir Karı Koca ____ 9
"Bursa'dan Cesur Bir İhtiyar Geldi" ____ 15
İki Buçuk Liralık Bir Rüşvet ____ 23
Bir Peri Masalı mı? İpekli Kumaş Hırsızlığı mı? ____ 29
Üç Bayan Bir Bay ____ 35
Koltuk Değnekli Adam ____ 41
Pişmanlık ____ 47
Nüfus Tezkeresiz Adam ____ 53
Sultan Mahmut Türbesi'nin Kurşunları ____ 59
Altmış Liralık Bir Kadın Çantası ____ 65
Bıçakla Oynanmaz ____ 71
Yüze Yakın Basamak ____ 77
Çamaşır İpleri ve Don Gömlek Hayaletleri ____ 83
Üniversiteliler ve Bir Bayan ____ 91
Artistler Turneye Çıkarlarken ____ 97
Bu Senenin Meşhur Karakışı Cinayeti ____ 103
Dayının Ceketi ____ 109
H. Soğukpınar ____ 115
Yerli İskoç Kumaşından Spor Ceket ____ 121
100.000 Marsilya Kiremiti ____ 127
Meryem Ana Kandili Ampulünün Kordonu ____ 133
Davacıya Göre: Bir Muharebe ____ 141
Başkalarının Derdiyle Dertlenen Bayan ____ 147
Mahkemeye Verilen Mektuplar Kimin? ____ 153
Portakal Ezmelerinde Boya Var mı, Yok mu? ____ 161

Bu edisyon, Varlık Yayınları (1. Basım, 1956), Bilgi Yayınevi (2001) ve YKY (2011) basımları karşılaştırılarak hazırlanmıştır. Farklı dillerden aktarılan sözcüklerle ilgili bir sözlük çalışması yapılmış, gerekli görülen sözcüklere dipnotlama yöntemiyle kitapta yer verilmiştir.

Önceki basımlardan farklı olarak röportajların ilk yayınlandıkları *Haber Akşam Postası* gazetesinden kupürler kitaba eklenmiştir.

Editörün notu

HABER

AKŞAM POSTASI

İSTANBUL — ADRES: ANKARA CADDESİ YAZI TURDU — İSTANBUL

144/28

ABONE ŞİKÂYETLERİNİZİ NASIL YAPMALISINIZ?
— Yazısı 2 nci sayfada —

ı Sabahki Bomba Davas

Pavlof, parçalanan adamın ömer olmadığını iddia etti

Pavlof, Ömerin ortadaki rapora rağmen ameliyat geçirmediğini, akrabaları dinlenirse meselenin aydınlanacağını söyledi

Süleyman suikast ile alâkası olmadığını ileri sürerek tahliyesini istedi

Rus mıznunlar, tahkikatın tevsi edilmesini ist yorlar

Ankara, 6 (Hususi muhabirimizden) — Ağır ceza mahkemesinde suikast teşebbüsü mesuliyetiyle arkadaşlarının muhakemelerine saat 9.45 de devam edildi. Kurallar dairesinde bir mavi dosya ve bir de Ulus gazetesi olduğu halde, Pavlof da duruşmada bir taraf avukatı ve polis gazetecileriyle beraber mahkemeye gelmişlerdi.

Celse açılınca, ilk sözü Süleyman istedi

Reis kendisine:

— Ne ise ne!

Dedi.

Süleyman:

— Bir istidam var!

Cevabını verdi.

Bundan sonra reis ilk sözü Abdurrahmana verdi.

Abdurrahman:

— Geçen celsede Pavlof ve Korsakof için demiştim ki, bunlar yalnız bir komünist gibi değil, bir Rus gibi hareket ediyorlar. Rus

(Devamı 3 üncüde)

regidor dafileri ponlara tim oldu

(A.A.) — Japonlar, bir subay çıkarma teşeb-

(A.A.) B.B.C.

Yüzyıllardır sapındırın gibi Japonlar Karoşi'nin başlangıcından, 300, ...ın muharebesi başlamış - ...Komşular müdafaalarını ...göndermişler, Belçikamızdaki ...gibi demokratları Maf... şiddetli bombardımanla...leriyle müdafilerinin mu... bütün dünya hayranlığını ...kadır. Tiyatrk ve mühim... sanayi düşmanlar eline ...ya koruyucu nefes misalleri ...sonları daha büyük zafer ...evvel olmamış. Her cephe... sahalarında ateş bitkin ... ihtiyarı olmakla ve ... zerrelerinin sayesinde iş ... yurt bir gayretle emri ...

(A.A.) — Avustralya u... ordusu, Karargâhının tesliminden bildirmektedir.

...ecî bir tasallut hâdisesi

...canavar evli bir kadına gözünü oyarak ...allut ettiler 11 yaşında bir kızı da kirlettiler

...KMEK ...sabahtan ...itibaren ...kese istihkâ... ...mın yarısı ...verilliyor

...vilyeden tebliğ edil...

...bdan Bilmem kimse ... ...bahsinin silâhşörleri hariciyesi ...ne alındığı. Bu vesileyi ...ıle.

Yalı Y.

AHMET EMİN

...3 bin lira ...lâs eden ...eznedar

...hapse, 26 bin lira ...ara cezasına ...mahkûm oldu

...dinin ölüşü, Emniyetçi mal... ...mütemadiyen ve resmen ... ...ayı sonuna, 28371 sayılı ... ...yetine devirmişlerdir.

...yetçi ağır ceza mah... ...muhakeme neticesinde ... ...dürdüğünü, yapmış 7 ...hapsen 28371 lira para ceza... ...ve bu mahkumiyetinin ...ine karar vermiştir.

Kadının kocası Haydutlardan ikisini mahkemeye çıkarılırken öldürdü

Fahiden bildirildiğine göre, buralda çok feci ve vahşiyane bir tasallut hâdisesi meydana çıkarılmıştır. (Devamı 3 üncüde)

OLSAYDI!

—1—

...mevzi sahibi, hasmın ...ğıdı, müşkül ...hayle olmuyordu...

Bil bakalım, bu kimdi?

(Yazısı 3 üncüde)

Şimal buzdenizinde Alman hava ve deniz kuvvetleri *Büyük bir İngiliz kruvazörü batırdılar*

İki muhrip de ağır hasara uğradı

(Yazısı 3 üncüde)

Madagaskarda *20000 İngiliz askeri*

Diego - Suarez deniz üssüne doğru ilerliyor

Anadolu Ajansının dünkü servislerinde bildirildiğine göre, İngiliz "kumandoları" hususi surette yetiştirilmiş askerler dün sabah Afrikanın şarkında Madagaskar adasına çıkmışlardır. Bu harekete Amerikan ve Hür Fransız askerleri iştirak etmemiştir. Londrada resmen bildirildiğine göre karaya çıkarılan İngilizler az bir mukavemetle karşılaşmışlardır. Amerikada ve Hür Fransızlar mahfillerinde bu hareket tasvip edilmiştir. Vişide bulunan Amerika mesalihatgüzarı Türk Lâvelle bir nota vermiş, bundan Amerikanın Madagaskarın İngilizlerce işgalinin tamamile tasvip edildiği bildirilmektedir.

Londra, 6 (A.A.) — Vişiden bildiriliyor:

(Devamı 3 üncüde)

Bir piyango bileti sahtekârlığı yapıldı

5 biletin numaralarını değiştirerek 1850 lira alan sahtekâr yakalandı

...Emniyet ve müddeiumumilik ... piyango biletleri mahkûmiyeti ... ...anlama ile kaymaktadırlar. Yapılan tah... ...kikatten öğrenildiğine göre hâlen şöy... ...soruşma etmiştir.

...Ortamahalle sokağında bir dükkânda, ...geçen ikramiye sayılı, ikramiye ile ...mahkûmiyeti 5 bilet numaraları 300 ol... ...iye 1 bilet, 250 diğer bir numarası da ...200 lira ikramiye kazanan numaraları ...yetinde tahrif etmiş ve milli piyango ...müdürlüğü tarafına müracaat etmiş... Tahrif zayıf makinesi olduğun... ...dan göze mümkün görünmeyerek ...kendisine bildirilerek tutarı olan 1850 ...lirayı vermiştir.

Anlaşılan bir müddet sonra ...ikramiye yapılan bonoyu tevsiye ka... ...mahkûmiyeti neticesi mahkûmiyet ...

(Devamı 3 üncüde)

HABER

Yazılık nesriyat programını Tatbika başladı

Haber, Ömer Lütfünün bir ...ne kapsamına karşılık tatbik ... ...ınıza başlar, yazılık neşriyatı... ...gör vazifeyine başlamış bulunuyor.

Ayın muhtelif günlerinde ...ıkacaklar - ...yatı da ve daha fazla neşriyatı... ...ğı muhtelif günlerde gösterilmiş ...ruşlardır.

Haber, kapalı bulunduğu ... içinde okuyucularının ... tamamen ve tek bir okuyucu gibi ...olarak çalışmaya başlamıştır ... ...ların servisleri üzerinde ...ıklıklarını ... tamamen çalışmışlar.

Avrupanın yedi muammâsı

Jül Romen

İkinci neşriyatında bulunan "Avrupanın Yedi Muammâsı" ...rikalı Jül Romenin eserinden, Bu ...ıdır, adamın dediğine göre ...rupanın Yedi Muammasının çözülebileceğini... Filmlerinin çok ...muharrirlerinin hazırladığı bu eser ...hayretlerle yükseltici bir hayli ...arlılarımız ve esas muhtevalarıyla, ...eşkil bulan eğlenceliyle.

Arkadaşımız Muzaffer Sarın çözeceği muammaları yarından ...başlayacaklardır. Romen okuyucusu Jül Romenin kim ve ne olduğu hakkında bir bilgi edinmiş olacaktır.

Bahsi müşterek lere iştirak edebilirsiniz

Haber, İstanbulun Ankara ...tırma ...ırkasını temin edebilmek ...ıldı bir teşebbüse girişmiştir. ...bul bu hattındaki hâlkımız Anka... ...yarışlarının bahsi müşterekleriyle ...tirak edebilecekti. Bunu daha ...yazının beşinci sayfamızda ...ahsunuz.

Kalbim senindir

HABER, bu akşamdan ...romanımız Nezihe Muhiddinin" ...lan emaneti", akşamdaki bir ve ...romanına başlıyor. Nezihe Muh... ...adına, Haber okuyucuları yalı ...değildirler. Gazetemizin temsil ...gücü ve ...ıklığı aynalarını romanı... ...ış ...ık ve ...ıklık okuyucuyu "Kalbim Senindir.." şimdiye ... ...milyar olmuş romanlarına ... ...ğın bilir.

Mahkeme'lerde

Geçen ...ün hayretli ...ılığı ...ıdı Fahir'in dünkü değer ...ünün ...ıkı hikâyesini bergün ikinci ...sinde bulacaksınız.

Pir yazı:

SEYLAN ÇAYI MEMLEKETLERİ

Seylan Çayı Hırsızları

Suçlu yerinde üç tane babayani[1] kılık ve edalı, yanık yüzlü, tıraşları uzamış orta yaşlı insan var.

Hâkim:

— Anlat bakalım sen Hasan!..

Hasan Özer, biraz sinirli olduğu belli bir sesle, elindeki denizci kasketini bura bura anlattı:

— Ben, yirmi beş senedir motörlerde çalışırım. Başıma hiç böyle iş gelmedi. Günlerden bir çarşamba günüydü. Sandalı iskeleye bağladım. Evime yollanmadan evvel sandaldaki muşambayı dürdüm, katladım. Bırakıp evime yollandım. Sabahleyin vazifemin başına geldiğim zaman (İşimin başına diyeceği yerde vazifemin diyordu), baktım, akşam dürdüğüm muşambalar sandalın küpeştesine serili vaziyette. Kendi kendime: "Allah Allah, bu manzara da ne oluyor?" dedim. Muşambaları kaldırdım. Bir de ne göreyim? Altında iki sandık yok mu? "Bu sandıklar ne ola?" diye sordum. Meğersem çaymış.

— Çay olduğunu nereden bildin?

1. Gösterişi ve özentisi olmayan.

HİYATI

ızı ve i yarına malıyız ?

eti kendine zevk etmesini; alleğine, yurduna, sefiletine ihtiyatlı, tahlilen mütenasip ın, ihtimalle ilerisi ve şair n, pratik bilgilere önem ve, ıtsızı ve faydasız bilgilerden nutmaktan zevk duyan varlık . ihtiraslıdır. Ancak bunlar ku kuvvetinin sonunda mağ- yolcuk korkunç hayatta kork yürüyebilmeyecektir, nsanlarının ve gençlerimizin 2 dünyada karşılaşacağımız ıtsızlık ihtiraslarını temelden al n. Harp sonu dünyası maddi l sahada sayısız sarsıntılar arakter; geçinme güçlüğü ar, ler; aile arasında, içtimai hu, uyuşmazlık çoğalacaktır. bunlar şüphesiz bi insanla ihtimalde hiçbir değişiklikler arakter ve sayısı fazlalaşan ıtsızlık tehlikeleri karşısında ürmek suretile içinde yaşa ve hayatı bir müddet olsun tatlı , gayret edeceklerdir. Onun nsanlarımızın ve gençlerimiz- mdiden içki düşmanlığı ya alıyım, ruhsuzluk hastalıklarına ınç tesirlerini müşahhas bi . lik ruhlarında canlandırmak . Bütün bu esaslı noktaların ıkının için sanat ve bahçeler eğlence, matbuata, sinemalara ıdiye binasyonlarına çok büyük düşmektedir. Bunlar müşte - ı çalışmak ve her fırsattan is, r çimdik suretile bu asil ga - ı hayatını beslemelidir

ruhi hayatı enerjik, kuvvetli ik, sebatkâr, cesur, güzelpek, ı işler yürütmeğe muktedir "dengeli, tamamen ayaklı" insanlar is. ektir. İşte bugünkü aile ve ap terbiyesinin ideali böyle ilere yetiştirmek olmalıdır.

HALİS ÖZGÜ

ACA:

öbetçi doktorlar

mhuriyetin Abidin Daver, Ece Sey- ında Peyami Safa, İstanbulda ımuzat Hazım gelen bir doktor me- bulunduğunu söz aldılar.

ktor mevzuu? Evet, musiki- doktorlar arasında çağrının bazı gitmiyecekler, gitmemek için bin özür bulacaklardır şüphesiz. İşte bu vaziyetler hakkında yapılacak ıslahatın fena bir gözle görülmeyeceğini de bu arada kaydedelim.

n nöbetçiyi seviyor.

evinde durmak istediğimiz zaman, gönlümüzde çağırıp da bulmaya yanlar değil. büyükleri, yaşlıla- ve hasta sahibi. o zaman bir doktoru temin imkânına sahip- lar bile. Peyami Safanın da- ağın bir noktasında durmak anın bir düzene konması yolunda etmeliyiz; yazar günleri, her rum, kasan olduğuna göre bir ta- nöbetçi bulmak etmeyen dinlen- hakları vardır. Fakat ormanlarda eye açık bulunmalı meclisiyle. ıdukları bir gecede, esasi sıralı doktorlar da bulundurmalı ğ.

SEFERDEN MEMLEKETTEN

Çok çocuklu âileler

İkramiyelerin tevziine dün başlandı

Çok çocuklu ailelere verilecek olan ikramiyelerin tevziine dün - den itibaren sıhhiye müdürlüğü tarafından başlanmıştır. Vekâlet, müracaat sahiplerinin istihkak listelerini peyderpey tanzim edip - rek göndermektedir. Şimdiye kadar iki liste gelmiştir. Bunlar mevzuunda 932 senesinde sıhhiye ve - kâletine müracaat edilip de hakkında tahkikat icrası istenmiş olanlar da bulunmaktadır.

Tevziat bu ayın yirmisine kadar devam edecek ve bu on beş günlük müddet zarfında müracaat etmiyenlerin hakları zayi olacak - tır.

Evvelce müracaatta bulunup da hemen temleri İstanbula gelmemiş olanların listeleri de yakında gönderilmiş olacaktır.

Vali bu sabah geldi

İstanbul valisi ve belediye reisi Dr. Lütfi Kırdar, bu sabahki ekspresle Ankaradan şehrimize gelmiştir. Vali, istasyonda, muavini Ahmet Kınıklı, bölge inşa müdürü Mümtaz Rek, diğer vilâyet ve belediye erkânı tarafından karşılanmıştır.

Dokuma kooperatiflerinin satış sahaları

Dokuma kooperatiflerinin imalâtına ihtiyaç artmış olduğundan memleketin muhtelif yerlerindeki kooperatiflerin iş sahalarının hudutlandırılması da ihtiyacı görülmüştür. Her dokuma kooperatifi mıntıkasını muayyen şehirlere yapacaktır.

"Para,, davası da tatlıya bağlandı

Para yüzünü münakaşasından doğan davaya dün de devam olunmuş ve davacı Necip Fazıl Kısakürekle Peyami Safa anlaştığından suhut kararile neticelenmiştir.

Vali muavinliği

Açık olan İstanbul vali muavinliğine eski Giresun valisi ve halen Tunceli vali muavini Feyyaz Bozer tayin olunmuştur.

Vakıf eserlerin fotoğrafları alınacak

Vakıflar idaresi, eskiyi yaptıkları olan vakıfların tamamile hali asliliklerinin ve kıymetli hüviyetlerinin tebarüz etmesi bir şekilde fotoğraflarının alınmasını kararlaştırmıştır. Fotoğraflar ağırcalıman yaptırılarak tamir edilecek ve çelik tertibatlı albümlerde muhafaza olunacaktır. Bu maksatla birçok çelik tertibatlı albüm yaptırılmaktadır.

Arda köprüsünün inşası bitti

Trakyadaki köprülerin inşası devam etmektedir. Haber verildiğine göre Arda köprüsü bitmiş gibidir. Meriç köprüsünün de bir ağız bitmiştir. Diğer ağzı da yakında ikmal edilecektir.

Parti Grupunda çeltik ziraati meselesi görüşüldü

Cumhuriyet halk partisi meclis grupu dün toplanmış, Ceyhanda Osmaniye kazasında çeltik ekiminin umumi sıhhati ihlâl ettiği hakkındaki sıtma tahririne itiraz ve sıhhiye vekâleti inzibat vermişlerdir. Vekiller bu hususta çeltik ekiminin men'ine karar vermiş, satış olduğunu, umumi şekilde çeltik ziraatı hakkında esaslı bir hüküm ba-

Mahkemelerde

Seylân çayı hırsızl

Çay sandıkları muşambanın üst olsaydı: "Gökten düşmüşler,, d bil'ed. Fakat altına nasıl girer

iki sandık çayın nakli i hammaliye ücreti: 15 li

Yazan: SAİT FAİK

Suçlu yerinde üç tane babayani kılık ve edalı, yanık yüzlü, iraçları u. tamış orta yaşlı insan var,

Hâkim — Anlat bakalım, sen, Hasan!..

Hasan Ozer, biraz sinirli olduğu bel, li bir sesle, elindeki deminki kasketini bara bura ezileti:

— Ben yirmi beş senedir motörlerde çalışırım. Dışıma hiç böyle iş gelmedi. Cümlerden bir çarşamba günüydü. Sandalı istiridye bağladım, Evime yol. lamamdan evvel sandalcıdaki muşamba. yı dürdüm, kaldırdım. Bırakıp evime yolundum. Babalıkeyin vazifemin başı. na geldiğim zamanın (tiyatro başına diyeceği yerde vazifemin diyordu) bakkım akşam dürdüğüm muşambalar sandalın kıçepeştesine serili vaziyette. Kendi kendime: "Allah Allah bu manzara da ne oluyor?.. dedim. Muşamba. ları kaldırdım, Bir de ne göreyim, Altında iki sandık yok mu? "Bu sandıklar ne ola?.. diye sordum. Meğersem çaymış.

— Çay olduğunu nereden bildin?

— Hüseyin Yazıcı söyledi efendim.

— Sonra?

— Sonra efendimize söylüyeyim. Kah. veye koştum, Hüseyini çağırdım. "Bu seyin bal gel!.. dedim.. "Ne var be ne, bak cabah?.. dedi.

— Saat kaçtı?

— Altı vardı.

— Peki saat beşte senin teknede işin neydi?

— İşimin vaktiydi efendim. Hem saat beş değil altıydı.

— E anlat..

— Derken efendim, Bir Hüseyinle sandalın başına geldik. Hüseyin sandıkları görür görmez, çay sandığı, bunlar, dedi. Ramizle atlayıp sandıkları karaya çıkardı. Altı götürdü.

— Bu çaylar Hüseyinin miydi?

— Hayır efendim.

— Öyle ise, ne diye alıp götürmeye cüret ettin?

— Bir cahillik ettim efendim.

— Bu cahilliğe inanmamız güçtü bir şey olacak ama.. peki Hüseyin bunları ne yapmış.

— Götürüp satmış efendim.

Hasanın elindeki kasketin bayrı kalmamıştı. Hâkim otur deyip de o . turduğu zaman bu biçare kasketi bu sefer de apış arasına almış sıkıyor, sıkıyordu.

Sıra "Abdurrahman Yirmibeş.. gel, misin. Biraz sonra anlayacağınız gibi Abdurrahman evvelden kestirmiş bu. lunuyordu, soyadını Yirmibeş yerine on beş koydu. Fakat ne fâide..

Abdurrahman Yirmibeş, beşinden daha yaşlı, çolak çocuk sahibi, sakin halli, hatırasız sinirsiz bir adam.

Abdurrahman Yirmibeş — Efendim ben pi Hüseyinle kahvede oturuyor. duım. Bir akşük bu sandıkları Hasan getirdi. Bir şeyler söyledi O da "peki, Ali geliyorum.. dedi. Hasan da "seydi yürü sen de!.. dedi. "Bana yardım eder sin!.. dedi. Ben de gittim. Evvelâ Pet. rosun ailesinin evine gittik. Orada bakkım iki çay sandığı duruyor.

— Çay sandığı olduğunu nereden anladın?

— Çay sandığı belli olur efendim.

— Sandıklar açık mıydı?..

— Bir tanesi açıktı da üzerine kay-

Yazan: *SAİT FAİK*

Düşündüm: Kimbilir Abd Yirmibeş belki de sabine a vuş çayı akşam demlendirm gibi bir hakkı bir küçük sınıf odayı doldurmuştur, maşa bir nefes cigaramdan da çaymdan içip: "İşte hal na derler,, demiştir. Bir tu bir on beş lira hamaliye para fini bonacak sonraki hâdisel de hiç düşünmemiştir. Dü "Neme gerek birader. Ben ya, nihayet çalmasa taşıdım rahlamıştır,

O devam ediyordu:

—.. Yağ tekelesinde yağ fa götürüp teslim ettik.

— Çalmasa mal olduğun muydum?

— Bilmiyordum efendim.

— Bunlarla çay ticareti, misyonculuğup yaptığını sa

— Hayır efendim. Onlar balıkçı, sandalcılar.

— Öyleyse..

— Götür dediler götürdü

— Peki kaç para aldın?

— On beş lira..

— İyi hamaliye paraşı bu İki sandık Bağdattan onbeş lir oğlum.

Abdurrahman, içtiği çay kaçmış gibi, yüzünü buruştu turdu. Bir tutam çayın acı t yüzünü ekşitmişti? Yahut bir bardak çay burnundan gelecek mi?.. diye düşünmü mez. Bu bal bir iki dakika s ra yağlı insanları hep bir sahilleşti.

Sıra bu işteki suçlu olduk olan, çayları satıp, paraları değil tamamen tahsil et lunan Hüseyin Yazıcıya gel seyin Yazıcı söze başlar

Çeşmemeydanı olduğunu b bir bal almıştı. Çeşmemeyd eski İstanbulun tulumbacı hatırı gelmemeye imkân yo bilir Hüseyin Yazıcı da bu gülür yumuş gidenlerdendi. Ya, siyah ve uzun beyiklı, alı lı, bir delikanlı olduğu Kırk yedi yaşındaymış. Fak boyu pek de uzun boy, aslı vallah inanın!.. diyen ses yah ve uzun beyiklarına a benzerleri sokaklarının arası maz. Hülâsalı eskiden böy Hergün sinek kaydı traş e hatlede o geçerken uzun bi yor diye gösterirlerdi. Hay ler..

Hüseyin Yazıcı — Efendim kahvem, Çeşmemeydanında. ye caddesinde bir meyhane çekiyordum. İşte o gün bir zamanında bu Hasan Ortalık da kararmaya başla na Hüseyin! "Tekeleye kad anam!.. dedi. Gittik. Bana çay verdi. "Bunları al da "Ulan ben bunları kime gece vakti!.. dedim. O: "K ana sat, tahsim edeceğ.. ded

— Hüseyin Yazıcı söyledi efendim.

— Sonra?

— Sonra efendime söyleyeyim. Kahveye koştum. Hüseyin'i çağırdım. "Hüseyin be, gel!" dedim. "Ne var be sabah sabah?" dedi.

— Saat kaçtı?

— Altı vardı.

— Peki saat beşte senin iskelede işin neydi?

— İşimin vaktiydi efendim. Hem saat beş değil, altıydı.

— Ee, anlat...

— Derken efendim. Biz Hüseyin'le sandalın başına geldik. Hüseyin sandıkları görür görmez, "Çay sandığı bunlar," dedi. Sandala atlayıp sandıkları kıyıya çıkardı. Aldı götürdü.

— Bu çaylar Hüseyin'in miydi?

— Hayır efendim.

— Öyleyse, ne diye alıp götürmesine müsaade ettin?

— Bir cahillik ettim efendim.

— Bu cahilliğe inanmamız şimdi biraz zor olacak ama... Pekâlâ Hüseyin bunları ne yapmış?

— Götürüp satmış efendim.

Hasan'ın elindeki kasketin hayrı kalmamıştı. Hâkim otur deyip de oturduğu zaman, bu biçare kasketi bu sefer de apış aralarına almış, sıkıyor, sıkıyordu.

Sıra Abdurrahman Yirmibeş'e gelmişti. Biraz sonra anlayacağımız gibi, Abdurrahman evvelden kestirmiş bulunsaydı, soyadını Yirmibeş yerine Onbeş kordu. Fakat ne bilsin...

Abdurrahman Yirmibeş, hepsinden daha yaşlı, çoluk çocuk sahibi, sakin halli, babacan, sinirsiz bir adam.

Abdurrahman Yirmibeş:

— Efendim, ben şu Hüseyin'le kahvede oturuyordum. Bir aralık bu sandalcı Hasan geldi. Bir şeyler söyledi. O da, "Pekâlâ geliyorum," dedi. Bana da "Haydi yürü sen de!" dedi. "Bana yardım edersin!" dedi. Ben de gittim. Evvela Petro'nun ailesinin evine gittik. Orada baktım ki çay sandığı duruyor.

— Çay sandığı olduğunu nereden anladın?

— Çay sandığı belli olur efendim.

— Sandıklar açık mıydı?

— Bir tanesi açıktı da çuvala koyduk.

Düşündüm: Kim bilir Abdurrahman Yirmibeş, belki de cebine attığı bir avuç çayı akşam demlendirmiştir. Mis gibi bir koku bir küçük mangalla ısınmış odayı doldurmuştur. Abdurrahman bir nefes cıgarasından, bir yudum da çayından içip, "İşte halis çay buna derler" demiştir. Bir tutam çayla bir on beş lira hamaliye parasının keyfini bozacak sonraki hadiseleri belki de hiç düşünmemiştir. Düşündüyse, "Neme gerek birader. Ben çalmadım ya, nihayet çalınanı taşıdım" diye ferahlamıştır.

O devam ediyordu:

— ... Yağ iskelesinde yağ taciri Asaf'a götürüp teslim ettik.

— Çalınmış mal olduğunu bilmiyor muydun?

— Bilmiyordum efendim.

— Bunların çay ticareti yahut komisyonculuğu yaptığını mı sanıyordun?

— Hayır efendim, onların ikisi de balıkçı, sandalcıdır.

— Öyleyse...

— Götür dediler, götürdüm efendim.

— Peki kaç para aldın?

— On beş lira.

— İyi hamaliye parası bu zamanda. İki sandık Bağdat'tan on beş liraya gelir oğlum.

Abdurrahman, içtiği çay genzine kaçmış gibi, yüzünü buruşturdu. Oturdu. Bir tutam çayın acı tamahı mı yüzünü ekşitmişti? Yoksa, "İçtiğim bir bardak çay burnumdan fitil fitil gelecek mi?" diye düşünmüştü, bilinmez. Bu hal bir iki dakika sürdü. Sonra yaşlı insanlara has bir tevekkülle[2] sakinleşti.

Sıra bu işteki rolü oldukça mühim olan, çayları satıp paraları arkadaşlarıyla tamamen taksim etmemiş bulunan Hüseyin Yazıcı'ya gelmişti. Hüseyin Yazıcı söze başlar başlamaz, Çeşmemeydanlı olduğunu belli eden bir hal almıştı. Çeşmemeydanı ismiyle eski İstanbul'un tulumbacılık âleminin hatıra gelmemesine imkân yoktur. Kim bilir Hüseyin Yazıcı da belki yaman gelip yaman gidenlerdendi. Uzun boylu, siyah ve uzun bıyıklı, siyah kuşaklı bir delikanlı olduğu muhakkak. Kırk yedi yaşındaymış. Fakat uzun boyu gene de uzun boy, sesi gene "eyvallah imanım!" diyen ses. Yalnız siyah ve uzun bıyıklarına ak düşmüş, kenarları sakallarının arasına karışmış. Halbuki eskiden böyle miydi? Her gün sinekkaydı tıraş olurdu. Mahallede o geçerken, Uzun Hasan geçiyor diye gösterirlerdi. Hey gidi günler...

Hüseyin Yazıcı:

— Efendim ben, yani kulunuz, Çeşmemeydanı'nda, Hamidiye Caddesi'nde bir meyhanede kafayı çekiyordum. Şöyle tam keyif olmuş bir zamanımda bu Hasan çıkageldi. Ortalık da kararmaya başlamış-

2. Tevekkül: İşi Tanrı'ya bırakıp kadere razı olma, güvenme.

tı. Bana, "Hüseyin, iskeleye kadar bir gel anam!" dedi. Gittik. Bana iki sandık çay verdi. "Bunları al da okut," dedi. "Ulan ben bunları kime okutacağım gece vakti?" dedim. O, "Kime satarsan sat, taksim ederiz," dedi.

— Demek ki taksim ederiz, dedi.

— Yok efendim sözün gelişi öyle dedim. Yoksa taksim ederiz demedi.

— Dedi mi, demedi mi?

— Demedi efendim.

— Pekâlâ... Biz evvela, "Taksim ederiz dedi," diye yazdırırız. Sonra o lafın yanına da, "Hayır, öyle demedi de şöyle dedi" deriz. Peki ne dedi?

— Şunları sat, dedi.

— Pekâlâ...

Bay hâkim, bayan daktiloya sordu:

— Ne yazdınız?

Bayan daktilo:

— "Taksim ederiz, dedi."

Hâkim:

— Devam ediniz: "Taksim ederiz, dedi. Hayır, taksim ederiz demedi. Şunları sat dedi."

Hüseyin'e hitaben:

— Sonra...

— Sonra efendim, ben de çayları aldım. Perşembepazarı'nda Petro'nun ailesinin evine götürüp bıraktım.

— Pekâlâ bu Hasan çay ticareti ile mi uğraşır?

— Hayır efendim. Motorlarda çalışır.

— O halde iki sandık çayın onun olmadığını anlamadın mı?

— Anladım ama efendim keyiftim. Keyif olmasam almazdım. Sarhoşluğun tesiri.

— Sarhoşluğun tesiriyle her şey yapılır. Yalnız hırsızlık yapılmaz... Sonra?

— Sonra efendim. Sabah oldu.

— Aklın başına gelmedi mi?

— Geldi efendim, ama bir defa olan olmuştu. İş çığrından çıkmıştı. Gittim. Bizim Yirmibeş'i buldum. Beraber Petro'nun evine gittik. O çay sandıklarını yüklendi, götürüp Asaf'a verdik.

— Kaç para aldınız?

— Efendim bir defa yüz, bir defa yüz elli beş lira aldık.

— Hasan'a ne verdin?

— Yüz yirmi beş lira verdim efendim.

— Ya Abdurrahman'a?

— Ona on beş lira toka ettim.

— Niye az ona?

— Ona verdiğim hamaliye parasıydı efendim.

— Hamaliye parası on beş lira mı tuttu? Ucuz hamaliye doğrusu. Abdurrahman'ın bu çayların hırsızlık malı olduğundan haberi yok muydu?

— Yoktu efendim.

— O senin ne iş yaptığını biliyordu. Çay işi ile uğraşmıyordun. On beş lira da hamaliye alıyor. Bir şey anlamadı mı?

— Vallahi çaktı mı çakmadı mı anlayamadım. Parasını aldı, tüydü.

— Peki paranın geri kalanını ne yaptın?

— Geri kalanını da Hasan Özer'le beraber içtik efendim. Ha, beş lira da araba parası verdik efendim.

Hâkim bundan sonra lehlerine toplanacak delil olup olmadığını sordu. İzah da etti:

— Yani her şey aleyhinizde. Sizin tarafınızdan bir şahit falan varsa gösterin, dedi.

Bu sırada Hasan ayağa kalkarak bay hâkimin sualine şu cevabı verdi:

— Efendim, hâkim bey, bana Hüseyin yüz yirmi beş lira değil seksen beş lira verdi.

Abdurrahman Yirmibeş de ayağa kalkarak:

— Yok neme lazım, dedi. Benim paramı tastamam verdi. On beş lira.

Ne oldular, diye sormayın artık. Bu ilk duruşmaydı. Elde kuvvetli deliller bulunduğundan tevkif edildiler.[3]

★

Sabahleyin çay içerken içimde bir buruk lezzet duydum. Bu üç yaşlı başlı adam, babacan tavırları ile gözümün önüne geldiler. Sabıkaları olup olmadığını yazamamışım. Sabıkasızdır diye düşündüm. Şeytana uyuşlarına bir akraba gibi üzüldüm.

Onlardan Hasan'ı yaşına rağmen kuvvetli kollarla adam taşır, veyahut motoru yağlarken görmek, Hüseyin'i kahvede delikanlılara, "O gün laleliyi bir taktık, kuş gibi uçuyordu..." diye bir eski tulumbacı hikâyesi anlatırken dinlemek, Abdurrahman Yirmibeş'i ise bir iskele boyunda hırsızlık yapmış bir hamal çocuğuna hırsızlığın fena bir şey olduğunu anlatırken seyretmek, benim için bu mahkemeyi yazmaktan daha zevkli olacaktı.

---

3. Tutuklanmak, hapsedilmek.

Modern Bir Karı Koca

Cürmümeşhut[4] hâkimi evvela onlara barışmalarını teklif etti. İkisi de ayak dirediler.

Her ikisi de suçlu, her ikisi de davacı. Karı kocadırlar. Sirkeci'de (adını yazmamışım) bir otelde otururlar. Kadın orada müdür sıfatıyla[5] çalışır, kocası aslen şofördür.

Kadın otuz beş yaşını aşmış; erkek 330 doğumlu.[6] Erkeğin ismi Ahmet, anasının güzel bir ismi var: Nene. Erkek Mersin'in, ismi de kendisi gibi güzel bir kazasındandır: Gülnar kazası. Kadın Orhanelilidir. Hâkim sorduğu zaman, "Otelin kâtibesiyim" dedi. Biraz sonra okuması yazması olup olmadığı usulen sorulunca, "Okumam yazmam yoktur" cevabını verdi. Okuyup yazması bulunmayan bir kâtip... Mahkemede hazır bulunanlar bu cevabı kahkaha ve gülümsemelerle karşıladılar. Kısa boylu, yaşından biraz fazla gösteren, dudaklarında mütemadiyen sinirli ve manasız bir tebessüm gezdiren bir bayandı bu.

Ahmet anlattı:

— Geçinemiyorduk. Aramızda hiç kavga eksik olmuyordu. Birkaç defa karakollara düştük. Yine barış-

4. Suçüstü. / 5. Burada bir kimsenin görev, ödev, toplumsal ve hukuksal bakımdan yeri ve özelliği, konumu. / 6. Yirmi sekiz yaşında.

tık. Boşanmak için mahkemeye müracaat ettim. Şahit yazdırdığım şoför Hamdi, karım Fethiye'ye, "Artık boşanacaksınız. Baş şahit de benim!" diye haber vermiş. Fethiye de, "Ben ona bir tuzak kurayım da boşanmak istemek neymiş anlasın" demiş.

Bunun üzerine içime bir kurt düştü. Sinirli oldum. Kendisinden korkmaya başladım. Dün sabah bavuluma eşyamı doldurup oteli terk etmeye karar verdim. Bu niyetle merdivenleri inerken karşıma çıktı, "Nereye gidiyorsun?" diye sordu. "Elbet yatacak bir otel odası bulur, başımı sokarım. Ben artık senin yanında kalmaya korkuyorum, gideceğim!" dedim. "Bir yere gidemezsin. Şuradan şuraya bir adım atamazsın. Bitin kanlandı da çekip gidiyor musun? Hem bavulunu göster bakayım. Belki de müşterilerin eşyasını çaldın" diye başladı. Ağzına geleni söylüyordu. Namusuma taalluk eden[7] birtakım kötü sözler... Üzerime sandalye ile hücum etti. Polisler geldi. Karakola götürdüler. Zabıtlar tutuldu. Evvela o imza etti. Tam ben imza atarken, "Yanıyorsun Ahmet!" diye bağırdılar. Fakat imza etmekle yanmak arasında bir münasebet göremedim.

Paltomdan keskin bir koku ile bir dumandır çıktığını görünce işi kavradım. Hemen paltomu çıkarıp attım. Paltomun arkasından bir karış yer yanmış, söndürdüler. Meğer paltoma kezzap dökmüş. Bana hakaret ettiği için davacıyım efendim.

Hâkim:

— Bak o da senden şikâyetçi, onu dövmüşsün?

Ahmet:

— Dövmedim efendim.

---

7. İlgisi olma, ilgisi bulunma, ilgi, ilinti.

...DEN GELENLER

...eytinyağı ...abuncular

Ankaraya bir heyet gönderiyorlar

...ağcılar ve sabuncular nami... heyet bugün Ankaraya gidecek ...m edeceği üzere zeytinyağı ...fairika, tuğlan ve perakende... ...arı ticaret vekâleti ve fiyat ... komisyonu tarafından ke... ...tün edilmiş ve meriyete gir... ...ahat zeytinyağcı ve sabun... ...arı talepleri vardır ki bunla... ...ayetli teşkilât etmektedirler.

...bun çuvallarının bedeli mese...

...Zeytinyağlarına İstanbulda ya... ...met filtraj masrafıdır.

...aya gidecek olan heyet bun... ...rgisi alacak ve bunların tari... ...rtinyağ ve sabun ticaretinin ...düzeltilmesi için bazı talep... ...unacaktır.

...iye müdürleri

...ıe içinde evlenecekler

...adan bildirildiğine göre Mec... ...ası toplantısında nahiyeler ...ıyetinin müzakeresine de... ...erek encümenden gelen mad... ...ddesi kabul edilmiştir. Nahiye ...rinin evli olması ve olmayan... ...mine tarifinde evlenecekleri... ...taahhütname vermeleri hak... ...maddesine müzakerelerden sonra ... bu maddesi aynen kabul e... . Bu maddeye göre halen na... ...müdürü olup da evli bulunmayan... ...ine içinde evleneceklerine da... ...taahhütname vereceklerdir. ...un diğer maddelerinin müzakeresine devam edilecektir.

...i mahsulün tesbitine çalışılıyor

...adan bildirildiğine göre 942 ...ün köylerde tesbiti için ha... ...sabaşı teşkilâtı projesi vekâ... ...ine verilmiştir. Bu teşkilât ...havalisinde şimdiden çalışma... ...ıştır. Bu iş için Beyhan mm. ...718 memur çalışmaktadır.

...terbiyesi mükellefle... ...hoca yetiştirilecek

...terbiyesi umum müdürlüğü, ...biyesi mükelleflerini çalıştı... ...allim yetiştirmek için An... ...ir kurs açmağa karar ver... ...ütün olacak bu kurs temmuz... ...da açılacak ve altı ay da... ...ktir. Kursa ortaokulu me... ...ya erbaiginat ikmal etmiş ...nacaktır. Bu kursun memu... ...emkânı vilâyet ve kaza mer... ...vazife verilecektir.

13 defa soyan 13 ...ndaki hırsız!

...da Zeki adında bir çocuk, ...telif yerlerinde dokuz sen... ...l on üç defa fiilâtle soy... ...ırsız çocuk, müddeiumumi... ...iştir.

...iralık iğne, odada ...du, kayıncılarda ... bulunda

...inâ Büyükadaya gemeğe ...inin karısı 1500 liralık pır... ...ini kaybetmiş, zabıta, pa... ...lü iğneyi kuyumcular çarşı... ...rken bulmuştur. İğne sahi...

Mahkemelerde

Modern bir karıkoca

Kavga etmişler, harakola gitmişler tutulan zaptı imzalıyorlardı koca imzasını atarken: "Yanıyorsun Ahmet!.. diye bağırdılar

Yazan: **SAİT FAİK ABASIYANIK**

Cürmümeşhut hâkimi evvelâ onlara barışmalarını teklif etti. İkisi de ayak dirediler.

Her ikisisi de muçlu, her ikisi de davacı. Karı kocadırlar. Sir... Lecide (adını yazmamışım) bir otelde otururlar. Kadın orada müdür sıfatile çalışır. Kocası aslen gözdürdür.

Kadın 35 yaşını aşmış; erkek 330 doğumlu. Erkeğin ismi Ahmet, anasının güzel bir ismi var: Nene. Erkek Mersinin, ismi de kendisi gibi güzel bir kazasından dır: (Gülnar kazası). Kadın Ormanelidir. Hâkim sorduğu zaman "Otelin kâtibeyim" dedi. Biraz sonra okumasını yazması olup olmadığı usulen sorulunca: "Okumam yazmam yoktur" cevabını verdi. Okuyup yazması bulunmıyan bir kâtip... Mahkemede hazır bulunanlar bu cevabı kahkaha ve gülünmemelerle karşıladılar. Kısa boylu, yaşından biraz fazla gösteren, dudaklarında mütemadiyen manâsız bir tebessüm gezdiren bir bayandı bu.

Ahmet anlattı:

— Geçinemiyorduk. Aramızda hiç kavga eksik olmuyordu. Birkaç defa karakollara düştük. Yine barıştık. Boşanmak için mahkemeye müracaat ettim. Şahit yazdırdığım gün Hamdi karım Fethiyeye:

— Artık boşanacaksınız. Bağ şahit de benim!" diyo haber vermiş. Fethiye de:

— Ben ona bir tuzak kurayım da boşanmak istemek neymiş anlasın" demiş.

Bunun üzerine içime bir kurt düştü. Sinirli oldum. Kendisinden korkmağa başladım. Dün sabah bavulumu eşyamı doldurup oteli terketmeğe karar verdim. Bu niyetle merdivenleri inerken karşıma çıktı:

— Nereye gidiyorsun? diye sordu.

— Elbet yatacak bir otel odası bulur, başımı sokarım. Ben artık senin yanında kalmağa korkuyorum, gideceğim!

— Bir yere gidemezsin. Şuradan şuraya bir adım atamazsın. Bitin kanlandı da çekip gidiyor musun? Hem bavulunu göster bakayım. Belki de müşterilerin eşyasını çaldın, diye başladı.

Ağzına geleni sıyıyordu. Namusuma taallûk eden birtakım kötü sözler... Üzerime sandalye ile hücum etti. Polisler geldi. Karakola götürdüler. Zabıtlar tutuldu. Evvelâ o imza etti. Tam ben imza atarken:

— Yanıyorsun Ahmet! diye bağırdılar. Fakat imza etmekle yanmak arasında bir münasebet göremedim.

Sahit Asmi otelin karşısındaki bir dumandır çıktığını görünce işi kavradım. Hemen paltomu çıkarıp attım.. Paltonun arkasından bir karış yer yanmış; sönmüş. Meğer paltoma kezzap dökmüş. Bana hakaret ettiği için davacıyım efendim.

Hâkim — Bak o da senden şikâyetçi, onu dövmüşsün?

Ahmet — Dövmedim efendim.

Ahmet, konuşurken Fethiye ara sıra nüfuzlu kesmek ister gibi atılıyor, fakat hâkimin ciddî bakışları karşısında yine süt dökmüş kedi gibi siniyor, sonra tekrar alevleniyordu. Hâkimin gidetli bir ihtarı üzerine artık söze karışmadı ama, bir tiyatro aktrisi mimikleriyle, bazan işitilebilir bir sesle "Allahallah!" demekten geri kalmıyordu. İşte Ahmedin sorgusu bu hava içinde bitti. Sıra Fethiyeye gelmişti.

— Fethiye — Garsondu. Bizim Heldo yatıp kalkardı. Allahın emri ile beni istedi. Eh Allah emridir, dedim. Kendisine vardım. Boş senedir evliyiz. Ben kocamı severim. Kavga ettiğimiz sabahın gecesi onu pencere kenarında cigara içer buldum. "Bana bir şey oldu, dedi. Rüyamda fena şeyler görüyorum. Denizlere mi düşüyorum, bulutlara mı çıkıyorum. Bir şeyler oluyor bana. Cinnet getireceğim." O sabah baktım bavulunu almış gidiyor:

— Ne o beyefendi, dedim. Müşteri gibi nereleye gidiyorsun?

— Gideceğim. Artık senin yanında oturamam! cevabını verdi.

— Ne kötülük gördün benden kocacığım, dedim. Bunu söyler söylemez kafama bir yumruk vurdu, sandalyeyi kaptınca üzerime hücum etti. Sövdü, saydı. Ayırdılar.

— Bak, ona sen de fena fena sözler söylemişsin?

— Ben kocamı severim. Öyle ihtiraslarda bulunmam. Sonra karakola gittik. Karakolda paltosunun cebinde otomobilin başı yerlerini silmek için yanında gezdirdiği kezzap şişesini gördüm. Birkaç defa da: "Sana bunu dökerim" diye beni tehdit etmişti. Polislere, bakın! diye göstermek üzere şişeyi cebinden aldım. O da eğilmiş imza atıyordu. Kalkarken çarptı, arıtma döküldü.

Hâkim — Burasını çok güzel tevil ettin. Peki şişe kapalı değil miydi?

— Kapalıydı ama efendim kocam hızlı çarptı, tıpası fırladı. Hem efendim onun bütün elbiselerini ben kendi paramla yaptım. Tam beş kat elbisesi var. Kendi yaptırdığım elbiseyi ben ne diye yakayım? Evet efendim davacıyım, bana hakaret etti, dövdü.

Sahit Asmi otelin karşısındaki

Ahmet konuşurken Fethiye ara sıra sözünü kesmek ister gibi atılıyor, fakat hâkimin ciddi bakışları karşısında yine süt dökmüş kedi gibi siniyor, sonra tekrar alevleniyordu. Hâkimin şiddetli bir ihtarı üzerine artık söze karışmadı ama, bir tiyatro aktrisi mimikleriyle, bazen işitilebilir bir sesle, "Allah Allah!" demekten geri kalmıyordu. İşte Ahmet'in sorgusu bu hava içinde bitti. Sıra Fethiye'ye gelmişti.

Fethiye:

— Garsondu, dedi. Bizim otelde yatıp kalkardı. Allahın emri ile beni istedi. Eh Allah emridir, dedim. Kendisine vardım. Beş senedir evliyiz. Ben kocamı severim. Kavga ettiğimiz sabahın gecesi onu pencere kenarında cıgara içer buldum. "Bana bir şey oldu," dedi. "Rüyamda fena şeyler görüyorum. Denizlere mi düşmüyorum, bulutlara mı çıkmıyorum. Bir şeyler oluyor bana. Cinnet getireceğim." O sabah baktım bavulunu almış gidiyor. "Ne o beyefendi," dedim. "Müşteri gibi nerelere gidiyorsun?" "Gideceğim, artık senin yanında oturamam!" cevabını verdi. "Ne kötülük gördün benden kocacığım," dedim. Bunu söyler söylemez kafama bir yumruk vurdu, sandalyeyi kapınca üzerime hücum etti. Sövdü, saydı. Ayırdılar.

— Bak, ona sen de fena fena sözler söylemişsin?

— Ben kocamı severim. Öyle isnatlarda[8] bulunmam. Sonra karakola gittik. Karakolda paltosunun cebinde otomobilin bazı yerlerini silmek için yanında gezdirdiği kezzap şişesini gördüm. Birkaç defa da, "Sana bunu dökerim" diye beni tehdit etmişti. Polislere, bakın, diye göstermek üzere şişeyi cebinden aldım. O da eğilmiş imza atıyordu. Kalkarken çarptı, sırtına döküldü.

8. Bir düşünceyi, bir konuyu bir kişi ya da nedene dayandırma, yükleme; kara çalma, iftira.

Hâkim:

— Burasını çok güzel tevil ettin.[9] Peki şişe kapalı değil miydi?

— Kapalıydı ama efendim, kocam hızlı çarptı, tıpası fırladı. Hem efendim onun bütün elbiselerini ben kendi paramla yaptım. Tam beş kat elbisesi var. Kendi yaptırdığım elbiseyi ben ne diye yakayım? Evet efendim davacıyım, bana hakaret etti, dövdü.

Şahit Avni, otelin karşısındaki dükkânda çıraktır. İçerde, "Adam bıçaklanıyor. Koşun, polise haber verin" diye bir kadın sesi duyduğunu, polise koştuğunu, hep beraber karakola gittiklerini, karakolda, Ahmet'in üstüne kezzap döküldüğünü, fakat dökeni görmediğini söyledi. Sıra şahit Celal Dağlı'ya gelmişti. Bu kısa boylu, on yedi yaşlarında, gayet sıhhatli bir gençti.

— Ben o otelde misafirim, diye söze başladı. Erkek kadına hiçbir şey demedi. Kadın ağzına geleni söyledi. Erkeğin elindeki bavula yapıştı. Bir yandan, "Nereye gidiyorsun? Seni ben beş senedir besliyorum. Şu elbiselerini bile ben yaptım. Seni hiç bırakır mıyım?" diyor, bir yandan da sövüp duruyordu. Bir aralık sandalyeyi kaptığı gibi Ahmet'in üzerine yürüdü. O da sandalyeyi elinden alıp iki tokat aşketti.[10] Ben araya girdim. Polisler geldi. Karakola gittik. Karakolda da bu Fethiye Hanım kendi cebinden kezzap şişesini çıkarıp Ahmet'in paltosuna döktü. Şişeyi de sobaya attı, dedi.

Fethiye:

— Bu şahit, kocamın arkadaşıdır, diye itiraz etti.

Şahit:

— Hayır efendim, oraya geleli ancak üç gün oldu, dedi.

---

9. Söz ya da davranışa başka anlam vermek. / 10. Hızla vurmak.

Ahmet'e soruldu. Ahmet şahidin arkadaşı olmadığını ve doğru söylediğini bildirdi.

Fethiye'nin kocasına hakaret ettiği sabit olduğundan[11] üç gün hapsine ve bir lira para cezası ödemesine, Ahmet'in de sabit olan dövme suçundan yirmi beş lira para cezasına, dövdüğü kendi karısı olduğu için bu cezanın artırılarak yirmi dokuz lira otuz kuruş ödemesine, fakat kadın tarafından şiddetli tahrik edildiği anlaşılmasıyla bu cezanın dokuz lira yetmiş kuruş olmasına karar verildi. İşte size bir duruşmada bitiveren bir dava ve bir aile hayatında olmaması lazım gelen, fakat her gün olagelen vakalardan biri...

11. Bir şeyin varlığının, gerçekliğinin kesin olarak belirlenmesi.

"Bursa'dan Cesur Bir İhtiyar Geldi"

Beyaz zemin üstüne yeşil çizgili mintan, beyaz top sakal, geniş, muhteşem bir vücut, mavi, sıcak ve tatlı gözler; ayaklarda mest... İşte nefsi Bursa'dan İbrahim Ağa. Soyadı Çimen. Dolandırıcılıktan maznun.[12] Tevellüdü[13] 1279: Kökü Aziz devrine dayanan bir çınar ağacı.

Davacı yerinde kimseler yok. Fakat davacının isminin "Mişel" olduğunu öğreniyoruz. Dava 1939'dan beri görülmekte. Fakat davacı Mişel mahkemeye bazen gelip bazen gelmemekte. Müddeiumumi[14] davacının derhal getirilmesini ve bu davanın bir an evvel neticelenmesini istiyor. Derhal zabıtaya telefon edilmesine ve davacının getirtilip bu sürüp giden işin nihayet bitmesine taraftar. Müddeiumuminin bu isteği yerine getirilmek üzere mahkeme tatil ediliyor. Yarım saat geçmemiştir. Bursalı Yağcı İbrahim Ağa koridorun bir kanepesinde evvelce bu hiç tanımadığını iddia ettiği Mişel'i beklemekte. Beyaz kaşları çatılmış, alnındaki teni rengindeki et beni kızarmış, davacının ikide birde,

12. Sanık. / 13. Doğum, doğum tarihi. / 14. Cumhuriyet savcısı.

ŞEHİRDEN MEMLEKETTEN

Yeni Dahiliye Vekili ve Parti Genel Sekrateri

Dün yeni vazifelerine başladılar

Milli Şef, Genel Sekreteri yemeğe alıkoydular

Ankaradan haber verildiğine göre, Yeni Parti Genel Sekreteri Memduh Şevket Esendal ile yeni Dahiliye Vekilimiz Dr. Fikri Tüzer, dün öğleden evvel beraberce genel sekreterlik binasına gelerek işlerin devir ve teslim muamelesini yapmışlardır. Dahiliye Vekili bundan sonra Dahiliye Vekaletine giderek vazifesine başlamıştır.

Genel Sekreter Memduh Şevket Esendal, öğle üzeri Çankaya köşkünde Cümhurreisimiz İnönü tarafından kabul edilmiş ve Milli Şef tarafından yemeğe alıkonulmuştur.

Gayri meşru servet edinen memurlar

Memurlarla askeri mensuplardan fevkalâde hallerde mal iktisap eden ve mali durumları gelirleriyle mütenasip olmıyanlardan malları ve gelirleri hakkında beyannameler istenmesi hakkındaki kanun lâyihası meclis ruznamesine alınmıştır. Bugün meclisde müzakeresi muhtemel olan bu kanun lâyihası ile beyanname vermiyenler veya yanlış malûmat verenler 3 aydan bir senoya kadar hapsedilebileceklerdir.

Kahve ve çay tevziatı

Bölge İaşe Müdürlüğü mayıs ayına ait kahve ve çay tevziatı listelerini hazırlamıştır. Tevziata pazartesi günü başlanacaktır.

Zeytinyağı satışlarında fatura sureti vermiyenler

Fiyat Mürakabe Komisyonu bir tebliğde fazla satılan zeytinyağlarına fatura suretlerinin Ticaret Odasına gönderilmesi kaidesini vazettiği halde buna riayet etmiyenlerin çokluğu nazarı dikkati celbetmiştir. Bunun için şiddetli hareket edilmesi takarrür etmiştir.

Mensucat fişleri

Yerli mallar pazarlarından pamuklu mensucat almak için hazırlanan fişlerin evlere pazar günü dağıtılmasına başlanacaktır.

Konservatuvarın büyük koro ve orkestra konseri

Konservatuar koro ve orkestrası senenin en büyük ve mühim konserini 12 mayıs salı günü akşamı saat 21 de Taksim Belediye gazinosunda veriyor. Muhiddin Sadak idaresindeki koro ve orkestrada solist olarak Semiha Berksoy ve Ali Sezin bulunmaktadır. Programın esasını garbi-aski edebiyatımın 18 inci ve 19 uncu asırlara ait mühim parçaları teşkil etmektedir. Konser şehrimiz sanat mahafilinde çok derin alâka uyandırmıştır. Biletler...

Mahkemelerde

"Bursadan cesur bir ihtiyar geldi

Kendisini dolandırıcı diye dava eden Mişelin üzerine yürüdü

— Senmisin beni dava eden ha.... dedi. Yahudi baygınlıklar geçirdi

Yazan: SAİT FAİK

Beyaz zemin üstüne yeşil çizgili mintan, beyaz top sakal, geniş muhteşem bir vücut, mavi, sinek ve tatlı gözler; ayaklarda mest... İşte nefsi Bursadan İbrahim Ağa, Soy adı çünen, Dolandırıcılıktan maznun, Tevellüdü 1279: Köklü Aziz devrine dayanan bir çınar ağacı.

Dâvâcı yerinde kimseler yok. Fakat dâvâcının isminin "Mişel,, olduğunu öğreniyoruz. Dâvâ 1939 danberi görülmekte. Fakat dâvâcı Mişel mahkemeye bazan gelip, bazan gelmemekte. Müddeiumumi, davacının derhal getirilmesini ve bu dâvânın bir an evvel neticelenmesini istiyor. Derhal zabtiaya telefon edilmesine ve dâvâcının getirtilip bu sürüp giden işin nihayet bitmesine taraftar. Müddeiumumînin bu isteği yerine getirilmek üzere mahkeme tatil ediliyor. Yarım saat geçmemiştir. Bursalı yağcı İbrahim ağa koridorun bir kanapesinde evvelce bu hiç tanımadığını iddia ettiği Mişeli bekliyor. Boyaz kaşları çatılmış, ninemdeki teni rengindeki et beni kızarmış, dâvâcının ikide birde: "Sakallıydı, çok sakalını tıraş etmiş de öyle gelmişti,, dediği sakalı kızgın, bekliyor. Nihayet Mişel polis refakatinde gözüktü. İbrahim ağa da üzerine yürüdü:

— Sen misin o, beni dâvâ eden ha? Sen misin?

Cümlesine karşı Mişel sapsarı kesildi.

Bu dâvânın ikinci sahnesi Mişelin baygınlık geçirmesile nihayet buldu,, Şimdi üçüncü sahnedeyiz:

Mişel Bedestende mücevherat taciri bir musevidir. Bir gün dükkânına bir adam gelir. (600) liralık alışveriş eder. İnci, küpe ve gerdanlık alır. Paranın bir miktarını verir. Üst tarafını bir emre muharrer senetle öder. Bu adamın ismi Hacı Aidir. Matruş, ihtiyar bir adamdır. Bu emre muharrer senedin alacaklı yerinde adı yazılı olan "Ali Beşon" borçlu yerinde de firmacı Abdullah isminde birinin adları yazılıdır. (600) liralık mücevherat alan adamsa işte bu Ali Besendir. Mişel bu emre muharrer senedi Ali Besenden, yani alışveriş yapan matruş ihtiyardan almıştır. Fakat emre muharrer senetlerin arkasına ciro edilmesi lâzımgelirken bunu yaptırmamıştır. Mişelin emre muharrer senetlerin altına bir ciro lâzımdeli senedin günü gelir. dükkânına ne gelen vardır, den... O gelmeyince Mişel gitmi? Kalkar Bursaya gider sada tanıdığı Hacı Emin isi ki bir mata müracaat eder. Ali isminde birini tanıyıp tadığını sorar. O da yağcı Ali de birini tanımadığını, fakat İbrahim ağa isminde bir tanıdığını, bu adamın da lu bir adam olduğunu, hasahibi gayet o ise parayı kak ödiyeceğini söyler. Ka yağcı İbrahimi bulurlar. İş gün mazının sandalyesinde adam bu yağcı İbrahim Mişel İbrahim ağayı görünce adam senede kefil olan adBana borçlu olan bu adamdır. Onun sakalı yoktu... İbrahim ağa benenun sahibinreli olduğunu Mişelden sorsel: "İnegöllü,, cevabını İbrahim ağa, "yarın saat gel de beraber İnegöle Adamları bulur parası der. Fakat ertesi sabah, ağa, kendisini alâkadar bu iş için İnegöle gitmekte geçer. Mişel de İstanbula

Kuyumcu Mişel bundan duruşmalara akıma ecilği gelmiş, esmedikçe gelmerahim ağayı gâh sakalsız, kalı göstermiş, canı isteyi

— Alışveriş esnasında da adam yoktu, esmi istervardı,, demiş ya, böylece için içinden çıkılamaz bir sokmuştu.

Bugün de hâkim dükkânda (600) liralık alışveriş eden kimse olup olmadığını sordu

— Urfalı manifatturanın vardı, dedi. Biraz sonra tanıdı sual karşısında:

— Ben suçluya mal verdi ve o senet verdiği zaman da kimse yoktu. İş bitmiş da geçti, dedi.

— Pek âlâ, senden mi bu adam mıydı?

— Bu adamdı efendim.

Müddeiumumi bu çok vakayı şöylece izah etti:

Yapılan duruşma sonunda İbrahimin Mişelin kapıdaki dükkânına giderek küpe, inci gibi (600) liratinde mücevher alarak bakabil dükkânda Mişel tarafından yazılmış ve Ali mühürlü bir verdiği ve ayrıca bu senedi etmek üzere İnegölde fir

"Sakallıydı, yok sakalını tıraş etmiş de öyle gelmişti" dediği sakallı, kızgın bekliyor. Nihayet Mişel polis refakatinde gözüktü. İbrahim Ağa da üzerine yürüdü:

— Sen misin o, beni dava eden ha? Sen misin?

Cümlesine karşı Mişel sapsarı kesildi. Bu davanın ikinci sahnesi Mişel'in baygınlık geçirmesiyle nihayet buldu... Şimdi üçüncü sahnedeyiz:

Mişel, Bedesten'de mücevherat taciri bir Musevi'dir. Bir gün dükkânına bir adam gelir. Altı yüz liralık alışveriş eder. İnci, küpe ve gerdanlık alır. Paranın bir miktarını verir. Üst tarafını bir emre muharrer senetle[15] öder. Bu adamın ismi Hacı Ali'dir. Matruş,[16] ihtiyar bir adamdır. Bu emre muharrer senedin alacaklı yerinde adı yazılı olan "Ali Besen"; borçlu yerinde de "Fırıncı Abdullah" isminde birinin adı yazılıdır. Altı yüz liralık mücevherat alan adamsa işte bu Ali Besen'dir. Mişel bu emre muharrer senedi Ali Besen'den, yani alışveriş yapan matruş ihtiyardan almıştır. Fakat emre muharrer senetlerin arkasına ciro edilmesi[17] lazım gelirken bunu yaptırmamıştır. Mişel'in emre muharrer senetlerin altına bir ciro lazım geldiğini bilmemesine imkân var mıdır? Günler geçer. Doksan bir gün vadeli senedin günü gelir. Fakat dükkâna ne gelen vardır, ne giden... O gelmezse Mişel gidemez mi? Kalkar Bursa'ya gider. Bursa'da tanıdığı Hacı Emin ismindeki bir zata müracaat eder. Yağcı Ali isminde birini tanıyıp tanımadığını sorar. O da Yağcı Ali isminde birini tanımadığını, fakat Yağcı İbrahim Ağa isminde bir adamı tanıdığını, bu adamın da namuslu bir adam olduğunu, bono-

15. Senetin üzerindeki kişiye ya da onun göstereceği bir başkasına ödenmesi gereken yazılı senet. / 16. Tıraşlı, sakalsız. / 17. Bir ticaret senedinin ya da çekin arkasına gereken yazının yazılması.

nun sahibi şayet oysa parayı muhakkak ödeyeceğini söyler. Kalkarlar, Yağcı İbrahim'i bulurlar. İşte bugün maznun sandalyesinde oturan adam bu Yağcı İbrahim Ağa'dır. Mişel, İbrahim Ağa'yı görünce, "Bu adam senede kefil olan adamdır. Bana borçlu olan bu adam değildir. Onun sakalı yoktu..." der. İbrahim Ağa bononun sahibinin nereli olduğunu Mişel'den sorar. Mişel, "İnegöllü" cevabını verir. İbrahim Ağa, "Yarın saat altıda gel de beraber İnegöl'e gideriz... Adamları bulur paranı alırsın," der. Fakat ertesi sabah, İbrahim Ağa, kendisini alakadar etmeyen bu iş için İnegöl'e gitmekten vazgeçer. Mişel de, İstanbul'a döner.

Kuyumcu Mişel bundan evvelki duruşmalara aklına estiği zaman gelmiş, esmedikçe gelmemiş, İbrahim Ağa'yı kâh sakalsız, kâh sakallı göstermiş, canı isteyince, "Alışveriş esnasında dükkânda adam yoktu", canı istemeyince, "vardı" demiş ve böylece davayı işin içinden çıkılmaz bir hale sokmuştu.

Bugün de hâkim, dükkânda bu altı yüz liralık alışveriş esnasında kimse olup olmadığını sorunca:

— Urfalı manifaturacı Müslim vardı, dedi.

Biraz sonra tekrar aynı sual karşısında:

— Ben suçluya mal verdiğim ve o senet verdiği zaman, dükkânda kimse yoktu. İş ikimiz arasında geçti, dedi.

— Pekâlâ, senden mal alan bu adam mıydı?

— Bu adamdı efendim.

Müddeiumumi bu çok karışık vakayı şöylece izah etti:

"Yapılan duruşma sonunda, suçlu İbrahim'in Mişel'in Kapalıçarşı'daki dükkânına giderek bilezik, küpe, inci gibi altı yüz lira kıymetinde mücevher alarak

buna mukabil dükkânda Mişel tarafından yazılmış ve Ali mühürlü bir senet verdiği ve ayrıca bu senedi temin etmek üzere İnegöl'de Fırıncı Abdullah tarafından Ali Besen namına verilmiş bir emre muharrer senedi teminat olarak davacıya verdiği ve senetlerin vadelerinin geldiği tarihinde, davacının bunları tahsil için Bursa'ya gitmesini müteakip,[18] emre muharrer senetteki isimlerin uydurma olduğu ve binnetice[19] suçlu İbrahim'in davacı Mişel'in hulus[20] ve saffetinden[21] istifade eder yollu hile yaparak dolandırdığı iddia olunmuşsa da suçlu, aksi sabit olamayan müdafaasında davacı Mişel'den iddia veçhile[22] mücevherat almadığını söylemiş ve Mişel verdiği cevapta müdafaanın aksini iddia etmiş, bununla beraber vukuu iddia olunan ticari muamele esnasında dükkânda mal satılıp bunun karşılığında senet verildiği sırada suçluyla kendisinden başka kimse bulunmadığını bildirmiştir.

Amme[23] şahidi gösterilen ve Bursa'da ifadesi alınan Hacı Mehmet Emin'in şahadeti[24] de, suçun işlendiğini anlatır mahiyette[25] değildir. Davacının içtimai vaziyeti[26] dolayısıyla böyle ciro edilmemiş bir senedi alması ve ilh..."

Müddeiumumi, bu izahının sonunda suçlunun beraatına karar verilmesini de ilave etmişti.

Müddeiumumi sözünü bitirir bitirmez İbrahim Ağa'nın yerinden fırladığı, mübaşirin mümanaatına[27] rağmen müddeiumuminin yanına kadar sokulduğu, elini kulağının arkasına götürdüğü ve ağır işittiği için

18. Ardı sıra gelen. / 19. Sonunda. / 20. Gönül temizliği, saflık, doğruluk. / 21. Temizlik, arılık. / 22. İddia edildiği üzere. / 23. Kamu. / 24. Tanıklık. / 25. İçyüzü, aslı, temel özelliği. / 26. Toplumsal, sosyal konum. / 27. Engel olma, yapılmasını önleme.

söylenilenleri işitmeye çalıştığı görüldü. Yerine zorla götürüldü.

Hâkim:

— Ben sana anlatırım sonra, sen hele dur bakalım! demeseydi, kolay kolay yerine geçeceğe benzemiyordu. O, "beraat" kelimesini duymuştu, fakat manasını anlamamakta ısrar ediyordu.

— Yani beraat ne demek? diye soruyor, sonra Mişel'e dönerek:

— Ah bu yok mu? Ah bu yok mu? Vallah beş bin lira tazminat isteyeceğim bundan. Görür o gününü, beş bin lira, beş bin diyor ve mütemadiyen söylüyordu. Kimseyi dinlemiyor, "Sus, dur!.." dinlemiyor, masaya muhteşem yumruklarını dayamış:

— Ah bu Mişel ah! demekte devam ediyordu.

Hâkim kendisine susmasını söyledi. Fakat o, bu sefer müddeiumumiye döndü:

— Müddeiumumi bey oğlum! Allahaşkına, bari sen dinle: Bak ben mekteplere yağ müteahhitliği yaparım. Eh, şöyle böyle geçiniyorum. Yaş kemalini[28] buldu. Ne yapayım? Şimdi yağ bulamıyorum. Bazen gidip Balıkesir'den gön alıyorum. Benim kendi sermayem on, on beş bin lirayı bulur. Yok yalan söylemeyeyim, bin altı yüz lira param vardır. Amma bu benim param. Çocuklarınki ayrı. Müddeiumumi bey, şimdi bir telgraf çekelim. Beraber çekelim. Bin altı yüz lirayı getirteyim. Ben gösteririm bu Mişel'e, beş bin lira isteyeceğim. Ben onun yakasını bırakmam. Yok sakalımı kesmişim. Ben kırk senedir sakallıyım. Tövbe tövbe Yarabbi! Bırak reis bey, kızıyorum.

---

28. Olgunlaşmak -burada, yaşı ilerlemiş anlamında.

Hâkim, yaşına hürmet ediyor, ona fazla bir ihtarda bulunmayarak yalnız susmasını söylüyordu. Fakat İbrahim Ağa işitir mi ki...

— ...Ya, müddeiumumi bey oğlum! Beni görünce bayılıverdi. Sonra efendim... dedi ve nihayet yorulmuş olacak ki susmuştu.

Hâkim kararını okudu:

"Davacı Mişel'in, Bursa'da 'Hacı Emin bu senede kefil olan adamdır' diye Hacı İbrahim'i gösterdiğini ve sonra da mahkemede 'Bu kefil olan değil, benden mal alan adamdır' dediğini ve bu iki ifade arasında aykırılık bulunmasından; davacının senet alıp senet verdiği esnada dükkânda kimse olmadığından ve dava edilenin Mişel'i tanımadığını iddia etmesinden, işin bir dolandırıcılık mahiyeti bulunmadığı, ancak hukuki bir mahiyet bulunduğu anlaşıldığından Hacı İbrahim'in beraat etmesine karar verildi."

Hacı İbrahim kapıdan çıkarken hâlâ bağırıyordu:

— Beraat neymiş, anlamadım ki. Ah bu adam. Adı neydi bunun, Mişel mi? Mişel de kimmiş? Bu yaşta mahkemelere düşmek. Elinde bir kırmızı kâğıt. Millet bana bakar; dolandırıcı diye. Yahu insan altı yüz liralık mal satar da gidip bir noterden kâğıt almaz mı? İstanbul'da noter dolu yahu. Noter! Noter!

Sonra bana yaklaştı.

— Sen ne yazıyordun, biz içerde konuşurken? diye sordu.

— Hiç baba. Gazete için...

— Ha, yaz! Yaz, de ki, "Bir cesur ihtiyar geldi, de. Canına okudu kendisine dolandırıcı diyenin, de. Sonra da beraatı aldı gitti Bursa'ya, de."

İki Buçuk Liralık Bir Rüşvet

İlkmektep öğretmeni İbrahim, çocuklara hikâye anlatır gibi anlatıyordu:

— Ben bir arsa almıştım, efendim. Bu arsanın muamelesini takip etmek için Fatih Tapu Sicil Muhafızlığı'na gittim. Kapıdan içeriye girdim. Karşıma –suçlu yerindeki adamı göstererek– bu adam çıktı. Yanıma yaklaştı, "İşiniz nedir?" diye sordu. O zaman kendisinin odacı veya hademe olduğunu anladım. İşimi kısaca anlattım, "Bir arsa almıştım da onun muamelesini neticelendirmek istiyorum" dedim. Bana bir masayı işaret ederek kendisi de oraya doğru yürüdü. Burası sicil muhafızının masasıymış. Evrakı bu masada oturan memurun önüne koydum. Memur yorgun bir vaziyette olduğunu anlatır bir şekilde evrakı itti. Hiçbir şey söylemedi. Fakat böylece bu işi şimdi yapamayacağını işrab ediyordu. Ben buna rağmen evrakı memurun önüne bıraktım.

Bu sırada isminin Tahsin olduğunu öğrendiğim ve demin beni kapıdan karşılayan hademe bana dışarı çıkmamı işaret etti. Ben dışarı çıktım. O da beni takip etti. Koridorda, "Görüyorsunuz ya," dedi, "memur beyin işi başından aşkın, bu işi kolay kolay neticelen-

diremez. Günler ister. Ama siz işin çabuk görülmesini istiyorsanız iki, üç lira ile bu işi çabuk hallettiririz. Ben bu parayı memura vereceğim. Artık iş olduktan sonra benim bahşişimi de unutmazsınız" dedi.

Ben de, "Bugün vaktim müsait değil, yarın para ile gelirim. İşi de yarın hallederiz" dedim. O da, "Daha iyi, daha iyi! Hem nüfus tezkeresiyle bir iki zarf lazım, onları da getirirsiniz. Yarın teşrif edin," dedi. Evrak orada sicil muhafızının yanında kaldı. Ben çıktım. Gittim doğru arkadaşım Fotoğrafçı Süreyya'ya dedim ki, böyle böyle... O da bana, "Tapu dairesinde zaten öteden beri böyledir. Şunlara yaptıklarının cezasını çektirelim. Bir cürmü meşhut tertip edelim" dedi.

Arkadaşım Fotoğrafçı Süreyya benimle gelmedi. Ben gidip Alemdar Karakolu'na müracaat ettim. Bir iki buçuk liralığın seri numarasını tespit ettiler. Ve bana da iki memur verdiler.

Ertesi gün, bu iki memurla tapu dairesine gittim. Önüme yine Tahsin çıktı. Beraber koridora çıktık. Tahsin bana "Parayı getirdin mi?" diye sordu. "Getirdim" dedim. Evvelce numarasını tespit ettiğimiz bir iki buçukluğu kendisine verdim. Parayı aldı ve bana, "Birader," dedi, "bu işler parasız olmuyor. Uzun sürüyor. Hem ben bu aldığım parayı sicil muhafızı Nihat'a vereceğim. Kendim on para almayacağım. İstersen gel gör. İş bittikten sonra bize de beş-on para verirsiniz" dedi.

— Sivil memurlarla aranızda nasıl bir parola vardı? Bu işi nasıl yapacaktınız?

— Efendim. Parayı içerde vermeyecek, kapıdan uzak ve kalabalık bulunmayan bir yerde verecektim. Sonra tam zamanında mendilimi çıkararak burnumu silecektim. Onlar gelip cürmü meşhudu yapacaklardı.

...nanalım mı?

...uç tiryakileri

...övbekâr,, olabilirler mi, olamazlar mı?

...abiye Mütehassısı: Evet, diyor, isterlerse olurlar

Konuşan: SAIT FAIK

[illegible]

— O halde ... [illegible]

— Meslek edinmişlerdir. Bir yakalanmadıysa beş defa yakalanmıştır. "Bu sefer yine yakalanmam,, diye düşünceleri onları ikrar etmeğe sevkeder.

[illegible]

...NE EVVEL BUGÜN

[illegible]

ŞEHİRDEN MEMLEKETTEN

Gaz tevziatı başlıyor

Bu ay 2 veya 2 buçuk litre verilecek

[illegible]

Nihayet...

Odun ve kömür davasında

En müessir tedbir semere vermeğe başladı

İstanbulda bir mahrukat ofisi kurularak belediyenin sermayesi ile teşkilât ... [illegible]

Kokmuş sucuk satanlar

Balıkpazarında ... Pandeli ile Miltiyadi ... [illegible]

Mahkemelerde

Iki buçuk liralık bir rüşvet...

Mendilini çıkarmış, burnu... silmiş; memurlar da Tahs... suç üstünde yakalamışlar...

Yazan: SAIT FAI...

İLKmektep öğretmeni ... [illegible]

— Sonra?

[illegible]

(Devamı 4 ...)

Refik Ahmet Sevengil'in Romanları

Mevcutları Tükenmek Üzeredir

Çıplaklar (100 Kuruş)
Açlık (80 Kuruş)
Korun Yolu (30 Kuruş)

[illegible]

AVRUPANIN MUAMMA...

Yazan: JUL ROMEN — 4 — Çeviren: LUTFI A...

[illegible]

[illegible]

— Sonra?

— Sonra efendim. Tahsin'in, "Beni de unutma" demesine karşılık ben de, "Sen hiç merak etme, seni düşünürüm" dedim. Arkasına düştüm. Sicil muhafızının yanına geldik. Orada memura parayı veremedi.

— Keramet buyurmayalım. Veremedi mi, vermedi mi?

— Efendim, memurun yanına gitti. Parayı vermedi. Memur ona bir defter verdi. O da defteri alıp başka bir masaya götürdü.

— Demek ki veremedi değil, vermedi.

— Memura vermek için vakit bulamadığını sanıyorum. Tahsin başka masaya giderken ben de memurlara işaret verdim. Yani mendilimi çıkarıp burnumu sildim. Memurlar yetişip Tahsin'i yakaladılar. Seri numarası alınmış iki buçukluğu cebinden çıkardılar.

— Hangi cebinden?

— Hangi cebinden olduğunu iyi bilmiyorum. Fakat zannedersem pantolon cebinden.

Maznun Tahsin'in kulakları ağır işitiyor. Nihayet bu ifadeye ne cevap vereceğini anlayabildi.

Tahsin:

— Ben bu parayı, birtakım zarflar alınacaktı, onun için aldım. Küsurunu iade edecektim. Bu iş hakkımda tertip edilmiştir. Bana oyun oynanmıştır. Ertesi gün beni daireden istifaya mecbur ettiler. Ben bu parayı masraf için almıştım, dedi.

Öteki şahitlerin hiçbiri gelmemişti, Mahkemenin taliki[29] lazım geliyordu.

Suçlu yine ayağa kalktı. Çeneleri titriyordu, dudakları sapsarıydı.

29. Bırakma, erteleme.

— Hastayım efendim, ne yesem çıkarıyorum. Altmış yaşındayım. Çoluk çocuk sahibiyim. Şimdiye kadar böyle şeyler başıma gelmedi. Beni serbest olarak muhakeme[30] edin. Mahpushanede yapamıyorum. Adaletin tecellisini istiyorum. Hastayım.

Hâkim kendisine ne zamandan beri yattığını sordu. Fakat suçlu iyice anlamamıştı.

— On bir gün efendim, dedi.

Acaba on bir günden beri mevkuf muydu,[31] yoksa, on bir günden beri hasta mıydı?

Müddeiumumi hâkime:

— On bir gündür hasta olsa gerek. Epey zamandır mevkuftur, dedi, sonra sözüne, öteki şahitlerin dinlenilmesinden evvel, mahpusun tahliye talebinin reddedilmesini de eklemeyi unutmadı.

Hâkim bu isteği yerinde buldu.

Maznuna:

— Öteki şahitler de ayın on dördünde dinlensinler. Ondan sonra tahliye talebini düşüneceğiz. Sen şimdilik yine yatacaksın. Hastaysan tevkifhanede iyi doktorlar vardır. Kendine baktırırsın, merak etme, dedi.

Kapıda esmer bir genç kızla, esmer ve çok mübarek yüzlü bir kadın onu bekliyordu. Tahsin onlara, "Merak etmeyin, adalet yerini bulacaktır" dedi. Dudakları hâlâ tiril tiril titriyordu.

30. Yargılama. / 31. Tutuklu, alıkonulmuş, hapsedilmiş.

Bir Peri Masalı mı?
İpekli Kumaş Hırsızlığı mı?

Küçücük mahkeme salonunu dokuz suçlu doldurup verdi. Aralarında bir de çarşaflı bayan var. Bay hâkim:

— Bu hanım da ne arıyor? deyince, mübaşir:

— O da onlardan! diye cevap verdi.

Kadın:

— Dur bakalım hele, dedi, daha belli değil.

İpekli kumaş hırsızlığını birkaç gün evvelki gazetelerde havadis şeklinde okudunuz. Dokuz kişiler: İskender, Fehmi, Hüseyin Nar, Hüseyin Eminoğlu çalmaktan; Âsım, Sabri, Kâmil, Maksut, Ziyner almaktan ve malı saklamaktan suçlular. Çalmaktan suçlu olanlar muhakeme sonunda tevkif edildi. Diğerleriyse şimdilik serbest kaldılar. Bunu biliyorsunuz. Şimdi size çalmaktan suçlu olanlar işi şöylece anlatacaklar:

Dördü de Rizeli, Fransızcanın Marsilya şivesi gibi Türkçenin de Karadeniz şivesi şakrak ve ahenktar. Fakat ne yazık ki taklit edemeyeceğim. İskender, Galata'da rıhtımlarda hamallık yapıyor. Anlattı:

— Eşya pazar günü geldi. Kasım babanın ardiyesine kondu. Malı biz tüccarlara taşıyacaktık. Fehmi'yi

buldum. "Şunları," dedim, "para yapalım, zengin oluruz." Fehmi, "Benim bir arkadaşım var... hele bir onunla konuşayım" dedi gitti. Gitmiş Hüseyin Nar'ı bulmuş, geldi: "Yer hazır," dedi, "sabahleyin taşırız." Tophane'den bir araba tuttuk, malları arabaya yükledik. Ver elini Sultanhamamı. Sultanhamamı'nda bir dükkânın önüne malları boşalttık. Arabacının parasını vererek savdık. Fehmi gitti bir kamyon buldu, kamyon geldi. Yedi harar[32] malı bu sefer de kamyona yükledik. Doğru Feriköyü'ne. Orada yeni yapılmakta olan bir evden yirmi metre mesafede etrafı tuğladan, üstünün kiremitleri daha konmamış, duvarlarının sıvası sürülmemiş dükkânımsı bir yapının kapısını açtık. –Ben bu dükkânın kimin olduğunu bilmiyordum.– Maksut'unmuş. Maksut'un kendisini görmedim. Malları buraya yerleştirdik. Üç saat kadar orada kaldık. Üç saat sonra Hüseyin Nar yanımıza geldi. Ona, "Bu malları satmak için bize vasıta ol. Sana yüzde yirmi beş veririz" dedik. Biraz düşündü, "Bu işi yalnız başıma başaramayacağım. Durun, bir arkadaş daha bulayım. Bakalım nasıl olur" dedi, gitti. Hüseyin Eminoğlu'nu getirdi. Mutabık kaldık. Ona da yüzde yirmi beş verecektik. İki Hüseyin çekip gittiler. Akşam oldu. Hüseyin Nar geldi. Yemeğimizi getirdi. Biz yakalanırız diye dışarıya çıkmıyorduk. Hüseyin bize, "Merak etmeyin, öteki Hüseyin müşteri bulmuş, satacağız" dedi.

O gece orada hararların üstünde yattık. Hüseyin sabahleyin erkenden çıktı, gitti. O sırada yeni evin işçileri ve sıvacıları geldiler. Biz o gün, akşama kadar aç kaldık. Hüseyin'i bekledik. Hüseyin akşamüstü bir sandıkla geldi. Şimdilik satılacak olan malı bu sandığa

32. Genellikle kıldan dokunmuş büyük çuval.

SEHİRDEN MEMLEKETTEN

ETİBANKIN SERMAYESİ

100 milyon liraya çıkarılıyor

Sümerbank sermayesine de 50 milyon lira eklenecek

Ankaradan haber verildiğine göre, sanayi programına devam ve tasahhüt ettiği tevsi işinin gümüllendirilmesi için Sümerbank sermayesine 50 milyon lira ilâvesine ve Etibank sermayesinin de 100 milyon liraya çıkarılmasına karar verilmiştir.

Sığır ve mandaların kesim tahdidatı

Yeni bir kararname ile değiştiriliyor

Dün akşamki radyo gazetesi, ham koordinasyon kararlarının bugün, yarın resmî gazeteyle neşredileceğini bildirmiştir.

1 — Statüsü mevzuu olan neşredilen 10 milyon lira sermayeli değirmencilik ofisinin kadrosu vekiller heyetinin tasdikine iktiran etmiştir. Ofis pek yakında faaliyete geçecektir.

2 — Neşredilen bir kararname ile 10 yaşına kadar sığır ve mandalarla 8 yaşına kadar dişi mandaların kesilmeleri memnu edilmişti. Yeni bir karar bu kararname hükümlerini değiştirerek yalnız 6 yaşına kadar sığır ve mandaların alım, satım ve kesilmelerini menetmiştir. Bu suretle kasaplarda kesimlik hayvanların çoğalması temin olunacaktır.

3 — Suhaşı teşkilâtına dair kararname vekiller heyetinin tasdikinden çıkmıştır. Yeni kararnameye göre her mıntıkalıktan bir suhaşı ve çiftliklerde, mahallî ziraat bölgelerinde suhaşı yardımcıları bulunacaktır.

Aynî olarak en iyi yetişmiş çiftçiler arasından seçilecek olan suhaşıların mahsulü tarlada iken tahmin edecekler ve böylece memleketin istihsal sahalarındaki mahsul miktarı ağaç yukarı tam olarak anlaşılacaktır. Suhaşılarına ayda 5 ila 10 lira, yardımcılarına 3 ila 4 lira maktu ücret verilecektir.

Çocuk esirgeme kurumunun toplantısı

İstanbul çocuk esirgeme kurumu senelik umumî heyet toplantısını dün 30 şube mümessilinin iştirakile yapmıştır.

Bir senelik faaliyeti hulâsa eden rapora göre kurum İstanbul merkezinin bütçesi 939 yılından itibaren tedricen artmak suretile 181 bin lirayı bulmuştur. Geçen 941 senesi zarfında çekirdeklerin beş yerinde çocuk dispanseri, üç yerinde süt damlası, iki yerinde gündüz bakım evleri, iki yerinde çocuk yıkama yerleri, iki yerinde diş dispanseri açılmıştır. Kurumun ayrıca Emin Önünde bir ağevi vardır. Bundan başka bir çocuk kütüphanesi, bir dikiş ve örme evi inşa edilmiş ve yeniden bir

Mahkemelerde

Bir Peri masalı mı ipekli kumaş hırsızlığı mı?

Yazan: SAİT FAİK

Küçükçük mahkeme salonunu dokuz suçlu doldurıverdi. Aralarında bir de çarşaflı bayan var. Bay hâkim:

— Bu hanım da ne arıyor? Deyince:

Müteşehir: "o da onlardan!" diye cevap verdi.

Kadın — Dur bakalım hele, dedi, daha belli değil.

İpekli kumaş hırsızlığını birkaç gün evvelki gazetelerde havadis şeklinde okudunuz. Dokuz kişiler: İskender, Fahmi, Hüseyin Nar, Hüseyin Eminoğlu çalmaktan: Asım, Sabri, Kâmil, Maksut, Ziynet almaktan ve malı saklamaktan suçlular. Çalmaktan suçlu olanlar muhakeme sonunda tevkif edildi. Diğerleri ise şimdilik serbest kaldılar. Bunu biliyorsunuz. Şimdi sizi çalmaktan suçlu olanlar işi şöylece anlatacaklar:

Dördü de Rizeli, Fransızcanın Marsilya şivesi gibi Türkçenin de Karadeniz şivesi çakmak ve ahenktar. Fakat ne yazık ki taklit edemiyeceğim. İskender Galatada rıhtımlarda hamallık yapıyor. Anlattı:

— Eşya pazar günü geldi. Kasım babanın ardiyesine konduk. Malı biz tüccarların taşıyacaktık. Fahmiyi buldum. Şunları dedim para yapalım zengin olacağız. Fahmi, "benim bir arkadaşım var.. hele bir onunla konuşayım,, dedi, gitti, gitmiş Hüseyin Narı bulmuş, geldi: "yer hazır, dedi, sabahleyin taşırız" Tophaneden bir araba tuttuk, malları arabaya yüklediler. Ver elini Sultanhamamına. Sultanhamamının da bir dükkânına önüne malları boşalttık. Arabacının parasını vererek savdık. Fahmi gitti bir kamyon buldu tasmyon geldi. Yedi hamal malı bu sefer de kamyona yüklediler. Doğru Feriköyüne. Orada yeni yapılmakta olan bir evden yirmi metre mesafede etrafı tuğladan, üstünün kiremitleri daha konmamış, divarlarının sıvası sürülmemiş dükkânımsı bir yapının kapısını açtık. - Ben bu dükkânın kimin olduğunu bilmiyordum, Maksudun olduğunu bilmiyordum, Maksudun sudumuz. Maksudun kendisini görmedim. Malları buraya verleştirdik. Üç saat kadar orada kaldık. Üç saat sonra Hüseyin Nar yanımıza geldi. Ona:

"Bu malları satmak için bize vasıta ol. Sana yüzde yirmi beş veririz, dedik. Biraz düşündü. "Bu işi yalnız başıma başaramıyacağım. Durun bir arkadaş daha bulayım, bakalım nasıl olur" dedi, gitti. Hüseyin Eminoğlunu getirdi. Mutabık kaldık. Ona da yüzde yirmi beş verecektik. İki Hüseyin çekip gittiler. Akşam oldu. Hüseyin Nar geldi. Yemeğimizi getirdi. Biz yakalanırız diye dışarıya çıkamıyorduk. Hüseyin bize: "merak etmeyin, öteki Hüseyin müşteri bulmuş, satacağız" dedi.

O gece orada hararetle üstünde yattık. Hüseyin sabahleyin erkenden çıktı, gitti. O arada yeni evin işçileri ve sıvacıları geldi - yin akşam üstü bir sandıkla g Şimdilik satılacak olan malı bo dığa doldurduk. Bu (16) top s kumaştı. Sabahleyin Hüseyin araba ile geldi. Malı yükledi, ze de yiyecek bıraktı. Gitti, yine o gün oradan çıkamadık. pı aralarından sıvacıları seyre Sigara sigara üstüne içtik, şam üstü iki Hüseyin de geld Eminoğlu "burası benim akra Maksudundur, Haber alırsa ol şu malı bir başka yere taşıyı Ben size dört beş sandık, milim getireyim, eşya denizi yapar, göç taşıyormuş gibi deririz." dedi, Gittiğiler Topt da bir ev bulmuşlar. Sandık kilimlerle geldiler. Malları ş balya yaptık. Ev eşyasından sızdı.

Sonra efendim sabahleyin kim oldu!" bir araba getirdi. tabii kapının aralığından bakıruz. Hamallar kapı önündeki yüklediler. Evvelâ arabayı derdiler. Sonra Hüseyin N beraber ikisi yollandılar. Bi gün orada kaldık. Yalnız arab tün malı almamıştı. Geriye balya daha kalmıştı. Akşamı minval üzere ettik. Akşam Hüseyin Nar bir taksi ile g Hâmiz bindik. Fahmi orad dengin yanında kaldı. Topku bir eve vardık. Sabahisi Fehm geldi. Sonra Eminoğlu bir ç mal yaptı. Gitti. Ertesi saba polisler bizi bastılar efendim. yalnız Fahmi ile anlaştım. F da öteki Hüseyin Narla Hü Nar da Eminoğluyle anlaşmış takdirin hiçbirini ben tanım İskender tatlı tatlı, teferru dahi unutmadan böylece anla

Hâkim:

— Böyle mi oldu İskender

Dedi.

— Böyle.

— Oldu mu ya İskender? tığınız beğendin mi? Karakold ifadeyi mi verdin?

— Karakolda ne söylediğimi miyorum ki efendim çok sıkıştılar.

— Canım ne diye böyle ol yorsun? Bülbül gibi söyliyeni diye sıkıştırmalar?

Fahmi'nin Karadeniz şivesi h ha canlı, daha oynak:

— İskender malları teslim Doğru söylüyor: anlaştık. Bez bulmak için gittim. Maksudu mam. Tezgâhtarile anlaştım. buldum. Fakat bu işin içi yalnız çıkamıyacağımı aklım Hemşehrim Hüseyin Narı bul Ona işi anlattım. Evvelâ k etmedi. Fakat ertesi sabah ettiğim yere geldi.

Hüseyin de bu işin hakkın gelemiyeceğini keşfetti. Öte kenderin anlattığı gibi oldu.

Hüseyin Nar:

— Fehmi bana pazar günü di, "yarın sabahleyin saat Feriköyüne gel, Maksudun yapılan dükkânının önüne"

doldurduk. Bu on top siyah kumaştı. Sabahleyin Hüseyin bir araba ile geldi. Malı yükledi. Bize de yiyecek bıraktı. Gitti. Biz yine o gün oradan çıkamadık. Kapı aralarından sıvacıları seyrettik. Cıgara cıgara üstüne içtik. Akşamüstü iki Hüseyin de geldiler. Eminoğlu, "Burası benim akrabam Maksut'undur. Haber alırsa olmaz, şu malı bir başka yere taşıyalım. Ben size dört beş sandık, kilim milim getireyim, eşya dengi gibi yapar, göç taşıyormuş gibi göndeririz" dedi. Gitmişler, Topkapı'da bir ev bulmuşlar. Sandık ve kilimlerle geldiler. Malları güzel balya yaptık. Ev eşyasından farksızdı.

Sonra efendim sabahleyin Eminoğlu bir araba getirdi. Biz tabii kapının aralığından bakıyoruz. Hamallar kapı önündeki malı yüklediler. Evvela arabayı gönderdiler. Sonra Hüseyin Nar'la beraber ikisi yollandılar. Biz o gün orada kaldık. Yalnız araba bütün malı almamıştı. Geriye üç balya daha kalmıştı. Akşamı bu minval üzere ettik. Akşamüstü Hüseyin Nar bir taksiyle geldi. İkimiz bindik. Fehmi orada üç dengin yanında kaldı. Topkapı'da bir eve vardık. Sabahısı Fehmi de geldi. Sonra Eminoğlu bir çuval mal yaptı. Gitti. Ertesi sabah da polisler bizi bastılar efendim. Ben yalnız Fehmi ile anlaştım. Fehmi de öteki Hüseyin Nar'la, Hüseyin Nar da Eminoğlu'yla anlaşmış. Ötekilerin hiçbirini ben tanımam.

İskender tatlı tatlı, teferruatını dahi unutmadan böylece anlattı. Hâkim:

— Böyle mi oldu İskender? dedi.

— Böyle...

— Oldu mu ya, İskender? Yaptığını beğendin mi? Karakolda bu ifadeyi mi verdin?

— Karakolda ne söylediğimi bilmiyorum ki efendim, çok sıkıştırdılar.

— Canım ne diye böyle söylüyorsun? Bülbül gibi söyleyeni ne diye sıkıştırsınlar?

Fehmi'nin Karadeniz şivesiyse daha canlı, daha oynak:

— İskender malları teslim etti. Doğru söylüyor, anlaştık. Ben yer bulmak için gittim. Maksut'u tanımam. Tezgâhtarıyla anlaştım. Yeri buldum. Fakat bu işin içinden yalnız çıkamayacağımı aklım kesti. Hemşerim Hüseyin Nar'ı buldum. Ona işi anlattım. Evvela kabul etmedi. Fakat ertesi sabah tarif ettiğim yere geldi. Hüseyin de bu işin hakkından gelemeyeceğini keşfetti. Ötesi İskender'in anlattığı gibi oldu.

Hüseyin Nar:

— Fehmi bana pazar günü geldi. "Yarın sabahleyin saat onda Feriköyü'ne gel, Maksut'un yeni yapılan dükkânının önüne" dedi. Başka bir şeyden bahsetmedi. "Canım," dedim, "ne var? Söylesene..." "Sen gel canım, orada görürsün." Ben de sabahleyin Feriköyü'ne damladım. Merak etmiştim. Baktım ki orada, yeni yapılmakta olan bir dükkânın içinde yedi harar var. "Bunlar da ne?" dedim. "Senin nene lazım," dediler. "Görüyorsun işte, mal! Sen bunları sat... yüzde yirmi beşi senin." Gittim, Eminoğlu'nu buldum.

Hüseyin Eminoğlu:

— Ben, Galata'da Gürcü Osman'ın kahvesinde oturuyordum. Vakit gece dokuz buçuktu. Uyku gözümden akıyordu. Hele şu çayı içeyim de gidip yatayım, dedim. O sırada Hüseyin geldi. Bana, "Sen benimle Feriköyü'ne, Maksut'un evine kadar gelir misin?" dedi.

Ben, "Maksut'un evi daha bitmedi ki. Hem ne yapacağız gece yarısı orada?" dedim. "Maksut şimdi fırındadır. Onunla bir işin varsa yarın sabah konuşu-

ruz." "Canım," dedi, "sen gel, bir gidelim oraya kadar. Yolda işi anlatırım." Derken efendim, Feriköyü'ne vardık. Saat de on biri bulmuştu. Maksut'un yeni yapılmakta olan dükkânının kapısını ittik, içeriye girdik. İçerisi zindan gibi karanlıktı. Hüseyin bir mum yaktı. Mumun ışığında kocaman hararlar ve hararların üzerinde de insan vücutları vardı. Hararları yokladım, yumuşak yumuşak şeyler. "Bunlar nedir?" dedim. "İpekli kumaş" dediler. "Ne kadar mal var bunlarda?" dedim. "Yedi sekiz bin liralık var" dediler.

Hüseyin Eminoğlu'nun ifadesi sonlarına doğru bu masal havasını almıştı.

Mumlar yanıyor, büyük, kocaman hararların üstünden insan hayaletleri fırlıyor. İpekli kumaşlar, siyah, sarı, yeşil, mavi... Binlerce liralar.

Neticenin ne olduğunu biliyorsunuz. Koridorda mahkemeyi dinlemiş bir adam:

— Ne yedi sekiz bin lirası, dedi. Orada yüz bin liralık mal vardı. Tam yüz bin, yüz bin papel...

Adam hem gidiyor, hem söyleniyordu. Bu yüz bin liralık ipekli kumaş masalı ona müthiş tesir etmişti.

— Yüz bin papel...

Üç Bayan Bir Bay

Davacı İlyas'ın sol gözünün altında bir sıyrık var ama, vakanın geçtiği günden kalma olmasına imkân yok. İlyas suçlu yerinde oturan bayanlar tarafından dövüldüğünü istida edeli,[33] aylar geçmiş. Adam bu üç bayanı, dövme sövme ve suç tasniinden[34] dava ediyor. Müddeiumumilik önce birtakım sebeplerden dolayı takibata[35] mahal[36] olmadığını[37] ileri sürmüşse de, İlyas itiraz etmiş... Bu itiraz yalnız dövme ve sövme suçundan varit[38] görülüyor. Suç tasnii meselesi için de takibata mahal görülüyor.

Hâkim, bayanlara, aradan uzun bir zaman geçmiş olmasına rağmen yine müruruzaman[39] olmadığı ve davaya başlanacağını söyledi. Üç bayanın üçü de gayet güzel giyinmişler. Bayan Saime'nin sırtında nefti[40] bir manto ve omuzlarında bir renar Arjante. Bayan Bedia'nın göğsünde bir kırmızı yapma gül. Bayan Betül'ün ise şarabi mantosu, son moda bir şapkası, yine bir tilkisi.

33. Dilekçe yazmak. / 34. Yapma, düzme, uydurma, yakıştırma. / 35. Kovuşturma, soruşturma, takip. / 36. Gerek. / 37. Gerek ya da yer olmamak. / 38. Olabileceği akla gelen. / 39. Zamanaşımı. / 40. Siyaha yakın koyu yeşil.

Hâkim, önce Bayan Betül'e ne söyleyeceğini sordu. Fakat nedense üçü birden ayağa kalktılar ve ortada oturan Bayan Bedia söze başladı.

— Ben, burada onun kadar hukuki ve güzel söyleyemeyeceğim. Buna imkân yok.

Ama hakikati söylemek lazım gelirse, Bayan Bedia birçok avukatları kıskandıracak, yine birçok hatipleri içlendirecek kadar dürüst, vazıh[41] bir lisanla anlatıyor. Kim bilir belki de bir hukuk tahsili yapmıştır. Belki de bu İstanbul bayanlarına has bir meziyettir.

— Efendim, mahkeme-i âliyenizce[42] şimdi görülmek üzere olan dava, evvelce İkinci Ağırceza'da neticelendirildi. Bu dava bizim tarafımızdan bugünkü davacı mevkiinde olan adama açılmış, Betül'ü kaçırmaya teşebbüs davasıydı. Bu adam mahkûm oldu. Fakat Temyiz, İkinci Ağır Ceza'nın bu kararını şu şekilde bozdu: Bu dava bir kız kaçırma davası değil, bir tasallut[43] davasıdır. Mahkeme-i aidesine[44] havale etti. Asliye Ceza Mahkemesi'ndeyse tekrar görülen davamızda, bugün davacı olan zatın bizi dövdüğü, bize sövdüğü sabit olarak bir ay yirmi gün hapse ve kırk lira da para cezasına çarpıldı. Bu cezayı da Temyiz tasdik etti. Şimdi vaziyet şudur: Kendi mahkûm olduğu bir suçtan ötürü suçlu, davacı olarak tekrar karşımıza çıkıyor. Görülmüş olan bir davaya yeniden bakmaya hiçbir mahal olmadığı için ... Asliye Ceza Mahkemesi'nin ilamının[45] getirtilmesini ve bu davanın sukutunu[46] talep ederim.

Dosyaların numaralarını ve ilamın tarih ve numarasını takdim edeceğim, diyerek çantasından küçük

41. Açık, doğrudan anlatılan, kuşku bırakmayan. / 42. Yüce mahkeme. / 43. Rahatsız etme, sarkıntılık. / 44. İlgili mahkeme. / 45. Bir davanın mahkemece nasıl bir hükme bağlandığını gösteren resmi belge. / 46. Düşme.

...RDEN ...KETEN

...ek tahsil ...lebesi

...alardan ucuz ...de kararı

...rtesi günü ...şlıyor

...ve yüksek tahsil ta...ramvay pasolarını iz...birinci sınıf sinema...i sınıf sinemalara 20 ...e ile girmeleri kabul ...yeni şeklin tatbikine ...cumartesi gününden ...anması takarrür et...rsite talebeleri bu ...inız pazar günleri sa...si ve müteakip mati...len istifade edemiye...

...ki sinemalar bu ceza...mıfa ayrılmıştır. Bi...nema olarak Beyoğ...Melek, Taksim, Bü...Elhamra, Sca, Lâle, ...al tarafında Marmara, ...afında Süreyya ve O...aridir. Bunlar dışında ...in sinemalar ikinci sı...iştir.

...Şehir Tiyatrosunda ge...rak komedi kısmında ...birer gecesini yüksek ...iğine tahsisi münasip

...ukat ofisi ...alivette

...e civarından odun ...zasına başlanıyor

...kış aylarında mahrukat ...emesi için kurulan mah...aliyete geçmiştir. Mar...ile Karadeniz mıntaka...le odun bulunup da bun...kendilerine de müsait ge...a satmak istiyenlerden ...mübayaası münasip gö...u hususta şimdiden bazı ...vaki olmuştur. Yarından ...sahiplerile temaslar ya...odunların satın alınma...nakline başlanacaktır. ...mürü tedariki için henüz ...geçilmemiştir.

...unlarının ağızları ...bağlanıyor

...senbe suları damacanala...mühürlerin rabtı için ...ce teller bitmiş ve yeni ...dilememiştir. Bunun için ...un ağızlarının ipile bağlan...ı hasıl olmaktadır. Ma...araftan da başka bir çare ...r.

...kartla ekmek ...dırken

...ükte kese kâğıtçılığı ya...dında birisi, dün çarşam...aralı fırına 1 ağır işçi, ...yük ekmek kartı vermiş, ...en bunların sahteliğinden ...ak yakalanmıştır.

...ve verilen Yusuf bunları ...ağunu söylemiş, tevkif o...tiların sahte olup olmadı...için ehlivukufa gönderil...

Mahkemelerde

Üç bayan bir bay...

Yazan: SAİT FAİK

Davacı İlyasın sol gözünün altında bir ayrık var amma vak'anın geçtiği günden kalma olmasına imkân yok. İlyas suçlu yerinde oturan bayanlar tarafından döğüldüğünü ispata edeli aylar geçmiş. Adam bu üç bayanı döğme, söğme ve suç tasyikinden dava ediyor. Müddeiumumilik önce bir takım sebeplerden dolayı takibata mahal olmadığını ileri sürmüşse de İlyas ısrar etmiş.. Bu ısrar yalnız döğme ve söğme suçundan varid görülüyor. Suç tasnii meselesi için de takibata mahal görülüyor.

Hâkim, bayanların aradan uzun bir zaman geçmiş olmasına rağmen yine mürur zaman olmadığı ve davaya başlanacağını söyledi. Üç bayanın üçü de gayet güzel giyinmişler. Bayan Şaiben'in sırtında nefti bir manto ve omuzlarında bir tenar arjantin. Bayan Bedianın göğsünde bir kurmiz yapma gül. Bayan Betül'in ise şarabi mantosu son moda bir şapkası, yine bir tilkisi.

Hâkim önce bayan Betül'e ne söyliyeceğini sordu. Fakat nedense üçü birden ayağa kalktılar ve ortada oturan Bayan Bedia söze başladı.

— Ben, burada onun kadar hukuki ve güzel söyliyemiyeceğim. Buna imkân yok!

Amma hakimati söyiemek lâzım gelirse bayan Bedia birçok avukatları kıskandıracak, yine birçok hatipleri içlendirecek kadar dürüst, vazıh bir lisanla anlatıyor. Kimbilir belki de bir hukuk tahsili yapmıştır. Belki de bu İstanbul bayanlarına has bir meziyyettir.

— Efendim, mahkemei aliyeniz co şimdi görülmek üzere olan dava evvelce İkinci Ağırceza'da neticelendirildi. Bu dava bizim tarafımızdan bugünkü davacı mevkiinde olan adama açılmış, Betül'ü kaçırmağa teşebbüs davasıydı.

Bu adam mahkûm oldu. Fakat temyiz İkinci Ağırcezanın bu kararını şu şekilde bozdu: bu dava bir kız kaçırma davası değil, bir tasallut davasıdır. Mahkemei aidesine havale etti. Asliye.. ceza mahkemesinde işe tekrar görülen davamızda bugün davacı olan zatın bizi döğdüğü, bize söğdüğü sabit olarak bir ay yirmi gün hapse ve (40) lira da para cezasına çarpıldı. Bu cezayı da temyiz tasdik etti. Şimdi vaziyet şudur: Kendi mahkûm olduğu bir suçtan ötürü suçlu davacı olarak tekrar karşımıza çıkıyor. Görülmüş olan bir davaya yeniden bakmağa hiçbir mahal olmadığı için . . . Asliye ceza mahkemesinin ilâmının getirtilmesini ve bu davanın sukutunu talep ederim. Dosyaların numaralarını ve ilâmın tarih ve numarasını takdim edeceğim.

Diyerek çantasından küçük bir defter çıkardı ve bir takım numaralar ve tarihler sıraladı.

Bir nefeste ve kat'iyyen evvelce düşünülmüş de söylenmiş hissini vermiyen tabii bir heyecanla fa daha usturuplu bir hukuk ...mile söylenen bu sözler karşı... İlyas ne diyeceğini şaşırmıştı. ...takım sözler geveliyor. Neler ...istemiyordu.

Bayanlarla bir mahallede ...duğunu, komşu olduklarını, ...lekete gittiği zaman kendi... vapurda deniz tuttuğunu.. ... neler de neler. Yarı belli bir ...radeniz şivesi vardır. Kim... belki de daha birçok şeyler ... diyecekti. Fakat hâkim, bun... dava ile bir alâkası olmadığın... sız etti. İlyas bu sefer büsb... şaşırmıştı. Nihayet:

— Ben onların ne dediklerini bile anlamazım. Ben davacı... Beni döğdüler, söğdüler. Onla... ceza yesinler. Hem ben geçe... üzerime atılıp saçımı başımı ... dular.

Hâkim — Oğlum, sen da... müdafaa edecek kabiliyette d... sin. Pari bir avukat tutma... Bunların burada şimdi ne m... sebebi var. Bak iyi dinle. Ben... na ne soruyorum: Bu bayan... yor ki, şimdi senin onlara ... ettiğin suçun mahkemesi gö... müş. Bu suçu onların değil, ... nin işlediğin sabit olmuş. Ev... İkinci Ağırcezada mahkeme ... mıştın. Fakat temyiz bunu boz... Suçunun mahiyetini başka ... görmüş, seni . . . Asliye ceza ... kemesine göndermiş. Orada m... küm olmuşsun. Temyiz de bu ... rarı tasdik etmiş. Şimdi söyle... kaymı bana. Böyle mi oldu. ... yet bu mudur?

İlyas nihayet işi kavrar gibi... muş. Belki de heyecanı yatmı... tı. Yine araya bir takım lâ... karıştırdı. Davası ile alâkası... uzak bir takım vak'alar anla...

İlyas aşağı yukarı şunları ... lemişti:

Onun iddiası o mahkemede ... kik edilmemiş. Evet İkinci A... cezaya vermişler fakat . . . liye ceza mahkemesinde davası... rülmüş. Temyiz ağırcezanın k... rarı bozmuş.

— Evet, İlyas orada hakikaten ... ay yirmi gün hapse mahkûm ... muş ama bu işle o günkü işin ... kası yokmuş. Bu vak'a ayrı ... vak'a imiş. O işten sonra tek... bayanlarla aralarında bir müna... olmuş. O zaman kendisini d... müş ve ona söğmüşler.

Bayanlar yine hep birden a... ğa kalkmışlardı..

— Hayır efendim. Vaziyet ... değil. Başka bir vak'a olmak... tır. Bu aynı işten biz onu ... Asliye cezada mahkûm ettirdi... bu da o sırada aynı iş için mah... mei aliyenize müracaat etmiş.

Hâkim düşündü. . . . Asl... ceza mahkemesinin ilâmının ve... işe ait dosyaların getirilmesi... karar vererek duruşmayı bitir...

Evvelâ bayanlar çıktılar. İl... Beyoğlu Birinci Sulh ceza mah... mesi binasını onlardan pek ... sonra terketti. Acaba bu bay... lardan korkusundan mı dersini... Mahkeme aynı on sekizine ka... Merak ettim, gideceğim. Size ... anlatırım. Bakalım bayanlar

bir defter çıkardı ve birtakım numaralar ve tarihler sıraladı.

Bir nefeste ve katiyyen[47] evvelce düşünülmüş de söylenmiş hissini vermeyen tabii bir heyecanla, benim yazmış olduğumdan bin defa daha usturuplu bir hukuk lisanıyla söylenen bu sözler karşısında, İlyas ne diyeceğini şaşırmıştı. Birtakım sözler geveliyor, neler anlatmıyordu.

Bayanlarla bir mahallede oturduğunu, komşu olduklarını, memlekete gittiği zaman, kendisini vapurda deniz tuttuğunu... daha neler de neler. Yarı belli bir Karadeniz şivesi vardı. Kim bilir belki de daha birçok şeyler söyleyecekti. Fakat hâkim, bunların dava ile bir alakası olmadığını ihsas etti.[48] İlyas bu sefer büsbütün şaşırmıştı. Nihayet:

— Ben onların ne dediklerini bile anlamadım. Ben davacıyım. Beni dövdüler, sövdüler. Onlar da ceza yesinler. Hem ben geçerken üzerime atılıp saçımı başımı yoldular.

Hâkim:

— Oğlum, sen davanı müdafaa edecek kabiliyette değilsin. Bari bir avukat tutsaydın. Bunların burada şimdi ne münasebeti var. Bak, iyi dinle. Ben sana ne soruyorum: Bu bayan diyor ki, şimdi senin onlara isnat ettiğin suçun mahkemesi görülmüş. Bu suçu onların değil senin işlediğin sabit olmuş. Evvela İkinci Ağır Ceza'da muhakeme edilmişsin. Fakat Temyiz bunu bozmuş. Suçunun mahiyetini başka türlü görmüş, seni ... Asliye Ceza Mahkemesi'ne göndermiş. Orada mahkûm olmuşsun. Temyiz de bu kararı tasdik etmiş.

47. Kesinlikle. / 48. Sezdirmek, üstü kapalı anlatmak.

Şimdi söyle bakayım bana. Böyle mi oldu, vaziyet bu mudur?

İlyas nihayet işi kavrar gibi olmuş, belki de heyecanı yatışmıştı. Yine araya birtakım laflar karıştırdı. Davası ile alakası çok uzak birtakım vakalar anlattı.

İlyas aşağı yukarı şunları söylemişti:

Onun iddiası o mahkemede tetkik edilmemiş. Evet, İkinci Ağır Ceza'ya vermişler, fakat ... Asliye Ceza Mahkemesi'nde davası görülmüş. Temyiz Ağır Ceza'nın kararını bozmuş.

Evet, İlyas orada hakikaten bir ay yirmi gün hapse mahkûm olmuş, ama bu işle o günkü işin alakası yokmuş. Bu vaka ayrı bir vakaymış. O işten sonra tekrar bayanlarla arasında bir münazaa[49] olmuş. O zaman kendisini dövmüş ve ona sövmüşler.

Bayanlar yine hep birden ayağa kalkmışlardı:

— Hayır efendim. Vaziyet bu değil. Başka bir vaka olmamıştır. Bu aynı işten biz onu ... Asliye Ceza'da mahkûm ettirirken, bu da o sırada aynı iş için mahkeme-i âliyenize müracaat etmiş.

Hâkim düşündü. ... Asliye Ceza Mahkemesi'nin ilamının ve o işe ait dosyaların getirilmesine karar vererek duruşmayı bitirdi.

Evvela bayanlar çıktılar. İlyas, Beyoğlu Birinci Sulh Ceza Mahkemesi binasını onlardan pek çok sonra terk etti. Acaba bu bayanlardan korkusundan mı dersiniz? Mahkeme ayın on sekizine kaldı. Merak ettim, gideceğim. Size de anlatırım. Bakalım bayanlar mı haklı, yoksa Bay İlyas mı?

---

49. Ağız kavgası.

Koltuk Değnekli Adam

Bakkal Ali'nin dükkânının önü mahşerden bir numune. Kimler yok. Pembe Hanım, Ayşe Hanım, mütekait[50] Rıza Bey, Osman Pehlivan, Recep Dayı, Bay Murtaza İçel ve gayrihüm... O gün erzak dağıtılıyor. Parasız zannetmeyin. Bakkal Ali ne o kadar zengin, ne de bu kadar cömert. Yani belediye erzak tevzi yeri.[51] Parasıyla ama Bodos Ağa gibi vurgun vurmadan dağıtıyor. Dükkânın kepenkleri yarı inik, millet birbirini itiyor. Bağrışmalar, gürültüler, akıl verenler...

— Canım, sıraya girelim efendim, bu ne rezalet!

— Parasıyla alıyoruz bakkal başı! Ne surat ediyorsun?

— Canım bayan biraz dikkat etsene, ayaklarıma basıyorsun.

— Bayan dikkat edecek gözüm mü kaldı? Gözüm bulgurda.

İşte tam bu sırada, bugün suçlu sırasında oturan Hasan, sokak başından sökün etmiş. Ayaklarının bir tanesi mevcut bulunmadığı için koltuk değnekleriyle yürür. Şimdi maznun yerinin kenarına bıraktığı koltuk

50. Emekli. / 51. Dağıtım yeri.

değneğiyle o gün şişman Fatma Hanım'dan daha çevik yürüyordu.

Şahit Muharrem Şenköse seyyar satıcıymış. İyi giyinmiş. Bugün için güzel bir kravat bağlamış, tıraş olmuş. Vaka günü herhalde bulgurdan alabildiği için şenliği hâlâ bâki.[52] Belki de bu şenlik soyadından geliyor. Soy sop böyle mütebessim yüzlü insanlardır –olabilir!–.

— Bakkal Ali'nin dükkânında erzak tevzi ediliyordu. Ben de biraz bulgur ve pirinç tedarik etmek[53] için yarım saattir bekliyordum. Bir aralık bir adamın bağırdığını duydum:

"Menediyorum, dükkânı kapayacaksınız. Bugün erzak tevzi ettirmeyeceğim, dağılın."

Baktım, bu Hasan. Koltuk değneklerinden birine dayanmış, ötekini havaya kaldırmıştı. Kimseye vurmuyordu. Fakat bakkala karşı değneğini sallıyor, "Menediyorum, efendim" diye bağırıyordu.

Yanına kadar sokuldum. Ağzından rakı kokusu geliyordu. Gözleri kan çanağı gibiydi. Meğer sarhoşmuş. Biraz uzaklaşıyor... yine koltuk değnekleriyle sıçrayarak geliyordu.

"Beni dinlemiyorsunuz ha. Size, bugün dağıtılmayacak demedim mi?" diyor, bu sefer dükkânın kepenklerini indirmeye, ahaliyi dağıtmaya çalışıyordu. Nihayet polis çağırmaya mecbur kaldık. Polis gelince ona, "Sen kim oluyorsun? Ben bugün erzak dağıttırmayacağım. Sen çekil git işine!" dedi.

Polis vazifesini yaparak onu götürmeye başladı. O homurdanıyordu. Fakat ne söylediğini iyice anlayamadım. Biz de karakola kadar gittik. İşte orada, açtı ağzını yumdu gözünü... Söyledi söyledi.

---

52. Kalıcı –burada, sürüyor anlamında. / 53. Sağlamak, bulmak.

ŞEHİRDEN MEMLEKETTEN

Şehir Meclisinin müddeti sona eriyor

Belediyeye bağlı müzeler hakkında bir talimatname hazırlandı

Şehir Meclisinin müddeti bu ayın on beşinde sona ereceği için, dünden itibaren perşembe akşamına kadar her gün Meclis toplana. caktır.

Dünkü toplantıda evvelâ bu yıl yenilenecek olan Şehir Meclisi seçiminin Eylülden Birincikânunun yirmi birine kadar sürecek, yeni seçim müddetinde reylerin bir günde toplanması mümkün olamadığı için, müddetin Mecliste tesbitini istiyen riyaset teklifi okundu, encümene gönderildi. Sonra Şehir ve İnkılâp müze ve kütüphane siyle Atatürk inkılâbı ve Tevfik Fikret ve Edebiyatı Cedide müzeleri talimatnamesi müzakere ve kabul edildi. Bu talimatnameye göre, müze ile kütüphanenin yedi kişilik bir istişare heyeti olacak. tır. Bu heyet âzasından birisi hükümet müzeleri müdürüdür ve diğer iki âzayı Belediye, üçüncüyü Üniversite seçecektir.

İstişare heyeti vakıf ve teberrü edilen eserlerin iyice muhafazası, istifade olunacak bir hale gelmesi icabeden eserlerin satın alınması, yni teberrüler temini, bu hususta. ki vakfiye ve vasiyetnamelerin ka. nuna muvafık olarak tanzimi, rehberler, sergiler, toplantılar, davetler tertibiyle uğraşacaktır. Müze haftada üç gün saat 10 dan 16 ya kadar, kütüphane her gün saat 9,30 dan 12, 13,30 dan 17 ye kadar, Atatürk müzesi haftada üç gün saat 10 dan 16 ya kadar; Tevfik Fikret müzesi yaz mevsiminde hafta'da iki gün, kış mevsiminde bir gün saat 10 dan 14 e kadar açık kalacaktır. Beş yüz liltten fazla iktisteberrü edenlerin adları şeref levhasına yazılacaktır.

Çay ve kahve inhisarı

Lâyiha yakında Mecliste görüşülecek

Kahve ve çay inhisarı kanunu tatbik eden Meclis muvakkat encümeni tetkiklerini tamamlamışlar, Lâyiha yakında Mecliste görüşülecektir. Çay ve kahve inhisarının 1 haziran dan itibaren yürürlüğe girmesi anla. şılmaktadır. İnhisarlar idaresi bu hususiaki tetkiklerini tamamlamışlar.

Tarım kooperatif memurlarına kurs

Tarım kredi kooperatiflerinde çalışan memurların meslek bilgilerini artırmak maksadile dün Ankarada bir kurs açılmıştır. Tedrisat Ankarada Yenişehirde ziraat bankasının mektep binasında başlamıştır. Muhtelif bölgelerden 35 memurun iştirak ettiği bu kurs on hafta devam edecek ve kooperatifleri ilgilendiren çeşitli dersler verilecektir. Kurslar ziraat bankası

Mahkemelerde

KOLTUK DEĞNEKLİ ADAM

Erzakın dağılmasına mani olmak istemişti... işte polise karşı hakaret etti... ve tevkif edildi...

Bakkal Alinin dükkânının önü mahşerden bir nümune. Kimler yok.. Fenbe hanım, Ayşe hanım, mütekait Rıza bey, Osman Pehlivan, Rerep dayı, Bay Murtuza İçel ve gayrilâm... O gün erzak dağıtılıyor. Parasız zannetmeyin. Bakkal Ali ne o kadar zengin, ne de bu kadar cömert. Yani belediye erzak tevzi yeri. Parasiyle ama Bodos ağa gibi vurgun vurmadan dağıtıyor. Dükkânın kepenkleri yarı inik. Mil'et birbirini itiyor. Bağırışmalar, gürültüler, akıl veremeler...

— Canım sıraya girelim efendim, bu ne rezalet!

— Parasile alıyoruz bakkal bey! Ne surat ediyorsun?

— Canım bayan biraz dikkat etsene, ayaklarıma basıyorsun.

— Bayan dikkat edecek gözüm mü kaldı. Gözüm bulgurda.

İşte tam bu sırada bugün saçlı sırasında oturan Hasan sokak başından yükün etmiş. Ayaklarının bir tanesi mevcut bulunmadığı için koltuk değnekleriile yürür. Şimdi mahşer yerinin kenarına beraktığı koltuk değnekliğile o gün şişman Fatma hanımdan daha çevik yürüyordu.

Şahit Muharrem Şen Köse seyyar satıcı imiş. İyi giyinmiş. Bugün için güzel bir kravat bağlamış, tıraş olmuş. Vak'a günü herhalde bulgurdan alabildiği için zenginliği hâlâ baki. Belki de bu Şenlik soy adından geliyor. Soy sop böyle mütebessim yüzlü insanlardır. - olabilir! -

— Bakkal Alinin dükkânında erzak tevzi ediliyordu. Ben de biraz bulgur ve pirinç tedarik etmek için yarım saattir bekliyorum. Bir aralık bir adamın bağırdığını duydum:

— Menediyorum, dükkânı kapayacaksınız. Bugün erzak tevzi ettirmiyeceğim, dağılın! !

Baktım bu Hasan. Koltuk değneklerinden birine dayanmış öteki. ni havaya kaldırmıştı. Kimseye vurmuyordu. Fakat bakkala karşı değneğini sallıyor:

— Menediyorum, efendim, diye bağırıyordu.

Yanına kadar sokuldum. Ağzından rakı kokusu geliyordu. Gözleri kan çanağı gibiydi. Meğer sarhoşmuş. Biraz uzaklaşıyor.. yine koltuk değnekleriile sıçrıyarak geliyordu.

— Beni dinlemiyorsunuz ha! size bugün dağıtılmıyacak demedim mi? diyor, bu sefer dükkânın kepenklerini indiriliyor, ahaliyi dağıtmağa çalışıyordu. Nihayet polis çağırmağa mecbur kaldık. Polis gelince ona:

— Sen kim oluyorsun? Ben bugün erzak dağıtılmıyacağım. Sen çekil git işine, dedi.

Polis vazifesini yaparak onu dinledi. Fakat ne söylediğini iyice anlıyamadım. Biz de karakola kadar gittik.

İşte orada içi ağrımı yumdu gözünü.. söyledi söyledi.

— Bir diyeceğin var mı Hasan şahidin şahadetine..

— Ne diyeceğim kay hâkim. Bilmiyorum: belki böyle olmuştur Çok sarhoştum. Ben sarhoş olunca böyle oluyorum.

Şahit Ata ve Hayri de aynı şeyleri söylediler.

Ata: — Ille de erzak dağıtılmıyacak diye tuttunuz. Bendeniz erzak tevzi memuruyum. Kendisine rica ettim. "senin aklın başında değil, oğlum, dedim, Şarabını git. Bir şey almak istersen nüfus kağıdını da yanında ise sana da veririz. Dur bakalım, ne bağırıp çağırıyorsun? Herkesin işi gücü var." dinletemedim efendim. Gittim polis çağırdım. Karakola götürdük. Orada da polislere hakaret etti.

— Çok mu sarhoştu?

— Öyle olacak. Gözleri kanlıydı. Koltuk değneğiyle yürürken bile sallanıyordu. Kendini tutamıyordu.

— Bak Hasan! bunlar da öyle söylüyor.

— Dedim ya efendim, sarhoştum. Çok fazla sarhoştum. İçince kendimi kaybediyorum.

— Sen de içme öyle ise..

— Ara sıra içmiyor. Yalnız ben her akşam çekmem.. akşamcı değilim..

— Senin sabıkan var mı Hasan?

— Var efendim. Bir tane düğmekten bir tane de hakaretten var.

— Yine polise?

— Evet efendim, yine sarhoştum, o zaman.

— Peki! o sefer kaç ayda?

— Vallahi iyi bilmiyorum efendim. Yattık çıktık. Epey yattım zannıma.

— Bak akıllanmamışsın

— Bu rakının Allah belâsını versin efendim, içmiyeyim ya nikâhım diyorum, bir müddet sabrediyorum sonra bir kadeh'cik içeyim be ne olur? dünyayı başka türlü göre - yim, hayatımın sıkıntısı geçsin diyorum. Bir kadeh, bir kadeh daha ondan sonrasını artık sayamıyo - rum.

— Öteki hakaret suçunda sana para cezası da verdiler mi?

— Verdiler efendim.

— Ne kadar?

— Vallahi b'lmiyorum.

— Demek ki parayı vermedin.

— Tebliğ etmedi'er ki vereyim. Tebliğ etsinler para hazır. Verecek. ğiz.

Hasanın suçunun mahiyeti tevkif edilmesine sebep oldu. Kapıda bir polise teslim edildi. Koltuk değneklerinin arasında bir bacağı üstüne gelip sallana sallana uzaklaştı.

— Bir diyeceğin var mı Hasan, şahidin şahadetine?..

— Ne diyeceğim bay hâkim. Bilmiyorum, belki böyle olmuştur. Çok sarhoştum. Ben sarhoş olunca böyle oluyorum.

Şahit Ata ve Hayri de aynı şeyleri söylediler.

Ata:

— İlle de erzak dağıtılmayacak, diye tutturdu. Bendeniz, erzak tevzi memuruyum. Kendisine rica ettim. "Senin aklın başında değil, oğlum," dedim. "Şuradan git. Bir şey almak istersen, nüfus kâğıdın da yanındaysa sana da veririz. Dur bekle, ne bağırıp çağırıyorsun? Herkesin işi gücü var." Dinletemedim efendim. Gittim polis çağırdım. Karakola götürdük. Orada da polislere hakaret etti.

— Çok mu sarhoştu?

— Öyle olacak, gözleri kanlıydı. Koltuk değneğiyle yürürken bile sallanıyordu. Kendini tutamıyordu.

— Bak Hasan, bunlar da öyle söylüyor.

— Dedim ya efendim, sarhoştum. Çok fazla sarhoştum. İçince kendimi kaybediyorum.

— Sen de içme öyleyse.

— Ara sıra kaçıyor. Yoksa ben her akşam çekmem... akşamcı değilim.

— Senin sabıkan var mı Hasan?

— Var efendim, bir tane dövmekten, bir tane de hakaretten var.

— Yine polise?

— Evet efendim, yine sarhoştum o zaman.

— Pekâlâ, o zaman kaç aydı?

— Vallahi iyi bilmiyorum efendim. Yattık çıktık. Epey yattım amma.

— Bak akıllanmamışsın.

— Bu rakının Allah belasını versin efendim, içmeyeyim şu zıkkımı diyorum, bir müddet sabrediyorum, sonra, bir kadehçik içeyim be, ne olur? Dünyayı başka türlü göreyim, hayatımın sıkıntısı geçsin diyorum. Bir kadeh, bir kadeh daha, ondan sonrasını artık sayamıyorum.

— Öteki hakaret suçunda sana para cezası da verdiler mi?

— Verdiler efendim.

— Ne kadar?

— Vallahi bilmiyorum.

— Demek ki parayı vermedin.

— Tebliğ etmediler ki vereyim. Tebliğ etsinler para hazır. Vereceğiz.

Hasan'ın suçunun mahiyeti tevkif edilmesine sebep oldu. Kapıda bir polise teslim edildi. Koltuk değneklerinin arasında bir bacağı ileriye geriye sallana sallana, sıçrayarak uzaklaştı.

Pişmanlık

8.30 vapurundan, Büyükada'ya işçiler çıkıyor. Badanacılar, sıvacılar, boyacılar, marangozlar: Büyükada yaza hazırlanıyor. Anastas'la Aristidi iki sıvacı gençtir.

Bakkal Moiz'in şivesi düzgün:

— 8.30 vapurundan bu zamanda işçiler çıkar. Birden dükkânımı doldurdular. Belki elliye yakın insan vardı. Ben tezgâhtan çıkacak vaziyette değildim, sıkışmış kalmıştım. Bir aralık hanımın biri, "Ekmekler gidiyor bakkal!" diye bağırdı. Zar zor dışarı fırladım.

Bayan, "Budur! Budur!.." diye birisini gösterdi. Bu, Anastas'tı. Yanında bir arkadaşıyla gidiyordu. Buradaki suçlu olanla değil, başka bir arkadaşıyla, "Ya ekmeği ver, yahut da karneyle parayı..." "Gözünü aç babalık, bizde ekmek filan yoktur" diye ellerini gösterdi. Bayan hâlâ ekmeği aşıranın o olduğunda ısrar ediyordu. Bayan, polis çağırdı. Ben dükkâna gittim; kalabalıkta öbür ekmeklere de bir şey olmasın diye. Ben ekmeği çalanı görmedim, bilmiyorum. Karakola çağırdılar. Orada ekmeği çalanın demin konuştuğum çocuk olduğunu, ekmeği başka bir arkadaşına verdikten sonra kendisinin eli boş gittiğini öğrendim.

— Bunlar karakolda ne dediler?

— Emniyet amiri, Anastas'a, "Paran var mı?" diye sordu. O da cebinden epey bir para çıkardı. "Kamen var mı?" diye soruldu. İki tane de kame gösterdi. Başka bir şey bilmiyorum.

Anastas:

— İşe gitmek için acele ediyordum. Dükkân kalabalıktı. Her zaman ekmeğimi bu bakkaldan alırım. Ekmeği alıp dört karneyi oraya bıraktım. Parayı da, "Yabancı değildir bakkal, akşama veririm" diye düşündüm. Vermedim. Elimde iş takımları olduğu için ekmeği arkadaşım Aristidi'ye verdim. O yürüdü gitti.

Hâkim sordu:

— İyi arkadaşların varmış. Ben olsam bu zamanda babama emniyet edip karnemi bir başkasına vermezdim. Doğrusu, vallah korkardım. Haydi Anastas! Doğru söyle. Doğru söylemekte bir hayır vardır. Şu karneleri oraya tezgâhın üzerine bırakmadın değil mi?

— Bıraktım efendim.

Hâkim:

— Belki bu da doğrudur, ama görüyorum ki, sen zeki bir çocuksun. Yüzün onu gösteriyor. Sen ekmeği alıp da karneyi tezgâhın üstüne bırakacak halde değildin. Parayı bıraktım deseydin, buna bir dereceye kadar inanırdım. Sana, bak ne diyorum; doğru söylemekte bir hayır vardır. Karneleri bırakmadın, değil mi?

Anastas başını önüne eğdi, kızardı:

— Bırakmadım efendim, dedi.

Hâkim:

— Niye bıraktım dedin, utanmadın mı?

Anastas:

SEHİRDEN MEMLEKETTEN

Dağıtma Ofisi

Umum müdürlüğe Kudüs baş konsolosu tayin edildi

Ankaradan bildirildiğine göre yeni teşkil olunan dağıtma ofisi umum müdürlüğüne Kudüs başkonsolosu Celâl Tevfik Karaosmanın tayini yüksek tasdika iktiran etmiştir. Bu suretle dağıtma ofisi merkez teşkilâtı kuruldukten bir taraftan bu teşkilâtta yardım edecek mahallî tevzi birlikleri, köy tevzi birlikleri ve esnaf birliklerinin kurulması işi de ilerlemektedir

Ofisin sermayesi şimdilik 10 milyon liradır. Lüzum görüldüğü ayrıca ofise kredi de temin edilecektir.

Her vilâyette mahalle ve teşkilâtında birer tedarik ve dağıtma şubesi de bulunacaktır. İki üç ay zarfında bu teşkilât tamamen faaliyete geçince halkın ihtiyacı bulunduğu mühim mad deler icabında kartla veya kartsız muayyen nisbette ve muntazam olarak dağıtılması imkânı hasıl olacaktır.

Maden kömürü tozundan mangal kömürü

Tecrübe muvaffakiyetle neticelendi

Şamil Altan ve Osman Terpiş adında iki Türk gencinin maden kömürü tozundan yaptıkları kömür tecrübesi muvaffakiyetle neticelenmiştir.

Bu suretle elde edilen kömür iki şekilde yapılmaktadır. Birinci nevi 3 kilo ağırlığındadır, 12 saat alevi kaybolmaksızın yanar, hararati 300 derecedir ve fiyatı 17 kuruştur. İkinci nevi 1 kilo ağırlığında, 200 derece hararete malik, 6 saat mütemadiyen yanabilecek bir şekilde imal edilmiştir ve fiyatı da 6,5 kuruştur.

Bu kömürler her maltızda yanmaktadır.

Bir genci öpen kız

Bir ay ongün hapse mahkûm oldu

Bedriye adında bir genç kız, Florya'da beraber gezmeye gittiği Dimitri adında birisini zorla öpmüş, bir polis kendisini görerek yakalamıştır.

Bedriye, İstanlik polis memuruna hakaretle bulunmuş ve ayrıca 5 liraya rüşvet teklif etmiştir.

Bu suçlardan adliyeye verilen genç kızın muhakemesi dün asliye dördüncü ceza mahkemesinde yapılmıştır. Dimitri, Bedriyenin kendisini, mütemadiyen rağmen, saçlarından yakalıyarak zorla öptüğünü söylemiş, şahitler de polise hakaret ettiğini iddia etmişlerdir. Neticede mahkeme edebe taallûk hareket ve sarkıntılık suçlarından Bedriyenin 1 ay 10 gün hapse karar vermiştir.

Mahkemelerde

PIŞMANLIK

Bakkal dükkânından bir ekmek çalan Anastas yalvarıyordu: "affedin beni, diyordu, bir hata ettim...,,

8,30 vapurundan Büyükadaya işçiler çıkıyor. Badanacılar, sıvacılar, boyacılar, marangozlar. Büyükada yaz hazırlanıyor. Anastasla Aristidi iki sıvacı gençtir.

Bakkal Meisin şivesi düzgün:

— 8,30 vapurundan bu zamanda işçiler çıkar. Birden dükkânımı doldurdular. Belki elliye yakın insan vardı. Ben tezgâhtan çıkacak vaziyette değildim, sıkışmış kalmıştım. Bir anlık hanımın biri:

— Ekmekler gidiyor bakkal! diye bağırdı. Zor zor dışarı fırladım. Bayan budur! budur!.. diye birisini gösterdi. Bu Anastasti. Yanında bir arkadaşla gidiyordu. Bu arkadaşla değildim, başka bir arkadaşla:

— Ya ekmeği ver, yahut da karne ile parayı...

— Gözünü aç babalık, bizde ekmek filân yoktur. Diye ellerini gösterdi. Bayan hâlâ ekmeği aşırmanın o olduğunda ısrar ediyordu. Bayan, polis çağırdı. Ben dükkâna gittim; kalabalıkta öbür ekmeklere de bir şey olmasın diye. Ben ekmeği çalanı görmedim, bilmiyorum. Karakola çağırdılar. O'rada ekmeği çalanın demin konuştuğum çocuk olduğunu, ekmeği başka bir arkadaşıma verdikten sonra kendisi eli boş gittiğini öğrendim.

— Bunlar karakolda ne dediler?

— Emniyet Âmiri bu Anastasa: "Paran var mı?,, diye sordu. O da cebinden epey bir para çıkardı. "Karnen var mı?,, diye soruldu. İki tane de karne gösterdi. Başka bir şey bilmiyorum.

Anastas — İşe gitmek için acele ediyordum. Dükkân kalabalıktı. Her zaman ekmeğimi bu bakkaldan alırım. Ekmeği alıp dört karneyi oraya bıraktım. Parayı da "yabancı değildir bakkal, akşama veririm,, diye düşündüm. Vermedim. Elimde iş takımları olduğu için ekmeği arkadaşım Aristidiye verdim. O yürüdü, gitti.

Hâkim sordu:

— İyi arkadaşların varmış. Ben olsam bu zamanda babama emniyet edip karnemi bri başkasına vermezdim. Doğrusu, vallah korkardım. Haydi Anastas! Doğru söyle. Doğru, söylemekte bir hayır vardır. Şu karneleri oraya tezgâhın üzerine bırakmadın değil mi?

— Bıraktım efendim.

Hâkim:

— Belki bu da doğrudur amma görüyorum ki sen zeki bir çocuksun. Yüzün onu gösteriyor. Sen ekmeği alıp da karneyi tezgâhın üstüne bırakacak halde değildin. Parayı bıraktım deseydin buna bir dereceye kadar inanırdım. Sana bak ne diyorum; doğru söyle, mekte bir hayır vardır. Karneleri bırakmadın değil mi?

Anastas başını önüne eğdi, kıpkırdı:

— Bırakmadım efendim, dedi.

Hâkim:

— Neye bıraktım, dedin utanmadın mı?

Anastas — Çok utandım bey hâkim, Ben bir hata ettim. Affedin. Arkadaşıma gelince, o, beş karneleri ve parayı bıraktım sanıyordu. Onun hiç kabahati yok.

Hâkim — Sen neye bu hataya iştirak ettin, söyle bakalım Aristidi?

Aristidi — Biz altı kişiydik. Hepsi karneleri bize vermişlerdi. Öteki arkadaşlar işe gitmişlerdi. Ben kapının yanındaydım. Anastas içeri girdi. Bana bir ekmek verdi. Ben de yürüdüm gittim. Anastasın parayı ve karneleri verdiğini zannettim. Sonra arkadan polis yetişti. Anastasa ekmeği sordu. Ben önde gidiyordum. Polisin sorduğunu işitince döndüm ve ekmeği "buyrun!.. diyerek polise teslim ettim.

Şahit İsmet danım — Ben yarım saattir bekliyordum. Baktım ki gamsele'i bir çocuk dakikasında ekmeği alıp gidiyor. "Ben bir saattir bekliyorum. Hâlâ ekmeği mi vereceksin. Bak başkaları alıp alıp gidiyorlar. Biraz da bize bak,, Diye bakkala çıkıştım. Bakkal hemen koştu. "Hangisi?.. diye sordu, Anastası gösterdim. Polis getirdik. Öteki çocuk ekmeği getirip "buyrun!,, diyerek polise teslim etti.

Şahit Şahan Azılpek hâkimi her sözüne "benim babamın yok!,, dan başka bir şey söylemedi.

Hâkim de "madem ki bunun hiç bir şeyden haberi yokmuş, ne diye getirdiler. İşine gitseydi daha iyi idi,, dedi. İki şahit daha dinlenildi. Onların dükkândaki vakadan hiç haberleri yoktu. Yalnız dışardaki hâdiseye şahit olmuşlardı. Nihayet polis İrfan dinlenildi:

— Merkezden iskeleye gidiyordum. İsmet hanım koşa koşa geldi. "Polis! polis! koş! ekmek çalıdırlar,, diye haykırıyordu. Ekmeği çalanı İsmet danım gösterdi.

Hâkim — Peki âlâ öteki'nin bu işten haberi var mıydı?

Polis İrfan — Kanaatimce onun da haberi vardı. Fakat emin değilim hâkim bey.

Anastas tekrar affını istedi. "Parasını akşama vallah verecektim. Diye de ilâve etti. Davacı ekmeği kendisine iade edildiği için davasından vazgeçmişti. Anastas yine affını istedi. Çok temas duyduğu yüzünden anlaşılıyordu. O sırtarı, biz heyecanla karar bekledik.

(Devamı 4 üncüde)

SAİT FAİK

— Çok utandım bay hâkim. Ben bir hata ettim. Affedin. Arkadaşıma gelince, o, ben karneleri ve parayı bıraktım sanıyordu. Onun hiç kabahati yok.

— Sen niye bu hataya iştirak ettin,[54] söyle bakalım Aristidi?

Aristidi:

— Biz altı kişiydik. Hepsi karneleri bize vermişlerdi. Öteki arkadaşlar işe gitmişlerdi. Ben kapının yanındaydım. Anastas içeri girdi. Bana bir ekmek verdi. Ben de yürüdüm gittim. Anastas'ın parayı ve karneleri verdiğini zannettim. Sonra arkadan polis yetişti. Anastas'a ekmeği sordu. Ben önde gidiyordum. Polisin sorduğunu işitince döndüm ve ekmeği, "Buyrun!" diyerek polise teslim ettim.

Şahit İsmet Hanım:

— Ben yarım saattir bekliyordum. Baktım ki gamseleli[55] bir çocuk dakikasında ekmeği alıp gidiyor. "Ben bir saattir bekliyorum. Hâlâ ekmeğimi vereceksin. Bak başkaları alıp alıp gidiyorlar. Biraz da bize bak!" diye bakkala çıkıştım. Bakkal hemen koştu. "Hangisi?" diye sordu. Anastas'ı gösterdim. Polis getirdik. Öteki çocuk ekmeği getirip, "Buyrun!" diyerek polise teslim etti.

Şahit Şahan Asilpek hâkimin her sözüne, "Benim haberim yok!"tan başka bir şey söylemedi. Hâkim de, "Mademki bunun hiçbir şeyden haberi yokmuş, ne diye getirdiler? İşine gitseydi daha iyiydi." dedi.

İki şahit daha dinlenildi. Onların dükkândaki vakadan hiç haberleri yoktu. Yalnız dışardaki hadiseye şahit olmuşlardı. Nihayet polis İrfan dinlenildi:

---

54. Katılmak. / 55. Muşamba yağmurluk.

— Merkezden iskeleye gidiyordum. İsmet Hanım koşa koşa geldi. "Polis! Polis, koş! Ekmek çaldılar!" diye haykırıyordu. Ekmeği çalanı İsmet Hanım gösterdi.

Hâkim:

— Pekâlâ, ötekinin bu işten haberi var mıydı?

Polis İrfan:

— Kanaatimce onun da haberi vardı. Fakat emin değilim hâkim bey.

Anastas tekrar affını istedi. "Parasını akşama vallahi verecektim" diye de ilave etti. Davacı ekmeği kendisine iade edildiği için davasından vazgeçmişti. Anastas yine affını istedi. Çok teessür[56] duyduğu yüzünden anlaşılıyordu. O sapsarı, biz heyecanlı, kararı bekledik.

Hâkim:

— Bak oğlum, diye başladı. Senin, biraz beklemek sıkıntısına tahammül edemeyerek bu ekmeği çalmış olduğuna kanaat getirdim. Cezan, bu harekete uygun Ceza Kanunu'nun ... maddesi mucibince altı aydır. Fakat çaldığın şey nihayet pek az bir şey olduğundan, senin bu cezanın üçte ikisini indiriyorum. İki ay hapis oluyor. Yaşın küçük olduğu için bunu da indiriyorum. Bir ay yirmi gün hapis yatacaksın. Bunun da içinde camekândaki ekmeğe karşı mukavemetsiz bir his duyduğuna kanaat getirdiğim için, ahvali hazırayı[57] düşünerek cezanı bir ay üç güne indiriyorum. Nedamet getirdiğine,[58] bu işi bir daha yapmayacağına kanaat getirdiğim için bu cezanı da tecil ediyorum. Yani şimdi mahpus olarak yatmayacaksın. Ama yine cezan cezadır. Yalnız bir daha böyle şeyler yapmazsan sanki ceza

---

56. Üzüntü. / 57. Şimdiki durum. / 58. Pişman olmak.

görmemişsin gibi olacak. Yaparsan o zaman çok fena olacak. Bir defa sabıkalı olacaksın. Sonra daha ağır ceza göreceksin... Ve bu cezanı da o ceza ile birlikte çekeceksin.

Sana gelince Aristidi, senin söylediklerine de inandım. Onun için seni de, beraat ettiriyorum. Fakat bir daha parası verildiğini gözünle iyice görmeden, bir malı arkadaşın da verse alma, dikkatli ol oğlum.

Mahkeme masrafları da iki yüz elli kuruş tuttu. Onu da Anastas senden alacağız, hadi bakalım.

Nüfus Tezkeresiz Adam

Boynunda asılı posta çantasıyla, genç, güler yüzlü posta müvezzii[59] Muzaffer Romanoğlu, doğru söyleyeceğine yemin etti.

— Ben o gece telgrafhanede nöbetçiydim. Saat bir buçuğa doğru iki yüz yirmi bir numaraya bir yıldırım telgrafı geldi. Telgrafı yerine götürmek için postaneden çıktım. Hızlı hızlı yürüyordum. Tam Harbiye'ye varmıştım ki, bir dükkânın kepenginin yarı açık olduğunu ve içerde birtakım kâğıtların hışırdadığını ve parladığını gördüm. Bu parlayan şeyler kâğıt mıydı? Yanıp sönen bir elektrik feneri miydi, yoksa kedi gözleri miydi? Pek farkında değilim. Eğilip içeriye baktım. Yalnız bir el gördüm. Bir çuvala birbiri arkasına birtakım paketler dolduruyordu. Herhalde bu paketler Enalalar, Serkidoryanlar, Boğaziçiler'di.[60] Yani tütün paketi büyüklüğündeydi. Bu elin sahibini yarı seçtim. Şu ortada oturan olsa gerek. O kadar dalmış ve hızlı hızlı paketleri çuvala dolduruyordu ki, beni göremedi. Doğrulup da polise haber vermeye gideceğim zaman bir de baktım ki, karşı kaldırımda birisi aşağı yukarı

59. Dağıtıcı. / 60. O dönemin sigara markaları.

dolaşıyor, o da şu solda oturandır. Öbür kenarda oturanı tanımıyorum. O, onların içinde yoktu. Ben yalnız bu ikisini gördüm. Polise haber vermek üzere uzaklaştım. Polis koşarak geldi. Fakat o karşı kaldırımda aşağı yukarı gezinen, benden şüphelenmiş olacaktı ki, arkadaşına bir ıslık çaldı. Belvü Bahçesi'ne doğru kaçmaya başladılar. Polis de arkalarından koştu. Ben de 221 numaranın yıldırım telgrafını daha fazla bekletmemek için işime gittim.

Üç delikanlı maznunun üçünün de saçları alabildiğine büyümüş. Âdeta kafaları, ısırganlar ve baldıranlar bitmiş harap ve bakımsız bir bahçe halinde, vahşi otlarla dolu. Kafalarının arkaları üçünün de dümdüz. Küçücük bir yuvarlaklık ve çıkıntı yok. Yüzler uzun ve büyük. Bir tanesi çenesine yün bir kaşkol bağlamış. Biri yırtık ceketli, ötekinde eski lime lime bir kazak, üçüncüsünün yalnız mintanı var. Bu mintandan parça parça, kireç beyazlığında, kansız bir ten gözüküyor. Bir polis memuru, maznunların yüzleştirildiğini ve itiraf ettiklerini söyleyince, Ahmet garip bir sesle söylendi:

— Zorla tabii ettirirsiniz.

Şahitler birbiri ardına geliyor. Şimdi, yapılmış başka hırsızlıklar da meydana çıkıyor. Suçlular mütemadiyen inkâr ediyorlar. Hiçbir şahidin doğruyu söylemediğini, kendilerinin kabahatli olmadıklarını söylüyorlar. Polisteki ifadelerini inkâr ediyorlar.

İşte kumral sakallı, nahif, zarif bir adam. Bu adamı koridorda gördüğüm zaman, ne biçim bir sıfatı olduğunu merak etmiştim. Bana bir musikişinas hissini vermişti. Meğer, Dolmabahçe Camii'nin müezziniymiş. Bay müezzin:

ŞEHİRDEN MEMLEKETTEN

Yahya Galip vefat etti

değerli idare ve inkılâp adamının

Cenazesi bugün Eyüpteki evinden kaldırılıyor

Bir müddettenberi rahatsız bulunan Ankara mebusu Yahya Galip dün akşam Allahın rahmetine kavuştuğunu teessürle haber aldık.

Merhum, muhtelif hükûmet hizmetlerinde bulunduktan sonra Erkânı Harp Reisi ve Kurtarıcı Mustafa Kemal'le, Sivas ve Erzurum kongrelerini müteakip Ankara'ya geldiği zaman orada vali vekilliği vazifesini görmekteydi. Merhumun, bütün bir durgunluk ve vatanperverlikle heyeti temsiliye reisi Mustafa Kemalle arkadaşlarına gösterdiği itimat ve ihtiram, milli tarihimizde ebediyyen hürmetle anılacaktır. Bu cihetle tarih edebiyatımızda o zamanki birçok valilerin ve diğer adamlarının Kurtarıcı Mustafa Kemalle arkadaşlarına karşı takındıkları cephe gösterilmekte tutulur. Ne kadar bir şahsiyet kaybettiğimiz aşikârdır.

O vakitki İstanbul hükûmeti bu müsaperver valiyi reddetmekte kabil geçirmedi; fakat o Türkiye Büyük Millet Meclisi hükûmetine geçerek Ankara valisi olarak vazifesine devam etti.

Yahya Galip, her itibarla tam olgunluğa erişmiş, ilim, irfan ve fazilet sahibi, dervişmeşrep, hakiki bir idare ve irfan adamıydı. Bir zamanda Büyük Şeflerimizle muhabbet ve hürmetle bulunan merhum, bir müddet Erzincan mebusu olarak Büyük Millet Meclisine seçilmiş, son devrede de Ankara'dan mebus intihap olunmuştur. Kendisine Allahın rahmet dilerken kederli ailesiyle Büyük Millet Meclisimize de taziyetlerimizi sunarız.

Cenazesi bugün Eyüpteki evinden kaldırılarak bundan sonra namazının kılınıp alle makberesine defnedilecektir.

500 lira ile kaçan tahsildar tevkif edildi

"Güzel İzmir" pakliyat anbarı idaresi A. İ., tahsil ettiği 1460 lira ile kaçmış. Beyoğlu ve civarındaki yerlerinde paraları yerinden alınmıştır.

Ali 40 lira maaşla geçinemedi, çok para kazanan bazı arkadaşlarının hayatına imrendiğini, onun için böyle yaptığını söylemiştir. Ali hakkında adliyece tevkif müzekkeresi kesilmiştir.

Yıldız korusu ve Yıldız bahçeleri açılıyor

Cumhuriyetin onuncu yıldönümünden başından itibaren Çırağan sarayındaki Hükümdar korusu ile Yıldız bahçeleri halka açılacaktır.

Tozkoparan cinayeti

Kasımpaşada Tozkoparan yokuşunda alt başında, geçen kış, Gani adında birini, Muzaffer adında bir arkadaşı tüfekle öldüren Çınarın muhakemesi dün sabah ağır ceza mahkemesince bitirilmiş, düğüm zaman ne biçim bir silah olduğunu merak etmiştim. Bana bir mukabelenat bilgisi vermişti. Meğer Dolmabahçe cephanelik müzesiymiş. Bay müzeyin:

— Efendim, Dolmabahçe müzesinin benderiz. Birçok muvakkat kayıtlarımız vardır. Şu Dolmabahçe muvakkatnamesi. Onun üstünde her çuvalları birer birer kaydettik. Kimse yakalayamadı hırsızları. Tam (500) kilo kurşun çaldılar. Yazık, zavallı efendim!

— Sizin fikrinizce bu kurşunları nasıl taşımışlar?

— Tedricen zannederim efendim. Kendileri her ne kadar polisle bir defa'da götürdüklerini söylediklerse de bendeniz inanmadım. Nasıl olur efendim! Sekiz yüz kilodan fazla kurşun ancak kurşunla nakledilebilir. Zannı âcizanem ise başka bir taraftan depo etmişler. Sonra ağır ağır taşımışlar olsa gerek.

— Karakoldaki ifadeleri nasıldı dediniz?

— Bir gecede çalmışlar ve bir gecede taşımışlar. Böyle söylediler efendim.

Suçlu Ahmet birdenbire yine ayağa kalktı:

— Cumhurdan bıktık efendim, dedi. Karakol karakol sürüklüyorlar. O karakol senin bu karakol benim. Olduk, yoruldu, kabahati üstümüze aldık yoksa biz yapmadık. Harbiyedeki cinayet dükkânı soyanlar iki arkadaştı. Kurşunları çalanlarsa bu iki arkadaş ve bir de yanlarındaki üçüncüsüydü. Onun ismi Mustafa... Haldun da başka hiçbir malûmat yok. Ne anasının, ne babasının ismini biliyor. Yalnız vaktiyle Büyükadadan almamış bir nüfus tezkeresi varmış. Şimdi o da kayıp. Büyükadaya yanılmış. Fakat hangi Mustafa? Nasıl Mustafa? Mustafanın dünyada kimseyi yok.

— Bir akrabası da mı yok?

— Hiç, hiç kimsesi yok.

Büyükada nüfus dairesinden cevap gelmiş. Mustafanın doğum tarihinin bir türlü bulunamadığı ve bu vaziyette de bulunması ihtimali olmadığı anlaşılıyor.

Duruşma Mustafanın nüfusa yeniden kaydettirilip, ancak bu suretle, doğum tarihinin mahkemeye verilmesinden sonraya bırakıldı.

SAİT FAİK

Mahkemelerde

NÜFUS TEZKERESİZ ADAM

Once nüfusa kaydedilecek, doğum tarihi mahkemeye bildirilecek davaya da bundan sonra bakılacak

BOYNUNDAN asılı posta çantasiyle zenç, güler yüzlü posta müvezzii Muzaffer Romanoğlu doğru söyliyeceğine yemin etti.

— Ben o gece telgrafhanede nöbetçiydim. Saat bir buçuğa doğru 221 numaraya bir yıldırım telgrafı geldi. Telgrafı yerine götürmek için postanedan çıktım. Hızlı hızlı yürüyordum. Tam Harbiyeye varmıştım ki bir dükkânın kepenginin yarı açık olduğunu ve içerde birtakım kâğıtların hışırdadığını ve parıldağını gördüm. Bu parıldayan şeyler kâğıt mıydı? Yanıp sönen bir elektrik feneri miydi, yoksa kedi gözleri miydi? Pek farkında değilim. Eğilip içeriye baktım. Yalnız bir el görülüm. Bir çuvala birbiri arkasına birtakım paketler dolduruyordu. Her halde bu paketler emâlâlar, sergideryanlar, bonjarie'ler idi. Yani tütün paketi büyüklüğündeydi. Bu e'in sahibini yarı seçtim. Şu ortada oturan olsa gerek. O kadar dalmış ve hızlı hızlı paketleri çuvala doldurıyordu ki, beni görmedi. Doğrulup da polise haber vermeğe gideceğim zaman bir de baktım ki karşı kaldırımda birisi aşağı yukarı dolaşıyor o da şu solda oturandır. Öbür kenarda oturanı tanımıyorum. O eşkıyanın içinde yoktu. Ben yalnız bu ikisini gördüm. Polise haber vermek üzere uzaklaştım. Polis koşarak geldi. Fakat o karşı kaldırımda aşağı yukarı gezinen benden şüphelenmiş olacaktı ki, arkadaşına bir ıslık çaldı. Beriki bahçesine doğru kaçmağa başladılar. Polis de arkalarından koştu. Ben de (221) numaramın yıldırım telgrafını daha fazla bekletmemek için işime gittim.

Üç dellikanlı mazbutun üçünün de saçları alabildiğine büyümüş. Adeta kafaları sırıngalar ve balıdırmalar bitmiş harap ve bakımsız bir bahçe halinde vahşi otlarla dolu. Kafalarının arkaları üçünün de dümdüz. Küçücük bir yuvarlaklık ve çıkıntı yok. Yüzler uzun ve bütün. Bir tanesi çenesine yün bir kaşkol bağlamış. Biri yırtık cakatlı, ötekinde eski liyme liyme bir kasak, üçüncüsünün yalnız mintanı var. Bu mintandan parça parça, kireç beyazlığında kanvas bir ten görülüyor. Bir polis memuru mazbutanalarını yüzleştirdiğini ve itirafı ettiklerini söyleyince Ahmet garip bir sesle söylendi:

— Zorla tabii ettiriyorlar.

Şahitler birbiri ardına geliyor. Şimdi yapılmış başka hırsızlıklar da meydana çıkıyor. Suçlular mütemadiyen inkâr ediyorlar. Hiçbir şahidin doğruyu söylemediğini, kendilerinin kabahatli olmadıklarını söylüyorlar. Polisteki ifadelerini inkâr ediyorlar.

Kalörifer davası nihayet halledildi

Kaloriferli apartmanların mutlaka mesai için hazırlanan maddenin son şekli okunmuş ve kabul edilmiştir.

Bu maddeye göre, oturma, yatma, çalışma odalarında hararet azami 20, mutfak, koridor vestiyerde azami 15, banyo odalarında azami

— Efendim, Dolmabahçe müezziniyim bendeniz. Bizim muvakkithane[61] vardır. Şu Dolmabahçe Muvakkithanesi. Onun üstünün kurşunları birer birer kalktı. Kimse yakalayamadı hırsızları. Tam sekiz yüz kilo kurşun çaldılar. Yazık, günah efendim!

— Sizin fikrinizce, bu kurşunları nasıl taşımışlar?

— Tedricen[62] zannederim efendim. Kendileri her ne kadar, poliste bir defada götürdüklerini söyledilerse de, bendeniz inanmadım. Nasıl olur efendim? Sekiz yüz kilodan fazla kurşun ancak kamyonla nakledilebilir. Zannı acizânemce,[63] başka bir tarafa depo etmişler. Sonra ağır ağır taşımışlar olsa gerek.

— Karakoldaki ifadeleri nasıldı dediniz?

— Bir gecede çalmışlar ve bir gecede taşımışlar. Böyle söylediler efendim.

Suçlu Ahmet birdenbire yine ayağa kalktı.

— Canımızdan bıktık efendim, dedi. Karakol karakol sürüklendik. O karakol senin, bu karakol benim. Öldük, yorulduk, kabahati üstümüze aldık; yoksa biz yapmadık.

Harbiye'deki cıgaracı dükkânını soyanlar iki arkadaştı. Kurşunları çalanlarsa bu iki arkadaş ve bir de yanlarındaki üçüncüsüymüş. Onun ismi Mustafa... Hakkında başka hiçbir malumat yok. Ne anasının, ne babasının ismini biliyor. Yalnız vaktiyle, Büyükada'dan alınmış bir nüfus tezkeresi varmış. Şimdi o da kayıp. Büyükada'ya yazılmış. Fakat hangi Mustafa? Mustafa'nın dünyada kimsesi yok.

---

61. Dünya'nın Güneş etrafındaki hareketine göre vakti ve bilhassa namaz vakitlerini belirleyen muvakkitle bu işe ait aletlerin ve saatlerin bulunduğu yer. / 62. Azar azar. / 63. Acizce (alçakgönüllüce) tahmin, varsayım.

— Bir akraban da mı yok?

— Hiç, hiç kimsem yok.

Büyükada Nüfus Dairesi'nden cevap gelmiş. Mustafa'nın doğum tarihinin bir türlü bulunamadığı ve bu vaziyette de bulunması ihtimali olmadığı anlaşılıyor.

Duruşma, Mustafa'nın nüfusa yeniden kaydettirilip, ancak bu suretle, doğum tarihinin mahkemeye verilmesinden sonraya bırakıldı.

Sultan Mahmut Türbesi'nin Kurşunları

Bunlar iki ahbap. Görünüşte yaşları on altı, on yedi. Biri esmer, küçük bıyıkları var. Atlet yapılı, çevik halli, karayağız.

Öteki biraz sallapati tavırlı, kumral, uzun yüzlü ve uzun burunlu. Necati ile Misak kim bilir nerede tanışıp ahbap oldular? İkisi de işsizdi. Parkları dolaşıyorlar, sinemaların kapılarında resimlere bakıyorlardı. Misak'ın babası tulumba ve terkos işleriyle uğraşırdı. Bir dükkânları vardı. Sonra dükkânı kapadılar. İhtiyar baba, ayakta iş yapıyor, Misak da sokak sokak dolaşıyordu. Necati'nin babası ölmüş, bir anası var. Mektebe gitti, okuyamadı. İşe verdiler, adamakıllı çalışmadı. Artık bıyıkları terlemiş, koca delikanlı olmuştu. Annesi onunla başa çıkamıyordu.

Saatler bir saat ileri alınmadan önce, yedi ile sekiz aralarında, ortalığın alacakaranlıktan siyaha döndüğü akşamların birinde, Sultan Mahmut Türbesi'nin önünden geçiyorlardı. Ellerini şöyle uzatabilecek bir yükseklikte bir kurşun parçasının, Sultan Mahmut Türbesi'nin parmaklıkları üzerinden sarktığını gördüler.

Bayan hâkim sordu:

— Bunları koparmak evvela kimin aklına geldi?

Necati cevap verdi:

— İkimizin birden aklına geldi. İkimiz birden gördük. Birbirimizle bakıştık ve kopardık.

— Niçin kopardınız?

— Satmak için. İşsizdik. Paraya ihtiyacımız vardı.

Kurşunu kopardıktan sonra bakıyorlar ki, oldukça ağır bir şey. Misak eliyle bir tartıyor. Beş kilo var, diyor, epey para eder.

Yine bakıyorlar ki, ortalık epeyce kararmış, gelen geçenler azalmış. Kimse işin farkında değil. Bir, bir daha, bir daha koparıyorlar. Bunları Necati'nin evinde saklıyorlar. Ertesi gün Necati'nin annesinin evde olmadığı bir sırada, bir mangalın üstüne bir tencere koyuyor. Kurşun ne çabuk, ne tuhaf eriyor. Necati'nin içinde küçük bir melal[64] vardır. Belki de hasta yattığı bir gece, ihtiyar bir kadının bir kepçe içinden bir berrak suya cazır cuzur bir şeyler döktüğünü ve annesine, "Nazar değmiş çocuğa hanım kızım" dediğini hatırlıyordu.

Bu, bir dakika süren sıkıcı hava çok sürmüyor. Kurşunu külçe yapıyorlar. Üç gün sonra tekrar Sultan Mahmut Türbesi'ne damlıyorlar. Yine saat yedi sekiz sıralarıdır. Yine ses seda kesilmiştir.

Necati anlatmakta devam ediyordu:

— Pencereye filan tırmanmadık. Zaten kurşunlar elimizin yetişeceği bir yerdeydi. Gayet kolaylıkla elimizle söküp aldık. Ertesi gün bunları da eritip külçe haline koyduk.

— Kime satacağınızı biliyor muydunuz?

---

64. Sıkıntı.

...DEN MEMLEKETTEN

Züccaciye satışları

...rakabe komisyonu kâr hadlerini tayin etti

...brika, bir perakende satış ...ağazası açıyor

...apabahçe şişe ve cam fabrikası ...araftan iç piyasada züccaciye ...şleri satışını tanzime uğraşır ...yonist için yeni sistemler vare ... ...en diğer taraftan İstanbul fiyat ...abe komisyonu da züccaciye ...ne şişe sisteminin cam satışlarında ...hadlerini tayin ve tesbiti muva... ...görüldüğü ve yapılan tetkiklerden ...a ithalâtçı, toptancı ve perakende... ...ye verilmesi münasip görülen kâr ...leri Ticaret Vekâletine teklif edil... ...dir. Züccaciye ve cam ticaretinin ...zmi İstanbul olmakla beraber ...un derece derece bütün memleket... ...alihsar bulunduğundan vekâletin ...lâsasının alınması lüzumlu gö... ...mektedir. Ticaret Vekâletinin bu ...usuki cevabının bugünlerde gele... ...limit cevabınakteder. Bundan son... ...fiyat mürakabe komisyonu katî ...hadlerini ilân edecektir.

...iğer taraftan Paşabahçe şişe ve ...n fabrikası hem fiyatlarda nâzım ...ik ve hem de halkın ihtiyacını ...ni maksadile bir mağaza açmaga ...ar vermiştir. Bu mağazada pera... ...de her nevi cam mamulâtı satıla... ...ır. Mağaza bugünlerde açılacak.

Çay ve kahve inhisarı

Ankaradan bildirildiğine göre, mec ...Mevkkat encümeni, mazbatasında, ...ilâveten çay ve kahvenin ihtiyar ...ihtiyaçla meşgul olanlara yani ihti... ...ihtiyacının beyiklik ücreti mukabi... ...da bu maddeleri sattırmaga devam ...ması hususunda, ...mahrum edilmemesini tavsiye ...mektedir. Bu teşhisat, ihtisasları... ...memleketimizde bağlı olacaktır. ...yeni sanatlık hesaplara göre mem... ...senede 4,5 milyon kilo kahve ...ve 500 bin lira bir milyon kilo çay ...mektedir.

Almanya ile ticaretimiz

Ankaradan haber verildiğine göre, ...Alman ticaret anlaşması esas... ...diyularak bir müddettenberi ...vekâleti nezdinde ticaret banka... ...Frau Şnefer adındaki bir Alman ...ticaret firmaları sırasında yapılan mü... ...görüşmeler sona ermiş ve bazı esasla... ...mukaddesi hakkında hazırlanan ...taraflarca salâhiyetli mü... ...leri tarafından imzalanmıştır.

...ubidaleer sıra ile binilecek

...Tramvay nakil vasıtalarında ve umu... ...yerlere giriş ve çıkışda sıraya ...girilmesi usulünün tatbiki etrafında ...Belediye mahfilinde olmak üzere ...bugün cumartesi ve pazar günleri ...Beşiktaş Bağarcılığına gidecek oto... ...larda sıra gösterilmesi temin olu...

Mahkemelerde

Sultan Mahmut türbesinin kurşunları

Mimar Sedat Çetintaşın şehadetine hırsızlar itiraz ediyorlardı...

BUNLAR iki ahbap. Görünüşte yaşları 16, 17. Biri esmer, küçük beyikları var: atlet yapılı, çevik hali, karayağız.

Öteki biraz sallapatî tavırlı, kumral, uzun yüzlü ve uzun burunlu. Necati ile Misak kimbilir nerede tanışıp ahbap oldular? İkisi de işsizdi. Farkları dolaşıyorlar. Sinemaların kapılarında resimlere bakıyorlardı. Misakın babası tulumba ve terkos işleriyle uğraşırdı. Bir dükkânları vardı. Sonra dükkânı kapadılar. İhtiyar baba, ayakta iş yapıyor. Misak da sokak sokak dolaşıyordu. Necatinin babası ölmüş, bir anası var. Mektebe gitti, okuyamadı. İşe var diler; adamakıllı çalışmadı. Artık beyikları terlemiş, koca delikanlı olmuştu. Annesi onunla boşa geçkamıyordu.

Saatler bir saat ileri alınmadan önce yedi ile sekiz arasında ortalığın alacakaranlıktan siyaha döndüğü akşamların birinde Sultan Mahmut türbesinin önünden geçiyorlardı. Ellerini şöyle uzatabilecek bir yüksekliktе bir kurşun parçasının Sultan Mahmut türbesinin parmaklıkları üzerinden sarktığını gördüler.

Bayan hâkim sordu:

— Bunları koparmak evvelâ kimin aklına geldi?

Necati cevap verdi:

— İkimizin birden aklına geldi. İkimiz birden gördük. Birbirimize bakıştık ve koparıdık.

— Niçin koparıdınız?

— Satmak için. İşsizdik. Paraya ihtiyacımız vardı.

Kurşunu koparıdıktan sonra bakıyorlar ki oldukça ağır bir şey. Misak eliyle bir tartıyor. Beş kilo'dur, diyor, epey para eder.

Yine bakıyorlar, ki ortalık epeyce kararmış. Gelen geçenler azalmış. Kimse işin farkında değil. Bir, bir daha, bir daha koparıyorlar. Bunları Necatinin evinde saklıyorlar. Ertesi gün Necatinin annesinin evde olmadığı bir sırada bir mangalın üstüne bir tencere koyuyor. Kurşun ne çabuk, ne tuhaf eriyor. Necatinin içinde küçük bir mahal vardır. Belki de hasta yattığı bir gece ihtiyar bir kadının bir kepçe içinden bir berrak suya cam tozu bir şeyler döktüğünü ve annesine:

— Nazar değmiş çocuğa hanım kızım! dediğini hatırlıyordular. Bir bir dakika süren sükut. Hava çok sıcaktı. Kurşunu külçe yapıyorlar. İki gün sonra tekrar Sultan Mahmut türbesine damlıyorlar. Yine saat yedi sekiz sıralarıdır. Yine ses seda kesilmiştir.

Necati salatmakta devam ediyordu:

— Pencereye filân tırmanmadık. Zaten kurşunlar silmitin ve lokla elimizle söküp aldık. Ertesi gün bunları da eritip külçe haline koyduk.

— Kime satacağınızı biliyor muydunuz?

— Ben bilmiyordum. Misakın babasının ahbabı Hüseyin bey isminde birisi varmış. Ona götürdük sattık.

— Kaça sattınız?

— Elli kuruştan.

— Kaç kilo vardı?

— Tam otuz beş kilo idi. 17,5 lira aldık.

— Sizden bu Hüseyin kefil istemedi mi?

— Misakın babasını tanıdığı için kefil filân istemedi.

Misak uzun, yüklü, adeta etrafına darılmış gibi bakan bir delikanlı. Fenebi tebaası. İkinci terkosçi yanında olmadığı için yaşı malûm değil. Anlatıyor: güzel bir türkçesi var.

— Bir o koparıdı, bir ben. Ondan sonra götürüp Necatinin evinde, evde kimse olmadığı bir sırada, erittik. Hüseyin beye götürüp sattık.

— Bunları nereden buldun diye sana sormadı mı?

— Evvelden babasının dükkânı onun dükkânının yanında idi. Beni tanır. Evvelden de babamla beraber götürür, kurşun satardık. Onun için bir şey sormadı.

— Babana söyler diye korkmadın mı?

Misak cevap vermedi. Dudaklarını ısırdı ve susta.

Şahit mimar Sedat Çetintaş, Sultan Mahmut türbesinin parmaklıkları tâtilindeki kurşun tezyinat hakkında şu malûmatı verdi:

— Hâdise hakkında evvelâ şunu arzedeyim, işim âbideleri koruma müdürlüğündedir. Akşam vakti idi. Hademe geldi, vakayı haber verdi. Gittim, tetkikat yaptım. Beş büyük, dört küçük parça kurşun tezyinat eksik. Bunlar beyaz, güneş veya şekline tezyini mahiyette eserlerdir. Antikitedir. On dokuzuncu asır sanatının güzel örnekleridir. Sanat tarihinde ampir tarzının nefis şekilleridir. Halen bu parçalardan pek çoğu yerli yerinde durmaktadır. Yerlerinden gayet sorulukla, ancak ilât kullanmakla sökülebilir. Bunlar yüzlerce parçadır. Büyük parçaların bir tanesi 7 kilo gelir. Küçüklerse dört kilo gelir. Bu birazlar 23 adedini çalmışlar.

— Yani mecmuu nekadar kilo edet?..

— Tahminen yüz kiloyu geçer, efendim. Polis yakaladıktan sonra ancak (35) kilosu iade edilmiş. Ne de antikite mahiyetleri tama-

SAİT FAİK

— Ben bilmiyordum. Misak'ın babasının ahbabı Hüseyin Bey isminde birisi varmış. Ona götürdük, sattık.

— Kaça sattınız?

— 50 kuruştan.

— Kaç kilo vardı?

— Tam otuz beş kiloydu. On yedi buçuk lira aldık.

— Sizden bu Hüseyin kefil istemedi mi?

— Misak'ın babasını tanıdığı için kefil filan istemedi.

Misak uzun yüzlü, adeta etrafına darılmış gibi bakan bir delikanlı. Ecnebi tebaası. İkamet tezkeresi[65] yanında olmadığı için yaşı malum değil. Anlatıyor, güzel bir Türkçesi var.

— Bir o kopardı, bir ben. Ondan sonra götürüp Necati'nin evinde, evde kimse olmadığı bir sırada erittik. Hüseyin Bey'e götürüp sattık.

— Bunları nereden buldun, diye sana sormadı mı?

— Eskiden babamın dükkânı onun dükkânının yanındaydı. Beni tanır. Eskiden de babamla bazen götürür, kurşun satardık. Onun için bir şey sormadı.

— Babana söyler diye korkmadın mı?

Misak cevap vermedi. Dudaklarını uzattı ve sustu.

Şahit Mimar Sedat Çetintaş, Sultan Mahmut Türbesi'nin parmaklıkları üstündeki kurşun tezyinat[66] hakkında şu malumatı verdi:

— Hadise hakkında evvela şunu arz edeyim. İşim, Âbideleri Koruma Müdürlüğü'ndedir. Akşam vaktiydi. Hademe geldi, vakayı haber verdi. Gittim, tetkikat yaptım. Beş büyük, dört küçük parça kurşun tezyinat

65. Oturma belgesi. / 66. Süslemeler.

eksik. Bunlar beyzi,[67] güneş veya yıldız şeklinde tezyini[68] mahiyette eserlerdir. Antikitedir. On dokuzuncu asır sanatının güzel örnekleridir. Sanat tarihinde ampir tarzının nefis şekilleridir. Halen bu parçalardan pek çoğu yerli yerinde durmaktadır. Yerlerinden gayet zorlukla ancak alet kullanmakla sökülebilir. Bunlar yüzlerce parçadır. Büyük parçaların bir tanesi yedi kilo gelir. Küçüklerse dört kilo gelir. Bu hırsızlar yirmi üç adedini çalmışlar.

— Yani, mecmuu[69] ne kadar kilo eder?

— Tahminen yüz kiloyu geçer efendim. Polis yakaladıktan sonra ancak otuz beş kilosu iade edilmişse de, antikite mahiyetleri tamamen mahvolmuş. Şimdi birer külçe halindedir. Artık kıymetleri o kıymet değildir.

Maznunlar, Mimar Sedat Çetintaş'ın şahadetine itiraz ederek, kurşunları gayet kolaylıkla, elleriyle yerinden söktüklerini ve çaldıkları parçaların da ancak beş tane olduğunu söylediler.

Müteaddit[70] şahitlerden en salahiyetlisi,[71] hırsızları yakalayan genç, mavi gözlü, çolak bir polisti. Bay Tuğrul Üstün, şöyle anlattı:

— Aldığım emir üzerine bu işi tarassuta[72] memur edildim. Sivildim. Saat yedi sularında bu ikisi geldiler. Nokta yerindeki polis, vaziyet icabı hiç o taraflara bakmıyordu. Onu şöyle bir gözledikten sonra, Misak etrafı kollamaya başladı. Necati de kurşunları sökmeye koyuldu. Üzerlerine koştum. Beni görünce kaçmaya başladılar. Aramızda bir yarıştır başladı. Necati hızlı koştuğu için ortadan kaybolmuştu. Ben Misak'ın pe-

67. Oval, yumurta biçiminde. / 68. Süsleme, süsleme niteliğinde. / 69. Toplamı. / 70. Çok, birçok. / 71. Yetkili, yetkin, hakkı olan. / 72. Gözleme, gözetme, dikkatle bekleme.

şindeydim. Nihayet yakaladım. Karakola teslim ettim. Orada Necati'nin adresini söyledi. Yine o gece gidip Necati'yi de evinde yakaladım. Bu kurşunları kendileri çaldıklarını itiraf ettiler.

Şahit Osman, Sultan Mahmut Türbesi'nin bekçisiymiş. Kurşunları kimin söktüğünü bilmediğini, fakat kurşunların sökülmüş olduğunu ve beye haber verdiğini söyledi.

— İlk tahkikatta[73] ifade verdin mi? diye soran bayan hâkime:

— Efendim, ilki de sonu da bu, diye cevap verdi.

Yanımdaki kadın, Mimar Sedat Çetintaş ifade verirken söze karışmak isteyen Necati'ye, yavaşça, ancak benim işitebileceğim bir sesle:

— Sen sus bakayım! dedi.

Gözlerine baktım. Bulanıktı. Esmer bir kadındı. Ciddi bir yüzü, iradeli bir çenesi vardı. Dikkatle baktığımı görünce başını öyle bir şekilde salladı ki, her şeyi anlamıştım. Bana:

— Evet, dikkatli bakmaya hacet yok. Onun, Necati'nin anasıyım işte... Zavallı yavrucuğum, demişti.

Ana, ne mübarek şeysin!

73. Soruşturmalar, araştırmalar.

Altmış Liralık Bir Kadın Çantası

Madam Herakliye'nin çantasından sekiz yüz elli kuruş çıktığını biz öğrenir öğrenmez, Madam Herakliye, tatlı bir Rum şivesiyle başladı:

— Benim çantada sekiz yüz elli kuruş da çıkar, bin lira da çıkar. Fakat ben korkarım. Yanıma para almam. Ben paraya yanmıyorum hâkim bey, ben çantaya acıyorum. Bu zamanda öyle bir kadın çantası, kaç liradır, bilir misiniz? Ben diyeyim altmış, siz deyin doksan. Krokodil, efendim. Krokodil, bay hâkim; kadın, çantasız olur mu?

— Siz davayı anlatın madam.

— Ben, Beyoğlu'nda Doğru yolda dükkânların eşyasını seyrede ede geziyordum. Ortalık çok pahalı olmuş, hiçbir şey alınacak gibi değil. Dalmışım. Birdenbire çantamı elimden kaptılar, efendim. Birisi ötekine, öteki başkasına verdi. Ben arkalarından koştum. Kasımpaşa'ya doğru indiler. Ben de arkalarından indim. Üç kişiydiler efendim. Çalanı, asıl çantayı benden çalanı görsem tanırım. Fakat burada o yok. Bunu, doğrusunu söyleyeyim, görmedim. İyice görmedim. Elimden kapanı gördüm. Öteki arkadaşına verdi. Onu görsem

SEHİRDEN MEMLEKETTEN

ithalât maddelerinin tevzii

Stoklar dağıtma bürosuna devrediliyor

Şimdiye kadar ithalât birlikleri tarafından tevziatı yapılmakta bulunan ithal maddelerinin tevziat işinin yeni teşkil edilmekte olan dağıtma bürosuna devri için emir gelmiştir. Bunun için piyasanın pek muhtaç olduğu maddelerden alelhesap bir miktarın piyasaya verilmesinden sonra mütebaki kısımlar dağıtma ofisi emrine verilmeğe başlanmıştır.

İthalât birlikleri şimdiye kadar tuhafiye, çivi, kalaycı bütünüm demirler, çuval ve kanaviçe, kâğıt ve mukavva, bilûmum pamuklu, yünlü ve ipek ile memucat deri ve kösele ile daha bazı maddelerin tevziatını yapmakta idi. Fakat 1 mart tarihinden beri tevziat durdurulmuş ve tevziatın yeni esaslar dahilinde yapılması için hazırlıklar yapılmıştı. Şimdi elde bulunan her cins ithalât eşyasından mürekkep stoklar ile bundan sonra geleceklerin, yerli istihsal maddelerinden olduğu gibi, dağıtma ofisi eliyle tevzii yapılacaktır.

İstanbul vilâyetine ait giyecek, içecek, giyecek ve sair ihtiyaç maddeleri tevziatı ise bilûmum tayin müdürlüğü tarafından yapılacaktır.

El konan kauçuklar

Parti parti fabrikalara verilecek

Ankaradan gelen haberlere göre bundan bir müddet evvel el konulmuş olan ham kauçuklardan devlet müesseselerinin muayyen bir müddetlik ihtiyacı çıkarıldıktan sonra mütebaki kalan kısmın ceste ceste fabrikalara verilmesi takarrür etmiştir.

Hükûmetçe el konulmuş olan kauçuğun miktarı 120 ton kadardır.

Diğer taraftan evvelce Türk kauçuk fabrika ve İthalât teşkilerinin sipariş ettikleri ve Mısırda kalan 100 ton kadar ham kauçuğun da memleketimize getirilmesi hemen hemen temin edilmiş bulunmaktadır. O kauçuklar zannedildiği Mısırda iş bankası ardiyelerinde bulunmaktadır.

Vali bu akşam bir ziyafet veriyor

Vali ve belediye reisi Lûtfi Kırdar bu akşam Taksim belediye gazinosunda son içtimaını dün yapan şehir meclisi âzası şerefine büyük bir ziyafet verecektir. Bu ziyafete mülki ve askeri erkân da davet olunmuştur.

Vilâyet umumi meclisi toplantıları sona erdi

Vilâyet umumi meclisi toplantıları dün sona ermiştir. Meclis, vali ve belediye reisinin bir nutku ile kapanmıştır. Umumi meclisin dünkü toplantısında vilâyet ve belediyenin sene ve fevkalâde bütçeleriyle, belediye [illegible]

Mahkemelerde

60 LİRALIK BİR KADIN ÇANTA

Biri kapmış ötekine vermiş, öteki bakkala bir başkası da bir başkasına...

MADAM "Heraklîya,, nın çantasından "850" kuruş çıktığını biz öğrenir öğrenmez, madam Heraklîya, tatlı bir rum şivesile başladı:

— Benim çantada (850) kuruş da çıkar, bin lira da çıkar. Fakat ben korkarım. Yanıma para almam. Ben parayı yanımıyorum hâkim bey. Ben çantaya acıyorum. Bu zamanda öyle bir kadın çantası, kaç lirador bilir misiniz? Ben diyeyim 60, siz deyin 90. Kroko kadîl efendim, krokodil, bay hâkim; kadın çantasız olur mu?

— Siz dâvâyı anlatın madam.

— Ben Beyoğlunda Doğru yolda dükkânların eşyasını seyredo ede gezîyordum. Ortalık çok pa . halı olmuş, hiçbir şey alınacak gibi değil. Dalmışım. Birdenbire çan - tamı elimden kaptılar, efendim. Birisi öteden, öteki başkasına verdi. Ben arkalarından koştum. Kasımpaşaya doğru indiler. Ben de arkalarından indim. Üç kişiy - diler efendim. Çalanı nasıl çantayı bendan çalanı görsem tanırım. Fakat burada o yok. Bunu doğrusunu söyliyeyim, görmedim. İyice görmedim. Elinden kapanı gör düm. Öteki arkadaşına verdi. O nu görsem belki tanırım. Sonra bir üçüncü de koştu. Fakat bu mıydı bilmiyorum?.

Suçlu yerinde bir kişi var. Öteki ler başka bir suçtan ötürü mev. kufmuşlar. Bugün getirilecekmiş - ler. Suçlu yerindeki bir kişi, on beş yaşında, Yaşar isminde bir kara çocuk. Ama ne kadar esmer. Saçları demir gibi kara, duman gibi tütüyor. İki kaşı birbirine değiyor. Dudakları sipsivri, ine doğru adetâ fırlamış. Koskoca, sert bir burnu var. Gözlerinden alaç çı kıyor. Küçücük ellerinde, yıkan - mış olmasına rağmen hâlâ fotin boyalarının lekeleri belli. Sarı kre tendan yırtık değil amma bembe ruşuk bir elbise. Belinde mavi kirli bir önlük.

Yaşar:

— Ben pazarlarda öte beri sa tarım... Diyor amma fotin boyacı lığı yaptığını elleri söylüyor. Ka nafılığı fotin boyacılığına tercih et tiği besbelli. Yaşar fotin boyacılığını sevmiyor. Haklı da var.

Hâkim:

— Bak Yaşar, neler yapmışsın? Nasıl oldu bu iş anlat bakalım? Diye sordu.

Yaşar:

— Gözüm kör olsun hâkim bey, dedi, benim bu işten haberim var sa. Ben esnafım. Pazar pazar dolaşır, öteberi satarım. Ben ne bu madamı tanırım, ne de onun çantasını kapan Mustafayı. Mustafa komşumuzdur, amma o benden çok büyük, onunla konuşmam ki.. Efendim, hem bu madam beni görmüş mü? Görmemiş. Ben namu - sumla geçinirim. Böyle bir işten haberim varsa iki gözüm önüme aksın.

— Böyle söyledim efendim.

— Tıpkı böyle mi?

— Elbette efendim, tıpkı t kısına.

Hâkim karakoldaki ifadesin kadın. Burada madamın çant Mustafanın kaptığını, Recebo diğini, Recebin de kendisine diğini, madamın çantasından kuruş çıktığını, sonra Unka köprüsünde parayı paylaştıkla çantayı da denize attıklarını yordu.

— Gördün mü? Karakolda ı le söylemişsin.

— Efendim. Benim okuı yazmam yok ki. Ne yazdılar, ettiler ben bilir miyim?

— Burada imzan var.

— O imza mı efendim? Ş ya baş parmağını bas, ded Ben de bastım.

— Ne diye bastın?

— Okumam yazmam yok, yazdıklarını ne bileyim. Baş p mağımı kâğıdın üstüne bası ne demek ne bileyim ben. derlerse baş parmağını şu kâğ ben de basarım.

— Pek âlâ, şahitleri dinliy lim.

Şahit bekçi gelmemişti. Ö şahit sahlepçi Müslim ağa ge Kaytan bıyıklı, sert yüzlü, bo de bir siyah kuşak:

— Namusum vicdanım üzeri Müslim ağa:

— Vallah namusum üstüne ra, vicdanıma da dedi.

Müslim ağa:

— Güğümleri topraklıa parl yordum. Vakit akşamdı. Bir baktım na öteki Mustafa ikî t tam aramdan hızlı hızlı geçer.

— Nereye be Mustafa, ded hızlı hızlı?

Eliyle bir tarafı gösterdi. G ti. Ben başladım güğümü parl rıl parlatmağa. Geceleyin sahl le çıkmak lâzım. Ekmek parası iş bey! Bir de baktım, bu s bekçi koşa koşa geliyor.

— Buradan adam geçti dedi.

— Geçti, Muharrem ağa, d dim.

— Kendi o geçen? dedi.

— Mustafa. Şu hani bizim M tafa be, dedim.

Koşa koşa gitti. Sonra efen ne söyliyeyim bu madam ge Ben madamı tanırım, ara sıra nim salebimden içmiştir.

— Ne o hayırola madam? dim.

— Bırak Allahını seversen, di, bizim çantayı Julefte ettik

— Yok be madam; dedim. Ü üzüldüm, vah vah! Sahiden de zülmüştün. Beraber kahveleri laştık. Kimseleri bulamadık bey. Ben yalnız Mustafayı gördü Bu Yaşarı görmedim.

Yaşar ferahlamıştı.

Mahkeme öteki şahid Bekçi ve diğer suçluların tevkifhane getirilmesi için bir başka güne

belki tanırım. Sonra bir üçüncü de koştu. Fakat bu muydu, bilmiyorum?

Suçlu yerinde bir kişi var. Ötekiler başka bir suçtan ötürü mevkufmuşlar. Bugün getirilememişler. Suçlu yerindeki bir kişi, on beş yaşında, Yaşar isminde bir kara çocuk. Ama ne kadar esmer. Saçları duman gibi kara, duman gibi tütüyor. İki kaşı birbirine değiyor. Dudakları sipsivri, öne doğru âdeta fırlamış. Keskin, sert bir burnu var. Gözlerinden ateş çıkıyor. Küçücük ellerinde, yıkanmış olmasına rağmen, hâlâ fotin boyalarının lekeleri belli. Sarı ketenden yırtık değil ama bumburuşuk elbise. Belinde mavi, kirli bir önlük.

Yaşar:

— Ben pazarlarda öteberi satarım, diyor, ama fotin boyacılığı yaptığını elleri söylüyor. Esnaflığı fotin boyacılığına tercih ettiği besbelli. Yaşar fotin boyacılığını sevmiyor. Hakkı da var.

Hâkim:

— Bak Yaşar, neler yapmışsın? Nasıl oldu bu iş, anlat bakalım? diye sordu.

Yaşar:

— Gözüm kör olsun hâkim bey, dedi, benim bu işten haberim varsa. Ben esnafım. Pazar pazar dolaşır, öteberi satarım. Ben ne bu madamı tanırım, ne de onun çantasını kapan Mustafa'yı... Mustafa komşumuzdur, ama o benden çok büyük, onunla konuşmam ki... Efendim, hem bu madam beni görmüş mü? Görmemiş. Ben namusumla geçinirim. Böyle bir işten haberim varsa iki gözüm önüme aksın.

— Pekâlâ, karakolda ne ifade verdin?

— Böyle söyledim efendim.

— Tıpkı böyle mi?

— Elbette efendim, tıpkı tıpkısına.

Hâkim, karakoldaki ifadesini okudu. Burada, madamın çantasını Mustafa'nın kaptığını, Recep'e verdiğini, Recep'in de kendisine verdiğini, madamın çantasından sekiz yüz elli kuruş çıktığını, sonra Unkapanı Köprüsü'nde parayı paylaştıklarını, çantayı da denize attıklarını yazıyordu.

— Gördün mü? Karakolda böyle söylemişsin.

— Efendim. Benim okumam yazmam yok ki. Ne yazdılar, ne ettiler, ben bilir miyim?

— Burada imzan var.

— O imza mı efendim? Şuraya başparmağını bas, dediler. Ben de bastım.

— Ne diye bastın?

— Okumam yazmam yok. Ne yazdıklarını ne bileyim? Başparmağımı kâğıdın üstüne basmak, ne demek ne bileyim ben? Bas derlerse başparmağını şu kâğıda, ben de basarım.

— Pekâlâ, şahitleri dinleyelim.

Şahit bekçi gelmemişti. Öteki şahit Salepçi Müslim Ağa geldi. Kaytan bıyıklı, sert yüzlü, belinde bir siyah kuşak...

— Namusun, vicdanın üzerine...

Müslim Ağa:

— Vallah namusum üstüne more, vicdanım da, dedi.

Müslim Ağa:

— Güğümleri toprakla parlatıyordum. Vakit akşamdı. Bir de baktım na öteki Mustafa, iki bostan arasından hızlı hızlı geçer. "Nereye be Mustafa," dedim, "hızlı hızlı?" Eliyle bir tarafı gösterdi. Gitti. Ben başladım güğümü parıl parıl parlatmaya. Geceleyin saleple

çıkmak lazım. Ekmek parası, reis bey. Bir de baktım, bu sefer bekçi koşa koşa geliyor. "Buradan adam geçti mi?" dedi. "Geçti, Muharrem Ağa" dedim. "Kimdi o geçen?" dedi. "Mustafa. Şu hani bizim Mustafa be!" dedim. Koşa koşa gitti. Sonra efendime söyleyeyim, bu madam geldi. Ben madamı tanırım, ara sıra benim salebimden içmiştir. "Ne o, hayrola madam?" dedim. "Bırak Allahını seversen," dedi, "bizim çantayı kılefte ettiler."[74] "Yok be madam," dedim. "Çok üzüldüm, vah vah!" Sahiden de üzülmüştüm. Beraber kahveleri dolaştık. Kimseleri bulamadık reis bey. Ben yalnız Mustafa'yı gördüm. Bu Yaşar'ı görmedim.

Yaşar ferahlamıştı.

Mahkeme, öteki şahit bekçinin ve diğer suçluların tevkifhaneden getirilmesi için bir başka güne kaldı.

74. Çalmak, kapkaç.

Bıçakla Oynanmaz

Şahit Arif:

— Küçükpazar'da Kutucular'daki Celal'in gazinosunda...

Hâkim:

— Şimdi oralarda da mı meyhaneler açıldı?

Arif:

— Evet efendim, açıldı ya! Celal'in gazinosunda bira içiyordum. Gazinoda bu suçlu Hayri, gazinocu Celal'le oturmuş şarap içiyorlar, tatlı tatlı konuşuyorlardı. Ben tezgâh başındaydım. Kendi dalgamda, düşünüyordum. Bir aralık bu Hayri sokağa çıktı. Biraz sonra da bana hizmet eden gazinocunun karısı Sabiha dışarı çıktı. Az sonra evvela Hayri, arkasından Sabiha geldiler.

Hâkim:

— Dışarda bir şey mi konuştular acaba?

Arif:

— Vallahi, orasını bilmiyorum efendim. Hayri geldi oturdu. Bir şarap daha ısmarladı, sonra bana, "Arif oğlum," dedi. "Bir satılık bıçağım var. İstersen vereyim. Ucuza bırakacağım, insana lazım olur." Ben de, "Bana bıçağın filan lüzumu yok arkadaş" dedim. Ben

öyle şeyler kullanmam hâkim bey. Doğrusu bıçak filan sevmem. Hem insan öyle şeyler kullanmamalı.

Hâkim:

— Aferin! Böyle düşünüyorsan, bravo!

Arif:

— Sahih[75] söylüyorum efendim, ben bıçak mıçak sevmem...

Hâkim:

— Peki, sana bu Hayri, o satacağı bıçağı gösterdi mi?

— Alımkâr olmadım[76] ki göstersin. "Bize yaramaz öyle şeyler" dedim. Bu sırada Celal bira almak üzere gazinodan gitti. "Belki bir-iki şişe bulurum da içersin Hayri" diyordu. O gitti. Ben önümdeki şişenin parasını verdim.

— Kime verdin?

— Bu Sabiha'ya verdim efendim. Fakat şişenin dibinde bir miktar bira kalmıştı. Onu da bardağıma dökmüş, dudağıma götürürken bir feryattır koptu. Ben tezgâh başında oturduğum için, arkam dükkâna dönüktü.

Hâkim:

— Celal çıkıp gittikten sonra dükkânda kim kalmıştı?

Arif:

— Ben, bir de suçlu Hayri, bir de Sabiha...

Hâkim:

— Yani üçünüzden başka kimse yok?

Arif:

— Evet, üçümüzden başka kimse yoktu. Sonra arkama, yani dükkândan yana yüzümü çevirdim. Bir baktım, Sabiha yukarıya, merdivenlere doğru kaçıyor. Çünkü efendim, bu dükkânın üstü Celal'in ikâmetgâ-

75. Gerçek. / 76. Alıcı, almaya hevesli.

ŞEHİRDEN MEMLEKETTEN

idman şenlikleri

Bu sene 12000 talebe iştirak edecek

19 Mayıs spor ve gençlik bayramı münasebetile yapılacak olan idman şenliklerinin hazırlıkları tamamlanmıştır. Son provalar dün yapılmıştır. Bu sene şenlikler, Fener ve Şeref stadlarında yapılacaktır. Fener stadında kız ve erkek liselerinin talebeleri, öğretmen okulu talebeleri, Şeref stadında da orta okul talebeleri cimnastik yapacaklardır.

Bütün şenliklere 12000 talebe iştirak edeceklerdir.

Müşterinin parasını çalan

Bir şoför muavini tevkif edildi

Ermeneli Ahmet adında bir tüccar arkadaşı ile Taksimde Rumeli köşkünde rakı içerken Melâhat ve Servet adında iki kadınla tanışmış ve şoför Hasanın taksisine binip Maçka yolunda bir gazinoya giderek içkiye devam etmiştir.

Şoförün muavini, vakit epey ilerledikten sonra Ahmedin sarhoşluğundan istifade ederek cebindeki 200 liradan 180 lirayı çalmıştır. Sabaha karşı ayni otomobille dönerlerken arkadaş jandarma karakolu önüne gelince Melâhat ile Servet, jandarmaya vaziyeti haber vermişlerdir. Yapılan araştırmada 180 lira otomobilin minderi altında bulunmuştur. Hırsız şoför muavini, tevkif edilmiştir.

Çukurovada sulama tesisatı tamamlanmak üzere

Adanadan bildirildiğine göre, Çukurovayı sulayacak olan regülatörün inşaatı bitmek üzeredir. Tesisat 1 milyon 320 bin dekar araziye sani olacak 33 metre mikâbı su verebilecektir. Seyhan nehrile Tarsus çayı arasındaki 600 bin dekar ve Tarsus ile Mersin arazisinin sulama kanalları inşaatı münakasaya konmuş ve 5 milyon 280 bin liraya ihale edilmiştir. Müteahhit şirket, yakında inşaata başlıyacaktır. Yapılan tecrübe neticesine göre, sulama kanallarının inşaatı tamamlandıktan sonra bir dönümden 70 kilo saf pamuk alınabilecektir. Çukurovayı sulayacak regülatör için 2 milyon 400 bin lira tahsis edilmiştir.

Valinin Şehir Meclisi azalarına ziyafeti

Vali ve belediye reisi Dr. Lütfi Kırdar, üçüncü intihap devresinin inikadının münasebetile Şehir Meclisi azasına dün saat 17 de Taksim gazinosunda bir çay ziyafeti ver-

Mahkemelerde

Bıçakla oynanmaz

Bir meyhane kavgası, bir bıçaklama.. sonra malûm, mahkûmiyet...

Şahit Arif — Küçükpazarda Kuyucularaltı Celâlin gazinosuna..

Hâkim — Şimdi oralarda da mı meyhaneler açıldı?

Arif — Evet efendim, açıldı ya! Celâlin gazinosunda bira içiyordum. Gazinoda bu suçlu Hayri, gazinocu Celâlle oturmuş, şarap içiyorlar, fakat fakat konuşuyorlardı. Ben tezgâh başındaydım. Kendi dalgamda düşünüyordum. Bir aralık bu Hayri sokağa çıktı. Biraz sonra da bana hizmet eden gazinocunun karısı Sabiha dışarı çıktı. Az sonra evvelâ Hayri, arkasından Sabiha geldiler.

Hâkim — Dışarıda bir şey mi konuştular acaba?

Arif — Vallahi orasını bilmiyorum efendim. Hayri geldi oturdu. Bir şarap daha ısmarladı, sonra bana:

— Arif oğlum, dedi. Bir satılık bıçağım var. İstersen vereyim. Uzun bırakacağım, insana lâzım olur!

Ben de:

— Bana bıçağın filân lüzumu yok arkadaş, dedim.

Ben öyle şeyler kullanmam hâkim bey. Doğrusu bıçak filân sevmem. Hem insan öyle şeyler kullanmamalı.

Hâkim — Aferin! Böyle düşünüyorsan bravo!

Arif — Sahih söylüyorum efendim, ben bıçak maçak sevmem...

Hâkim — Peki sana bu Hayri, o satacağı bıçağı gösterdi mi?

Arif — Almıkâr olmadım ki göstersin. Bize yaramaz öyle şeyler, dedim.

Bu sırada Celâl bira almak üzere gazinodan gitti..

— Belki bir iki şişe bulurum, da içersin Hayri, diyordu..

O gitti. Ben önümdeki şişenin parasını verdim.

— Kime verdin?

— Bu Sabihaya verdim efendim, Fakat şişenin dibinde bir miktar bira kalmıştı. Onu da bardağıma döktüm, dudağıma götürürken bir feryattır koptu. Ben tezgâh başında otardığım için arkam dükkâna dönüktü.

Hâkim — Celâl çıkıp gittikten sonra dükkânda kim kalmıştı?

Arif — Ben, bir de suçlu Hayri, bir de Sabiha..

Hâkim — Yani üçünüzden başka kimse yok?

Arif — Evet, üçümüzden başka kimse yoktu.

— Sonra?

— Sonra arkama, yani dükkândan yana yüzümü çevirdim. Bir baktım, Sabiha yukarıya merdivenlere doğru kaçıyor. Çünkü efendim, bu dükkânın üstü Celâlin ikametgâhıdır. Sabiha odasına doğru feryat ederek koşuyordu. Öbür yandan da, sokak kapısından da bu Hayrinin sıçrıştığını gördüm. Ne olduğunu bilmiyordum. Herhalde bir şeyler olmuştu. Ben de Hayrinin arkasından berber dükkânına girdi. Ben polise haber verdim. Yakaladılar.

— Sen bu Hayriyi Sabihayı bıçaklarken gördünmü?

— Arkam dönük olduğu için görmedim.

— Dükkânda bir sen, bir Sabiha, bir de Hayri olduğuna, Sabiha hanım da kendi kendine yaralıyamıyacağına göre kadını kim bıçakladı öyleyse?

— Tabii Hayri efendim.

— Peki aralarında Celâl gittikten sonra ne konuşuyorlardı?

— Vallahi iyi işitmedim. Çünkü söyledim ya efendim, Hepimiz insan oğluyuz. Benim de kendime göre düşünecem vardır. Dalmışım. Yalnız bir aralık, gelirsin gidersin, diye, bir takım sözler duydum.

— Söyle bakalım Hayri. İnsan kadın bıçaklar mı? Eskiden erkekler böyle değildi? Şimdiki erkeklerin güçleri kadınlara mı yetiyor?

Hayri — Efendim ben yapmadım. Ben bira içmek üzere gazinoya geldim. Celâl bira yok, dedi. Ben de biraz söylendim. O da bana döğdü. Kafamı kepenge çarptım. Sonra bira yok diye çekiliş gittim. Neden sonra polisler berber dükkânına gelip beni, "Sabihayı vurmuşsun!,, diye yakaladılar. Benim hiç bir şeyden haberim yok.

Gazinocu Celâlden davacıyım. Beni döğdü.

— Sen söyle bakalım Celâl!

— Efendim, Bu Hayri dükkâna geldi. Bira yoktu. Vermedim. Üstüme çullandı. Mintanımı yırttı. Ben de onu ittim. Kafasını hafifçe yarı açık kepenge çarptı. Sonra şarap istedi. Verdim. Hattâ bana da ısmarladı. Ben gittim bira buldum, geldim. Müşterilere bakıyor, bir ara da onun yanına geldim. Otardım. "Bira buldum, dedim. İster misin?,, yok, dedi. şarap da olsa olur.

Biraz sonra ben yine dükkândan çıktım. Belki iki üç şişe daha bulurum da müşterilerime mal çıkarmam diye düşünüyordum. Geldiğim zaman karımı yaralanmış buldum.

— Bu Sabiha senin nikâhlı karın mı?

— Hayır efendim, nikâhlı değil.

— Öyleyse neyin oluyor? Metresin mi?

— Evet efendim, metresim.

Hâkim biraz sonra kararını vermişti. Hayrinin Sabihayı yaraladığı sabit olmuştu. Bu yaralama fasılasız bıçakla işlediği için cezası da arttırıldı. Cürmümeşhut kanununa göre de derhal tevkif edildi. Hâkim Hayriye:

— Bıçak insanı ipe kadar götürebilir. Dikkat et, bu ceza sana ders olsun, bir daha yapmazsın değil mi?

hıdır. Sabiha odasına doğru feryat ederek koşuyordu. Öbür yandan, sokak kapısından da bu Hayri'nin seğirttiğini gördüm, ne olduğunu bilmiyordum. Herhalde bir şeyler olmuştu. Ben de Hayri'nin arkasından sokağa fırladım. Hayri karşıdaki berber dükkânına girdi. Ben polise haber verdim. Yakaladılar.

— Sen bu Hayri'yi Sabiha'yı bıçaklarken gördün mü?

— Arkam dönük olduğu için görmedim.

— Dükkânda bir sen, bir Sabiha, bir de Hayri olduğuna, Sabiha'nın da kendi kendini yaralayamayacağına göre, kadını kim bıçakladı öyleyse?

— Tabii Hayri efendim.

— Peki, aralarında Celal gittikten sonra ne konuşuyorlardı?

— Vallahi iyi işitmedim. Çünkü söyledim ya efendim. Hepimiz insanoğluyuz. Benim de kendime göre düşüncem vardır. Dalmışım. Yalnız bir aralık, gelirsin gidersin diye, birtakım sözler duydum.

— Söyle bakalım Hayri. İnsan kadın bıçaklar mı? Eskiden erkekler böyle değildi? Şimdiki erkeklerin güçleri kadınlara mı yetiyor?

Hayri:

— Efendim, ben yapmadım. Ben bira içmek üzere gazinoya geldim. Celal, bira yok, dedi. Ben de biraz söylendim, o da beni dövdü. Kafamı kepenge çarptım. Sonra, bira yok diye çekilip gittim. Neden sonra polisler berber dükkânına gelip beni, "Sabiha'yı vurmuşsun" diye yakaladılar. Benim hiçbir şeyden haberim yok. Gazinocu Celal'den davacıyım. Beni dövdü.

— Sen söyle bakalım Celal?

— Efendim, bu Hayri, dükkânıma geldi. Bira yoktu. Vermedim. Üstüme çullandı. Mintanımı yırttı. Ben

de onu ittim. Kafasını hafifçe yarı açık kepenge çarptı. Sonra şarap istedi. Verdim. Hatta bana da ısmarladı. Ben gittim bira buldum, geldim. Müşterilere bakıyordum, bir ara da onun yanına geldim. Oturdum. "Bira buldum," dedim. "İster misin?" "Yok," dedi, "şarap da olsa olur." Biraz sonra ben yine dükkândan çıktım. Belki iki üç şişe daha bulurum da müşterilerime mahcup olmam diye düşünüyordum. Geldiğim zaman karımı yaralanmış buldum.

— Bu Sabiha, senin nikâhlı karın mı?

— Hayır efendim, nikâhlı değiliz.

— Öyleyse neyin oluyor? Metresin mi?

— Evet efendim, metresim.

Hâkim biraz sonra kararını vermişti. Hayri'nin Sabiha'yı yaraladığı sabit olmuştu. Bu yaralama faslını bıçakla işlediği için cezası da artırıldı. Cürmü meşhut kanununa göre de derhal tevkif edildi. Hâkim, Hayri'ye:

— Bıçak insanı ipe kadar götürebilir. Dikkat et, bu ceza sana ders olsun, bir daha yapmazsın, dedi.

Yüze Yakın Basamak

Salonda benden başka dinleyici yok. Suçlu yerinde, üstü başı temiz bir adamla bir ihtiyar avukat var. Evrakı, hâkim tetkik ediyor. Salonu garip bir sessizlik sarmış. Dışarıdan, koridordan insanlar geçiyor: Jandarma, mahkûm, suçlu kadın, erkek... Fakat sanki bu salona bu sesler girmiyor. Bir rüzgâr uğultusuyla kapıyı ancak yalayıp gidiyorlar.

Nihayet davayı anlıyoruz. Dava, bana Sabahattin Ali'nin *Kanal*'ını hatırlatıyor.

Onun kadar feci bir hadise değil, ne bir cinayet mevzubahis ne de sonunda göreceğimiz gibi, bu hikâyede bir mahkûmiyet.

Şimdiden haber vereyim. Bu dava, beraat ile neticelendi.

Bakırköy köylerinden birinde, Hasan'ın tarlası vardır. On beş yirmi dönüm bir şey. Hasan'ın tarlasının kenarından bir su yolu geçer. Kocaman künklerle geçen bu su, Bakırköy evlerine gider. Hasan sebzeler yetiştirmektedir. Bir gün bu künklerin bir tanesinin bir yerinden delinmiş olduğu görülür. Hasan'ın topraklarında

da bir ıslaklık. Paçavralarla tıkanmış delikten Hasan'ın tarlasına ince bir su sızmaktadır.

Hasan, Bakırköy su künklerini delmekten suçlu.

Hasan'ın iri kahverengi gözleri, kırmızıya çalan sakalı, değirmi yüzü, büyük ağzı, dallı mintanı, muhteşem elleri kendi kendini müdafaa edebilecek, büyük ağzı bir şeyler söyleyebilecek, gözleri anlatacak, sakalı daha kızaracak, değirmi yüzü kısılacak ve bu işi kendisinin yapmadığını, suyolcunun yolları tamir ederken kendi tarlası civarında bir tıkanmayı önlemek için bu deliği açtığını, isterlerse Suyolcu Ali Baba'yı dinleyebileceklerini söyleyebilecek gibi gözüktüğü halde, Hasan, sakin, sessiz, ağzından bir tek söz çıkarmayan bir adam. Bereket versin avukat tutmuş. Hoş, tutmasaydı da Suyolcu Ali Baba'nın şahadetiyle her şey anlaşılmış olacaktı ya!!

Ali Baba:

— Kırk senedir Bakırköy su yolunun başındayım. Yetmiş altı yaşındayım. Bütün yola ben bakarım. Yol bu beyim. Su yolu bu, bozulmaz olur mu? Kâh tıkanır, kâh çürür, kâh ezilir. Ben her gün yolu bir dolaşırım. Bin türlü ihtimal var. Delen de olur, ezen de olur. Kendi kendine de tıkanır... Farz edelim ki yol tıkandı, acaba nereden tıkandı? Ali Baba'dan başka bu işi anlayacak yoktur, hâkim bey. Kulağımı su yoluna yapıştırdım mı, nereden tıkanmış bulurum. Zanaatımız bu. Dile kolay, kırk sene bu. O su yolunun künkleri avcumun içi gibidir. İşte geçenlerde yine tıkanmıştı.

Aradım taradım, kulağımı yapıştırdım: Baktım ki, Hasan'ın tarlası civarında tıkanmış. Yağmurlarla taşlar, topraklar gelir, tıkar künkü beyim. Gittim. Hasan da tarlada çalışıyordu. Pek farkında değilim. Künkü

ŞEHİRDEN MEMLEKETTEN

cidiye köyünde arsalar

xineye ait arazi ifraz edildi

parça parça satılıyor

n İstanbulun en ziyade inki - tikameti olan Mecidiyeköyünün evler ve villalar yapılmış olan dan dört tarafı hazineye ait a- mürekkep olduğundan şehrin kamette daha fazla genişleme- kân kalmamaktadır. Fakat, ye ait bu arazi üzerine ruhsat- ekserisi gece olmak üzere bir teneke binalar yapılmış, bu büyük meseleler de çıkmış -

diyenin yaptığı teşebbüsler ü - maliye vekâleti, Mecidiyeköy - yanındaki hazineye ait arazi- ras edilerek parça parça satıl- müsaade etmiş ve defterdar- ez muameleleini yaptırmıştır. adalara ayrılmış ve parsel nu- arı tanzim etmiş olan bu ara- alar halinde satılığa çıkarıla -

ıryağı 15 kuruş inecek

eri fiyatları da tesbit ediliyor

t murakabe komisyonu bugün aşe müdürlüğünde yeni taşın- rdüncü vekilharnın üçüncü a toplanarak iki mühim mese- müzakere edecektir. Bunlardan si tuzyağı fiyatlarıdır. Komis - geçen celsesinde komulan fi - bölge aşe müdürlüğünce ye - tetkik olunmuş ve bu fiyatla - erika hesaplarında bazı hatalar meydana çıkmıştı. Bunun için fiyatlar katî olarak konulacak ın ilân edilecektir. Cumartesi ğleden sonra tatil olmasına için müstacaliyetine binaen mümessilleri bölge aşe mü - üne davet edilmiş ve yapılan er sonunda fiyatta 15 kuruş bir indirme yapmak kabil ola- laşılmıştır.

mühim mesele de deri fiyat- ile yağ deri satışları ticaret na alınmış ve hariçte yağ de- ve satımı menedilmiştir. Şim- deriler için de azami satış konulacaktır.

kil vasıtalarında sıra tecrübesi yapıldı

n bütün nakil vasıtalarına erken sıraya girmesini temin ile cumartesi ve dün, Taksim ahalile otobüslerinde bir tec - apılmıştır."

efer işleri müdürlüğü en ka- iki günde alınan neticeyi alâ- hidirecek ve mütakiben diğer nakil vasıtalarında da düşünülecektir. Dün otobüse alk, durak yerinden birer nu- ği almış, gelen otobüslere bu sırasile binilmiştir. Numara ği olan ve çok bekliyeceğini bazı kimseler, yolculuklarını hastalık yapmışlar, kendile - yerel gelenlerin yerini almak üzere telefonla bağ yurmayı

Mahkemelerde

Yüze yakın basamak

Müddeiumumî beraet istemişti; avuka bazı hususatın aydınlatılmasını istedi

Salonda benden başka dinleyici yok. Suçlu yerinde. Beti başı temiz bir adamla bir ihtiyar, avukat var. Evrakı hâkim tetkik ediyor. Salonu garip bir sessizlik sarmış. Dışarıdan, koridordan insanlar geçiyor: jandarma, mahkûm, suçlu, kadın, erkek... Fakat sanki bu salona bu sesler girmiyor; bir rüzgâr uğultusiyle kapıyı ancak yalayıp gidiyorlar.

Nihayet davayı anlıyoruz. Dava bana Sabahattin Alinin "kanal" mı hatırlatıyor.

Onun kadar feci bir hâdise değil, ne bir cinayet mevzubahis ne de sonunda görecegimiz gibi bu hikâyede bir mahkûmiyet.

Şimdiden haber vereyim, bu dava beraet ile neticelendi.

Bakırköy köylerinden birinde Hasanın tarlası vardır 15, 20 dönüm bir şey. Hasanın tarlasının kenarından bir su yolu geçer.. kocaman künklerle geçen bu su, Bakırköy evlerine gider. Hasan sebzeler yetiştirmektedir. Bir gün bu künklerin bir tanesinin biryerinden delinmiş olduğu görülür. Hasanın topraklarında da bir ıslaklık. Paçavralarla tıkanmış delikten Hasanın tarlasına ince bir su sızmaktadır.

Hasan Bakırköy su künklerini delmekten suçlu.

Hasanın iri kahve rengi gözleri, kırmızıya çalan sakalı, değirmi yüzü, büyük ağzı, dalli mintanı muhteşem elleri kendi kedini müdafaa edebilecek: büyük ağzı bir şeyler söyliyebilecek, gözleri anlatacak, sakalıdahaa kızaracak, değirmi yüzü kızılacak ve bu işi kendi-inin yapmadığını, su yolunun yolları tamir ederken kendi tarlası civarında bir tıkanmayı önlemek için bu deliği açtığını, isterlerse suyolcu Ali babayı dinliyebileceklerini söyliyebilecek gibi gözüktüğü halde Hasan; sâkin, sessiz, ağzından bir tek söz çıkamıyan bir adam. Bereket versin avukat tutmuş.. Hoş tutmasaydı da suyolcu Ali Babanın şahadetiyle her şey anlaşılmış olacaktı ya!!

Ali Baba — Kırk senedir Bakırköy su yolunun başındayım, 70 yaşındayım. Bütün yola ben bakarım. Yol bu beyim! Su yolu bu! bozulmaz olur mu? Kâh tıkanır, kâh gürür, kâh ezilir. Ben hergün yolu bir dolaşırım. Bin türlü ihtimal var. Delen de olur, ezen de olur. Kendi kendine de tıkanır. Farzedelim ki yol tıkandı sonra nereden tıkandı? Ali Babadan başka bu işi anlıyacak yoktur, hâkim bey! Kulağımı su yoluna yapıştırdım mı nereden tıkanmış bulurum. Zanaatımız bu! Dile kolay, Kırk sene bu! O su yolunun künkleri avucumun içi gibidir. İşte geçenlerde yine tıkanmıştı.

Aradım taradım, kulağımı yapıştırdım: baktım ki, Hasanın tarlası civarında tıkanmış. Yağmurlarla taşlar, topraklar gelir; tıkar künkü beyim! Gittim Hasan da tarlada çalışıyor. Dedim ki: Hasan, bu su yolu tıkanmış, gel açalım. Hasan da gelmedi. Ben de değilim. Künkü kendim. Bir şey yok. Nihayet yeri buldum. Su gürül gürül akmağa başladı. Orayı güzelce temizledim. Hasanın aradaki deliği de şimdilik sardım. Gittim işime. Birkaç gün sonra âletlerimle gelip tamir edecektim. Oradan kaç paralık su akacak ki beyim! Hem tamir işi de bildiğimiz gibi kolay değildir. İşte ben gittikten sonra herhalde tıkadığım şeyler kendiliğinden çıkmış olacak. Yahut da suyun fazla tazyikiyle biraz fazlaca su akmış olacak ki görüp haber vermişler. Hasanı da yakalamışlar. Ben, iki gün sonra tamirci ile beraber gelip deliği tamir ettik. Hasanın işini sonra hallederiz. Amma iş işten geçmişti. Hasanı mahkemeye vermişler. Ben kendisini tanımam. Belki bir kaç defa selâmünaleyküm! demiştir, o kadar.

— Yani uzun lâfın kısası Ali Baba! bu adam bu su yolunu kırıp suyu kendi tarlasına akıtmış mıdır?

— Haşa! Orayı kıran benim, efendim! Bu adamın hiçbir kabahati yok. Akan sular durmuştu.

Hasan kafasını eğmişti. İçini bir ferahlık doldurmuştu. Hasanın bu işten ne kadar korktuğunu tahmin edemezsiniz. Üç çocuklu bir baba. Hiç yapmadığı bir işten suç altında.. vâkıa mevkufluğu değil amma Hasan düşünmez mi geceleri yatağına yatınca...

Müddeiumumi Hasanın künkleri kırıp suyu kendi bostanına aktardığı sabit olmadığı Ali Babanın kat'î şahadetiyle anlaşıldığından Hasanın beraetini istedi.

Bu sırada hâkim Hasana ne söyliyeceğini sordu:

— Allah razı olsun efendim, ne diyeyim, dedi.

Usulen avukata da sorulmak lâzımdır mı? Soruldu.

İhtiyar avukatın buradaki düşüncelerini bilmiyorum. Belki de biraz daha lâkırdı söylemek arzu etmiştir. En iyi ihtimalle bunu düşünüyorum. Belki de o başka düşüncelerle bunu yapmıştır. Bursa bizi alâkadar etmez; şöyle dedi:

— Efendim! Her ne kadar müddeiumumi beyin beraet talebine iştirak edersem de bazı hususatı daha fazla aydınlatmak için duruşmanın bir başka güne bırakılmasını rica edeceğim.

Hâkim de, müddeiumumi de benim gibi şaşırmışlar mıydı, bilmem?

Hasan hiçbir şey anlamamış gibiydi. Saf yüzünde hiçbir mana yoktu. Belki de o da avukatının bu iltiçâsını, sorulsa, iştirak edecekti. Yine belki bir hafta, belki bir on gün içi içine sığmıyarak bekliyecek. Birkaç gün sonra tekrar gelecek tekrar gidecek...

Hâkim:

— İhtiyarsınız.. bey ,dedi, bu merdivenleri bir daha çıkmak si-

SAİT FAİK

kırdım. Nihayet yeri buldum. Su gürül gürül akmaya başladı. Orayı güzelce temizledim. Hasan'ın oradaki deliği de şimdilik sardım. Gittim işime. Birkaç gün sonra aletlerimle gidip tamir edecektim. Oradan kaç paralık su akacak, beyim? Hem tamir işi de bildiğiniz gibi kolay değildir. İşte ben gittikten sonra herhalde tıkadığım şeyler kendiliğinden çıkmış olacak. Yahut da suyun fazla tazyikiyle biraz fazlaca su akmış olacak ki, görüp haber vermişler. Hasan'ı da yakalamışlar. Ben, iki gün sonra tamirci ile beraber gelip deliği tamir ettim. Hasan'ın işini sonra haber aldım. Ama iş işten geçmişti. Hasan'ı mahkemeye vermişler. Ben kendisini tanımam. Belki birkaç defa, selamünaleyküm, demiştir, o kadar.

— Yani, uzun lafın kısası Ali Baba... Bu adam, bu su yolunu kırıp suyu kendi tarlasına akıtmış mıdır?

— Hâşâ. Orayı kıran benim, efendim. Bu adamın hiçbir kabahati yok.

Akan sular durmuştu.

Hasan kafasını eğmişti. İçini bir ferahlık doldurmuştu. Hasan'ın bu işten ne kadar korktuğunu tahmin edemezsiniz. Üç çocuklu bir baba... Hiç yapmadığı bir işten suç altında... Vakıa[77] mevkuflu[78] değil amma, Hasan düşünmez mi geceleri yatağına yatınca?..

Müddeiumumi, Hasan'ın künkleri kırıp suyu kendi bostanına aktardığı sabit olmadığı, Ali Baba'nın kati şahadetiyle anlaşıldığından, Hasan'ın beraatını istedi.

Bu sırada hâkim, Hasan'a ne söyleyeceğini sordu:

— Allah razı olsun efendim, ne diyeyim? dedi.

Usulen avukata da sorulmak icap etmez mi? Soruldu. İhtiyar avukatın buradaki düşüncelerini bilmi-

77. Gerçi, her ne kadar. / 78. Tutuklu.

yorum. Belki de biraz daha lakırdı söylemek arzu etmiştir? En iyi ihtimalle bunu düşünüyorum. Belki de o, başka düşüncelerle bunu yapmıştır? Burası bizi alakadar etmez, şöyle dedi:

— Efendim. Her ne kadar müddeiumumi beyin beraat talebine iştirak edersem de, bazı hususatı[79] daha fazla aydınlatmak için, duruşmanın bir başka güne bırakılmasını rica edeceğim.

Hâkim de, müddeiumumi de benim gibi şaşırmışlar mıydı bilmem?

Hasan hiçbir şey anlamamış gibiydi. Saf yüzünde hiçbir mana yoktu. Belki de o da, avukatının bu isteğine, sorulsa iştirak edecekti. Yine belki bir hafta, belki bir on gün içi içine sığmayarak bekleyecek. Birkaç gün sonra tekrar gelecek, tekrar gidecek...

Hâkim:

— İhtiyarsınız... bey, dedi, bu merdivenleri bir daha çıkmak size zahmet olmayacak mı? Ben sizi bu zahmetten kurtaracağım: Duruşmayı bir başka güne bırakmayacağım. Hele siz çıkınız! Dışarıda beş dakikacık beklemek zahmetinde bulununuz.

Hasan beş dakika sonra beraat etmişti.

Bu dava için bir daha çıkmayacağı yüze yakın basamağı müteessir[80] inen ihtiyar avukatla beraber konuşa konuşa gittiler.

Benim, Hasan'ın beraatına mı, yoksa avukatın garip dileğine mi bilmem, gözlerim yaşardı.

---

79. Yönler, meseleler. / 80. Üzgün, kederli.

Çamaşır İpleri ve Don Gömlek Hayaletleri

Suçlu ortada yok. Hâkimin karşısındaki sırada beş insan oturmuş. Dördü davacı mevkiinde, bir tanesi suçlunun çaldığı bir pardösüyü satın almış bir arkadaşı.

Bu sonuncusu on altı yaşlarında, çelimsiz, zayıf, halsiz bir çocuk.

Hava, dışarıda oldukça soğuk... Üç buçuk liraya aldığı çalınmış pardösüyü elinden almış olsalar gerek ki, sırtında tüy gibi bir ceket var.

Ben samiinden[81] o çocuğa çok benzeyen bir kadının yanındayım.

Dört davacıdan ikisi asker, ikisi kadın.

Birinci asker:

— Efendim, çamaşırlarımı bahçeye asmıştım. Kurusunlar diye.

Hâkim:

— Çamaşırların neydi?

Birinci asker:

— Gömlek ve şey efendim...

Hâkim:

81. Dinleyiciler.

— Ne?

Asker:

— Şey...

Hâkim:

— Söyle yavrum, ne olduğunu söyle. Bak, iki defadır soruyorum.

Asker:

— Efendim, şeydi efendim...

Hâkim:

— Neydi yavrum, fanila mı?

Asker:

— Hayır efendim, fanila değil...

Hâkim:

— Öyleyse ne olduğunu söyle de, yazılacak.

Asker:

— Don, efendim.

Genç asker kıpkırmızı oldu.

Hâkim:

— Siz hanım?.. Sizin, nenizi almış?

Birinci kadın:

— Efendim, benim evin önündeki ampulü... bir de oğlanın pardösüsünü...

Hâkim:

— Hangi oğlanın?

Birinci kadın:

— Bizim oğlanın...

Hâkim:

— Yani sizin çocuğunuz o oğlan...

Birinci kadın:

— Evet benim çocuğum...

Hâkim:

— Kaça almıştınız o pardösüyü?

...HİRDEN ...LEKETTEN

...al tevziatı

...ıtma ofisi teşkilâtı ...amlanıncaya kadar

...ünkü şekilde ...vam edecek

... memlekette gerek dahili ...ve imal gerekse hariçten ...ı ithalât maddelerinin ...ılmakta olan dağıtma o...fından memleket ihtiyaç...ı tevzii mukarrerdir. ...fisin teşkilâtının ikmaline ...evziatın durdurulmaması ...n tevziat işlerile meşgul ...rellerin işlerine devamla...ır etmiştir. Bu meyanda ...birlikleri tarafından tev...an maddelerin tevziat işl... devri hazırlıkları bir ta...apılmakla beraber diğer ... da birlikler umumi kâ... son hazırladığı ve Tica...iletince tasdik olunan tev...ı mucibince elde mevcut ...a tevziat yapmasına ka...ılmıştır. Bu vaziyete göre ... hemen birlikler umumi ...nce bağlanacaktır.

...a ofisi umum müdürlüğü ...ı ikmal eder etmez bütün ...ri teker teker devir ala...atı aksatmadan ofis eline ...

...i piyangonun ...mayıs çekilişi

...piyangonun bugünkü bay...ine tertip ettiği ferka...ı saat 14 de Ankarada ...nde yapılacaktır. ... radyo ile yayılacaktır.

...rupa ile tren ...seferleri

...ların işletme müdürünün ...da teşkil olunan bir he... Bulgaristana hareket et...eyet Bulgaristan ve Yu...aristanından geçen ve Dev...ryolları tarafından işle... karar verilen tren hatın...işler üzerinde temaslarda ...tır. Heyet, Bulgaristan...afia kadar kalacaktır. Av... doğrudan doğruya tren ...ların, köprülerin bitme...ların kuvvetli bir ihtimal...asında başlıyacaktır.

...rsitede imtihanlar

...i Üniversitesinin bütün fa...da dersler cumartesi günü ... Dün bazı profesörler ...ini vermişlerdir. İmtihan...ılay tarihi ile fiilen başla...

...lerin eleme imtihanları he...yacaktır. İlk imtihanlar hu...tesindedir. Gelecek çar... perşembe günleri bu fakül...e imtihanları yapılacak. ...k fakültesinin sözlü imti... hazıranın 15 inde başla... İlk sözlü imtihanlar son ...

...lerin inkılâp tarihi son ...tihanı dün yapılmıştır. İkin... ise cuma günüdür. ...akültesinin eleme imtihan...ık salı günü başlıyacak ...nra edebiyat ve en sonra ...sinin imtihanları yapıla...

Mahkemelerde

Çamaşır ipleri ve don gömlek hayaletleri

Suçlu ortada yok. Hâkimin karşısındaki sırada beş insan oturmuş. Dördü davacı mevkiinde bir tanesi suçlunun çaldığı bir pardesüyü satın almış bir arkadaşı.

Bu sonuncusu on altı yaşlarında çelimsiz, zayıf, halsiz bir çocuk.

Hava, dışarıda oldukça soğuk.. 3,5 liraya aldığı çalınmış pardesüyü elinden almış olsalar gerek ki sırtında tüy gibi bir ceket var.

Ben samimiyetle o çocuğa çok benziyen bir kadının yanındayım.

Dört davacıdan ikisi asker ikisi kadın.

Birinci asker — Efendim, çamaşırlarımı bahçeye asmıştım. Kurusunlar diye.

Hâkim — Çamaşırların neydi?

Birinci asker — Gömlek ve şey efendim.

Hâkim — Ne?

Asker — Şey!..

Hâkim — Söyle yavrum, ne olduğunu söyle.. bak, iki defadır soruyorum.

Asker — Efendim, şeydi efendim..

Hâkim — Neydi yavrum fanilâ mı?

Asker — Hayır efendim! Fanilâ değil..

Hâkim — Öyleyse ne olduğunu söyle de, yazılacak.

Asker — Don efendim.

Genç asker kıpkırmızı oldu.

Hâkim — Siz hanım.. sizin, neniz alınmış?

Birinci kadın — Efendim benim evin önündeki ampulü.. bir de oğlanım pardesüsünü..

Hâkim — Hangi oğlanın?

Birinci kadın — Büyük oğlanın.

Hâkim — Yani sizin çocuğunuzun o oğlan..

Birinci kadın — Efet benim çocuğum...

Hâkim — Kaça almıştınız o pardesüyü?

Birinci kadın — O zamanlar.. o zamanlar ucuzdu.. 12 liraya almıştık..

Hâkim — Pardesü nerede asılıydı?

Birinci kadın — Hemen kapıdan girince efendim..

Hâkim — Kapı açık mıydı?

Birinci kadın — Kapalı.. kakılıydı amma kilitli değildi.

Hâkim — Peki ampulü nasıl çalmış?

Birinci kadın — Onlar iki arkadaşmış efendim.. birisi ötekine omuz vermiş..

Hâkim — Senin neni aldı?

2. asker — Bir şarki Anadolu lehçesiyle: dun gumlek..

Hâkim — Senin de mi don gömleğini?

2. asker — hayır efendim..

Hâkim — Neyini öyleyse..

2. asker — dun gumlek efendim..

Hâkim — Yani senin donunla gömleğini değil mi?

2. asker — Evet efendim..

— Pekâlâ hanım senin neyini alınmış?

— [illegible]

...ri yüzlü, gırtlak kemiği birkaç ay sonra aşırı derecede fırlıyacağı tahmin edilen suçlunun çaldığı pardesüyü sattığı çocuğa gelmişti.

Hâkim — Bak, sen hırsızlık malını satın almışsın! Ne dersin?

Çocuk — Efendim ben hırsızlık malı olduğunu bilmiyordum. Onu Sirkecide Kemalbey sinemasının önünde rastgeldim. Üstübaşı o zaman iyi düzgündü. Sırtında da pardesü vardı. Beni kenara çekti. Evden kaçtım, dedi. Para lâzım şu pardesüyü sana satayım. Yabancıya gitmesin..

— Kaç para istiyorsun?

Bedim, 3,5 lira dedi. Hemen eve koştum. Annemden üç buçuk lira aldım. Götürdüm verdim. Pardesüyü de sırtıma geçirdim.

— Yani hırsızlık malı olduğunu bilmiyordun..

— Hayır bilmiyordum, hâkim bey.. onun pardesüsü sanmıştım. Parasız kalmış satıyor sahiden dedim. Ben de yabancıya gitmesin diye düşündüm.. sonra parası olduğu zaman gelip pardesüyü isterse ve üç buçuk liramı verse veririm diye de düşündüm.

— Senin arkadaşın mıdır?

— Arkadaşımdır efendim..

— Sonra ne oldu?

— Parayı aldı, Kemalbey sinemasına doğru yollandı.

— Pekâlâ.. otur oğlum.

Yanımdaki kadın bu çocuğun muhakkak ki anası. yerinde duramıyor kıpırdanıyor..

Ben suçluyu düşünüyorum. Herhalde hastalanmış olacak ki mahkemeye getirilmemiş.. belki o da zayıf, nahif bir çocuktur. Gözlerinin hâlâ iyiliğe dönmeğe müsait ışıkları, yüzünde hâlâ açlığın verdiği ince, şeytani hatlar vardır.

Şimdi içeriye başka şahitler giriyor. Resmî polisler, sivil polisler birbirini takip etmekte.. bir tanesi anlatıyor:

— Efendim, çatal gibi bir şey yapmış.. bahçeli bir ev gördü mü duvarın dibine geliyor, arada bir delik falan bulup çatalla çamaşır iplerini geriyor, kendisine doğru çekiyor: alabildiğini alıp kaçıyormuş.

Suçluyu duvar dibi yerine bir mektepte görüyorum.. iyi tutulmuş bir not defterine ince: çalak bir yazı ile bir hesap yapmakta bir müselles çizmekte.. bunları çamaşır iplerini kendine doğru çekerkenki heyecan yerine iki müsellesin müsavatını bulmaktaki zevke dalmış. Uzun parmaklı elleri var. Ne güzel resim yapacak.

Ona resim hocası: sende bir şeyler var çocuğum diyor. Belki iyi bir ressam olacaksın.

İşte meydanda olmıyan bir tevkifhane hastahanesinde, ümit edelim ki yaptıklarına pişman, esmer bir çocuk! Ateşi var bir komodinin üstünde sarı bir ilâç.. küçük bir külâhta iki güllaç var.. kirli elleri yastığın üstünde belki de mahkemeyi düşünüyor: acaba kaç ay verdiler?..

Artık bunu düşünme küçüğüm...

Birinci kadın:

— O zamanlar... O zamanlar ucuzdu... On iki liraya almıştık.

Hâkim:

— Pardösü nerede asılıydı?

Birinci kadın:

— Hemen kapıdan girince efendim...

Hâkim:

— Kapı açık mıydı?

Birinci kadın:

— Kapalı... Kapalıydı ama, kilitli değildi.

Hâkim:

— Peki ampulü nasıl çalmış?

Birinci kadın:

— Onlar iki arkadaşmış efendim... Birisi ötekine omuz vermiş...

Hâkim:

— Senin neni aldı?

İkinci asker (bir Şarkî Anadolu lehçesiyle):

— Dun gumlek...

Hâkim:

— Senin de mi don, gömleğini?

İkinci asker:

— Hayır efendim...

Hâkim:

— Neyini öyleyse?..

İkinci asker:

— Dun gumlek, efendim...

Hâkim:

— Yani senin de donunla gömleğini değil mi?

İkinci asker:

— Evet efendim...

Hâkim:

— Pekâlâ, hanım senin neyini almış?

— Jarse yorganımı...

Sıra zayıf yapılı, pardösüsüz, sarı yüzlü, gırtlak kemiği birkaç ay sonra aşırı derecede fırlayacağı tahmin edilen suçlunun çaldığı pardösüyü sattığı çocuğa gelmişti.

Hâkim:

— Bak, sen hırsızlık malını satın almışsın. Ne dersin?

Çocuk:

— Efendim ben hırsızlık malı olduğunu bilmiyordum. Ona Sirkeci'de Kemal Bey Sineması'nın önünde rastgeldim. Üstü başı o zaman iyi, düzgündü. Sırtında da pardösü vardı. Beni, kenara çekti. "Evden kaçtım," dedi. "Para lazım şu pardösüyü sana satayım. Yabancıya gitmesin." "Kaç para istiyorsun?" dedim. "Üç buçuk lira" dedi. Hemen eve koştum. Annemden üç buçuk lira aldım. Götürdüm verdim. Pardösüyü de sırtıma geçirdim.

— Yani hırsızlık malı olduğunu bilmiyordun?..

— Hayır bilmiyordum hâkim bey... onun pardösüsü zannettim. Parasız kalmış, satıyor zahir[82] dedim. Ben de yabancıya gitmesin diye düşündüm... Sonra parası olduğu zaman gelip pardösüyü istese ve üç buçuk liramı verse, veririm diye de düşündüm.

— Senin arkadaşın mıdır?

— Arkadaşımdır efendim...

— Sonra ne oldu?

— Parayı aldı, Kemal Bey Sineması'na doğru yollandı.

— Pekâlâ, otur oğlum.

---

82. Kuşkusuz, elbette, anlaşılan.

Yanımdaki kadın, bu çocuğun muhakkak ki anası. Yerinde duramıyor kadıncağız...

Ben suçluyu düşünüyorum. Herhalde hastalanmış olacak ki mahkemeye getirilmemiş. Belki o da zayıf, nahif bir çocuktur. Gözlerinde hâlâ iyiliğe dönmeye müsait ışıklar, yüzünde hâlâ zekânın verdiği ince, şeytani hatlar vardır.

Şimdi içeriye başka şahitler giriyor. Resmi polisler, sivil polisler, birbirini takip etmekte... Bir tanesi anlatıyor:

— Efendim, çatal gibi bir şey yapmış... Bahçeli bir ev gördü mü, duvarın dibine geliyor. Orada bir delik falan bulup o çatallı sopa ile çamaşır iplerini geriyor ve kendisine doğru çekiyor, alabildiğini alıp kaçıyormuş.

Suçluyu, duvar dibi yerine bir mektepte görüyorum... iyi tutulmuş bir not defterine ince, çalak[83] bir yazı ile bir hesap yapmakta, bir müselles[84] çizmekte... kafası, çamaşır iplerini kendine doğru çekerkenki heyecan yerine, iki müsellesin müsavatını[85] bulmaktaki zevke dalmış. Uzun parmaklı elleri var. Ne güzel resim yapacak. Ona resim hocası, "Sende bir şeyler var, çapkın," diyor. "Belki iyi bir ressam olacaksın."

İşte meydanda olmayan bir tevkifhane hastanesinde, ümit edelim ki, yaptıklarına pişman, esmer bir çocuk. Ateşi var. Bir komodinin üstünde sarı bir ilaç... küçük bir külahta iki güllaç var... Kirli elleri yastığın üstünde, belki de mahkemeyi düşünüyor: Acaba kaç ay verdiler?

Artık bunu düşünme küçüğüm... Yarın, bir güzel yarın, başka arzular, başka heyecanlarla bir demirli

83. Atik, çevik. / 84. Üçgen. / 85. Eşitlik.

kapıdan çıkmayı, artık bir sinemaya, birtakım kötü resimlerin birbirini manasız takip etmesini seyretmek için, bir gurbette askerin don ve gömleğine muhtaç olmadığını, küçük gazeteci çocukların nasıl heyecanlı seslerle ve zevkle gazete sattıklarını, gece yarısı evlerine büyük erkek vakarıyla[86] döndüklerini, analarının onları şefkatle ve gururla karşıladıklarını düşün. Yatağında ne çamaşır ipleri seni boğazlayacak, ne başkasının pardösüsü senin omuzlarını ısıtacaktır. Oradan, senin insan olarak, pişman olarak çıktığını görmek için dul ananla beraber, –ah onun da bu işte biraz kabahati vardır: Sana fazla yüz vermiştir, biraz daha küçükken seni anaca dövmesini bilmemiştir– hepimiz seni bekliyoruz, çocuğum... Yalnız ve yalnız yaptıklarına pişman ol, kâfi. Yüzünün rengi bir haftada yerine gelir. Uykuların düzelir, rüyanı hiçbir korkunç hayat kirletmez. Ah, o çamaşır ipleri... O don gömlek hayaletleri...

86. Ağırbaşlılık.

Üniversiteliler ve Bir Bayan

Yakaları rozetli birtakım gençler mahkemenin kapısında, diğerleri de içerideydi. "Bu kalabalık da nedir?" diye sokuldum. Suçlu yerinde rengi sinirden mi, korkudan mı, neden sarardığı meçhul bir bayan oturmuştu. Yine suçlu yerinde ceketinin yakası rozetli, dalgalı saçlı bir genç oturuyor, bir başka genç de ayakta, şahit yerindeydi. Şahidin son sözlerine yetişebilmiştim.

Şahit Bay Faik:

— Bu bayan, yalnız arkadaşımız Elmas'a değil, bütün üniversitelilere hakaret etti, dedi.

Suçlu Bayan Nezihe, bu şahidin şahadetini kabul etmedi:

— Efendim, bana hakaret edenlerden birisi de budur. Ben nasıl olur da bunun şahitliğini kabul ederim? dedi.

Davaya sebep olan hadise şuydu:

Üniversite talebesinden Bay Elmas aleyhinde, Bayan Nezihe, emniyeti suiistimalden bir dava açmış. Bu dava mahkemede görülmüş, şahitlerin celbi için bir başka güne kalmış.

Fakat tam kapıdan çıkarlarken, şimdi görülen muhakemenin mevzuu ortaya çıkmış. Bay Elmas'ın dava-

sını takip etmek üzere onu mütecaviz[87] arkadaş da berabermişler. Her şahidin ağzından başka şekle bürünen bu hadiseyi şahitlerden Suat Pazılı şöyle anlatıyordu:

— Ben kapıda muhakemeyi dinliyordum. Muhakeme yarım saat sürdü. Sonra hepsi kapıdan çıktılar. Bu sırada bir bay da bu bayanla birlikte çıktı. Yine o bay, suçlu Elmas'a, "Eşyayı yollasaydınız da bunlara hacet kalmasaydı, daha iyi değil miydi?" diye güzellikle bir şeyler söyledi. Bay Elmas cevap vermeye bile vakit bulamadı. Bayan Nezihe'nin tükürmesiyle ve ensesine de iki tokat indirmesiyle karşılaştı. Elmas bir şey yapamadı. Polis çağırdı. Çok patırtılar oldu efendim. Sonra bayan, polislerin yanında bu efendilere hakaret etti. Polisin yanında dahi vurdu.

Bayan Nezihe atıldı:

— Birçok üniversiteliler bu adamın peşine düşerek yalan yere şahadet etmesi için kandırdılar, efendim.

Şahit Salih de hikâye eyledi:

— Bendeniz hadise üzerine gittim, bidayetini[88] gördüm. Kalabalık toplanmıştı. Esasen ben gayet yakındaydım. Bu hanım yanaştı. Şu efendinin üstüne yürüdü. Bir tokat vurdu ve yüzüne tükürdü. Ben onlara sorgu dairelerinin önünde rastladım. Elmas ile Bayan Nezihe'nin suiistimal davaları varmış. Asıl kavga mahkemeden çıkınca başlamış. Ben orasını bilmiyorum. Daha doğrusu ben kavganın, dava da dahil olursa, üçüncü safhasına şahidim.

Bayan Nezihe söz aldı:

— Etrafı üniversiteliler almıştı. Ben kendimi bilmiyordum. Çok fena vaziyetteydim. Her ağızdan bir kötü lakırdı çıkıyordu, dedi.

87. Aşkın, fazla. / 88. Başlangıç.

besi

bazı parçalarını okuyucularımıza

...hâkimin kararı üç, ha... ...bir yerde ziyafet ...ağının dayanacağı...

...dürün kaymakamından ...bir arasında iyi geçin... ...yakın münasebet bir ...ün, hele genç ve ateşli ...adan geçmelere alışma... ...inizde çok faaliyetli olur, ...muvaffak olmasına ge... ...dan kabulü bütünüdeki ...n karşılaşmak tabiatın ...ağının plânlarını bak... ...ifetini kendisinden ve ...ının, sporda idman edil... ...an çıkarmayınız. Her ...verişli bir spor, çalışma ...dir. Çalışmasın istedi... ...alışın hepsinden ehem... ...mühim bir şey olabilme... ...herhalde çalışmak için ...masın bünyesinin hüc... ...ndirilerini vermek için ...verimli vatandaş ola... ...ya çalışan ve iyi sporl... ...ebiat kredisi, yaratıcı ...e irademi vasıflarla be... ...ın yollarını en iyisinde...

...nları, vatanın bütün ar... ...de heyecan, bütün dün... ...n gibi bu ciğerlerinin ...ışım gençlik.

...e temiz ahlâkımızda va... ...sman söylemiş olan bü... ...dan saygı ve sevgi duy...

...ış eve giren ...hırsız

...ci kattan taşlığa ...yuvarlandı

...Mandıra sokağında 26 nu... ...ara Alber adında birisi, ...n arkadaşı Kemal ve Ba... ...hayli sarhoş olduktan ...ndaşını kendi evine götür... ...davama davet etmiştir. ...bahçıkla yanlış eve gir... ...ıkıp geri döneriken bu ...ini kattan taşlığa düş... ...ıyarak ağır surette ...Yaralı, Beyoğlu has... ...mıştır.

...ey çarpmasına ...ın bir kadın öldü

...Yusufun idaresinde ...bir otomobil tramvayı, Top... ...ın 65 yaşlarında Ha... ...Dilâyara çarpmıştır. ...ıyetle yaralanmış, kal... ...ahçapaşa hastanesinde de

Mahkemelerde

Üniversiteliler ve bir bayan

Yakaları rozetli bir takım gençler mahkemenin kapısında, diğerleri de içerideydi. Bu kalabalık da nedir? diye sokuldum. Suçlu yerinde rengi atmiş bir, korkudan mı, neden sarardığı meçhul bir bayan duruyordu. Yine suçlu yerinde eşofmanlı yakası rozetli dalgalı saçlı bir genç oturuyor, bir başka genç de ayakta, şahit dinliyordu. Şahidin son sözlerine yetişebilmiştim.

Şahit Bay Faik — Bu bayan yalnız arkadaşımız Elmasa değil, bütün Üniversitelilere hakaret etti.

Suçlu bayan Neziheye, bu şahidin şahadetini kabul etmedi :

— Efendim bana hakaret edenlerden biri de budur. Ben nasıl olur da bunun şahitliğini kabul ederim, dedi.

Davaya sebep olan hâdise şuydu:

Üniversite talebesinden Bay Elmas aleyhinde, bayan Neziheye, emniyeti suistimalden bir dâvâ açmış. Bu dâvâ mahkemede görülmüş, şahitlerin celbi için bir başka güne kalmış.

Fakat tam kapıdan çıkarlarken şimdi görülen muhakemenin mevzuu ortaya çıkmış. B.Elmasın dâvâsını takip etmek üzere onu müteaddit arkadaş da berabermişler. Her şahidin ağzından başka şekle bürünen bu hâdiseyi şahitlerden Suat Fazlı şöyle anlatıyordu:

— Ben kapıda muhakeme dinlet yordum.

Muhakeme yarım saat sürdü. Sonra hepsi kapıdan çıktılar. Bu sırada bir bay da bu bayanla birlikte çıktı. Yine o bay, suçlu Elmasa: "eşyayı yollasaydınız da bunlara hacet kalmasaydı, daha iyi değil miydi?" diye güzellikle bir şeyler söyledi. Bay Elmas cevap vermeğe bile vakit bulamadı. Bayan Neziheyin tükürmesiyle ve omuzuna da iki tekme indirmesile karşılaştı. Elmas bir şey yapmadı. Polis çağırdı. Çok patırdılar oldu efendim. Sonra bayan polislerin yanında bu efendilere hakaret etti. Polisin yanında dahi vurdu.

Bayan Nezihe atıldı:

— Birçok Üniversiteliler bu adamın peşine düşerek yalan yere şahadet etmesi için kandırdılar, efendim.

Şahit Salih de şöyle hikâye eyledi:

— Bendeniz hâdise üzerine gittim, bilâyetini gördüm. Kalabalık toplanmıştı. Esasen ben gayet yakındaydım. Bu hanım yanaştı. Şu efendinin üstüne yürüdü. Bir tokat vurdu ve yüzüne tükürdü. Ben onları sorguya dairelerinin önünde rastladım. Elmas ile bayan Neziheyin suistimal dâvâları varmış. Asıl kavga mahkemeden çıkınca başlamış. Ben ermamı bilmiyorum. Daha doğrusu ben kavganın davada dahil olarak üçüncü cinsinden sahidim.

Bayan Nezihe söz aldı:

— Efendi Üniversiteliler olmasa, Ben kendimi bilmiyorum. Çok fena vaziyette idim. Her ağızdan bir lâfı ihtarda bulunuyordu. - dedi.

— Hiçbir taraftan bir lâfın söylendiğini duymadım. Yalnız bayan Nezihe söylüyordu..

Hâkim iki tarafı tanıştırmak istedi:

— Gelin, dedi, şu davaları halledelim, barışın aranızda bitsin..

Suçlu Elmas katî bir sesle cevap verdi:

— Hayır!

Bayan Nezihe bay Elmasın barışma teklifini böyle katî bir ifadeyle reddettiğini görünce:

— Benim de şahitlerim var, dedi, Hemşirem, sevgim, bir polis memuru, . . . aaliye ceza mübaşiri

Hâkim, hemşiresiyle sevgisini şahadetlerinin kabul edilemiyeceğini, polis memuru ile mübaşirin dinlenebileceğini söyledi.

Polis memuru bulunamadı. Ama bayan Nezihe polisin numarasını ve nerede çalıştığını yapıştırmıştı. Mübaşir çağrıldı. O ise şöyle başladı ve şöyle bitirdi:

— Ben kaydiye vermek için bir aralık dışarı çıkmıştım. O sırada bir takım gençlerin bayan Neziheyle alay ettiklerini gördüm. Bak! Bak! Tükürdü! Diyorlardı. Bu hal bir müddet sonra yukarı sokuldu.

Üstüne tükürdü! Üstüne tükürdü! diye bağırıyorlardı.

Bayan Nezihe de anlıdeydi. Bir tanesine doğru şöyle bir elini salladı. Fakat elini salladığı bay Elmas değildi. Bir başka efendiydi. Küfür etmedi. Yalnız bu sırada başka bir bayan küfür ediyordu. Bayan Neziheyi bu gençler çok fazla tahrik ettiler. Bir elbiseli bir efendinin sırtına elyle vurdu. Hakarette bulunduğunu işitmedim.

Şahit Suadın şahadetiyle, şahit mübaşir Süleymanın şahadetleri arasındaki ihtilâfı gidermek lâzım geldi.

Şahit Suad tekrar duruşmaya alındı. Mübaşir Süleymanla muvacehe edildiler. Bay Suad ifadesinde ısrar etti:

— Ben böyle gördüm, doğru söylüyorum, dedi.

Mübaşir Süleyman:

— Vak'anın bilâyetine yetişmedim. Biraz sonra kaydiye için mahkemeden çıktığım zamanda gördüklerimi söylüyorum. Söylediklerim doğrudur - dedi.

Hâdisenin nasıl geçtiğinin bir defa da şahit polisten dinlenmesini istedi. Nitekim öyle de oldu.

Polisin celbi için muhakeme bir başka güne bırakıldı.

10, 15 Üniversitelinin, mahkeme kapısında yine, bir üçüncü davaya sebebiyet verecek bir hâdise çıkarabilirlerini zannedenler aklanırlar. En küçük bir hâdise olmadı, büyük bir soğuk kanlılıkla dağıldılar.

Resmî daireler açıldı

19 mayıs bayramı münasebetile kapalı bulunan daireler bu sabahtan itibaren tekrar açılmıştır. Dünkü

— Hiçbir taraftan bir kötü söz söylendiğini duymadım. Yalnız Bayan Nezihe söylüyordu.

Hâkim, iki tarafı barıştırmak istedi:

— Gelin, dedi, şu davaları halledin, barışın olsun bitsin.

Suçlu Elmas kati bir sesle cevap verdi:

— Hayır!

Bayan Nezihe, Bay Elmas'ın barışma teklifini böyle kati bir ifadeyle reddettiğini görünce:

— Benim de şahitlerim var, dedi. Hemşirem, zevcim, bir polis memuru, asliye ceza mübaşiri.

Hâkim, hemşiresiyle zevcinin şahadetlerinin kabul edilemeyeceğini, polis memuruyla mübaşirin dinlenebileceğini söyledi.

Polis memuru bulunamadı. Ama Bayan Nezihe, polisin numarasını ve nerede çalıştığını zapt etmişti.[89] Mübaşir çağrıldı. O söze şöyle başladı ve şöyle bitirdi:

— Ben kaydiye[90] vermek için bir aralık dışarı çıkmıştım. O sırada birtakım gençlerin Bayan Nezihe ile alay ettiklerini gördüm. "Bak! Bak! Tükürdü!" diyorlardı. Bu hal bir müddet sonra yuha şeklini aldı. "Üstüne tükürdü! Üstüne tükürdü!" diye bağrışıyorlardı. Bayan Nezihe de asabileşti. Bir tanesine doğru şöyle bir elini salladı. Fakat elini salladığı Bay Elmas değildi. Bir başka efendiydi. Küfür etmedi. Yalnız bu sırada başka bir bayan küfür ediyordu. Bayan Nezihe'yi bu gençler çok fazla tahrik ettiler. Gri elbiseli bir efendinin sırtına eliyle vurdu. Hakarette bulunduğunu işitmedim.

Şahit Suat'ın şahadetiyle, şahit mübaşir Süleyman'ın şahadetleri arasındaki ihtilafı[91] gidermek lazım geldi.

---

89. Kaydetme, özetini yazma. / 90. Kayıt için alınan para. / 91. Anlaşmazlık, uyuşmazlık.

Şahit Suat tekrar duruşmaya alındı. Mübaşir Süleyman'la muvacehe edildiler.[92] Bay Suat ifadesinde ısrar etti:

— Ben böyle gördüm, doğru söylüyorum, dedi.

Mübaşir Süleyman:

— Vakanın bidayetine yetişmedim. Biraz sonra kaydiye için mahkemeden çıktığım esnada gördüklerimi söylüyorum. Söylediklerim doğrudur, dedi.

Hadisenin nasıl geçtiğini bir defa da şahit polisten dinlemeliydi. Nitekim öyle de oldu.

Polisin celbi için muhakeme bir başka güne bırakıldı.

On-on beş üniversitelinin, mahkeme kapısında yine bir üçüncü davaya sebebiyet verecek bir hadise çıkardıklarını sananlar aldanırlar. En küçük bir hadise olmadı, büyük bir soğukkanlılıkla dağıldılar.

92. Yüzleştirilmek.

Artistler Turneye Çıkarlarken

Suçlulardan birisi muameleci, öteki rejisör. İstanbul büyük şehir, içinde neler yok: Bilmediğimiz, ismini işitmediğimiz artistler, rejisörler. İşte bir dava münasebetiyle İstanbul'da, Atilla Serçek isimli bir rejisörle Diruhi ve Anjel adında iki de artist bulunduğunu öğreniyoruz.

Bu iki artist Anadolu'da meşhur olsalar gerek ki, Atilla Serçek Efendi, onları Anadolu'ya götürebilmek için başını dertlere sokmuş.

Muameleci Nihat başka bir suçtan mevkuf, rejisör serbest muhakeme edilmekte. Hâkim, Nihat'a sordu:

— Senin öteki iş ne oldu?

— Otuz sene yedim efendim, temyiz ettirdim.

Bono sahtekârlığından otuz sene müddetle hapse mahkûm olan Nihat Koyuncu arzuhalci ve muamele takipçisi olduğunu söylüyor ve hadiseyi anlatıyordu:

— Benim bu işle alakam bir muamele yüzünden... Para almak hakkımken metelik almadığım bir muamele. Bu işi bir iyilik olsun diye yaptım. Bunlar artisttir. İşlerini görüvereyim, dedim. Mesele şu: Diruhi ile Anjel, Kumkapı nahiyesine müracaat edip nüfus tezkereleri bulunmadığını ve buna mukabil bir ilmü-

haber[93] almak istediklerini söylemişler. Evvelden iki şahit bulunmuş. Şahitlerin isimleri ilmühaberde yazılı. 332 doğumlu olduklarını mübeyyin[94] bir ilmühaber almışlar. Bana müracaat ettikleri zaman bu ilmühaberler yanlarındaydı. Ama ilmühaberler sahte miydi? Orası bana ait bir şey değil. Sahte bile olsa, ben sahteliğini nereden bileyim?.. Anadolu'ya turneye çıkacaklarmış. Nüfus tezkeresiz gidemiyorlar. Bana müracaat ettiler. Ben de bunları aldım, Fatih Nüfus Memurluğu'na götürdüm. Mademki ellerinde ilmühaber vardı, belki birer nüfus tezkeresi verirler, vermeseler bile nüfus kâğıdı yerine geçecek muvakkat[95] birer kâğıt alınabilir diye düşündüm. Oradaki memur, bu ilmühaberlere istinaden nüfus tezkeresi vermeyeceğini söyledi. Yalvardılar, sızlandılar, "Turneye çıkacağız," dediler. Memur, bir kolaylık gösterdi. "Benim size nüfus tezkeresi vermeme imkân yoktur. Yalnız bu ilmühaberlere istinaden sizin 332 doğumlu olduğunuzu ve nüfus tezkeresi işinin muamelede bulunduğunu ifade eden bir kâğıt verebilirim, işinize gelirse yapayım" dedi. Ben de çok rica ettim. Memurdan böyle bir kâğıt aldık. Artistler Cemiyeti de buna dayanarak kendilerine artist vesikası verdi. Turneye çıktılar. Bendeniz bu muamele için –hakkımdı, alabilirdim– fakat metelik almadım. Hayır için yaptım.

— Siz anlatın bakalım?

— Efendim, bendeniz operet rejisörüyümdür. Bütün artistleri bendeniz yetiştirmişimdir. Yani ben çalışanların hem hocası, hem de patronuyum. O tarihte artistler reisi bulunan Halit, müessesemi sıkıştırmaya başladı. "Nüfus tezkeresiz kimseyi çalıştırmayasın" diye tem-

93. Bir kimsenin durumunu gösteren ve resmi dairelerce eline verilen belge. / 94. Açıklayan, meydana koyan. / 95. Geçici.

Şehirden Memleketten

Tramvay seferleri tahdit projesi

Sirkeci-Beşiktaş ve Yedikule hatları kaldırılacak

Belediye - Elektrik ve tramvay idaresi, tramvay hatlarından istifadenin mecburi olarak tramvay seferlerini tahdidini temin etmek ve kaçak otobüs projeyi hazırlamıştır. Bu proje hafta başında verilmesi ve zaruret esasi hakkı kabul edilmesi takdirde tatbik olunacaktır.

Öğrendiğimize göre, seferlerin tahdidi veya tamamen kaldırılması şeklinde iki hadisenin olan bu projeye dahil hatlar hangi vasıtalarla seferleri tatbik olunacaktır.

Elektrik-Beşiktaş tramvay seferleridir. Bu hat diğerleri en az masraflı ve en çok varidat getiren hattı vaziyetindedir. Çünkü hat tamamen otobüslerin kat'ı ve tahribine mukabil bir mıntıka ve yolcuları daima doldurabilmektedir. Bundan başka tren hattının muvazi bulunan Yedikule-Bakırköy tramvay hattı, Beşiktaş hattı üzerinde tramvayların Ortaköye kadar devamı mahrumiyetleridir.

Şimdiden hiçbir hat şartlarında günün hem saatlerinde, üzerinde daima bir motörü ve bir römorkı çalışan Eminönü-Sirkeci Topkapı-Sirkeci ve Yedikule-Sirkeci hatlarında yalnız tek araba çalıştırılmaktadır.

Kömür havzasında

Daimi bir fen heyeti kuruluyor

Kömür havzası tetkikatının geniş ölçüde ve ihtiyaçlar gözönünde tutularak Havzada daimi bir fen heyetinin kurulmasına karar verilmiştir. Bu fen heyeti üç yüksek inşaat mühendisi, bir yüksek mimar, bir demiryolu inşaat mühendisi ve dört inşaat fen memurundan mürekkep olacaktır. Bu dokuz kişilik fen heyeti kömür havzasında daimi bir murakabe tesis ve yapılacak resmi işleri pürüzsüz bir şekilde yürütecekleridir.

Mahrukat Ofisi yakacak getirtiyor

Dün vilayet ve belediyede mahrukat işi etrafında görüşmek üzere iki toplantı yapılmıştır. Mahrukat ofisi müdürünün, bugünden itibaren Çatalca ve çevresinde tetkikata çıkması kararlaştırılmıştır.

Ofis, 14 motörün Bulgaristana kömür için gitmesine müsaade almıştır. Motörler, bu ay içinde Bulgaristandan bol miktarda kömür getireceklerdir.

Belgrad ormanlarından 60 bin çeki odun getirteceklerdir. Yapılan hesaplara, bu kış odunun beher çekisinin 7 liradan, kömürün kilosunun da 5 kuruştan yukarı satılmasına lüzum hasıl olmıyacağı anlaşılmıştır.

Gazete ve kitap kâğıtlarının gümrük resmi

Ankaradan bildirildiğine göre memlekete ithal edilecek gazete ve dergi kitapları kâğıtlarının gümrük resmi 100 kilode 50 kuruşa ve istihlak vergisi de 100 kuruştan 80 kuruşa indirilmiştir.

Mahkemelerde

Artistler turneye çıkarlarken

332 doğumlu bir ilmühaber, Sarçek'in başına neler açtı. Kendisi bir celse evvel şahitken şimdi nasıl suçlu sayılıyordu

SUÇLULARDAN birisi memleket, Stokholm rejisörü, İstanbul büyük şehir; içinde neler yok; hükümdarlığımız, kanlı hükümdarlığımız artistler, rejisörler. İşte bir dâvâ münasebetiyle İstanbulda Atilla Sarçek isimli bir rejisörle Dirohl, Anjel adında iki de artist tanıyoruz.

Bu iki artist Anadolunun muhtelif şehirlerinde gezerek bir takım temaşalar verdikten sonra İstanbula dönmüşler. Bu sırada Anadolu ve İstanbulda Millî Müdafaa Cemiyetleri namına bir takım eğlenceler tertip edilmiş. Bu eğlencelerden birinde Atilla Sarçek, Dirohl ve Anjel'in de iştirak etmeleri kararlaştırılmış. Fakat bu üç artist bu eğlencelere iştirak etmemişler. Bunun üzerine Millî Müdafaa Cemiyeti namına Nihat Efendi, Sarçek'in oturduğu otele gitmiş, kendisini görmek istemiş. Sarçek, Nihat Efendiyi kabul etmemiş. Bunun üzerine Nihat Efendi, Sarçek'in bulunduğu odanın kapısına bir kâğıt yapıştırmış. Bu kâğıtta Millî Müdafaa Cemiyeti namına bir eğlence tertip edildiği, Sarçek'in bu eğlenceye iştirak etmediği yazılmış.

Bu yazıdan sonra Sarçek, Nihat Efendiyi bulmuş ve kendisine "Niçin bu yazıyı yapıştırdınız?" diye sormuş. Nihat Efendi de "Bu bir emirdir, yapıştırmak mecburiyetindeyim" demiş. Bunun üzerine Sarçek, Nihat Efendiye bir tokat atmış. Nihat Efendi de Sarçek'i dövmüş. Bu hadise üzerine Sarçek, Nihat Efendi aleyhine dava açmış. Nihat Efendi de Sarçek'in kendisini dövdüğünü iddia etmiş. Bu dâvâ dün Beşinci Sulh Ceza Mahkemesinde görülmüştür.

Mahkeme reisi Nihat Efendiye sormuş:

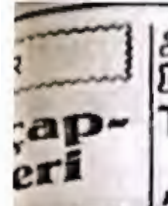
— Sen niçin Stokholm'u ve Sarçek'i tanıyorsun?

— Efendim, bendenizin operet rejisörlüğümdür. Bütün artistler benimle çalışmışlardır. Yalnız bu çalışmalarım hem benim hem de patronumun, O tarihte artistler reisi bulunan Halit Ziyanın emriyle tahrirattan ibaretti. Nihat efendi dava arkadaşlarımın hesabına müdafaa vekilliği yapıyor. Bu da bir tahrirattır. Fakat bahsi Dirohl'e nüfus tezkeresi, bir defa bana göstermişti. Anjel de meğer bana başkasının nüfus tezkeresini göstermiş. Ben: "Bu gördüğün tezkere, mükemmeldir (tezkeredir) dedim. O günlerde Anadolu'ya turneye çıkmak üzere hazırlıklar yapılıyordu. Kafalar buna: "Bu 332 doğumlu olarak turneye çıkarsa?" diye meşgul olurken ben de: "Hiç değil, o zaman mesele kalır, ta bil çıkarsınız!"

Bir gün sonra Kumkapı'na biryerinden alınmış bir ilmühaberle geldiklerini ben de bilgilerin artistler reisi Nihat efendi müracaat etti. O da: "Bunlarla vermeyiz, bize nüfus cüzdanından bir kâğıt getirmelisiniz" dedi. Sonra da ilâve etti: "Size bir ödem göndereyim, Mümessillerim, bu işi takip eder" dedi. İşte Nihat efendi ile bu suretle görüşmüştük. Kararla beraber Fatih nüfus memurluğuna gittiler. Oradan aldıkları taze kâğıtları Nihat efendi görünce "olmaz" demedi. Artistlik vesikası aldılar. Biz de turneye çıktık Anadolunun 18 büyük bir heyeti gitmişti. Hem partiler tertip ettik, hem de milli havalar temsil ettik. Yalnız gülerlerdi bu kâğıtlar arasında mütemadiyen tatsızlıklar. Bir arkadaşımız: "Bizi neden artist olamıyorsunuz. Yaşımız küçüktür, Sahte ilmühaberle nüfus kâğıdı alalım, Sizi ihbar edeceğim, demiş... Ve hemşeresi olan ihbar etmiş. Orada rejisör olmuş münasebetiyle beni sorguya çekmişler. Bildiğim gibi işi anlattım. Bizi berahlıklar. İhbar edenlerden kumpanyamızdan ayrılmışlardı. Biz de Anadolunun dolaştık. Millî oyunlar öğrendik, parkalı oyladık. İstanbula Maksim bahçesinde, Beşiktaş'ta bu ilmühaberlerin sahte olduğundan haberim vardır, ve de bu Nihat efendiyi evvelden tanırdım. Artistler reisi Nihat beni artist acentesi müdürüne takdim etmiş, o zat da bu muamelecilik yapmıştır. Hakikaten de işi Nihat efendi muamele olarak anlarım elinde bu ilmühaberle seyrediyor, ben ötekilerden daha ben bu sefer suçlu oldum: ağlıyorum... dedi.

Her iki suçluya da birçok yerleri dilik ilmühaberler gösterilmiş. Şahitlere de aynı şekilde hareket edildiği ve bu ilmühaberleri kendilerinde görüldüklerini söyledikleri. (Devamı 4 üncüde)

SAİT FAİK

AVRUPANIN 7 MUAMMASI

Yazan: JUL ROMEN

16

Çeviren: LUTFİ AY

Hacı, o, bulutların arkasına girmemiş, tamamile hayali; haltı benim için, efsanevi bir mahlûktu.

İşte böyle olduğu halde, piyade çavuşundan sonra, kendisile temas ettiğim ilk asker Veygand oldu. Veygand o sıralarda Ordu Umumi Müfettişi idi ve bir harp vukuunda başkumandan olarak gösterilmiyordu (daha bundan 7

Veygand'ı dostlarının evinde, bir yemekte tanıdım. Ev sahibi her ihtimali de haberdar etmek ihtiyatkârlığında bulunmuştu. General bazı tereddütler göstermiş:

— Galiba, demiş, bu Romanlar pek koyu sollardan!

Dostum kendisini temin etmiş:

— Yok canım, göreceksiniz... Çok temiz görüşlüdür... Her şey onu alâkadar eder...

rın arasında bile şiddetle alâkadar olmuştu, hüsnühâtıra her dakikasını akıllı bildiği etmiyeni pek yoktur ya)... Veygand ile cümleleri teati ederken, vakit kendisile hiç de bu kadar hoş münasebetler tesis edemediğim çavuşumuzun çehresini hatırlamaktan kendimi alamadım. İçimden:

— Garsonat çavuş burada sayılır, dedim, Veygand'la beni bir arada rahat rahat yer iki çift lâf bilirdik...

Tabii Veygand'ın bana ait yaltan bahsetmesini beklemeden kendi içimden bahsettim.

bih etti. Bende zaten nüfus tezkeresiz kimse çalışamaz. Fakat baktım Diruhi'nin nüfus tezkeresi, bir defa bana göstermişti kaybolmuş. Anjel de meğer bana başkasının nüfus tezkeresini göstermiş. Ben, "Bugünden tezi yok, müessesemizi terk edeceksiniz!" dedim. O günlerde Anadolu'ya turneye çıkmak üzere hazırlanıyorduk. Kızlar bana, "Biz 332 doğumlu olursak turneye çıkarız" diye soruşturunca ben de, "He," dedim, "o zaman mesele kalmaz, tabii çıkarsınız."

Birkaç gün sonra Kumkapı nahiyesinden alınmış bir ilmühaberle geldilerse de, ben bu kâğıtlarla artistler reisi Nihat'a müracaat ettim. O da, "Bunlarla veremeyiz, bize nüfus dairesinden bir kâğıt getirmelisiniz," dedi. Sonra ilave eyledi, "Size bir adam göndereyim. Muamelecidir. Bu işi takip eder" dedi. İşte Nihat Efendi de bu suretle gelmiştir. Kızlarla beraber Fatih Nüfus Memurluğu'na gittiler. Oradan aldıkları taze kâğıtları Nihat Efendi görünce de, "Olmaz" demedi. Artistlik vesikasını aldılar. Biz de turneye çıktık. Anadolu'ya on sekiz kişilik bir heyetle gitmişiz. Hem şarkılar toplayacak, hem de milli havalar terennüm edecektik.[96] Yolda giderken bu kızlar aralarında münakaşaya tutuşmuşlar. Bir arkadaşları, "Siz zaten artist olamazsınız. Yaşınız küçüktür. Sahte ilmühaberle artistlik kartı aldınız, sizi ihbar edeceğim" demiş. Ve hemencez de ihbar etmiş. Orada rejisör olmam münasebetiyle beni sorguya çektiler. Bildiğim gibi işi ağnattım. Bizi bıraktılar, ihbar edenlerse zaten kumpanyamızdan ayrılmışlardı. Biz de Anadolu'yu dolaştık. Milli oyunlar öğrendik, şarkılar söyledik. İstanbul'a Maksim Bar'a döndük. Benim ne

96. Güzel ve yavaş sesle şarkı söylemek.

bu ilmühaberlerin sahte olduğundan haberim vardır, ne de bu Nihat Efendi'yi evvelden tanırım. Artistler reisi Nihat beni artist acentesi müdürüne takdim etmiş, o zat da bu muameleciyi bulmuştur. Hakikaten de, işi Nihat Efendi muamele ederken kızların elinde bu ilmühaberler mevcuttu. Ben öteki celsede şahitken bu sefer suçlu oldum, ağnayamıyorum, dedi.

Her iki suçluya da birçok yerleri silik ilmühaberler gösterildi. Şahitlere de aynı şekilde hareket edildi ve bu ilmühaberleri kızların ellerinde gördüklerini söylediler.

Mahkeme, kalabalık bir yekûn[97] tutan şahitlere celp[98] yazılmasına karar vererek bir başka güne bırakıldı.

İstanbul hakikaten büyük şehirdi. Artist ve rejisörleri ile, muamelecileri ile, artist müdürleri, acenteleri ile, ne kumpanyalar, ne operetler varmış da bunlardan yazık ki yalnız mahkemeler vesilesiyle haberdar olabiliyoruz. Bunların, yerlerinde şöhret sahibi olduklarına da inanmalıyız. Öyle olmasaydı Rejisör Serçek Atilla Efendi meşhur Diruhi ile Anjel'i feda etmemek için böyle gürültülü ve karışık işlere girer miydi?

97. Toplam. / 98. Getirtme, mahkeme tarafından gönderilen çağrı belgesi.

Bu Senenin Meşhur Karakışı Cinayeti

Hani o ikinci karda, beş adım ötemizde bembeyaz bir karanlığın tramvayları ve insanları yuttuğu günlerde...

Biz o günlerde biraz kömür bulmayı düşünüyor, bu karın artık son kar, son müthiş kar olacağını ümit ediyor, gökyüzünde bir mavilik, bir parçacık bir mavilik gözükse birkaç sene evvelki ılık kışlar başlayacak sanıyorduk. Belki o ılık kışlarda biraz fazla nezle oluyor, lodostan belki biraz fazla lapacı oluyorduk ama, memnunduk.

Halbuki bu senenin bu korkunç kışında o kömür denilen kara kızın peşindeydik: Çoluk çocuk, kadın erkek, fakir zengin.

İşte bizim kaplamaları söktüğümüz, harabeleri yıktığımız, gelinlik sandıkları parçaladığımız, marsık hasretiyle kapkara karardığımız günlerde işlenen bir cinayeti bugün mahkeme salonunda dinlerken, dışarda baharın, postanenin yan yollarından birinde kedi yavruları güzelliği ve sevimliliğiyle oynaştığını görüyor, hemen hemen bu cinayeti bir film seyreder gibi seyre hazırlanıyordum.

Şahit mevkiinde genç polis, benim buraya yazacağımdan daha çok katı bir lisanla biraz ezberlenmiş tesiri veren çok iyi bir polis raporu güzelliğiyle anlattı:

— Kış kıyamet bir gündü. Saat on, on buçuk raddelerindeydi...[99]

Burada hâkim sözünü keserek sordu:

— Hani o büyük kışta mı?

— Evet efendim, o büyük kışta. İkinci büyük karda.

Biraz durdu. Devam etti:

— İki bekçi, kollarına girmiş olarak yaralıyı getirdiler. "Seni kim vurdu?" dedik. "Berber kalfası S." dedi.

Şimdiye kadar dikkat etmediğim suçluya baktım:

Sarışın bir adamdı. Samiin tarafında oturduğum için yalnız arkasından görüyordum. Kuvvetli, biraz dar olmakla beraber adaleli olduğu belli bir sırtı, yine çok geniş olmamakla beraber normal bir omzu... Çocuk ensesi var. Kapı yanına kadar çıkıp yüzünü görebildim: Kumral bıyığı yalnız burun kanatları hizasına kadar. Sakalı hafif uzamış. Yirmi iki, yirmi üç yaşlarında gözüküyor. Biraz sararmış olmakla beraber, gayet sakin. Uzun, güzel yüzlü bir adam.

Polis anlatıyor:

— Tozkoparan'ın altında. Asfaltın hemen aşağısında. Vaka orada olmuş efendim. Berber kalfasının nerede oturduğunu bekçilerle beraber gelen arkadaşı M. isminde birisi söyleyebildi. Çünkü artık yaralı, söz söyleyecek vaziyette değildi. Yine bu M. ismindeki yaralının ve yaralayanın arkadaşı ile beraber suçlunun Tophane'deki evine yollandık. Tophane'deki eve vardığımız zaman kapıyı bize bir kadın açtı. Suçlunun

99. Sıralarında, sularında.

... esorleri karşısında

...ız Enstitü...rkaç saat

... sermayeyi riske etmek; ... bir uyanışın ifadesidir ... hamleleri bekliyoruz

...yımızdan çekilmiş

...lanan yeniden...ri dün...ında İstanbul valisi Dr. Lütfi ...oğlunu sayın ...eğine medeni ...eriyor, canlı manzaralar ora... ...a salonu geçerek, misafirlerin ...ında dolaşıyordu. Kadın efen... ...n sayıda kadınlarımızın alâka... ...e vermekten kendilerini alamı... ...ılardır.

Bu gibi sanat müesseselerinde Halkevi sermayeyi işletmek ve ...ırmağa çalışmak, yapılış yok, ...hem mütevazı, hem de halk ...ruhuna hitap bir tarz. Fiatlar ...ından çok yüksek olmamak ...eriyle yeni (sportif stadyum) ...alarağı sayısızlarla, içtiğiniz ve ...ıtma ilâhiyle karşılaşılırlar ... çok daha iyi şartlarla temin ...ilmesi...ından, ...ir kısım ...ef emsilinin, yalnız kendi ...ıtmalı halkın dikiş yani çamaşır, ...ve tuvalet ihtiyacını ...k ilâ temin edebilir. Bilhassa ...da dükkânı bayanlarımızın bu ...ebilirler. rağbet göstermeğe ... yeni mamülâtlarımızın emi... ...e dayanıklı olarak kurtarabi...

...Ataberk kız enstitüsü müdürü L... ...n tabii durumu münasebetiyle ...ından İstanbula gelen ve ...di Maarif kız enstitüsünün ...yetli talim heyeti arasında be... ...bayan Vedime ile konuşur... ...ş, bu meyanda Vedime'nin bir daha ...erdiği, Bayan Vedime:

— Bu stadyeyi dışarıdan alan ... almak suretiyle açıyoruz, de... stadyede çalışanlar enstitümüz ...nıf talebelerinin mezunlarım... ...ecektir. Bu esasen bir tekâ... stadyeyidir. En ziyade mahi... için Jaylak olmağa çalışıyoruz. Mahiye hayat stadyomda ne ka... ...e faydalanırsınız, o nispette ve... ...ni yapmış olacaklar. Stadyo... ...ede olan kadın dikişleri... Fakat ayrıca çamaşır, dikiş, ... yapan stadyolarımızda da var... ...ılarımız hepsi birden kıyasta... ...ye nefsimiz bayan Kadriye ... ...ğrencimiz fevkalâdeye geçmiş ... (Paris stadyomu) ayni zamanda ...ünkü çamaşırı üzerine de el ... olacaklar.

...ğrencilerimiz yaz kıyafetleri ...ştir, bayan Vedimenin söylediği ...ı olarak gösterilecek ve bilhassa ...ğrencilerin ekserisinin büyük bir ... ...ğrencisi olmuştur. Her sene bazı ...ayrılıp memleketlerine dönerler. ...ğrencilerin hayata karşı büyük bir ne... ...ğrencilerin münasebetleri de... ...ir final müsabakası bayan Ha... ...ın Enstitüsünün (Paris stadyomu) ...ile bekleniyor. Çalışma...

SEÇİLDİĞİN MEMLEKETİN

Navlun tarifesi değişti

Yevmiye değil, mesafe esas tutuldu

Dün Ticaret Odası gazinosunda denizcilik ve nakliyecilerle alâkalılardan bir kısmı toplanarak karar neşredilmiştir.

Bu karara göre hamule tarifelerine ait dün yapılan ilân bütün nakliyat teşkilâtında yurt içi ve yurt dışı yapılacak nakliyat tarifeleri tertip ve tanzim edilmekte ve nakliye fiyatları günde 110 santime göre değil, mesafe ve tahmil, tahliye masrafına göre yeniden ehemmiyetle tanzim edilmektedir.

Bu karar 1 Temmuz 937 den yukarı hamule, beheri olan gemiler nakliye fiyatları genel masraf ve nakliye tediyatına göre tesbit edilmiştir.

Bu ilân 600 ton arasındaki gemilere yapılacak nakliyat için beher 25 mil üzerinden ücret tayin edilmiştir. Bu tarifeden yukarı gemilerin navlununa ve gayrimuayyen mıntıkalara ait hususi bir formüle bağlanmıştır.

İki fırıncı mahkûm oldu

Karne aşıran bir odacı yakalandı

Topkapı civarında fırıncılık yapan Aleko ve Hristofarmos İsmet, Refik ve Cevdet Ramazan ve tanıkların da adları Osmanlı hürriyet Nafıa kartı, ekmek vesikalarını haber almamış ve suçlular hakkında takibata girişilerek hepsi milli korunma mahkemesine verilmişlerdir.

MAHKÛM EDİLEN FIRINCILAR

Komisyonlar tarafından fırıncı Hüseyin, Samatyada fırıncı Hüseyin ve memurdan başka Şaduş, İbbi, Rıza, Maharem, Hilmi, Mehmet, Osman hakkında 1 numaralı milli korunma mahkemesinde yapılan muhakeme bitmiştir. Fırıncılarla diğerleri, ...ine ekmek hüner ekmek kart kupon, pişirtmeleri, bunların da alıp satıcıları, bu suretle kuponlar üzerinde mütecavir satış yaptıkları sabit olmuş, her ikisi fırıncı Hüseyinle 100 er lira, Osmanlı 50 lira, diğerlerinden de 25 er lira para cezası ödemelerine karar verilmiştir.

AÇIK GÖZ HAPİSHANE

Fatih kaymakamlığında hademe ... lik yapan Abdullah Akalın, dairede ... ki bir dolaba anahtar uydurarak 30 kart ayırmış ve bunları muhtelif kimselere satmıştır. Hademe yakalanmış, adliyeye verilmiştir.

Üç aylıklar

Emekli, dul ve yetimlerin üç aylık maaşlarının tevzine mütehaddiskinci 3 haziranda Ziraat bankasında başlanacaktır. Aylıklarını Eytam bankasına kaydettirenler de maaşlarını ayın 1 ine rastlayan pazartesi günü vereceklerdir.

Kur'an belletme kursu

Diyanet işleri reisliği Adanada bir (Kur'an belletme kursu) açmıştır. Bu kurslardan tekrişinde dört tane, diğer vilâyetlerde de birer tane mevcut bulunmaktadır.

Mahkemelerde

Bu senenin meşhur karakışı cinayeti

HANİ o ihtiraslı kadın, kış ortası dünden beridir bir bahçeye bir başka cinayetin tasavvurları ve hazırlıkları peşinde gezmekte...

Bir o gündüzde biraz hüzünlü bulunduğu düşünülüyor; bu kara artık sanki ölümden daha kara, ona mütehiddi bir ölüm gibi görünmekte bir mezarlık gibi, bir parçacık bir mezarlık gibidir. Ve bir gece ona evvelki gibi bahçe bahçesinde sanıyordu. Belki o gibi hayallerle biraz fazla oyalanıyor, hülyalara belki biraz fazla kapılıp gidiyordu; ama, muvaffak.

Halbuki bu sonunu bu korkunç hayatla o kötülük dantlara kara bir perde peşindeydi: Çabuk çarak, kolay zenginlik, fakir sonuçlu.

İşte idam hapishanesi nöbetçisi, mübaşir, karabekirli yüzbaşılarına, gelecek sanıklarını parçalayacağımız, mahkemelerde hapishane kararlarımızı günlerinde bizlere bir cinayeti hergün mahkeme salonunda dinlerken dışarıda bahçeye pencereden yan yollarından bitmiş kendi yorumları çıkarıyor ve sevinçliği ile oynuyor, güneşe gülüyor, hemen hemen bu cinayeti bir film seyreder gibi seyre hazırlanıyordum.

Şahit muvakkatlarla gene pejo beşten beriye yumuşaklıkları daha çok katî bir ifadeyle bütün suçlularının tevbih verdi: "Kız hayatını bir günlük fiskat mı ne ise, çok reddolunmalı bil."

Bununla bilâhare nitekim hükmü verdi:

— Hani o büyük hapis mi?

— Evet efendim, o büyük hapis, ihtiraslı büyük kadın.

Biraz durdu. Devam etti:

— İki bekçi kollarına girmiş olarak yanıkyı getirdiler. Sanki hüm vardı? dedik.

— Berber kalfası (S..) dedi.

Şimdiye kadar dikkat etmedi... ...ğim noktaya bakıyor:

Sarışın bir adamdır, fizmalın tozunda otururken bir başka adamdan gördüğümüz, Kavvetli, biraz dar olmakla beraber adaleli olduğu belli bir vartı. Yine çok genç olmamakla beraber normal bir sonuncu. Çocuk cinsiyet var. Kaşı yazma kadar çıkıp yüzünü görebil... dim: Kamral hayatı yalnız burun kanatları hizasına kadar. Sakalı kalıf usuna, Yirmi iki yirmi üç yaşlarında gösteriyor. Biraz sarasaç olmakla beraber yazı sahibi. Uzun, güzel yüzü bir adam.

Polis anlatıyor:

"Teşhisnamenin altında, Asfaltın bunun açığında. Vaka orada olmuş efendim. Berber kalfasının sarrafa cinayetinden bahsiyle beraber gelen arkadaşı (M.) hanımla birlikte söyleyebilir. Çünkü artık yarık söyleyecek vaziyette değildi. Yine bu (M.) isminde bir yabancı ve yanıkyanın arkadaşı ile beraber saçtıkları Topkapıdaki gazinoda yollarıdık. Topkapıdaki eve vardığımız zaman kapıyı bize bir kadın açtı. Soyluca konuşmuş... Daha sıcı gelmediğini söyledi. Biz tam evden çıkmaktayken

yabancı yabancı bir adamın çıktığını gördük. Efendim, arkasına bayanın, sahibi Hortiyanda.

— Dur, dedim.

Bir mahkeme efendi. Aklına hatırlarda tanıdık sıfatı, ...ıvada ... yi bazı verdim, dedi, fazlaca yorgun; sordum, Şükrünü yakınının cinayetine gazeteye sıfatına aldım, dedi. Hemşerisine sordu gitti. Kastamonu'dan döndüğü olan bunağa yurtaşı hemşehri gösterdi:

— Yok, dedi.

Bunda aklım. Bu bunak sapına bazı sarılmış kimsin çapta bir kasma idi.

Sonra aynda kalmıştı. Bir kat... hemşeri efendiyle, bunlarınız, O... sözleri çarpıyor:

— Kabul etmem efendim, ya ... lemler. Yarmamın bazı vardım a... ma o da bana başak çıktı. Onun beçağını da bakkalar. Sakiyorlar, dedi. Hem bazı Topkapıda yaba... biyan adama bu değil, bazı bakkallar yakındı.

Hemen hemen hiçbir virdine sarılı çıkmış bulunmuyor.

Korkunç bir boy gösteriyorlar. Ka... mazeret mazgalı, sahayı, hattâ bütününe sahalarını, sıfatlarda ne... revole sarmayı, birbirlerini hasret, ta bitiyorlar, sarmağa mümkü bir boy gösteriyorlar. Kastamın sarrafların sıfatlarını ve boyuz ahdeğe sahalara bakmalarını rahatsızın dese mesmer için bir insan elî sahmayı sağlığı sandıkla bir insan ... ne düşürmek.

Arasında hiçbir mahkûmun rahatsızlanmadı yahut sanki bağırdı, ...ün bir kadına bir başka adamın bağışmasından bazı duyuşmuyorsak kadar bulduğunu yatarsın bir sapı... vinin altına o kış gecesi, iki saatte, tatlı bir uyku ile bu düşünülen göz çevirdiğini.

Bu belki vesait içine daha hayret bil ortadaş berber kalfası. Sana o... man bakan hasalarını ve sonuncu yurt olan bazan sahalara bile bir ... ve iş sahalarında köpürtürek, ... rak vasıtasıyla yıkayarak bir sarrafın... dan kurtmayı öğretmek istemişler fazla bir usta bir sarrafın o kadar sahalını bile kaçırken ne türlü iş sular gösterdiğini öğretmedi mi? Sabunlar, sarık sular, bastalara bakmıyorlar, yıkıyorlar, kurutuyorlar...

Mahkeme, ehlivukufa da başa çekip çekmediğini sakmak üzere suçlunun gösterdiği şahitlerin dinlenmesine karar vererek salonu terketti.

Sokağa çıktım, içimde hafifçe bir ...ıklık vardı. Bazan dünyayı, ...ilerim tarifiyorlu, insanlara bakıyor dum. Her sevimsizlik birbirlerini sevmek için yaratılmış bir bazan meyve, bazan yer, bazan gürültüye bazan melankolik geçip gidiyor. Bu lahaliktan hiçbirinin kendi gibi sahaları büyüyor, kendi gibi gü... lün ve ağlıyan, kendi gibi hüküm ve sevinen bir mahkûm ölüdüremiş yeredini, bu mahkeme salonunda gördüğüm nevi tükenmiş bir insan

SAİT FAİK

(Devamı 4 üncüde)

AVRUPANIN MUAMMASI

Yazan: JUL ROMEN — 17 — Çeviren: LUTFİ AY.

Bizde de ziyaret adamları — sağlar, batılı için en yaşayı dikkat olan tarafı mahfil sol, lar — sakarlık mühlikâtı vardı mahtanası, muazzam bir tayyare kuvveti vücuda getirmenin daha faydalı olacağına fikri sürüyorlardı. Diğerleri de Almanyanın, bu, nün harp tayyareleri imal etmeğe bakkı olmadığı halde, gizlenik bombardıman tayyaresi bakiye inşaatı edebilecek büyük ticaret tayyareleri imal ettiğini haber veriyorlardı. Bu bilhassa Fransız ordusunun en endişeyetli cihet ile karşı karşıya bulunmak fırsatını bulmuş bu hususta onun ne düşündüğünü öğrenmek istemişti. Diğer pek tabii bir Fransız gazetecisi, Fransız ordusunun bu tarzda, muvazeneyi kaybetmiş, bir ele kaçırmak. Fikat bana öyle geldi ki bu yeni mühimlerin tahkiye ve sevkıtabiyye teşkilâtı alt üst edeceğine pek inanır görünüyordu.

Nihayet aynı gün, hemdüsünün yahudin yaş hakikat dokterceğini, ve merkezi bırakmamak için hiçbir teşebbüste bulunmuyor çekilmeyeceğini, çünkü

Fikat yavaşça ilâve ediyordu:

— Allah vere de onda da ... ri kafası olmasa!..

Kruzing mahsus olan bu tabi... le 1914 ün generallerini, kuvvet... li bir sevkı tasarruflarını "Alman... ların bütün o meşher eğer top ... taryaları" nın tarihmar edilebil... eğini bilip eden o generali hatırlıyordum.

hemşiresiymiş. Daha eve gelmediğini söyledi. Biz tam evden çıkmaktayken yokuş yukarı bir adamın çıktığını gördük. Ellerini arkasına koymuş, sakin ilerliyordu. "Dur!" dedim. Hiç mukavemet etmedi. Aldım, karakola teslim ettim. Orada, "M...'yı ben vurdum" dedi. Bıçağın yerini sorduk. "Şişhane yokuşuna çıkarken garajın arkasına attım" dedi. Beraberce oraya gittik. Karların içine düşmüş olan bıçağın yerini kendisi gösterdi, "İşte!" dedi. Bıçağı aldım. Bu bıçak, sapına bez sarılmış, küçük çapta bir kamaydı.

Suçlu ayağa kalkmıştı. Bir külhanbeyi edasıyla konuşuyor. Omuzları çarpılıyor:

— Kabul etmem efendim, yalandır. Vurmasına ben vurdum ama, o da bana bıçak çekti. Onun bıçağını da buldular. Saklıyorlar, dedi. Hem beni Tophane'de yakalayan adam bu değil, beni bekçiler yakaladı.

Hemen hemen hiçbir vicdan azabı çektiği hissedilmiyor.

Korkunç bir kış gecesinde, insanların mangala, sobaya, hatta birbirine sokulmaya, odalarda nefesle ısınmaya, birbirlerini hasretle, iştiyakla[100] sevmeye müsait bir kış gecesinde... Karların savrulduğu, servilerin siyah ve beyaz uluduğu, sokakta kalmışların ruhlarının donmaması için bir insan eli sıkmaya muhtaç olduğu saatlerde, bir insanı öldürmek.

Aranızda hiçbir mukaddes rabıta[101] olmadan, yalnız senin beğendiğin bir kadını bir başka adamın beğenmesinden haz duyamayacak kadar bedbahtsan, yatarsın bir servinin altına o kış gecesi. İki saatte tatlı bir uyku ile bu dünyadan göçebilirsin.

---

100. Güçlü istek, arzu; özleme, göreceği gelme. / 101. Bağ, bağlantı, ilgi, ilişki.

Bu belki senin için daha hayırlıydı arkadaş berber kalfası. Sana, anan baban, insanların en acımaz yeri olan insan sakalını bile bin bir itina ile sabunlarla köpürterek, sıcak sularla yıkayarak hiç acıtmadan kesmeyi öğretmek istemişler. Sana, bir usta hiç acımayan o insan sakalını bile keserken ne türlü itinalar göstermeyi öğretmedi mi? Sabunlar, sıcak sular, havlular, kolonyalar, pudralar, kremler...

★

Mahkeme, öldürülenin de bıçak çekip çekmediğini anlamak üzere suçlunun gösterdiği şahitlerin dinlenmesine karar verirken salonu terk ettim.

Sokağa çıktım. İçimde hakiki bir melal vardı. Başım dönüyor, ellerim terliyordu. İnsanlara bakıyordum. Her mevsimde birbirlerini sevmek için yaratılmış bu bazen meyus,[102] bazen şen, bazen gürültücü, bazen melankolik geçip giden kalabalıktan hiçbirisinin kendi gibi sakalları büyüyen, kendi gibi gülen ve ağlayan, kendi gibi hislenen ve sevişen bir mahluku öldüremeyeceğini, bu mahkeme salonunda gördüğümün nesli tükenmiş bir insan numunesi olduğunu düşünüyor; hiç kimseye, ama hiç kimseye, kendisinin her hususta eşi bir mahluku öldüreceğini isnat edemiyorum.

Bu Köprü'den denizleri ve vapurları, uzak camileri, bahar güneşi altında parlayan binaları insan denilen mahluka seyrettirmemeyi ancak bir tek şey yapabilir. Mevhum[103] birisi: Azrail.

Sen berber kalfası olsaydın, fırçanın altında yumuşayan bir sakal düşünür, aynada bir esmer insan yüzü görür, bıçağını çekmişken uzaklara atar, koluna öldüreceğin insanı takar, "Gel ağam," derdin, "gel sakalın uzamış, seni bir tıraş edeyim."

---

102. Üzgün. / 103. Gerçekte olmayıp var sanılan, var diye düşünülen, sanal.

Dayının Ceketi

340 doğumlu, iri ve hantal yapılı, ağzı yarı açık, dar alnına kâkülleri düşmüş Mehmet Dalgır'ın yalnız dalgın gözlerinde değil, yırtık mintanında ve mora yakın esmer teninde bir ürkeklik, bir korku var.

— Bakın bay hâkim, diyor, zıngır zıngır titriyorum.

Yüzünün hatları, sol kolu ıspazmoz[104] içinde.

— Benim başım yerinde değil ki...

— Başın nerede?

— Üstümde.

— Aklın?

— Aklım içinde değil. Onu kaybettim. Ben tımarhanede de yattım. Bundan kurtulursam artık çalışacağım. Zanaatım marangozluk. Yapmasına yaptım. Ne yalan söyleyeyim, yaptım. Fakat affedin beni; bir daha yapmayacağım. Doğru bir marangoza... Haftalık ne verirse versin; isterse boğaz tokluğuna çalışacağım.

— Aklın başında gözüküyor, Mehmet.

— Gelip gelip gider efendim.

— Peki sabıkan var mı?

104. Aşırı titreme, kasılma.

— Var efendim. Bir defa da dayımın ceketini çalmıştım. Zaten hep o yüzden oluyor. Bu sefer de dayımın ceketini şu parayla iade edeyim diye çaldım. Ah, o dayımın ceketi! Beni belaya sokan, hep o. Kabahat dayımın ceketinde.

— O sefer sana ceza verdiler mi?

— Verdiler. Bir ay hapis verdiler ama, daha yatmadım, reis bey.

Şimdi artık pantolon, içinden mor bir insan derisi gözüken mintan, ayaklardaki paramparça lastik hep birden titriyor.

Bir dakikalık bir sükût esnasında, Mehmet Dalgır'ın bön profiline bakıyorum: Ağzı yarı açık, siyah seyrek sakalları uzamış, yarı samimi, yarı yalancıktan yapılmış kendine acındırmaya çalışan bu yarım yüzde, ne kadar korkmuş bir bebek hali var.

— Benim aklım başımda değil.

— Anlat bakalım nasıl oldu?

— Akşam saat sekizde, Vefa'da bir evin bahçesine girdim. Bir iki üç basamak çıktım. Yarı açık bir kapıdan daldım. Çamaşırlar orada, rafın üstündeydi. Orada ne varsa aldım. Şehzade Camisi'ne götürüp sakladım.

— Neler aldın?

— Bir manto, ipekli gömlek, çocuk yastığı, iki tane fötr şapka, bir kasket, bir çift ayakkabı, iki yün fanila –yün fanilaları hemen sırtıma geçirdim–, karakolda sırtımdan çıkardılar ya... Ne varsa hepsini aldım. Ertesi gün eskici oradan geçiyordu. Tam satarken yakaladılar. Eskiciyle beni karakola götürürken, eskiler alayımı elden kaçırdılar, efendim. Üç gün karakolda yattım. Herif kaçtı ama, malları elinden almıştık. Hepsi sahibine geri verildi. Yün fanilaları da aldılar. Bakın sırtımda mı?

ONUŞMALAR

…okuzuncu asır …şire şarkıları

[illegible]

REŞAT EKREM KOÇU

(Devamı 4 üncüde)

EL BUGÜN

[illegible]

İspirtolu içkiler lâyihası

[illegible]

ŞEHİRDEN MEMLEKETTEN

Kibrit neden bulunamıyor?

Şirketin elinde 3 sene idare edecek stok var

Bayiler kibritleri saklıyorlar mı?

[illegible]

Postahane kasasını soyanlar

5 bin lira ile kıraathaneye ortak olmuşlar

[illegible]

Ekmek çeşnisi

[illegible]

Mahkemelerde

Dayının Ceketi

Dayısının ceketini çalmıştı. mahkûm oldu, son hırsızlığını da dayısına bir ceket almak için yapmıştı

340 …

[illegible]

SAİT FAİK

Kürtaj yapan bir ebe tevkif edildi

[illegible]

AVRUPANIN MUAMMASI

Yazan: JUL ROMEN — 18 — Çeviren: LUTFİ AY

[illegible]

— Karakolda üç gün niye yattın? Galiba doğru söylemedin?

— Söyledim. Ne bileyim ben? Buradaki gibi söyledim.

Hâkim, daktiloya yazdırırken Mehmet, kendi söylediklerinin kâğıtlara yazılmasına hayret eder gibi bakıyordu. Biraz sonra hâkim yazdırırken onun tasdik makamında başını salladığı görüldü. Yüzünü bir çocuk sevinci sarmıştı. Söylediklerinin bir kâğıda yazılması onu adeta bir çocuk gibi sevindirmişti. Sol kolu hâlâ titriyordu. Sarkmış kalın alt dudağının da bir şeyler okuduğunu görür gibi oldum.

— Bir daha yapmayacağım. Vallaha yapmayacağım. Hem ben bunu dayımın ceketini almak için yaptım. Kendi kendime: "Dayımın ceketini, şunları satar alırım, hapisten de kurtulurum" dedim. Dayım çok kızıyordu. Beni eve bile almıyordu.

Hâkim bunu da yazdırdı. "Bu işi dayımın ceket borcunu ödemek için yaptım."

Mehmet Dalgır:

— Hah, dedi. Doğrusu bu. Yaptımsa bunun için yaptım. Dayımın ceketi için... Bundan kurtulursam doğru marangoza...

Mehmet bundan kurtulamadı. Suçun mahiyetine, elde kuvvetli deliller bulunmasına binaen,[105] karakolda nezaret altına alındığı tarihten başlamak üzere cezasının tayinine[106] kadar mevkuf olarak muhakeme edilmesine karar verildi.

Dışarıda Mehmet Dalgır, yanındaki polise sordu:

— Ne oldu?

---

105. Dayanarak. / 106. Kararlaştırmak, ayarlamak, belirlemek.

— Muhakemen görülünceye kadar mahpushanede kalacaksın.

Mehmet:

— Ya. Orada tayın[107] var mı?

— Tabii.

— Marangozluk öğretirler mi?

Polis:

— Tabii, dedi.

Mehmet'in sol kolu ve alt dudağı titredi.

---

107. Asker ekmeği.

H. Soğukpınar

Acaba bugün adliyenin çocuklar günü mü? Hani o hap kutularının içinde "kâhillere[108] günde üç adet" yazılı kâğıtlar yok mudur? Nereye baksam o haplardan günde üç tane alacak bir babayiğit göremiyorum. Hepsi mürahık.[109]

Bir ara İkinci Ağır Ceza önünde, bir tane kâhile rastladım. Onun da muhakemesine girmeye yüreğim razı olmadı. Çam yarması gibi bir adamdı. Gözlerinde muhabbet ve tevekkül doluydu. Önünde karısı vardı. Karısının önünde de iki tane altı ile sekiz yaş arasında iki kız çocuğu. Ne güzel çocuklardı. Bir aralık gelip de babalarının üç günlük sakalına taze, sıcak ve kırmızı dudaklarını sürmeselerdi, şu iri vücutlu, muhabbet dolu ve kahverengi gözlü adamın mahkemesine girip dinleyecektim. Çocuklardan bir tanesi, bizde âdet olmadığı halde bir ikinci defa gidip babasını dudağından öptü.

Belki iftiraya uğramış bir adamdır; belki bugün beraat edecektir.

★

108. Yetişkin, orta yaşlı, olgun. / 109. Yeniyetme.

Ayakları çıplak, ceketsiz, saçları karmakarışık iki çocuk; şurada burada bıyıkları bobstil bir genç, fakat onun da henüz sakalı çıkmamış, güzelce de giyinmiş, yüzüne bakmaya bile gelmiyor. İnsana, "Ne bakıyorsun ulan, adam görmedin mi hiç?" deyiveriyor.

"Yok kardeşim, geçmiş olsun. İnsanın başına şu dünyada her şey gelir. Bizimki gazetecilik... ne yaparsın?" "Hadi bakalım kır..."

Ben onu dinlemeye karar verip mahkeme salonuna girdiğim zaman, suçlu yerinde bir başka çocukla rastlaşıyorum.

Maznun Hüseyin, on iki var yok... Hâkim yaşını çoktan sormuş. Zabıt ve ifade de okunmuş:

— Neden çaldın? diyor hâkim...

Küçük Hüseyin üstünü başını gösterir gibi bakınıyor, cevap vermiyor.

Üstünde yamalı bir gömlek var. Pantolonunun bir tanesinin yarısı bir başka ve koyu renkli pantolondan eklenmişse de dikişleri pek gevşediği için bu paça geniş çe bir tozluk hali almış. Ayaklarında telle bağlı iki lastik parçası var. Ayak bileklerinde iki ay evvel yaptığı hırsızlığın çamurunu hapishanenin tozu cilalamış; adeta yeni bir insan teni gibi bir siyahlık. Kendi kendime herhalde diyorum, Hüseyin hâkime, lisanı hal[110] ile, ayağıma bir pantolon, gömleğime bir ceket, çamuruma bir ayakkabı almak için çaldım diyor, dedim. Fakat bu çocuklar bizim gibi, büyük insanlar gibi yalancı değiller... Ne diyor, biliyor musun?

— Söylesene, niye çaldın?

— Param yoktu, onun için.

110. Hal dili, insanın yüz hareketlerinden, duruşundan anlaşılan şey.

Nişanlısını öldüren genç cezaevine ağır hapse mahkûm oldu

...cinayet servisi, Sultanahmet... Mümtaz'ı, nişan yü... ...ine iade etmedi... ...diren Behzat adlı deli... ...mahkemesi dün ikinci... ...bitirilmiş, 12 sene müd... ...müebbedden de... ...cezalardan mahrum bıra... ...karar verilmiştir.

...rinin parasını çalan ...ezgâhtarı 6 ay yatacak

...Ahmet, (Ahmet) isimli ... ...yüzsekizde esnaf hapsi adın... ...müşterinin emanet olduğu adı... ...200 lira para çalan hamam... ...Hasan, dün ikinci asliye ...mahkemesi tarafından 6 ay... ...hapis cezasına mahkûm ve ... tevkif olunmuştur.

...lar dün teftiş edildi

...diye teftiş heyeti dün gelerin ...gazinolarındaki ekmek hayı... ...ticaret teftiş etmiştir.

...teftişlerde bazı firmaların ...ticaret odasını çıkartılmış gö... ...silindiğini edinmiş, firmaları ... ...zaman vermiştir.

...ticaret odasına ihtar alıp alma... ...hakkında edinmektedir. İhtar al... ...ait bulunan firmalar ka... ...kalır.

...mek kartı satan bekçi yakalandı

...Ahmet civarında Rüşdü a... ...ay bekçiliğinin ekmek kartı sattı... ...haber alınarak yakalanmış, adlî ...mek mahkemesine verilmiştir.

...mencioğlu döndü

...asliye şehrimize gelen kart... ...reisliği umumî kâtibi Numan ...mencioğlu, dün akşamki trenle ...ya dönmüştür.

...versitede dersler başladı

...Ferit Paşa) sarayı, Üniversitede ...dersleri yeniden başlamıştır. Birinci ...sınıf talebelerin çoğunluğu gös... ...talebelerle bu sınıfta okuyan imti... ...lık, gibi sınıflara göre ...kararlaştırılmıştır.

...i bir tip tütün yapılıyor

...Ankara mebusları vekilliğinde ...bir toplantıda tütün meşe... ...mebusun teklifi üzerine yeni bir ...tütün kabul edilmesi kararlaştı... ...yor.

...rk ilgi adım verilecek olan bu ...tütün mevkiyetin tutturulacağı gi... ...ayla da yarıyacaktır.

...yazı ve şirketihayriye... ...müstahdemlere zam yapılıyor

...sigara şirketleri müstahdemle... ...yapmaktadırlar zam getirilmi... ...edilir. Maaş zamları haziran ...ayından itibaren tatbik edilecektir. ...taraftan şirketihayriye de ...müstahdemi hakkında yeniden ...kararlaştırdığı ...memurun aylıklarından itiba... ...edilecektir.

...müdürlüğüne dahilen alınıyor

...müdürlüğüne alınmak üzere ...bulunduğu kaza tarihinden geçti... ...ve ...

Mahkemelerde

H. Soğukpınar

Acaba bugün Adliyenin çocuklar günü mü? Hani o kap kutularının içinde kibritlere gömülü 3 adet yeni kibritler yok mudur. Neyse bakınca o kaplardan ölmüş üç tane alacak bir bebeyiğit görmüyorum. Hepsi mütebarik.

Bir ara ikinci ağır ceza önünde bir tanıdık rastladım. Onun da muhakemesine güvelle yürüğün vardı olmadı. Çam yarması gibi bir adamdı. Gözlerinde muhakkiri ve tevekkülü dolaşıyor. Üstünde karar vardı. Karısının önünde de iki tane 6 ile 8 yaş arasında iki tatlı çocuğu. Ne güzel çocuklardı! Bir aralık gelip de babalarının üç gündür sakalına taze ustrak ve kırmızı duduklarına sürmemişlerdi ya iri ve mutlu, muhabbetlerinden kalbere rengi gibi odanın mahkemenin girip dinliyorduk. Çocuklardan bir tanesi, bizde kâtip olmadığı halde, bir ikinci defa gidip, babasının dinlediğini öğrendi.

Hakkı iftiraya uğramış bir adamdır; belki beyin hırsızlık yapmamış olmasın olmuştur dahası ay lık yavrusunu bilhassı hasretinde ne için çaldın? sualine, şöyle bir sevap vermesi mümkündü.

— Gülüşteki ayı satın alacaktım.

Berbat vaziyet bi çocuk aylık çocuklar daha konuşmazlar. Konuşmak yapmazsınız bilmezler. Kahkaha ile ağlarlar, çığlıklar koparırlar. Ayı ve yıldızlara, perdeye ve tahtırevan geçirme mitoz mitoz sevişlerini mütehir.

Şahit polis Ahmet Samur çağırıldı.

Hâkim — Neler yaptınız bu çocuk, dedi.

Şahit — Efendim bir karyola etekliği, pamuk perdesi, yastık yünü bir saat, bir erkek ayakkabısı, bir kundura...

Hâkim — Kundurasının içinde para varmıymış?

Şahit — Bilmiyorum efendim, sağlım yoktur.

Hâkim — Kayalar bulundu mu?

Şahit — Hepsi bulundu, efendim. Karyola eteklisini, perdeyi ve yastık yününü bir seyyar arabacıya satmış, Bakkal, yarısı vardık, Saatçi bir yere kırakmış "Sonra bakarsınız" demiş, üzerinde kayacak ecinin yok, satmadım, iyi para verirler. Birkaç gün kalsın" diye kalbersiye bırakmış, aldık. Ertesi ayakkabısının bir ya adamı satmış.

O adam elbet bir adam. Pek fakir olduğu üstünden hemdem belli. O da seyyar beyazıyarı. bir güzel bir.

Hâkim — Doğrusun söylüyor adamı bu.

Hüseyin — Evet efendim, doğru söylüyor.

Polis komiseri şahit idi:

— Efendim bu kadın bize mukavemet etti, - o zamana kadar görmediğim davranışı gördüm, Hayır bir 1898 gram bir hayvandır - tasdik bir şüphesi olduğunu söyledi.

Hâkim — Kim dedi?

Kâtip — Bu çocukların, evlerinin alt katında bu Hüseyin amca ile oturuyorsunuz, cevabını aldı. Sattığı yerleri bir bir söyledi. Fiyatlar istirdat edilip sahibine teslim edildi. Pabuçlar diğer mazum Halile; karyola etekliği ile yastık yününü bir seyyar sebzeciye satmış, Adamı dün yakaladık. Saatçi Hüseyin tevkifat bulup getirdi.

— Ne dersin oğlum? Böyle mi oldu.

— Böyledir, doğrudur efendim.

Bu sefer diğer mazum ayağa kalkıyor.

— Efendim, ben Hüseyinle tanıram, ...tiğin boyarken bana geldi: "bir ayakkabı var, Şamata bir asker satmak istiyor. Alır mısın" Dedi." Paralar da ellindeydi. Bakttım, beş para istiyor, dedim. Beş papel dedi. Bi papel verdim, dedim, Bir sorayım, diye gitti, geldi. 2,5 dan aşağı vermiyor, dedi. Vermem dedim, Hadi ver diyeyse dedi. Asker bir şey yapmasın, dedim. Yok dedi, 2,5 kaparamız var ver dedi, zaten.

— Ne dersin Hüseyin? Böyle mi oldu.

Hüseyin — Tıpkı böyle efendim. Son öğrendiğine göre oldu: 12-13 yaşlarındaki Hüseyin Soğukpınara tahkikat da verme.

HADİSELER TARİH

Hayvanlar intiha ederler mi?...

Bir kedi yalnız ...
...yazıyorlar: ...
...bir değişik bir ...
...yazıyor: kedilerin benzi ...
...ve yazıyorlar. Gazetelerden ...
...de:

— Intihar etmiş!

Dediler. Bu nasıl intihardır ... dürer. Çünkü hayvanlarda ... ve insanlığa dayanan bir ... bundan bihaberdirler. ... bir kedi gururdan ve bir ... Ilk mütalaamızda kendi kendi ... dürebilir. Yalnız kaçırmadan ... bu fedakârlık böyle olmamalı ... ama görürsünüz. Çünkü hay... ...ve bazan insanlığa derecesinde ... hareketleri dikkat nazarlarına ... lerine dair misallar yıldızlar ...

Köpekler vardır ki efendi... ...mezar başında hiçbir şey ... dan gitmeyen hayvanlar, ...can vermişlerdir. Bir bir ... değil midir?

Sonralara hemşire ve hiz ... yanlarından çift ...dürdüğü ...ğünü bir kitap ... dan bahsetmiştim. Bir ... ...kıyan fedailer vardır ki ... ...ne yaparlar, ne içerler ... yüzden ölmüşlerdir. Hatta ... yet bile ve nihayet ...ekim ... "Ekim" kelimesini hakaret ... de kullanırız. Halbuki yap...

Alâeddin efendinin ... ...gözleri ardında ... hayvan kendisini ... için her tarafa koşarmış; ... ...rerdi yaşar: fakat onun bah... ...ın kayışlarını bulurmuş; ... ...sokar; sakinler ve ... hayvanat bahçesinin ... Meşhur bahçıvanlı tarihçi ... ...ğ'ün karısının bir köpeği ... ...ni Nevruz, Sevmediği ... ...de yaşamış sevdiği ... ...ğünden intihar ... ...ğü.

Çocukta hayvanlar ... bir pamuna pek ... ...güzel görünüyorsun. Nev... ...ye tutuluyor. Bir gün ... bakıcı geziyordu. Köpek ... kıvılı yerin bir kısmına ... bakıcı: ilaçlıdır!: beyaz ... di: eğlenmiş gibi ... ...ağının dallarından birine ... tan sarkan kendisini beğ... sanki kalıdı ve öldü. Bazılı ... getirildiği ve tanık dinle... mazlarda belki eşini, yı... hıraksınız; onları ... ...ma çıkarız, hayvan, sayın ... kayıt kabiliyeti de bu... ...diyordu. Gitmek istedi; ... kafeste çırpınıp durdu; ... ...gördü: sustu ettü. Ela ... ...liğe düştü ve bu hâlde ...

Hayvan deyip geçmeyi ... tarihi bizim bilmediğimiz ... keşfedemediğimiz çok ... dir.

Kadircan

Ekmek kar... kaybetmey...

Vilâyetten tebliğ ol...

— Parayı ne yapacaktın?

— Fındık, fıstık alırdım. Sinemaya giderdim.

Olur şey değil demeyin, bir çocuğun üstünü başını ancak anası, babası düşünür, onun üstü başı ne olursa olsun, fındık fıstığa daha çok muhtaçtır.

Çocukluk güzel şey. Çocukluk arzuların, hayallerin, ümitlerin, fantezilerin, olmaz güzelliklerin memleketinde yaşar.

Hüseyin daha küçük olsaydı ve daha küçük çocukların da hırsızlık yapması mümkün olsaydı, dokuz aylık yavrunun hâkim huzurunda, "ne için çaldın?" sualine, şöyle bir cevap vermesi mümkündü. "Gökteki ayı satın alacaktım."

Bereket versin ki dokuz aylık çocuklar daha konuşmazlar. Hırsızlık yapmasını bilmezler. Fakat arzu ile tepinir, çığlıklar koparırlar. Aya ve yıldızlara, parlayan ve tıkırdayan şeylere minimini avuçlarını uzatırlar.

Şahit Polis Ahmet Sarıer gelip durdu.

Hâkim:

— Neler çalmış bu çocuk? dedi.

Şahit:

— Efendim, bir karyola etekliği, pencere perdesi, yastık yüzü, bir saat, bir erkek ayakkabısı, bir kumbara...

Hâkim:

— Kumbaranın içinde para var mıymış?

Şahit:

— Bilmiyorum efendim, galiba yokmuş.

Hâkim:

— Eşyalar bulundu mu?

Şahit:

— Hepsi bulundu, efendim. Karyola etekliğini, perdeyi ve yastık yüzünü bir seyyar sebzeciye satmış. Bulduk, yerine verdik. Saati bir yere bırakmış. "Ölen babamındı... Üzerimde koyacak cebim yok, satacaktım. İyi para vermediler. Birkaç gün kalsın" diye kahveciye bırakmış, aldık. Erkek ayakkabısınıysa şu adama satmış.

O adam ellilik bir adam. Pek fakir olduğu üstünden başından belli... o da seyyar boyacıymış... bir gözü kör.

Hâkim:

— Doğru mu söylüyor oğlum bu?

Hüseyin:

— Evet efendim, doğru söylüyor.

Polis komiseri şahit Âdil:

— Efendim, bu hanım bize müracaat etti –o zamana kadar görmediğim davacıyı gördüm. Başı örtülü genç bir bayandı–, hafif bir şüphesi olduğunu söyledi.

Hâkim:

— Kimden?

Komiser:

— Bu çocuktan. Evlerinin alt katında, bu Hüseyin anası ile otururmuş. Celbettik. İtiraf etti. Sattığı yerleri bir bir söyledi. Eşyalar istirdat edilip[111] sahibine teslim edildi. Pabuçlar diğer maznun Halil'e, karyola etekliğiyle yastık yüzünü bir seyyar sebzeciye satmış. Adamı dün yakaladık. Saati Hüseyin kendisi bulup getirdi.

— Ne dersin oğlum? Böyle mi oldu?

— Böyledir... doğrudur efendim.

Bu sefer diğer maznun ayağa kalkıyor:

---

111. Geri istenmek, geri alınmak.

— Efendim, ben Hüseyin'i tanırım, fotin boyarken bana geldi, "Bir ayakkabı var. Şurada bir asker satmak istiyor. Alır mısın?" dedi. Fotinler de elindeydi. Baktım, "Kaç para istiyor?" dedim. "Beş papel" dedi. "İki papel veririm" dedim. "Bir sorayım" diye gitti, geldi, "iki buçuktan aşağı vermiyor" dedi. "Veremem" dedim. "Hadi ver öyleyse" dedi. "Asker bir şey yapmasın?" dedim. "Yok," dedi, "iki buçuk koparamazsan ver dedi, zaten..."

— Ne dersin Hüseyin? Böyle mi oldu?

Hüseyin:

— Tıpkı böyle, efendim.

Son öğrendiğim şu oldu: On iki, on üç yaşlarındaki Hüseyin Soğukpınar'ın sabıkası da varmış.

Yerli İskoç Kumaşından Spor Ceket

— Sana baban para göndermez mi?

— Gönderir efendim, ayda beş, altı bazen sekiz lira bile gönderir.

Suçlunun ismini vermeyeceğim. Yalnız bu yazıyı yazmaktan da kendimi alamıyorum. Suçlunun ismine A, davacıya da B diyelim.

A ve B, mektep talebesidirler. Mektepte yatıp kalkıyorlar. İki iyi arkadaştırlar. İki suçlu daha var. Birisi bir elbiseci, ötekisi kahveci.

Kahveci Yakup Arı'nın kahvesi Beyazıt civarındadır. Yakup'un rivayetine bakılırsa, bu kahveye "Kahvehane" demekten ziyade, "şerbetçi dükkânı" demek lazım.

Öyle ki, cıgara ve kahve içilmeyen masum bir dükkânda şerbetler içiliyor. Belki de ara sıra güzel sesli bir hafız gelip mevlit okuyor. Gül suları dökülüp şerbetler dağılıyor. Hele bazı günler halk şairleri gelip yeni şiirlerini okuyorlar, müşaareler[112] oluyor...

Yakup Ağabey:

— Bunlar benim kahveme gider gelirler.

112. Karşılıklı şiir söyleme.

Hâkim:

— Senin kahvene böyle on beş, on altı yaşında çocuklar mı gelir?

Yakup Ağabey:

— Efendim, benim kahvede kâğıt, tavla oynanmaz. Kahve de içilmez, şerbet içilir. Bunlar da gelip ara sıra şerbet içerler, gazoz içerler, giderlerdi. A'yı da B'yi de bu yüzden tanırım. Günlerden bir gün A geldi. Üstünde kahverengi bir ceket vardı. Bana, "Yakup Ağabey!" dedi, "Şu üstümdeki ceket, ayağımdaki golf pantolonla uygun düşmüyor. Şunu senin tanıdığın bir elbiseci varsa spor ceketle değişelim."

Üstündeki ceket sırtına göre bir ceket olduğu için ben de kendisinin ceketi zannettim. Beraber kalkıp tanıdığım müstamel[113] elbiseci, Türkistanlı Kabil'in dükkânına gittik. Orada A, spor bir ceket beğendi. Onunla kendi ceketini trampa etti.[114] Gitti. Sonradan öğrendim ki, bu ceket, kendisinin değilmiş; bir arkadaşınınmış. Ben ne bileyim efendim? Ceket A'nın sırtına tastamam geliyordu. Ben kendisine bir iyilik yapayım diye elbiseciye götürdüm.

— Yani kaş yapayım derken göz çıkardın.

Yakup Ağabey susmuştu. Şişman vücudu erimiş, posbıyıkları düşmüştü.

Türkistanlı Kabil:

— Yakup bizim kahvecidir. Bu çocukla beraber geldi. "Şu ceketi golf pantolonla uyacak bir spor ceketle değişir misin?" dediler. Ben de Yakup Ağabey'in hatırı için A'nın sırtındaki ceketi muayene ettim. On dört lira kıymetinde bir ceketti. "Pekâlâ. Size bir spor ceket

113. Kullanılmış. / 114. Değiş tokuş etmek, takas etmek.

SEHİRDEN MEMLEKETTEN

Oyun kâğıdı da topluyorlar!

Piyango müdürlüğü tertibat aldı

Satış inhisarı Kızılay cemiyetine ait olan oyun kâğıtlarının İstanbul ve Ankarada millî piyango idaresine verildiği malûmdur. İlk zamanlarda millî piyango gişeleri önünde görü - len fevkalâde kalabalık hafifliemiş, fakat bu arada bazı kimselerin gi - şeler önünde daimî bir şekilde bekle. yip oyun kâğıtlarını toplayıp bunu bir ticaret vasıtası yapmak istedikleri anlaşılmıştır. Bunun için son zamanlarda görülen mal topla. ma ticaretinin yeni bir şekli olan bu açıkgözlüğe ve tekrar tekrar müba. yaat yapmalarına meydan vermiye - cek tertibat alınmıştır. Şimdi de bun ların yoldan geçenlerden gözlerine kestirdiklerini, ve çocukları çevire - rek kendilerine bir takım kâğıt al - mağı rica ettikleri ve çocuklara bir kaç kuruş verdikleri nazarı dikkati celbetmiştir. Bunların hareketlerine meydan verilmiyecektir.

Yeni mahsul için ambar ve silolar hazırlanıyor

Toprak mahsulleri ofisi, hükümetçe satın alınmasına karar verilen yeni mahsulün tamamını en müsait şart - lar içinde muhafaza edebilmek için tertibatını almaktadır. Bu hususta, iki hazırlıkların süratle ikmaline ça - lışılmaktadır.

Ofis, devletçe mübayaa olunacak mahsulün konulacağı silolar, ambar. lar ve geçen sene ambar haline getirilmiş olan cami, medrese, mescit gi. bi binaları hazırlamaktadır. Bu bina. ların dahi bu seneki geniş mübayaata kâfi gelmiyeceğini hesap ederek ya. ni ambarlar tedarik etmektedir. Bilhassa eski stoklardan ambar ve silo. larda bulunanlar ayrılmıştır.

Silo ve ambarlara nakline kadar mahsulün muhafaza altına alınarak hava şartlarından korunması için mevcutlara ilâveten 21000 metrelik muşamba hazırlatılmağa başlanmış. tır. Bunlar istihsal mıntakalarına tevzi olunacaktır.

Emekli harp malûlleri kongresi

Emekli harp malûlleri cemiyetinin yıllık kongresi, dün öğleden sonra Vezneciler'deki merkez binasında yapılmıştır. Kongre reisliğine Emekli Albay Nihat getirildikten sonra bir seneklik idare heyeti raporu okunmuştur. Raporda, geçen sene 296 amya 685 lira yardımda bulunulduğu, beş mütekaidin cenazesinin kaldırıldığı, husust mekteplerde okuyan emekli çocuklarına yüzde 10 ila 40 arasında tenzilât temin edildiği yazılmıştı. Raporun okunmasından sonra eski İstanbul polis müdürü emekli yarbay Şerif, söz alarak İstanbulda binlerce emekli subay bulunduğu halde bunların pek azının aza kaydedildiğini söylemiş ve heyetin aza yazılmasını temenni etmiştir.

Bundan sonra yeni idare heyeti seçimi yapılmıştır.

Mahkemelerde

Yerli İskoç kumaşından spor ceket

— Sana hiçbir para göndermez mi?

— Gönderir efendim, aydın beş, altı bazan sekiz lira bile gönderir.

Suçlunun ismini vermiyeceğim. Yalnız bu yazıyı yazmaktan da kendimi alamıyorum. Seçmen ismine A davacıya da B diyelim.

A ve B mektep talebesidirler. Mektepte yatıp kalkıyorlar. İki iyi arkadaştırlar. İki suçlu daha var. Biri bir elbiseci, ötekisi kahveci.

Kahveci Yakup Arnavutköy civarındadır. Yalnız bu rivayetine hakkımız bu kahveye "kah vehane" demekten ziyade "şerbetçi,, dükkânı demek lâzım.

Öyle ki hasan sigara ve kahve içilmiyen masum bir dükkânda şerbetler içiliyor.

Belki de ara sıra güzel sesli bir hafız gelip mevlid okuyor. Gülmeleri döküldüğü şerbetler dağılıyor. Hele bazı günler halk şairleri gelip yeni şiirlerini okuyorlar, münazaralar oluyor...

Yakup ağabey — Bunlar benim kahveme gider gelirler.

Hâkim — Senin kahvene böyle on beş on altı yaşında çocuklar mı gelir?

Yakup ağabey — Efendim benim kahvede kâğıt, tavla oynanmaz, Kahve de içilmez, şerbet içilir. Bunlar da gelip ara sıra şerbet içerler, gazoz içerler giderlerdi. A yı da B yi de bu yüzden tanırım. Günlerden bir gün A geldi. Üstünde kahve rengi bir ceket var dı. Bana: "Yakup ağabey! dedi. Şu üstümdeki ceket ayağımdaki golf pantalonla uygun düşmüyor. Şunu senin tanıdığın bir elbiseci varsa spor ceketle değişelim,,

Üstündeki ceket sırtına göre bir ceket olduğu için ben de kendisinin ceketi zannettim. Beraber kalkıp, tanıdığım müstamel elbiseci, Türkistanlı Kabilin dükkânına gittik. Orada A spor bir ceket beğendi. Onunla kendi ceketini tramp etti. Gitti. Sonradan öğrendim ki, bu ceket, kendisinin değilmiş; bir arkadaşının imiş. Ben ne bileyim efendim? Ceket A nın sırtına tastamam geliyordu. Ben kendisine bir iyilik yapayım diyo elbiseciye götürdüm.

— Yani kaç yapayım derken göz çıkardım.

Yakup ağabey susmuştu. Şişman vücudu erimiş, poz bıyıkları düşmüştü.

Türkistanlı Kabil — Yakup, bizim kahvecidir. Bu çocukla beraber geldi. "şu ceketi golf pantalonla uyacak bir spor ceketle değiştir misin?,, dediler. Ben de Yakup ağabeyin hatırı için A nın sırtındaki ceketi muayene ettim. 14 lira kıymetinde bir ceketti. "pekâlâ, dedim. Size bir spor ceket vereyim,,. Yine aynı kıymette belki (13) lira kıymetinde bir spor ceket verdim.

— Peki bu işten sen ne anladın?

— Kâr için yapmadım efendim, hatır için!..

— Ceket ne kumaşındandı?

— Onlarınki yerli.

— Ya seninki?

— Benimki İskoç kumaşıydı efendim. İskoç, amma, yerli İskoçlardan.

— Görüyorsunuz ya, sırtımızdaki çoğu İngiliz kumaşlarının markası yerli İskoçtur!..

— Senin ceket çüdeidet miydi?

— Hayır benimki de, onunkisi de müstâmeldi.

— Çalınmış mal diye şüphelenmediniz mi?

— Nasıl şüphelenebilirim efendim, Çocuğun sırtındaki ceket! Sonra Yakup ağabeyle gelmiş! hiç. sizlik hiç aklıma gelmedi.

Sıra suçlu A ya gelmişti. Kırmızı yüzlü, asabî; şaşkın bir hali var.

A — Arkadaşımın bu ceketini bundan bir müddet evvel benim bugünkü ceketimle değiş etmiştik.

Hâkim — Nasıl? Anlıyamadım. Yani o gün dışarıda elbiseci ile de değiş ettiğin ceket, eskiden senin ceketindi de, B ile değiş mi etmiştin?

A — Evet efendim, o ceket evvelden benimdi. Arkadaşımla değiş ettik. Fakat ben sonra pişman oldum. Arkadaşıma: "ver benim ceketimi, al kendininkini!,, dedim. Razı olmadı. B ile gayet lâübali konuşuruz.

Hâkim — Öyleyse seninle hiçbir lâübali konuşmasın. Hemen ceket gidiveriyor.

A — Öyle değil efendim. Yani çok iyi konuşuruz. O ceketi değiştirmeğe razı olmayınca ben de şuna bir şaka yapayım dedim. Dolabının açık olduğu bir günden istifade ile evvelden benim olan ve değiştiğime çok pişman olduğum ceketi sırtına geçirdim. Yakup ağabeyin kahvesine gittim.

Arkadaşımı bütün bütün şaşırtmak için aklıma bir şeytanlık geldi. Gittim bir spor ceketle bu ceketi de değiştirdim. Akşama mektebe döndüğüm zaman arkadaşım ceketimin kaybolduğunu farketmiş; dört bir tarafı arıyordu. Hemen işi anlattım. "İsterseniz şimdi gider, senin ceketi alırım, İsterseniz bu ceketi al. Spor ceket daha güzel! Şayet beriî vermezse senin ceketini haberdar para gelsin; öderim. Bunu da ben giyayım,,, dedim.

B yüzüme garip garip baktı. "şimdi iş işten geçti,, der gibiydi. Mektep idaresi meğer işi haber almış. Bir lâübalilliğe kurban olmuştum.

Davacı B ye soruldu. O işin aynen arkadaşının anlattığı gibi olduğunu; ceketi evvelce değişmiş | luklarını söyledi.

— Evvelce o mevzuubahis ceketi arkadaşımla değişmiştik. Sonradan o pişman oldu. Fakat aradan çok zaman geçmişti. Benim ona verdiğim ceket yırtılmıştı. Kabul etmedim. O da bana oyun oynamak üzere ceketimi almış, başka bir ceketle değişmiş.

Mahkeme şahitlerin dinlenmesi için başka bir güne kaldı.

Suçlu ve davacı koridora çıktıkları zaman A bir daha hiçbir arka-

vereyim..." Yine aynı kıymette, belki on üç lira kıymetinde bir spor ceket verdim.

— Peki bu işten sen ne anladın?

— Kâr için yapmadım efendim, hatır için...

— Ceket ne kumaşındandı?

— Onlarınki yerli.

— Ya seninki?

— Benimki İskoç kumaşıydı efendim. İskoç ama, yerli İskoçlardan.

Görüyorsunuz ya, sırtımızdaki çoğu İngiliz kumaşlarının markası yerli İskoç'tur.

— Senin ceket müceddet miydi?[115]

— Hayır, benimki de, onunki de müstameldi.

— Çalınmış mal diye şüphelenmedin mi?

— Nasıl şüphelenebilirim efendim? Çocuğun sırtındaki ceket. Sonra Yakup Ağabey'le gelmiş. Hırsızlık hiç aklıma gelmedi.

Sıra, suçlu A'ya gelmişti. Kırmızı yüzlü, asabi, şaşkın bir hali var.

A:

— Arkadaşımın bu ceketini bundan bir müddet evvel, benim bugünkü ceketimle değiş etmiştik.

Hâkim:

— Nasıl? Anlayamadım. Yani o gün dışarıda elbiseci ile değiş ettiğin ceket, eskiden senin ceketindi de, B ile değiş mi etmiştin?

A:

— Evet efendim, o ceket eskiden benimdi. Arkadaşımla değiş ettik. Fakat ben sonra pişman oldum. Arkadaşıma, "Ver benim ceketimi, al kendininkini!" dedim. Razı olmadı. B ile gayet laubali konuşuruz.

115. Yeni.

Hâkim:

— Öyleyse seninle kimse laubali konuşmasın. Hemen ceket gidiveriyor.

A:

— Öylesi değil efendim. Yani çok iyi konuşuruz. O, ceketi değiştirmeye razı olmayınca, ben de şuna bir şaka yapayım, dedim. Dolabının açık olduğu bir günden istifade ile eskiden benim olan ve değiştiğime çok pişman olduğum ceketi sırtıma geçirdim. Yakup Ağabey'in kahvesine gittim. Arkadaşımı büsbütün şaşırtmak için aklıma bir şeytanlık geldi. Gittim, bir spor ceketle bu ceketi değiştirdim. Akşama mektebe döndüğüm zaman, arkadaşım ceketinin kaybolduğunu fark etmiş; dört bir tarafı arıyordu. Hemen işi anlattım. "İstersen şimdi gider, senin ceketi alırız. İstersen bu ceketi al. Spor ceket daha güzel. Şayet herif vermezse senin ceketini babamdan para gelsin, öderim. Bunu da ben giyeyim" dedim. B, yüzüme garip garip baktı. "Şimdi iş işten geçti" der gibiydi. Mektep idaresi meğer işi haber almış. Bir laubaliliğe kurban olmuştum.

Davacı B'ye soruldu. O, işin aynen arkadaşının anlattığı gibi olduğunu, ceketi evvelce değişmiş bulunduklarını söyledi.

— Evvelce o mevzubahis ceketi, arkadaşımla değişmiştik. Sonradan o pişman oldu. Fakat aradan çok zaman geçmişti. Benim ona verdiğim ceket yırtılmıştı. Kabul etmedim. O da bana oyun oynamak üzere ceketimi almış, başka bir ceketle değişmiş.

Mahkeme, şahitlerin dinlenmesi için başka bir güne kaldı.

Suçlu ve davacı koridora çıktıkları zaman, A, bir daha hiçbir arkadaşına oyun oynamayacağına, hiçbir

laubalilikte bulunmayacağına delalet eden kıpkırmızı gözlerle B'ye sokulmuştu. B, kendisini teselli ediyordu.

Dükkânında yalnız şerbet satan Yakup Ağabey'se:

— Çocukluk! Çocukluk! diye söyleniyor, başını iki tarafa sallıyordu.

Yüz Bin Marsilya Kiremiti

Potur, yün çorap, beyaz yün kuşak, kafası ustura ile tıraşlı, sünnet-i şerif üzere sakallı, ayaklarda nalçalı takır takır, bizim otuz lira verip aldıklarımızdan çok sağlam bir kundura... İşte davacı Bulgarya muhaciri Ahmet. Şimdi Bursa vilayetinin Bara Köyü'nden...

Suçlu Hamdi Tekkalmış, güzel giyinmiş, başına gelen işten fena halde sinirlenmiş bir halde, önünde telgraf makbuzları, senetler, muamele kâğıtları, bir gazete ilanı, daha bir sürü kâğıtlar...

Şunu öğreniyoruz: Ahmet'in altı yüz altmış altı lira altmış beş kuruş alacağının tahsili için muamele takip edeceğini söylediği halde, Ahmet'in yazdığı bir istida ile muamelenin kendi kendine tekemmül[116] ettiğini öğrenerek davacının hulus ve saffetinden istifade edip mezkûr[117] paranın yarısını ve bir hayli de yol masrafı aldıktan sonra davacıya ancak yüz yetmiş lira verdiği, binaenaleyh,[118] bu suretle Ahmet'i dolandırdığı ileri sürülüyordu. Şahit Kemal, işi şöyle anlattı:

116. Olgunlaşma. / 117. Anılan, adı geçen. / 118. Bundan dolayı, bunun üzerine.

— Muhacir Ahmet, Bulgarya'dan yüz bin kiremitiyle İstanbul'a gelmiş. Bunları liman idaresine satmış. Kendisinden bu işte yine bir başka muameleci yardım bahanesiyle bir hayli sızdırmış. Liman idaresi tüccar tarifesi üzerinden bu kiremitleri almış. Fakat oradaki memurlar Ahmet Ağa'yı ikaz etmişler. Demişler ki: "Sen tüccar tarifesi üzerinden muamele görmeyeceksin, bir istida ile hakkını ara" demişler. Ahmet de bir istida yazmış. Fakat iki senedir cevap alamıyormuş. Soğuk bir günde, bizim yazıhanenin önünde bu ihtiyar adamı oturmuş buldum. İçeriye aldım. Derdini anlattı. Bir başka gün, bu Hamdi ile beraber bana geldiler. Hamdi işin tekemmül ettiğini, bu işte çok uğraştığını, isterse parasını kendisine bugün alacağını, yalnız icap eden yerlere vermek ve bir de Ankara'ya bu işi takip etmek üzere gönderdiği adamın da masrafı karşılığı şu kadar lira olmak üzere bu paranın yarısını kendisi, yarısını da Ahmet Ağa'ya vereceğini söyledi. "Bana," dedi, "bir senet verin, gidelim, parayı alalım." Ahmet Ağa razı oldu. Senet verdik. Gittiler. Bir on dakika sonra geldiler. Ahmet Ağa paranın yarısından daha az almıştı. Hamdi birtakım masraflar ve yol paraları ilave etmişti. Muamele takip edip etmediğini bilmiyorum. İki sene evvel verilmiş istida üzerine muamele kendi kendine tekemmül etmiş, hiçbir muamele takip edilmemiştir, dedi.

Suçluya soruldu:

— Ne iş görürsün?

— İnşaat işleri ile uğraşırım. Müteahhitlerden iş alırım. Davacı benim akrabamdır. Karımın amcasıdır. Ben kendisinin aynı zamanda vekiliyim.

Mahkemeye bir vekâletname ibraz etti.

— Fakat sen avukattan fazla ücret almışsın?

Şehir Haberleri

Küçük bir kızın başına gelenler

Biri iğfal ederek sokağa attı

Diğeri de 50 liraya satmağa kalktı

Safiye isminde küçük bir kızı iğfal ederek kirleten ve üç ay yanında alıkoyduktan sonra sokağa atan Sabri ile sokakta bulduğu bu kızla bir müddet beraber yaşadıktan sonra bıkan ve umuhanoci Şefarete 50 liraya satmağa kalkışan Ali Haydarat adliyeye verilmiştir.

Sabri ile Alinin duruşmalarına dün Adliye Altıncı ceza mahkemesinde başlanmış, her ikisi de tevkif edilmiştir.

Lokantacılar yağ istiyorlar

Bir lokantanın senelik sarfiyatı 470 teneke

İhtiyaçlarının temini için esnaf cemiyetlerinin müracaatları birbirini takip etmektedir. Hamamcıların peştemal ve odun, otelcilerin yatak yüz ve çarşafı ve kömür taleplerinden sonra lokantacılar da yağ ve kömür istemektedir.

Evvelce hiç görülmeyen ve miktarı az zannedilen lokantaların yağ ihtiyacının her türlü tahminin fevkinde olduğu görülmüştür. Şimdi lokantacılar cemiyeti bu ihtiyacın miktarını tesbit etmektedir. Fakat İstanbul tarafında tahmin bir lokantanın senelik yağ ihtiyacının 470 teneke olduğu tesbit olunmuştur. Bu da ihtiyacın genişliğini göstermektedir.

Lokantacılar ayrıca mangal kömürü ile kokkömürü de istemektedirler. Bunların yekûnu da bir hayli dir.

"Murat Reis" denizaltımız

İskenderun 25 (A.A.) — İngilterede yapılan denizaltı gemilerimizden Murad Reis İskenderuna gelmiş ve merasimle bayrak çekilmiştir. Murad Reis, Oruç Reisin eşidir.

Sarhoşluk kurbanı

Hasep oğlu Yakop adında birisi, geçen günü gecesi muhtelif yerlerde içip kendisini bilemiyecek derecede sarhoş olduktan sonra, Nuru Ziya sokağındaki Hayrıkul kız mektebinin yanındaki arsaya gitmiş zannıyor.

Biraz sonra, uyuyan Yakop, gitmek istemiş, fakat karanlıkta arsanın kenarındaki yokuştan aşağıya tepetaklak yuvarlanmıştır. Yakop sukut sonunda başından ve muhtelif yerlerinden ağır surette yaralanmış, biraz sonra da ölmüştür.

Vak'aya müddeiumumilikçe el konmuş, cesed adliye doktorunca

Mahkemelerde

100.000 Marsilya kiremiti

Peter, yün çorap, beyaz yün kuşak, kafası ustura ile traşlı, sünneti şerif üzere sakallı, ayaklarda naçalı takır takır, bizim otuz lira verip aldıklarımızdan çok sağlam, bir kundura.. işte davacı Bulgarya muhaciri Ahmet. Şimdi Bursa vilâyetinin Bara köyünden..

Suçlu Hamdi Tekkalmış güzel giyinmiş, başına zalım işten fena halde sinirlenmiş bir halde, önünde telgraf makbuzları, senetler, muamele kâğıtları, bir gazete ilânı, daha bir sürü kâğıtlar..

Şunu öğreniyoruz: Ahmedin 666 lira 65 kuruş alacağının tahsili için muamele takip edeceğini söylediği halde Ahmedin yanındaki bir iştida ile muamelenin kendi kendine tekemmül ettiğini öğrenerek davacının hulûs ve saffetinden istifade ederek mezkûr paranın yarısını ve bir hayli de yol masrafı alıktan sonra davacıya ancak 170 lira verdiği bi'mesaleyh bu suretle Ahmedi dolandırıklığı işleri sürülüyordu. Şahit Kemal işi şöyle anlattı.

Muhacir Ahmet Bulgaristandan 100,000 kiremitiyle İstanbula gelmiş. Bunları liman idaresine satmış. Kendisinden bu işte yine bir başka bir muameleci yardım Limaneyiyle bir hayli uzatmış. Liman idaresi tüccar tarifesi üzerinden bu kiremitleri almış. Fakat oradaki memurlar Ahmet ağayı kızdırmışlar. Demişler ki: sen tüccar tarifesi üzerinden muamele görmiyeceksin bir iştida ile hakkını aral Demişler, Ahmet de bir iştida yazmış. Fakat iki senedir cevap alamıyormuş. Soğuk bir günde bizim yazıhanenin önünde bu ihtiyar adamı oturmuş buldum. İçeriye aldım. Derdini anlattı. Bir başka gün bu Hamdi ile beraber bana geldiler. Hamdi işin tekemmül ettiğini, bu işte çok uğraştığını isterse parasını kendisine bugün alacağını yalnız icabeden yerlere vermek ve bir de Ankaraya bu işi takip etmek üzere gönderdiği adamın da masrafı, karşılığı şu kadar lira olmak üzere bu paranın yarısını kendisi, yarısını da Ahmet ağaya vereceğini söyledi.

"Bana dedi, bir senet ver ki, gidelim parayı alalım,, Ahmet ağa razı oldu. Senet verdik, Gittiler. Bir on dakika sonra geldiler. Ahmet ağa paranın yarısından daha az almıştı. Hamdi bir takım masraflar ve yol paraları ilâve etmişti. Muamele takip edip etmediğini bilmiyorum. İki sene evvel verilmiş istida üzerine muamele kendi kendine tekemmül etmiş, hiçbir muamele takip edilmemiştir. Dedi.

Suçluya soruldu:

— Ne iş görürsün?

— İnşaat işleri ile uğraşırım. Müteahhitlerden iş alırım. Davacı benim akrabamdır. Karımın amcasıdır. Ben kendisinin ayni zamanda vekiliyim.

Mahkemeye bir vekâletname ibraz etti.

— Fakat sen avukattan fazla

Ahmet ağadan müfte kâğıdı istendiği zaman o:

— Müfür mü? Diyerek müfettişi uzatmağa kalkmış. Kalabalıktı hiç işitmiyordu. Bağıra bağıra anlattık. Nihayet anlayabilmişti.

— Müfürle beraber mi müfte kâğıdını mı istiyorsun? Te diyerek uzattı.

Otuz yaşlı Mehmet bir hayli uzun anlatmağa başladı:

— Kemal beyin yazıhanesinde Hamdinin Kemal beye "sen artık Ahmedin gönlünü yaparsın,, diyerek ettiğini, Kemal beyin de "Ahmet ağa aklı başında bir adamdır. Bu kurnazın, Peki sen ne iş yapacaksın ki para istiyorsun bu adamdan?,, Dediğini duydum. O da Ankaraya adam gönderilsin. Muameleyi baştan nihayete kadar takip ettim. Dediğini duydum.

Suçlu — Şahidin şahadeti tamamen yalan ve uydurmadır.

Şahit — Müsaade buyurun anlatıyorum, bunun üzerine Kemal bey Ahmede: ne dersin? Diye sordu. O da "sen bilirsin bey? Artık canına tatlı deli, şu parayı bir an evvel alayım, ikramı var,, dedi, Kemal bey de yumuşamak üzereyken ben araya girdim. "Kemal bey senedi verme!,, dedim. Liman idaresi memurları para alamazlar, bu yalan söylüyor dedim,, ben yazıhaneden çıktım. Bir saat sonra Kemal beyi yine kandırmış, Senedi ellerinden almış.

Kemal beye soruldu:

Suçlu — Liman idaresi memurlarına vereceğim diye tasrih ederek söylemedi. İcabeden yerlere para vereceğim dediğini söyledi. Bir de avukat tutacağım dediğini de hatırlıyorum.

Suçlu fena halde sinirlenmişti. Ayağa kalktı:

— Benim elimde resmi evrak var. İstidayı 14. 1. 941 tarihinde veren Ahmet ağa değil, benim. Ben yaptığım işleri şahitlerle ve delillerle isbat edeceğim. Bu adam benim evimde on beş gün kaldı.

— Ona patlıcan mı söyleyeyim?

— Hayır, onu demek istemedim. Şahitlerim var; karım, kayınpederim, Hüseyin isminde birisi. Bu davayı bana getiren kayınpederimdir. Hüseyin Pekyaman da şahittir.

— Neye şahitler bunlar?

— Bunlar kendisiyle şifahi akdimiz olduğuna ve muameleyi takip ettiğime, bundan evvel dört defa tüccar tarifesi üzerinden bu kiremit işini de ben takip ettim. O zaman bana para verecekken çekti gitti. Kemal bey işi bilmez. Ben uğraştım, uğraştım, işi tekemmül ettirdim. Kemal beyin yazıhanesine aittiğimiz zaman mümkün tamamdır. Ben de hakkımı aldım.

Ahmet ağadan 100,000 kiremitten elime geçen para 170 lira. sonra hakikaten dolandırıklık mı? Yoksa iş bilmemekliğinden parayı gönderecekler mi hak etti? Bunu şahitlerin dinlenmesinden sonra anlıyacağız.

— Çok koştum, yoruldum bu işte.

Ahmet Ağa'dan nüfus kâğıdı istenildiği zaman, o:

— Mühür mü? diyerek mührünü uzatmaya kalktı. Kulakları hiç işitmiyordu. Bağıra bağıra anlatıldı. Nihayet anlayabilmişti.

— Mühürle beraber nüfus kâğıdını mı istiyorsun? Te! diyerek uzattı.

Öteki şahit Mehmet, kısık bir sesle anlatmaya başladı:

— Kemal Bey'in yazıhanesinde Hamdi'nin Kemal Bey'e, "Sen artık Ahmet'in gönlünü yaparsın," diye rica ettiğini, Kemal Bey'in de, "Ahmet Ağa aklı başında bir adamdır. Ben karışmam. Peki sen ne iş yapacaksın ki, para istiyorsun bu adamdan?" dediğini duydum. Onun da, "Ankara'ya adam gönderdim. Muameleyi baştan nihayete kadar takip ettim," dediğini duydum.

Suçlu:

— Şahidin şahadeti tamamen yalan ve uydurmadır.

Şahit:

— Müsaade buyurun, anlatıyorum. Bunun üzerine Kemal Bey, Ahmet'e, "Ne dersin?" diye sordu? O da, "Sen bilirsin bey. Artık canıma tak dedi, şu parayı bir an evvel alayım, lüzumu var" dedi. Kemal Bey de yumuşamak üzereydi ama ben araya girdim. "Kemal Bey senedi verme" dedim. "Liman idaresi memurları para almazlar, bu yalan söylüyor," dedim. Ben yazıhaneden çıktım. Bir aralık Kemal Bey'i yine kandırmış. Senedi ellerinden almış.

Kemal Bey'e soruldu:

— Liman idaresi memurlarına vereceğim diye tasrih ederek[119] söylemedi. İcap eden yerlere para vereceğim

119. Açıkça belirtmek.

dediğini söyledi. Bir de avukat tutacağım dediğini de hatırlıyorum.

Suçlu fena halde sinirlenmişti. Ayağa kalktı:

— Benim elimde resmi evrak var. İstidayı 14.1.1941 tarihinde veren Ahmet Ağa değil, benim. Ben yaptığım işleri şahitlerle ve delillerle ispat edeceğim. Bu adam benim evimde on beş gün kaldı.

— Otel parası mı istiyorsun?

— Hayır, onu demek istemedim. Şahitlerim var: Karım, kayınpederim. Hüseyin isminde birisi. Bu davacıyı bana getiren kayınpederimdir. Hüseyin Pekyaman da şahittir.

— Neye şahittir bunlar?

— Bunlar kendisiyle şifahi akdimiz[120] olduğuna ve muameleyi takip ettiğime. Bundan evvel dördüncü ticaretteki bu kiremit işini de ben takip ettim. O zaman bana para verecekken, çekti gitti. Kemal Bey işi bilmez. Ben uğraştım, uğraştım, işi tekemmül ettirdim. Kemal Bey'in yazıhanesine gittiğimiz zaman muamele tamamdı. Ben de kendi hakkımı aldım.

Ahmet Ağa'nın yüz bin kiremitten eline geçen para yüz yetmiş lira. Acaba hakikaten dolandırıldı mı? Yoksa işi bilmemezlikten parayı muameleciler mi hak etti? Bunu şahitlerin dinlenmesinden sonra anlayacağız.

---

120. (Yazıyla değil) Sözlü yapılan sözleşme.

Meryem Ana Kandili Ampulünün Kordonu

Mahkeme salonunu yüzlerce kahverengi, ela, mavi, siyah parlak gözler doldurdu. Bir ilkmektebin talebesi tatbikat[121] için Birinci Ağır Ceza salonunu seçmiş... Pırıl pırıl gözler dört bir tarafa dikkatle bakıyor. Yarın onların da içinden haklıyı haksızı ayıran insanlar çıkacak. Talihlerine, her ne kadar fazla bir alaka uyandıracak dava değilse de birçok teknik lafların geçtiği tam mekteplileri ilgilendirecek bir dava. Oldukça korkunç bir öldürme davası çıkmadığına memnunum. Küçücük gözlerin, büyüklerin neler yaptıklarını, neler yapmaya müstaid[122] ve kabiliyetli olduklarını anlayıp üzüldüklerini görmek istemezdim. İstediğim oldu:

Bu davada, göreceğimiz gibi –benim gibi– tembeller de dahil olmak üzere çalışkanlar elektrik hususunda birçok şeyler öğrenebilirlerdi.

Her zaman bu üç maznun,[123] kır saçlısı daima ortada, beyaz saçlılar da iki yanda yer alırlar.

Geçenlerde yine aynı davaya rastlamıştım. Maledyus ve Teolyus Efendilerin sandalyelerine oturdukları zaman yalnız pembe ve beyaz başları gözükür. Ortaya Kenedyus Efendi uzun boyu ile oturduğu zaman

121. Uygulama. / 122. Doğuştan yetenekli. / 123. Sanık.

tuhaf, fakat hoş bir manzara arz eder. İşte şunları not etmiştim: Beyaz sakallar, beyaz ve uzun saçlar, pembe ve parlak kafatasları, siyah elbise, tertemiz beyaz yakalar. Yıllar, bu yaşa kadar bütün kılları beyazlaştırdıktan sonra sıhhatle ve enerjiyle adeta durmuş. Harikulade güzel, yaşsız, adeta Bizans İmparatorluğu'nda doğmuşa benzer ihtiyarlar...

Komiser muavini şahit Murtaza:

— Ben, dedi, yangın tahkikatına karışmadım. Yalnız bu yangında yanan Mehmet Efendi Camii'nin müezzini Mehmet Efendi'yi enkaz arasından çıkardım. Adamcağızı caminin önünde bulduk. Herhalde kaçarken oraya düşmüş ve yanmış olacak.

İstanbul Belediye Fen İşleri'nde mütehassıs[124] elektrik mühendisi şahit Adnan Ergeneli şöyle şahadette bulunuyordu:

— Hadiseyi görmedim. Ancak ehlivukuf[125] sıfatıyla raporlar verdik. Havai tesisatta fincanlar kırıktı. Bazı yerlerde kordonların üzerinde madeni aksam[126] yoktu. Ve sigortaların üzerinde de ehliyetsiz eller tarafından bağlanmış teller mevcuttu. Fakat bunlara rağmen yangının elektrikten çıktığını kati surette tespit edemedik. Yangının bu bozuk tesisattan çıkması çok muhtemeldir.

Hâkim sordu:

— Adnan Bey, bu gördüğünüz üç efendi, Patrikhane'nin cismani, yani mali kısmının işlerine bakarlar. Sizce bunlara atfedilebilecek[127] bir kusur var mıdır?

— Eğer onlara ait bir şeyse elektrik tesisatını ıslah etmemeleri[128] bir kusurdur.

---

124. Uzman. / 125. Bilirkişi. / 126. Kısımlar, bölümler, parçalar. / 127. Yüklemek, yöneltmek, ondan çıkmış gibi göstermek. / 128. İyi bir duruma getirmek, düzeltmek.

Şehirden Memleketten

Vazife kurbanı polisimiz

Dün merasimle şehitliğe gömüldü

İki ay evvel karlı bir havada bir vapurdaki *nöbet* vazifesine giderken sandaldan düşüp boğulan ve evvelki gün resedi Beşiktaş kaymakamlığı önünde çıkan vazife kurbanı zabıta memuru Selâmi Gökhan dün merasimle namazı Fatih camisinde kılınmış ve Edirnekapıdaki şehitliğe götürülerek defnedilmiştir.

Cenazede süvari polisleri, asker, polis, jandarma müfrezeleri ve merhumun arkadaşları bulunmuştur. Kendisini âmirlerine ve arkadaşlarına sevdirmiş temiz ahlâklı dürüst bir insan olan Selâmi Gökhan göz yaşları arasında ebedî istirahatgâhına defnedilmiştir.

1000 Yunan çocuğunun getirilmesinden vaz geçildi

Ankaradan haber verildiğine göre, Yunanistandaki işçe sıkıntısı üzerine, bir Eğen çocuğunun yurdumuza getirilmesi kararlaştırılmış ve bunun için hazırlıklara girişilmişti.

Ancak, Yunan kızılhaçı başkanı, Türkiye Kızılay cemiyetine müracaat ederek, lâkin, muhit ve aileden ayırma bakımlarından çocukların yurtları dışına çıkarılmasını istemediğinden bu teşebbüsten vazgeçilmiştir.

Bu sabah terkos suları kesildi

Şehir hattında bir borunun patlaması yüzünden bu sabah saat 10 da şehirle terkos suları kesilmiştir. Patlıyan borunun derhal tamirine başlanmıştır. Tamiratın akşama doğru bitirileceği umulmaktadır.

Sapan ve uç demiri köylüye ucuz verilecek

Ankaradan haber verildiğine göre istihsalâtı arttırmak maksadile köylüye ucuz ve kolaylıkla sapan ve uç demiri temini için hükûmet bundan evvel bir kararname neşrederek 1,5 milyon liralık tahsisat ayırmış ve birçok fabrikalarda köylünün ihtiyacı olan bu malzemenin hazırlanmasına başlanmıştır.

Hükûmet, bugün neşredilecek bir kararname ile bu malzemeyi icabında maliyet fiatından daha ucuz bir para ile köylüye satabilecektir.

Bundan başka yine ayni kararname ile ve yine köylünün belli başlı ihtiyaçlarından olan pulluk fiatları da tesbit edilmektedir. Bu karara göre yurdum der taraflarından Ankara tipi pulluklar 25 ve Ege tipi pulluklar da 15 liraya satılacaktır. Satışlar, Ziraat Bankası şubeleri ve ajansları vasıtasile yapılacaktır.

Mahkemelerde

Meryemana kandili ampulünün kordonu

Mahkeme salonunu yüzlerce kahve rengi, elâ, mavi, alyanak parlak gözler doldurdu. Bir ilk muhakeme işlenecek tathikat için birinci ağır ceza salonunu seçmiş.. Fırıl fırıl gözler dört bir tarafa dikkatle bakıyor. Yarım salonu da içinden bakılıp bakılmıyan ayrıca insanlar çıkacak. Talihlerine, her ne kadar fazla bir alâka uyandırarak dava değilse de birçok teknik lâflarına geçtiği için mekteplileri ilgilendirecek bir dava. Olabilsin korkunç bir öldürme davası çıkmadığına memnunum. Küçücük gözlerle, büyüklerin neler yaptıklarını, neler yapmağa müsait ve kabiliyetli olduklarını anlayıp, bulundukları görmek istemezdim. İstediğim oldu!

Bu davada göreceğimiz gibi - benim gibi - tembeller de dahil olmak üzere çalışkanlar elektrik hususunda birçok şeyler öğrenebilirlerdi!

Her zaman bu üç mevsim kır saçlı daima ortada beyaz saçlılar da iki yanda yer alırlar.

Geçenlerde yine aynı davaya rastlamıştım. Maledyos ve Teofyos efendilerin sandalyelerine oturdukları zaman yalnız pembe ve beyaz başları görülür. Ortaya Kepedyos efendi uzun boyu ile oturduğu zaman tuhaf fakat hoş bir manzara arzeder. İşte onları not etmişim: beyaz sakallar, beyaz ve uzun saçlar, pembe ve parlak kafataslari, alyak elbise, tertemiz beyaz yakalar, başlar, bu yaşa kadar bütün kılları beyazlaştırdıktan sonra sıhhatle ve enerjile âdeta durmuş, fakirlikle güzel, yaşıyor, âdeta Bizans İmparatorluğunda doğmuşa benzer ihtiyarlar..

Kemaler muavini şahit Murtaza — Ben, dedi, yangın tahkikatına karışmadım. Yalnız bu yangında yanan Mehmet efendi camiinin müezzini Mehmet efendiyi yakası arasından çıkardım. Adamcağızı caminin önünde bulduk. Herhalde kaçarken orayı dâşmiş ve yanmış olacak.

İstanbul belediye fen işlerinde mütehassıs elektrik mühendisi şahit Adnan Ergemenli şöyle şehadette bulunuyordu:

— Hâdiseyi görmedim. Ancak ehliyetnâmeli sıfatiyle raporlar verdik. Havai tesisatta fişeanlar kırıktı. Bazı yerlerde bordoların üzerinde madeni akıntı yoktu. Ve sigortaların üzerine de ehliyetsiz eller tarafından bağlanmış teller mevcuttu. Fakat bunlara rağmen yangının elektrikten çıktığını kat'î surette tesbit edemedik. Yangın bu bozuk tesisattan çıkmasa çok muhtemeldir.

Hâkim sordu:

— Adnan bey, bu gördüğünüz üç efendi Patrikhanenin cismanî yani mali kısmının işlerine bakarlar. Sizce bunlara atfedilebilecek bir kusur var mıdır?

— Eğer onlara ait bir yayın elektrik tesisatını ıslah etmemeleri bir kusurdur.

— Bu yangın hattı havainin fenalığından mı yoksa dahilî tesisattan mı çıkmıştır?

— Yangının elektrikten çıktığını kat'î surette tesbit edemediğimizi, büyük bir ihtimalle yangının bozuk tesisattan çıkmış olabileceğini keşfettiğimizi evvelce söylemiştim. Havai hatta yukubulacak kısa devreler, yani kontaklar, tesirlerini; hattın başlangıcı olan Patrikhaneye ait kârgir binadan göstermişlerdir. Kârgir binada bir yangın eseri mevcut olmadığına göre, bu yangın havai hattın bozukluğundan çıkmamıştır. Havai hat, Patrikhaneye ait kârgir binadan çıkıp, yanan ahşap binaya giriyordu.

O halde dahilî tesisat da sağlam olduğu takdirde yangının elektrikten çıkmış olmasına imkân veremeyiz. Fakat dahilî tesisatta bozukluk varsa meselâ bir bu bozukluğu sigorta tellerinin ehliyetsiz eller tarafından kurulanmış ve teller bağlanmış olması gibi, kordonların açık bulunması gibi şeyleri tesbit ettik. Yangının bu tesisattan çıkmasına büyük bir ihtimal vardır. Fakat bu da kat'î değildir.

Phlevkuftan Bay Beşirin ifadesi okundu ve Adnana soruldu. Beşir, ifadesinde yangının içeridekî tesisatın bozukluğundan çıktığını kat'î olarak söylüyordu. Meryem Ana tasvirî önündeki kandile gelen cereyan açık, bir kordondan geliyordu. Yangın buradan çıkmıştır, diyor. Ve hariçten gelen havai hat, burada kısa devre yapabilir neticesine varıyordu.

Adnan cevap verdi:

— Eğer dahilî tesisat bozuk değilse hariçî tesisatın bununla alâkası olamaz. Bozuksa bizatihi dahilî tesisatın bozukluğundan olabilir. Bu yangın sebebini şu ve budur diye kat'î surette tesbit edemedik. Hariçî tesisattan olmasına imkân ve ihtimal yoktur. Havai hattın kısa devre olması bundan ötürü havai hattın sebebi bulunan ahşap binada yangın vukuna gelmesine ihtimal yoktur. Yalnız şu var ki: havai hattın ahşap binaya gittiği yerde - hi artık dahilî tesisata ait bir şeydir - bir arıza olursa oradan çıkacak parıltılar, binaya giriş noktasındaki kaplamaları yakabilir. Neticede geçecekte başka bir rakı'da, bu hâdiseyi tesbit ettik.

Bir şahit yangın esnasında Meryem Ana tasvirinin önündeki kandilin hâlâ yanmakta olduğunu görmüştü. Sorulde:

— Eğer yangın bu kontaktan çıktıysa o kandil hâlâ yanabilir mi? O binada elektrikler yanmakta devam eder mi?

— Bir kablodan muhtelif hatlar çıkar. Hepsinin ayrı sigortası vardır. Bir hatta zıden sigorta yanarsa yalnız o hattın lâmbaları söner; ötekiler yanmakta devam ederler. Biz arkadaşım Fikret'in verdiğimiz raporda dahilî tesisatta gördüğümüz noksanları bildirdik. Fakat kat'î bir fikir dermeyan etmedik.

SAIT FAIK

(Devamı 4 üncüde)

— Bu yangın, hattı havainin[129] fenalığından mı, yoksa dahili tesisatın bozukluğundan mı çıkmıştır?

— Yangının elektrikten çıktığını kati surette tespit edemediğimizi, büyük bir ihtimalle yangının bozuk tesisattan çıkmış olabileceğini keşfettiğimizi evvelce söylemiştim. Havai hatta vuku bulacak kısa devreler, yani kontaklar, tesirlerini, hattın başlangıcı olan Patrikhane'ye ait kârgir binada gösterirler. Kârgir binada bir yangın eseri mevcut olmadığına göre, bu yangın havai hattın bozukluğundan çıkmamıştır. Havai hat, Patrikhane'ye ait kârgir binadan çıkıp yanan ahşap binaya giriyordu.

O halde dahili tesisat da sağlam olduğu takdirde yangının elektrikten çıkmış olmasına imkân veremeyiz. Fakat dahili tesisatta bozukluk varsa, nitekim biz bu bozukluğu sigorta tellerinin ehliyetsiz eller tarafından kurcalanmış ve teller bağlanmış olması gibi, kordonların açık bulunması gibi şeylerle tespit ettik. Yangının bu tesisatta çıkmasına büyük bir ihtimal vardır. Fakat bu da kati değildir.

Ehlivukuftan Bay Beşir'in ifadesi okundu ve Adnan'a soruldu. Beşir, ifadesinde yangının içerdeki tesisatın bozukluğundan çıktığını kati olarak söylüyordu. Meryem Ana tasviri önündeki kandile gelen cereyan, açık bir kordondan geliyordu. Yangın buradan çıkmıştır, diyor. Ve hariçten gelen havai hat, burada kısa devre yapabilir neticesine varıyordu.

Adnan cevap verdi:

— Eğer dahili tesisat bozuk değilse, harici tesisatın bununla alakası olamaz. Bozuksa bizatihi[130] dahili tesisatın bozukluğundan olabilir. Biz yangın sebebini, şu

129. Hava hattı. / 130. Kendiliğinden.

ve budur diye kati surette tespit edemedik. Harici tesisattan olmasına imkân ve ihtimal yoktur. Havai hatta kısa devre olursa bundan ötürü havai hattın sonunda bulunan ahşap binada yangın vukua gelmesine ihtimal yoktur. Yalnız şu var ki; havai hattın ahşap binaya girdiği yerde –ki artık dahili tesisata ait bir şeydir– bir arıza olursa, oradan çıkacak şerareler,[131] binaya giriş noktasındaki kaplamaları yakabilir. Nitekim geçenlerde başka bir vakada, bu hadiseyi tespit ettik.

Bir şahit yangın esnasında, Meryem Ana tasvirinin önündeki kandilin hâlâ yanmakta olduğunu görmüştü. Soruldu:

— Eğer yangın bu kontaktan çıktıysa, o kandil hâlâ yanabilir mi? O binada elektrikler yanmakta devam eder mi?

— Bir kablodan muhtelif hatlar çıkar. Hepsinin ayrı sigortası vardır. Bir hatta giden sigorta yanarsa yalnız o hattın lambaları söner; ötekiler yanmakta devam ederler. Biz arkadaşım Fikret'le verdiğimiz raporda, dahili tesisatta gördüğümüz noksanları bildirdik. Fakat kati bir fikir dermeyan etmedik.[132]

— Yangının çıktığı söylenilen dairenin tavanında alevler çıkarken oradaki lamba yanıyormuş, ne düşünürsünüz?

— Eğer yangın söylenilen binada ve o kısımda çıkmış ve tavan da müdafiin[133] söylediği gibi alev içinde kalmışsa, o kısımda bulunan ve ortada asılı olan lambanın, alevlerin bu vaziyetine göre telleri yakması ve binnetice ışık bulunmaması zaruriydi.

Bu sefer suçlulardan Kenedyus Efendi ayağa kalkarak söz istedi:

---

131. Kıvılcım. / 132. Bir düşünce ileri sürmek, ortaya koymak. / 133. Savunan, koruyan.

— Ben elektrik mütehassısı değilim. Fakat felsefe tahsil ettim. Biz bugün elektrikten çeşit çeşit istifadeler ediyoruz. Fakat elektriğin bizatihi ne olduğunu biliyor muyuz? Bunu bilmemize imkân yok. Nedir? Meçhul! Bence de hakiki bir mütehassıs kati bir şey söyleyemez. Nitekim mütehassıs olan bey de fikrime iştirak ediyor. Yalnız mütehassıs beyden şunu sormak istiyorum: Farz edelim ki, dahili tesisat da, havai tesisat da mükemmeldir. Bu takdirde herhangi bir kaza olabilir mi, olamaz mı?

— Kaza olması, o tesisatın mükemmel yapılmadığına delalet eder. Mükemmel tesisattan yangın çıkması imkân haricindedir. Yalnız birisi tarafından tellere şiddetli bir darbe vurulması –ki bu da yine harici bir tesirdir–, yangın tevlit edebilir.[134]

Kenedyus Efendi bu sefer bir Fransızca tabir söyledi:

— Bir "cas fortuit" olmaz mı?

Bay Adnan, reise hitap etti:

— "Cas fortuit" fevkalade bir hal demektir. Fende böyle bir şeyi kabul edemeyiz. Ya bir tesisat bozukluğu, yahut harici kast veya tesir. Fende, "cas fortuit" yoktur.

Acaba Kenedyus Efendi, bu fevkalade hal ile Patrikhane'ye müteveccih[135] bir manevi ceza mı kastediyordu? Yerine oturdu. Öteki şahit Fikret dinlenildi. Raporu kati olan Bay Beşir şahitlerle muvacehe edildiler. Hepsi fikirlerinde ısrar etti.

Mahkeme başka bir şahidin istinabesini[136] dinlemek üzere Ankara'ya müzekkere[137] yazılmasına karar verdi ve muhakeme başka güne kaldı.

---

134. Doğurmak, meydana getirmek. / 135. Yönelmiş. / 136. Davanın görülmekte olduğu mahkemeye gönderilmek üzere başka bir yerde bulunan tanığın oradaki mahkemece ifadesinin alınması. / 137. Yargılama makamının, bir kararın yerine getirilmesi konusunda belli bir makama yazdığı yazı.

Reis suçlulara:

— Dikkat edin, yine muhakeme günü Paskalya'ya tesadüf etmesin! dedi.

Küçük mekteplilerin gözleri sıcaktan ağır ağır kapanıyordu. Eski dikkatleri uçmuştu. Bu elektrik tesisatı meselesi onlar için herhalde biraz ağır gelmişti.

Davacıya Göre: Bir Muharebe

Üçü de amca çocukları. Davacı Süleyman uzun boylu, uzun burunlu, küçük ve esrarengiz gözlü bir adam. Yüzü gözü sargılar içinde. Bir muharebe meydanından çıkmış bir hali var. Üstünde havanın sıcaklığına rağmen kalın bir paltoya sımsıkı sarınmış; üşüyor gibi, karnından konuşan insanlar misali dudaklarını oynattığı halde gür sesi salonu dolduruyor. Bu seste bile bir izam,[138] bir mübalağa edası var:

— Etmeydanı'ndaki Süleyman'ın hanında yatarım. Akşam dokuz sularında hana döndüm. Kapıyı ittim. Bunlar kapının arkasında saklanmışlardı. Birinin elinde kalın bir demir, ötekinin elinde kocaman bir kaya vardı. Üzerime çullandılar, yere yıktılar. Vurdular ha vurdular. Feryat figan ettim. "Adam öldürüyorlar" diye bağırdım. Korktular, bıraktılar. Ben de karakolda soluğu aldım. Oradan beni hastaneye gönderdiler. Yüzümü orada sardılar efendim. Davacıyım ben bunlardan, beni az daha öldüreceklerdi.

Suçlu Yusuf, Süleyman anlatırken başını iki tarafa sallıyor, sinirli sinirli gülüyordu.

138. Olduğundan büyük gösterme, büyütme.

— Efendim, dedi, bu Süleyman, bizim akrabamızdır. Biz onu ne diye dövelim? Mesele şöyle oldu: Evvelki gün köyden amcam, Süleyman'ın babası geldi. Üstte yok başta yok. Perişan bir halde. Biz amca çocukları tuttuk kendisine bir pantol bir de ceket verdik. Adamcağızın gözü yaşardı. Asıl öz oğlu olan şu Süleyman adamın yüzüne bile bakmadı. Akşam hana gelince, "Süleyman," dedim, "bu adam senin baban. Allah da razı olmaz, kul da... Şuna bir yardım et. Bak, biz ceket pantol verdik. Sen de üç beş kuruş ver. Hamdolsun paran var. Günahtır. Ayıptır!" dedim. Sen misin böyle söyleyen. Açtı ağzını, yumdu gözünü, "Sus," dedim, "Süleyman, insanı günaha sokma." Şöyle üzerine yürür gibi yaptım. Zaten tuhaf bir adamdır. Acayibin biridir. Hemşerilerine sorun efendim. Bu adam kimseyle konuşmaz. Ne iş yaptığı belli değildir. Bir arkadaşı yoktur. Bir şeyden korkar gibi yaşar. Benim, "Sus Süleyman!" dememe kalmadı. Bu fena halde korktu. Kaçmak istedi. Yüzünü kapıya çarptı. Bir parça bir şey kanadı. Ben güldüm. O, "Sen görürsün" diye kaçtı gitti. Gitmiş, polise beni dövdüler diye haber vermiş. Biz kendisini dövmedik. Nasihat edelim, dedik.

Suçlu Cafer anlattı:

— Ben odamda oturuyordum. Kulağıma garip bir ses geldi. Süleyman'ın sesini aldım. Ne oluyor, diye aşağıya indim. Şayet bir kavga filan varsa ayırayım, diyordum. Baktım ki, Süleyman bir koşu gider. Yine tuhaflığı tutmuştur, dedim. Bu adamın ne iş yaptığını, ne ettiğini kimse bilmez. Esrarlı bir adamdır, efendim. Yusuf'a dedim ki, "Yusuf nedir, mesele nedir? Boyuna nereye kaçar böyle?" "Bırak şunu be Cafer Ağa," dedi, "baban aç, biilaç, çıplak... Şuna biraz yardım et, diye-

SEHİRDEN MEMLEKETTEN

Tramvay seferleri bazı saatlerde azalacak

Tramvay müdürü Ankaraya gitti

Elektrik, tramvay ve tünel işletmesi umum müdürü Hulki Erem dün akşam Ankaraya hareket etmiştir.

Umum müdür Ankarada Vekâletlerle temaslarda bulunacak ve bandajsızlık yüzünden seferden kaldırılan 90 araba hakkında malûmat verecektir.

Romanyadan bandajlar gelinceye kadar tramvaylar yeni bir seyrüsefer programı takip edeceklerdir. Bu arada Birkeç - Yedikule tramvayları dün de yazdığımız gibi Beyazıt - Yedikule hattında çalışacak, diğer hatlardaki seferler saat 14 ten 17 ye ve 21 den 23 e kadar bir kaç fasılalı yapılacaktır. Buna mukabil sabahları ve akşamları iş ve dairelerle kapanma ve açılma saatlerinde tramvaylar kısa fasılalarla tam kadro ile çalışacaklardır.

Beşiktaş yangınında zarar görenler çocukları dava edebilecekler

Beşiktaş yangını etrafında açılan adlî tahkikata devam olunmaktadır. Şimdiye kadar alınan neticeye göre yanan bütün binalar sigortasızdır. Yangının: 5 yaşındaki Sabri oğlu Osmanın attığı söndürülmemiş kibritten çıktığı; kibritin ise seyyar yumurtacı Nezirin 6 yaşındaki oğlu Hüseyin Hilmi tarafından bulunarak Osmana verildiği anlaşılmıştır. Mevzuata göre çocuklar Reşit olunceya kadar yeni bir suç işledikleri takdirde velileri mesul tutulacaktır. Maamafih, bu yangından zarar görenler, çocukların velileri aleyhine hukuk davası açabileceklerdir.

Yeni sıhhat merkezleri açılıyor

Ankaradan bildirildiğine göre Sıhhat Vekâleti bu sene Çanakkale ve Muğlada iki sıtma ile mücadele merkezi kurmuştur. Bundan başka Bergama, Boğazlıyan, Tokad'ın Pazar nahiyesi ve civarı, Trakyada Demirköy ve Iğneada havalisi İskenderunda birer sıtma mücadele şubesi açılacaktır. Ayrıca trohom mücadelesi yapacak merkezler de tesis edilecek. Antakyada 20 yataklı, Bilecikte 10—15 yataklı birer hastahane açılacaktır.

Elbistan, Kozan, İslâhiye, Merdin; İskenderun, Midyat ve Erdincanda birer dispanser açılacaktır. Hastahanesi bulunan Adana, Gaziantep, Malatya, Kilis'e müracaatların fazlalığından dolayı, buralara birer de dispanser ilâve edilecektir.

Mahkemelerde

Davacıya göre: Bir muharebe

Üçü de amca çocukları. Dâvâcı Süleyman uzun boylu, uzun burunlu, küçük ve zayıf bir adam. Yürü gözü sargılar içinde. Bir muharebe meydanından çıkmış bir hali var. Üstünde havanın soğukluğuna rağmen kalın bir palto ve omuzu sarılmış; üşüyor gibi. Karşısından konuşan insanlar misali, Dudaklarını oynattığı halde gür sesi, salonu dolduruyor. Bu sesle bile bir insan, bir mübalağa odası var!

— Bi meydanındaki Süleymanın hanında yatarım. Akşam dokuz sularında hana döndüm. Kapıyı itim. Bunlar kapının arkasında saklanmışlardı. Birinin elinde kalın bir demir, diğerinin elinde koca bir kaya vardı. Üzerime çullandılar, yere yıktılar. Vurdular ha vurdular. Feryat ve figan ettim. "Adam öldürüyorlar!,, diye bağırdım. Durdular, bırakıtılar. Ben de karakola seluğa aldım. Oradan beni hastaneye göndirdiler. Yürümü oruda sarılar efendim. Dâvâcıyım ben bunlardan, beni az daha öldürecekler di.

Saçlı Yusuf Süleyman anlatırken başını iki tarafa salıyor, sinirli sinirli gülüyordu.

— Efendim, dedi. Bu Süleyman bizim akrabamızdır. Biz onu ne diye döğelim. Meğle şöyle oldu: Evvelki gün köyden amcam Süleymanın babası geldi. Usta yok, başta yok. Perişan bir halde. Biz amca çocukları tuttuk kendisine bir pantol bir de ceket verdik. Adamcağızın gözü yaşardı. Asıl öz oğlu olan şu Süleyman odamın yürüşe bile bakmadı. Akşam hana gelince: "Süleyman, dedim, bu gelen senin baban. Allah da razı olmaz, bak da... Şuna bir yardım et. Bak, biz ceket pantol verdik. Sen de üç beş kuruş ver. Hamdolsun parası var. Günahtır! Ayıptır!,, dedim. Sen niçin böyle söylüyon. Açtı ağzını, yumdu gözünü. "Ben dedim, Süleyman, hanıma gitmeğe sokmam!,, Şöyle üzerine yürür gibi yaptım. Zaten tuhaf bir adamdır. Acaibin biridir. Hem perilerine sorun efendim. Bu adam hiçbiriyle konuşmaz. Ne iş yaptığı bile belli değildir. Bir arkadaşı yoktur. Bir şeyden korkar gibi yaşar. Benim "sus Süleyman!,, demem kalmadı. Bu "sus,, hale korkup, kaçmak istedi. Yüzünü kapıya çarptı. Bir parça bir şey kaçardı. Ben güldüm. O "sen gürültüsü!,, diye kaçıp gitti. Gitmiş polise beni döğdüler diye haber vermiş. Biz kendisini döğmedik. Nasihat edelim, dedik.

Suçlu Cafer anlattı:

— Ben odamda oturuyordum. Kulağıma garip bir ses geldi. Süleymanın sesini aldım. Ne oluyor, diye aşağıya indim. Şayet bir kavga filân varsa ayırayım, diyordum. Baktım ki Süleyman bir koşu gider. Yine tuhaflığı tutmuştur, dedim. Bu adamın ne iş yaptığını, ne yaptığını, ne etliğini kimse bilmez. Fakirlik bir adamdır efendim. Yusufa dedim ki: "Yusuf, nedir, mesele nedir? Bayım nereye kaçar böyle?,,

"Bırak şunu! be Cafer aga, dedi, baban aç, bilâç, çıplak.. Şunu biraz yardım et! diyecek o'dum. Deli gibi koştu, gitti. Giderken de kafasını çarpıp yıktı ortalığı da dedi.

Biz güleruk odalarımıza girdik. Polisler biraz sonra bizi çağırttılar. Biz de karakola gittik ki Süleymanın yüzü gözü sargılar için, de, sanki muharebeden çıkmış...

Sabit Elan Ceşkun dinledi:

— Bunlar üçü de Kahramanlı ve amca çocuklarıdır. Memleket - ten Süleymanın babası geldi. Şalvarlar - soğukları gösterdi - bütünü basını düzeltiler. Fakat o yalan söyleyeyim ki az oğlu etini bile ğemedi. Bu yüzden akşam ben hanın meydanında otururken Süleymanla Yusufun sesini aldım. O meseleyi münakaşa ediyorlardı. Vurdular ha, vuruştular mı, bir şey görmedim. Çünkü kapının sağ iç tarafında konuşuyorlardı. Ben de meydanın sağ tarafında oturduğum için sonak kapının sol tarafına gözüyordum. Yalnız Yusufun "ne küfrediyorsun be!,, dediğini Süleymanın da ben küfretmiyorum, sen ediyorsun,, dediklerini duydum. Cafer bu sırada odasından indi. Onlara doğru gidince münakaşa kesildi. Süleyman kaçıp gitmiş Yusuf'la Cafer benim yanıma geldiler. Elerinde ne demir, ne taş vardı. Sonra karakola gittik. Karakolda yüzünde ufacık bir çizgi vardı. Kan ancak sızıyordu. Gördüğüm bildiğim bundan ibarettir.

Hâkim sordu:

— Süleyman! Yusufun elinde ne vardı?

— Demir vardı efendim!

— Neyle vurdu?

— Taşla efendim!

— Cafer'in elinde ne vardı?.

— Hem taş hem de demir vardı.

— Neyle vurdu?

— Hem taş hem demirle efendim!

Rapor okundu. Yüzünün nahiyesinde ve sol kulak memesinde üzerinde pek hafif sıyrıklar müşahede edilmiş ve pansuman yapılmıştır, deniyordu.

— Bak rapor, hafif sıyrık diyor. Senin dediğin gibi olsa şimdi kanda duramazdın? Ne dersin? Hem Yusufun elinde demir vardı. Amma taşla vurdu diyorsun? Bu ne biçim ifade?

— Efendim, Cafer arkamdan elerimi tuttu. Yusuf taşla vurmaya başladı. Cafer de hem taşla hem demirle boynuna vuruyordu. Yere yıkıldım. İkisi üstüme atıldılar. Yine taşlar ve demirlerle vurdular. Sonra tekmelediler. Üzerime çıkıp tepindiler. Süleyman da bu kadar dayaktan, elmacık hamiğindeki ve sol kulak memesin

cek oldum. Deli gibi kaçtı, gitti. Giderken de kafasını çarptı ya, oh olsun" dedi. Biz gülerek odalarımıza girdik. Polisler biraz sonra bizi çağırdılar. Bir de karakola gittik ki Süleyman'ın yüzü gözü sargılar içinde. Sanki muharebeden çıkmış...

Şahit Rıza Coşkun dinlendi:

— Bunlar üçü de Kebanlıdır ve amca çocuklarıdır. Memleketten Süleyman'ın babası geldi. Şu adamlar –suçluları gösterdi– üstünü başını düzdüler. Fakat ne yalan söyleyeyim şu öz oğlu elini bile öpmedi. Bu yüzden akşam ben hanın meydanında otururken Süleyman'la Yusuf'un sesini aldım. O meseleyi münakaşa ediyorlardı. Vurdular mı vuruştular mı bir şey görmedim. Çünkü kapının sağ iç tarafında konuşuyorlardı. Ben de meydanın sağ tarafında oturduğum için ancak kapının sol kanat tarafını görüyordum. Yalnız Yusuf'un "Ne küfrediyorsun be!" dediğini, Süleyman'ın da, "Ben küfretmiyorum, sen ediyorsun" dediklerini duydum. Cafer bu sırada odasından indi. Onlara doğru gidince münakaşa kesildi. Süleyman kaçıp gitmiş. Yusuf'la Cafer benim yanıma geldiler. Ellerinde ne demir ne taş vardı. Sonra karakola gittik. Karakolda yüzünde ufacık bir çizgi vardı. Kan ancak sızıyordu. Gördüğüm, bildiğim bundan ibarettir.

Hâkim sordu:

— Süleyman, Yusuf'un elinde ne vardı?

— Demir vardı efendim.

— Neyle vurdu?

— Taşla efendim.

— Cafer'in elinde ne vardı?

— Hem taş, hem de demir vardı.

— Neyle vurdu?

— Hem taş, hem demirle efendim.

Rapor okundu. "Yüzünün nahiyei süflasında[139] ve sol kulak memesinin üzerinde pek hafif sıyrıklar müşahede edilmiş ve pansumanı yapılmıştır" deniyordu.

— Bak rapor, hafif sıyrık diyor, senin dediğin gibi olsa şimdi karşımda duramazdın. Ne dersin? Hem Yusuf'un elinde demir vardı, ama taşla vurdu diyorsun. Bu ne biçim ifade?

— Efendim, Cafer arkamdan ellerimi tuttu. Yusuf taşla vurmaya başladı. Cafer de, hem taşla hem demirle boyuna vuruyordu. Yere yıkıldım. İkisi üstüme atıldılar. Yine taşla ve demirle, vur bre vur. Sonra tekmelediler. Üzerime çıkıp tepindiler.

Süleyman'ın bu kadar dayaktan, elmacık kemiğinde ve sol kulak memesinde hafif sıyrıklarla kurtulması, mucize kabilinden bir şeydi.

Hâkim:

— Rapor diyor ki, hafif sıyrıklar; şahit diyor ki, dövmediler. Ben ne yapayım şimdi? Sen diyorsun, beni öldürdüler. Karşımda sapasağlamsın. Ben ne yapayım?

Suçlu Yusuf:

— Efendim, onun tırnakları iki santimdir. Yüzünü mahsus da kanatıp bizi mahkemeye getirecek kabiliyette bir adamdır.

Hâkim kararını verdi:

— Süleyman, sen her ne kadar demirle, taşla dövüldüğünü iddia ediyorsan da gerek şahit, gerek rapor seni tekzip ediyor.[140] Yüzündeki hafif sıyrıklar bir yere çarpmakla, hatta yüzünü kaşırken bile olacak mahiyette şeylerdir. Senin bu işi çok mübalağa ettiğin için bana

---

139. Aşağı bölüm ya da bolge. / 140. Yalanlamak.

bir türlü bu adamların seni dövdükleri kanaati gelmemiştir. Sen mübalağa etmeseydin belki seni dövdükleri kanaati bende hasıl olabilirdi. Bunun için bu adamların seni dövdüğüne kanaat getiremedim. Onları beraat ettiriyorum. Temyiz edebilirsin.

Süleyman paltosuna sımsıkı sarılarak suratı bir karış asık, amca oğullarına bakmadan çekildi gitti.

Başkalarının Derdiyle Dertlenen Bayan

Bu bayan, haftanın üç dört gününü adliyede dava dinlemekle geçiriyor. Geçen gün bir başka bayana şöyle dert yanıyordu:

— Kardeş, diyordu, bizim herif öldükten sonra içim içime sığmıyor. Ben çok felaket gördüm hanımcığım! Haftanın üç günü buradayım. Ne anlıyorum, demeyin. Başkalarının derdini dinleyip kendi yalnızlığımı unutuyorum. Böylece, dünyada benden başka insanlar olduğunu hissediyorum. Ah, bilmezsin kardeş! Yalnızlık kötü şey. Benim de derdim var. Kocam öldü. Oğlumun biri üç aylık, öteki dört yaşında gittiler. Bir kızım vardı. Kötü kocaya düştü. Doğururken onu da kaybettik. Çocuk, yani torunum, sağ. Hınzır herif, onu da çok gördü. Aldı götürdü. İzini kaybettim. Kocam da bir meseleden dört ay mahpus yatmıştı. O zaman onun davasına gelmiştim. O günden beri benim derdimden başka dertler olduğunu öğrenmek için buraya gelir, kendi derdimi unutur, elâlemin derdiyle dertlenirim.

— Gel! Kardeş gel! Şuncağız ne yapmış bakalım?

İki bayan bir mahkemeye daldılar. Dakikasında çıktılar. Yine o hanım:

— Aman, dedi. Bu da dert mi? Bu radyo ve dirhem, tarı davalarından da hiç hoşlanmam. A! Bak! Şu çocuğu görüyor musun? diye yandaki kanepelerden birine oturmuş bir delikanlıyı gösterdi. Bu delikanlının yanına sokuldular. Sırtına derisinden bir şeymiş gibi yapışmış dar, kirli bir fanila giymiş, ayakları çıplak, pantolonunun yarısı, başka bir pantolondan yamanmış olan bu delikanlıya, deminden beri konuşan bayan sordu:

— Bu üstün başın ne oğlum? Geçenlerde senin üstünde tertemiz bir elbise vardı.

— Sattım onu hanım teyze. Ne yapayım. İhtiyar babama haber vermeye yüzüm mü var? Ya yüreğine iner, yahut da kalkar memleketten gelir; şuracıkta bana bir temiz sopa çeker. Bu yüzden yazamıyorum da... Parasızlık fena şey hanım teyze. Cıgara ister. Biraz katık ister. Mapushanede ne var ne yok sattım. Bu para beni bir ay daha idare eder. Zaten ne kadar günüm kaldı şunun şurasında... Otuz yedi gün bir şey.

— Öyle mi? Ne kadar verdiler?

— İki ay.

— Neyse, yaşın küçük de onun için.

— Sabıkam da yoktu hanım teyze.

— Allah kurtarsın.

Şimdi hanım teyze yanındaki bayana anlatıyordu:

— A görseydin hanımcığım. Çiçek gibi çocuktu. Hatta ben ilk gördüğüm gün, bu aile çocukcağızı da ne yapmış, diye acımıştım. Şimdi şu haline bak. Doğru, yürekler acısı. Aman! Ne de fena kokuyor değil mi?

— Derdi neymiş hanımcığım?

— Efendim bu çocukcağız memleketinden gelmiş. Bir aşçı yanında çalışırmış. Aşçı iyi adammış. Üstüne başına, temizce, o benim ilk gördüğüm urbayı satın

n ve
es iren

Yazan: R. Ç.

(Devamı 4 üncüde)

Terkos suyu düzeliyor

Bugün öğleden sonra
Her tarafın eskisi gibi su var

Taksilere hudut çiziliyor

Ekleme ve devlet imtihanları

Alman futbolcülerinin ekmek karneleri verildi

Mahkemelerde

Başkalarının derdile dertlenen bayan

AVRUPANIN MUAMMASI

Yazan: JUL ROMEN — 24 — Çeviren: LUTFI AY

almış. Temiz pak bir çırak olmuş. Kendisi söylemiyor ama, ben anladım. Herhalde aşçının çekmecesi açık olduğu bir gün birkaç lira aşırmış. Adamcağız, onu dava falan etmemiş; kovmuş. Bu da birkaç gün sokaklarda sürtmüş. Sonra kendi rivayeti. Ben mahkemeyi dinleyemedim. Bir nisan gecesi cebindeki paraların hepsi tükenmiş. Gece saat on bir, on iki sularında bu sokakların ortasında kalakalıvermiş. Cebinde parası yok ki gidip Galata'da bir otelde kalsın. Başlamış tenha sokaklarda yürümeye. Düşün hanım! Sokaklarda cinler top atarken... Karın aç...

Kadıncağız yakasını ısırdı, iki bayan bir müddet sustular. Sonra, mahkemelerde derdini başka dertlerle unutmaya çalışan hanımı, tekrar anlatmaya başladı:

— Sultanahmet'te kepengi iyi kapanmamış bir dükkân görmüş. Etrafına bakınmış, kimseler yok. Hava da buz gibi; bu sene havalar da düzelmiyor ki canım. Neredeydik? Ha! Açmış dükkânın kepengini, girmiş içine bizim Ahmetçik. Geceyi orda geçirmiş. Dükkânın üst penceresinden hafif bir ışık görünce uyanmış. Yumurta sepetinden üç yumurta alıp çiğ çiğ onları yutmuş. Sonra kepengin arkasından sokağa bakmış: Kimseler yok. Fakat bir pis yağmur şarıl şarıl yağmakta. Ne yapsın bu vaziyette? Dükkânı şöyle bir gözden geçirmiş. Bakmış ki karşıda bir çivide bir çuval asılı; onu kafasına geçirmiş, dükkândan fırlamış. Bakkal, yumurtasının, kaşarpeynirinin ve pastırmasının da eksik olduğunu söylüyor, ama Ahmet, yalnız üç yumurtayla bir çuval aldığını itiraf ediyor. Günahı boynuna. Ötesini söylemiyor. Babacağızı ihtiyarmış. Çok da namuslu adammış. Yazsa, ne yapar yapar biraz yardım edebilir belki. O da fakirmiş canım! Nasıl yardım etsin, değil mi

hanım? Öyle olmasa çocuğunu gurbete gönderir mi? Allah şeytana uydurmasın, hanım.

Öteki bayan:

— Aman hanımcığım! Artık içime fenalık geldi. Şuradan çıkalım.

— Sen git kızım, sen tazesin. Elbette içine fenalık gelir. Biz söylemesi ayıp, artık dert dinlemekten kaşarlandık. Ben neler dinlemedim neler...

Öteki hanım merdivenlere doğru yakasını ısırarak, dualar mırıldanarak çekti gitti. Fakat orta yaşlı bayan, bu sefer kapısı kalabalık bir mahkemeye doğru yürüdü. Kendisine yer açtı. İçeri girdi. Arkasından ben de girdim. Yan yana mahkeme dinliyorduk. Bu mahkemede tanıdık simalar vardı. Bir tarafta Ertuğrul Muhsin, yanında Avukat İhsan Mukbil, öteki tarafta Peyami Safa, Cihat Baban, avukatları.

İhtiyar hanım bana sordu:

— Oğul, dedi, bu ne davası?

— Tekrar başlayan *Hamlet* davası, hanım teyze, dedim.

İhtiyar bayan anlamadı. Mübaşirin bizim tarafa bakışından ürkerek sustu. Ben dalmışım. Biraz sonra yanıma bakınca kendisini göremedim. Kapıdan baktım: Dışarda, bir kanepenin üzerinde ince bir cıgara sarmış, tellendiriyordu.

Mahkemeye Verilen Mektuplar Kimin?

Mahkeme salonunu hemen hemen kadınlar doldurmuş denebilirdi. Ben, içeriye girdiğim zaman tarafların sorguları yapılmış, davanın mevzuu anlaşılmış olacak ki, şahitlerin sorgusuna geçilmişti.

Ayakta, şahadet yerinde duran Bay Onnik anlatıyordu:

— Geçen sene bu zamanlardaydı. Şimdi Şişli'ye taşınmışsak o zamanlarda Halıcıoğlu'nda otururduk. Bir çığlık işitmişsem martılar ötüyor sanmışım. Birbiri peşine iki çığlık daha kopar kopmaz kulak vermişim, bakmışım ki, bu martı sesinden başka türlü bir sestir. Yine tınmamışım... Mahallenin çocukları bangır bangır bağırıyorlar sanmışım... Bu sesleri bizim Madam Takuhi de işitmiş. Merdivenleri iniorken "Zo Onnik," dedi, "ne olooruz?" Kapıya çıktık. Vantola Hanım bize doğru koşuor. Bizim madamı görünce, "Hele şu halime bakın," dedi, "Pakize beni ne hale koymuştur! O kadar bağırmışım, kimsecikler imdadıma koşmamıştır," dedi. Matmazelin saçı başı birbirine karışmıştı. Burnundan harıl harıl kan gelordu. Sonram koşarak karakola gitmiştir. Sokakta Pakize'yi görmemişimdir. Söyleorsam

ben Vantola'nın kelamını nakledorum. Gözümle ne Pakize'nin döğdüğünü görmüşümdür, ne de kulağımla sövdüğünü işitmişimdir. Pakize'nin evi, Vantola ile arka arkayadır. Pek yakındırlar.

Suçlu Pakize dayanamadı. Yerinde iki tarafa sallanarak:

— Evlerimiz yan yana değildir. Arada kocaman sokak vardır, dedi.

Mesele anlaşılıyordu. Bir dövme, sövme davasıyla karşı karşıyaydık.

Suçlu Pakizeydi. Davacı da Matmazel Vantola. İkisinin avukatları vardı. Hakkı, birbirlerine kaptırmamaya azmetmişe benziyorlardı.

Hadisede kabahatli ile kabahatsizin Bay Onnik'in anlattığıyla ayırt edilemeyeceği muhakkaktı. Hele böyle bir kadınlar kavgasında, şahit olarak yalnız bir Bay Onnik'in bulunması, başka hiçbir kimsenin görmemesi biraz değil, bir hayli garip olmaz mıydı? Nitekim, mübaşir işte şahitlerden ikincisini çağırdı.

Adı Mübeccel bu kızcağızın... On yaşında kırmızılar giymiş, başına mavi bir kordela takmıştı.

Hâkimin:

— Anlat bakalım, ne biliyorsun? demesi üzerine kızardı. O kadar ki onu o haliyle görenler yüzünün rengini, entarisinden kolay kolay ayırt edemezlerdi.

Anlatmaya başladı:

— Ben, dedi. Evimizin kapısındaydım. Vantola Ablam sokaktan geçiyordu. Bana, "Mübeccel, bak sana ne vereceğim," dedi.

Hâkim sordu:

— Ne verecekti sana?

— Yemiş...

SEHİRDEN MEMLEKETE

Defterdarlık ve maliye şubelerinde

Memurlar bu akşam geç vakte kadar çalışacaklar

İcap ederse yarın da çalışılarak hesaplar kapanacak

Defterdarlık bütün maliye şubelerine bir tamim yaparak hukuku hazinesin asyaneti ve yeni mali sene.nin girmesinden evvel bu mali yılın hesaplarının tamamen kapatılması için memurların gece geç vakte kadar çalışmaları lüzumunu bildirmiştir. Bugün cumartesi olmasına rağmen memurlar geç vakte kadar şubelerde çalışacaklardır. Bütün şubelerde hesaplar ikmal edilmediği takdirde yarın da faaliyete devam edilecektir.

Bilhassa dikkat olunan nokta müruru zamana uğrıyacak vergi tahsilâtının bırakılmıyarak tahsilidir. Bunun için dün bütün tahsildarlar büyük bir faaliyet sarfederek bu nevi tahsilâtı ikmal etmişlerdir.

Defterdarlık vezneslerinde dün büyük bir tehacüm görülmekteydi. Dün kalacak alacakların tahsili için hazineden alacaklı olanlara geç vakte kadar tediyat yapılmıştır.

Gayrimeşru birleşmeler

Hazırlanan esaslar hakkında profesör ve hukukçuların fikirleri alınacakve sonra da

Bir kanun lâyihası hazırlanacak

Ankaradan bildirildiğine göre, adliye vekâleti, gayrimeşru birleşmeler meselesini kâmil olan neseb gayri sahih çocukların vaziyeti ve sebebleri hakkında bütün vali ve müddeiumumilerin mütalealarını sormuştur.Gelen cevaplar vekâlet tarafından tasnif edilmiş ve müşterek esasları ihtiva olunmuştur. Muhtelif kanunlarda yapılması lâzım gelecek değişiklikle gayrimeşru birleşmelere mani olmak ve nesebi sahih olmıyan çocukların sayısını azaltmak hususunda teklif olunan çarelerin hukuki bakımından hangilerinin isabetli olduğu ve yabancı memleketlerde bu hususta ne gibi tedbirler alındığı hakkında mütalaayı ihtiva eden bir rapor hazırlanarak adliye vekâletine sunulmuştur. Bu rapor, baş vurulacak tedbirler hakkında hukuk, tıp, edebiyat fakülteleri profesörleriyle diğer ilmî müesseselerde ve vekâletlere gönderilecek ve alınan cevaplar tasnif edilerek muhtelif vekâlet mümessillerinden teşkil olunacak bir komisyonda müzakere ve icap eden esaslar tesbit olunduktan sonra bir kanun projesi hazırlanacak.

Mahkemelerde

Mahkemeye verilen metkuplarkimin?

Mahkeme salonunu hemen hemen kadınlar doldurmuş denebilirdi. Ben, içeriye girdiğim zaman tarafların sorguları yapılmış davanın mevzuu anlaşılmış olacaktı ki şahitlerin sorgusuna geçilmişti.

Ayakta şahadet yerinde duran bay Onnik anlatıyordu:

— Geçen sene bu zamanlarda idi. Şimdi Şişli'ye taşınmış isek o zamanlarda Halıcı oğlunda oturuyorduk. Bir çığlık işitmiş hem martılar ötüyor sanmışım. Birbiri peşine iki çığlık daha koparkopmaz kulak vermişim, bakmışım ki bu martı sesinden başka türlü bir sestir. Yine tınmamışım.. mahallenin çocukları bangır bangır bağırıyorlar sanmışım.. bu sesleri bizim madam Tokobi de işitmiş. Merdiven'leri inerken:

"Ze Onnik, dedi, ne oluyor?"., kapıya çıktık. Vantola hanım bize doğru koşuyor. Bizim madamı görünce: "Heleş şu halime bakın, dedi, Pakize beni ne hale koymuştur: O kadar bağırmışım, kimsecikler imdadıma koşmamıştır.. dedi. Madmazelin saçı başı birbirine karışmıştı. Burnundan hafif hafif kan geliyordu.

Sonraları koşarak harakola gitmiştir. Sokakta Pakizeyi görmemişimdir. Söylediğim ben Vantonun kelâmını nakledioruın. Gözümle ne Pakizenin döğdüğünü görmüşümdür, ne de kulağımla söğdüğünü işitmişimdir. Pakize'nin evi, Vanto ile arka arkayadır. Pek yakındırlar.

Şeçlu Pakize dayanamadı. Yerinde iki tarafa sallanarak:

— Evlerimiz yan yana değildir, arada koca'man sokak vardır, dedi.

Mese'le anlaşılıyordu. Bir döğme, söğme davasıl, karşı karşıya idi.

Suçlu Pakize idi. Davacı da matmazel Vantola. İkisinin avukatları vardı. Hakkı, birbirlerine kaptırmamaya azmetmişe benziyorlardı.

İlâdiyede kabahatli ile kabahatsizin ilây Onnikin anlattığıyla ayırt edilemiyeceği muhakkakıtı. Hele böyle bir kadınlar kavgasında, şahit olarak yalnız bir bay Onnikin bulunması, başka hiçbir kimsenin görmemesi biraz değil, bir hayli garip olmaz mıydı? Netekim, mübaşir işte şahitlerden ikincisini çağırdı.

Adı Mübeccel'di bu kızcağızın.. on yaşında kıvırcık saçlı, başına mavi bir kordelâ takmıştı.

Hâkimin:

— Aman bakalım, ne biliyorsun?

Demesi üzerine kızardı. O kadar ki onu o haliyle görenler yüzünün rengini, sıcaklığından kolay kolay ayırt edemezlerdi.

Anlatmağa başladı:

— Ben, dedi, Evimizin kapısındaydım. Mantola ablam sokaktan geçiyordu. Bana: "Mübeccel, bak sana ne vereceğim!,, dedi.

Hâkim sordu:

— Ne verecekti sana?.

— Yemiş verecekti öyle mi?

— Evet efendim.

— Devam et..

— Ben Fantola ablama koştum. Bu sırada Pakize hanım önümüze çıktı. Fantola ablamın saçlarından tuttu, vurdu. Ben hemencecik koştum.

— Nereye?

— Evet efendim, korktum. Ağlamağa başlamıştım. Anneme de söyliya söyliya anlattım. Hepimiz korktuk. Artık korkumdan sokağa çıkamadık.

Suçlu Pakize, hâkimden söz istemiye lüzum görmeden sordu:

— Bakınız hâkim bey, dedi. Sana yemiş vereceğim diye evime gitürmüş. Bu çocuğu yine yemiş vererek pekâlâ kandırabilir, aleyhine de şahadette bulundurtabilir. Bu çocuğun şahadetini kabul etmem hâkim bey...

Pakize hanımın avukatının nasıl olup da parmağını sürmediğine hâlâ hayretler içindeyim. Gerçi parmağını sürmedi fakat müdafiinin hayran hayran bakmaktan kendini alamadı. Bu şekilde aleyhte bir şahadeti nasıl hakir bir iğrazla çürütüvermişti.

Mübaşirin sesi, şahadet yerini madam Kalyopiyi çağırıyordu. Kapıdan salına salına içeriye girdi. Zayıftı, kırk beş yaşında olduğunu söylemeseydi, kendisinin otuzu yukarı olduğunu tahmin edecek hayâlîdin ell öpülürdü.

— Ben, diye söze başladı, madmazelin evine ara sıra misafir giderim. Ne zaman gitsem, postalini, nasır derler hâkim, Pakize hanım çıkar gelir. Madmazele fena fâkırdılar söyler. Yine bir gece bir misafirdim. Gece Fantola ile yatıyordum. Pakize gece yarısı geldi. Ne kadar can var, bu Pakihepsi asabo almış, ne zaman geliyor, bizim Fantola da berabercamlar asabo...

— Garip.. hep senin Fantolay misafir gittiğin gecelere mi tesadüf ediyor bu vak'alar?

Kalyopi hanım:

— Boyle..

Demekle iktifa etti. Hâkim yine sordu:

— Bu iş kaç defa böyle oldu?

— Yirmi defa..

Pakize hanım bu şahidin ifadesini de çürütmeğe çalıştı:

— Bu matmazel bizim mahalle oturmaz, dedi, önce beni tanıdığını ispat etsin. Madem camların kırıldığını yatarken duymuş benim kırdığımı nereden görmüş? Hem bu iş gecenin hangi saatinde olmuş?.

Şahidi bol mahkeme buna dâhiler. İşte bir yenisi daha: Fırıncı hanım, söylesin!

— İkisiyle de samimi değilim demekle başladı ve devam etti:

Ne döğüş oldu, ne bir şey.. böyle bir şey görmedim. Yalnız Pakizenin kocasının davacının evine gidip geldiğini duyuyor ve görüyorus.

— Sen gördün mü?

SAİT FAİ

(Devamı 4 üncü)

— Yemiş verecekti öyle mi?

— Evet efendim.

— Devam et...

— Ben Vantola Ablama koştum. Bu sırada Pakize Hanım önümüze çıktı. Vantola Ablamın saçlarından tuttu, vurdu. Ben hemencecik koştum.

— Nereye?

— Eve efendim, korktum. Ağlamaya başlamıştım. Anneme de ağlaya ağlaya anlattım. Hepimiz korktuk. Artık korkumuzdan sokağa çıkamadık.

Suçlu Pakize, hâkimden söz istemeye lüzum görmeden atıldı:

— Bakınız hâkim bey, dedi. Sana yemiş vereceğim diye evine götürmüş. Bu çocuğu yine yemiş vererek pekâlâ kandırabilir, aleyhimde şahadette bulundurabilir. Ben bu çocuğun şahadetini kabul etmem hâkim bey...

Pakize Hanım'ın avukatının nasıl olup da parmağını ısırmadığına hâlâ hayretler içindeydim. Gerçi parmağını ısırmadı, fakat müvekkilesine hayran hayran bakmaktan da kendini alamadı. Bu şekilde aleyhte bir şahadeti nasıl haklı bir itirazla çürütüvermişti.

Mübaşirin sesi, şahadet yerine Madam Kalyopi'yi çağırıyordu. Kapıdan salına salına içeriye girdi. Zayıftı, kırk beş yaşında olduğunu söylemeseydi, kendisinin otuzdan yukarı olduğunu tahmin edecek babayiğidin eli öpülürdü.

— Ben, diye söze başladı, matmazelin evine ara sıra misafir giderim. Ne zaman gitsem, postoleni, nasul derler hâkim, Pakize Hanım çıkar gelir. Matmazele fena lakırdılar söyler. Yine bir gece de bir musafirdim. Gene Vantola ilen yatıyorduk. Pakize gece yarısı geldi. Ne

kadar cam var, bu Pakize hepsi asodo almış, ne zaman gidiyor, bizim Vantola da beraber... camlar asodo...

— Garip... Hep senin Vantola'ya misafir gittiğin gecelere mi tesadüf ediyor bu vakalar?

Kalyopi Hanım:

— Böyle... demekle iktifa etti.[141]

Hâkim yine sordu:

— Bu iş kaç defa böyle oldu?

— Yirmi defa...

Pakize Hanım bu şahidin ifadesini de çürütmeye çalıştı:

— Bu matmazel bizim mahallede oturmaz, dedi, önce beni tanıdığını ispat etsin. Madem camların kırıldığını yatarken duymuş, benim kırdığımı nereden görmüş? Hem bu iş gecenin hangi saatinde olmuş?

Şahidi bol mahkeme buna derler. İşte bir yenisi daha: Firdevs Hanım sözüne:

— İkisiyle de samimi değilim, demekle başladı ve devam etti. Ne dövüş oldu ne bir şey... Ben böyle bir şey görmedim. Yalnız Pakize'nin kocasının davacının evine gidip geldiğini duyuyor ve görüyoruz.

— Sen gördün mü?

— Bir akşamdı, Cahide, Müberra ve Selime Hanımlarla mısırlığın içinde oturuyorduk. Vantola'nın evi tam karşımızdaydı. Pakize'nin kocası, elinde siyah bir şişe ile Vantola'nın evine girdi... Az sonra da Pakize evinden çıktı. Vantola'nın kapı tokmağını çaldı. Kocasını sordu. Bunun üzerine matmazel, Pakize Hanım'a sövüp saymaya başladı. Bu ara, kocası da rezalet olmasın diye, kapıya çıktı. Pakize Hanım kocasının yakasına

141. Yetinmek, yeterli bulmak.

yapıştı, evine götürdü. O zamana kadar matmazelin, Pakize'nin kocasını evine aldığı mahallede çalkalanıp duruyordu. İşte biz de böyle gözümüzle gördük.

Pakize Hanım, bu şahadete ses çıkarmadı. Fakat Matmazel Vantola:

— Beni, dedi, Pakize'nin elinden kurtaran kendisidir. Şimdi yalan söylüyor.

Sıra şahit Takihi'ye gelmişti. B. Onnik'in zevcesi Takihi...

Hâkim, doğru söyleyeceğine dair söz aldıktan sonra yaşını sordu:

— Kırk beş, kırk altı, neyse... diye cevap verdi ve hadiseyi Bay Onnik'in anlattığı gibi anlattı. Yalnız B. Onnik, Matmazel Vantola'nın burnundan harıl harıl kan aktığını söylediği halde, muhterem zevcesi bunu makul bir hadde indirmiş, "Biraz kan vardı," demişti. Ve Vantola'nın "Beni Pakize dövdü" demediğini, "dövdüler, öldüreceklerdi" dediğini işaret etti.

Sıra, şahit polis Halit'in çağrılmasına geldi.

Şahadet makamına geldikten, şahadete başlamadan icap eden merasime tabi tutulduktan sonra, davacıyı işaret ederek:

— Bu matmazel geldi, dövüldüğünü söyledi. Burnunda hafif bir kırmızılık vardı. Muayene edilsin diye hastaneye gönderdik, dedi.

Hâkim sordu:

— Size cam kırıldığına dair bir şikâyet vaki oldu mu?

— Cam kırma hakkında bir şikâyet vaki olmadı efendim.

Mevcut şahitlerin dinlenmesi bitmişti. Suçlu Pakize'nin avukatı ayağa kalktı, söz istedi:

— Bu ailenin, dedi, levhai faciasının[142] çıplaklığını ifşa eden iki mektup takdim edeceğim, yüksek mahkemenize... okunsun... şu anda, zevcesi Pakize, maznun sandalyesinde otururken, zevci, dışarıda davacı Matmazel Vantola'yı beklemektedir. Hatta biraz evvel, mahkemeye kol kola gelmişlerdir. Bu mektuplar, Matmazel Vantola'nın hatt-ı desti[143] ve imzasıyla yazılmıştır.

Hâkim, davacı Vantola'ya sordu:

— Yazı yazmak bilir misin?

— Bilirim... Fakat bu mektuplar benim değildir, diye cevap verdi.

— Mektupları önce gör, ondan sonra benim değildir, dersin. Al, bak bakayım...

Hâkim, mektuplarla birlikte bir de boş kâğıt gönderdi ve ilave etti:

— Şu kâğıda da imzanı at... birkaç tane imza at... Büyük harflerle küçük harflerle...

Vantola Hanım, gözlüğünü aradı. Bulamadı. İmzasını gözlüksüz atmaya mecbur kaldı.

Mektuplar okundu.

Davacı Matmazel Vantola'nın avukatı söz aldı:

— Bu mektuplar âşıkane mektuplar olmamasına rağmen yine bizim değildir... dedi.

Amme şahitlerinin, müdafaa şahitlerinden gelmeyenlerin dinlenmesi ve suçlu tarafından ibraz olunan[144] mektupların ehlivukuf marifetiyle Matmazel Vantola'nın olup olmadığının tevsik edilmesi[145] için, muhakeme başka bir güne bırakıldı.

---

142. (Burada) acınası görünüm, içyüz. / 143. El yazısı. / 144. Meydana çıkarılmak, gösterilmek. / 145. Belgelenmek, belgeye bağlanmak.

Dava bugünlük bitmiş, seyir sona ermişti. Salonu dolduran kadın kalabalığı dışarıya çıktı, iki grup teşekkül etmişti. Bir grup kahkahalarla gülüyor, ikincisi kindar bakışlarla bakıyorlardı.

Portakal Ezmelerinde Boya Var mı, Yok mu?

Her gün bir kavga, bir gürültü muhakemesini aksettirme, belki okuyucularıma sıkıntı vermiştir diye, mevzuu "boyama" ile ilgili bir davayı yazmayı kararlaştırdım. Boyama! Evet aldanmıyorsunuz, boyama! Fakat aklınıza geldiği gibi değil. Göz boyama sanmıştınız değil mi? Hayır... Mamafih, telakkiye[146] göre bunu yine, böyle bir boyama da sayabilirsiniz.

Şekerci Cemil, portakal ezmelerini yaparken içine boya koymuş mudur, koymamış mıdır? İşte hadise bu...

Şekerci Cemil'e sorarsanız o ve avukatı, bu mesele üzerine verilen raporlara göre söz söylemektedirler. Mesela bir rapor "Koymamıştır" mı diyor, Cemil ve avukatı "Koymadım" der. "Koymuştur" mu diyor, Bay Cemil "Koydum" der. Koymuş mudur, koymamış mıdır? Bunu şüphe yok ki mahkeme, Cemil'in ifadesine göre değil de, raporlara dayanarak aydınlatacaktır. Fakat yine ne yazık ki bu mesele hakkında mahkemeye tevdi edilen[147] raporlardan biri "Koymuştur" dediği

146. Anlayış, görüş. / 147. Verilmek, bırakılmak.

halde bir başkası bunun aksini söylemiştir. Şimdi ne yapılacaktır? Hakikaten meseledir ve mesele olduğunda iddia makamı da bizim kanaatimizdedir.

Hadise şu:

Şekerci Cemil'in portakal ezmeleri boyalıdır denmiş ve bunlardan iki numune alınmış. Birinci numuneyi tetkik eden belediye kimyagerinin verdiği rapor, bu portakal ezmelerinde anolin boyası bulunduğu merkezindedir. Yine bu kimyagerin raporuna göre anolin boyası sıhhate muzır[148] boyalardandır. İlk duruşmada Şekerci Cemil, "Bütün şekerciler gibi ben de şekerlemelerime ve ezmelerime boya koyarım. Portakal ezmesine portakal rengi vermek için Bayer'den anolin boyası aldım ve koydum" demiştir.

Fakat ikinci numuneyi muayene eden Tıbbiadli[149] kimyageri bu portakal ezmesinde boya bulunmadığını, rengi tabii olduğu kanaatini ortaya sürmüş. Bunun üzerine suçlu, "Ben portakal ezmesine boya koyduğumu zannediyordum. Demek ki koymamışım. Zaten şekerlerimi ve ezmelerimi ustalar imal eder. Rengi kâfi derecede güzel görmüşler ki boya koymamışlar" diyor.

Her ne kadar belediye kimyageri mahut[150] boyanın sıhhate muzır olduğunu söylüyorsa da, Sıhhat Vekâleti'nden, gıda maddelerine konulması umumi sıhhati bozacak mahiyette olan boyalardan olup olmadığı soruşturulacaktır.

Müddeiumumi bu telifi beyni[151] imkânsız vaziyet karşısında, mütalaasını söyledi.

— Her gün böyle bir vaka karşısında kalıyoruz, dedi. Bu işi bir an evvel halletmek lazımdır. İşte iki ra-

148. Zararlı. / 149. Adli tıp. / 150. Bilinen, adı geçen. / 151. Ara bulma, uzlaştırma, barıştırma.

ŞEHİRDEN MEMLEKETTEN

İstanbul Umumî meclisi

Bugünlerde fevkalâde bir toplantı yapacak

İstanbul daimî encümen azası Rüştü Artelin Kocaeli mebusluğuna C.H.P. namzedi olarak gösterilmesi üzerine boşalacak olan daimî encümen azalığına seçim yapılması için şoo içtima devresini kapatmış olan şehir meclisinin fevkalâde bir toplantıya çağrılması icap etmektedir. Şimdiki daimî encümene yeni şehir meclisi ve mahsus seçimini idare etmek gibi mühim vazifeler terettüp etmektedir.

Esasen şehir meclisi bütçesine girecek yeni zamların kabulü için fevkalâde bir toplantı yapacaklar. Bu fevkalâde toplantının tarihi bugün yerde vilâyet makamınca tesbit ve ilân olunacaktır. Bu fevkalâde içtimaın bir günde ikmal edilmiyeceği anlaşılmaktadır.

Nakil vasıtalarının tarifelerinde ahenk

Üç idarenin hazırladığı tarifeler yarın tatbike geçiyor

Şirketihayriye ile devlet deniz ve demiryolları arasında yapılan bir anlaşmaya göre, Boğaziçi, Haydarpaşa - Kadıköy ve Adalar - Anadolu - Yalova hattı seferleriyle Sirkeci ve Haydarpaşa banliyöleri tren seferleri tarifeleri o şekilde tanzim olunacaktır ki Boğazdan gelen bir yolcu zaman kaybetmeden Kadıköy veya Ada vapuruna yahut Florya treni veya Kartal trenine müsaki olacak vapura yetişecektir. Memleketimizde ilk defa tatbik olunan ve çok iyi netice vereceği şüphesiz bulunan bu şekilin tatbikine yarın sabahtan itibaren yeni tarifelerle başlanacaktır.

Gerek Şirketi Hayriye, gerekse Demiryollarının Adalar - Yalova ve Anadolu hattı yaz tarifelerinin tatbiki yarın sabah başlıyacaktır.

Mersin liman - tesisatı satın alınıyor

Ankaradan verilen bir habere göre, Mersin liman tesisatının satın alınması için bir kanun projesi hazırlanmıştır.

Projeye göre liman işleri Türk anonim şirketinin bedelli bedelsiz bütün hisse senetleri nominal kıymetli olan 400 bin lira bedelle satın alınacaktır.

Kibrit yarın 4 kuruş

Kibrit fiyatlarına 60 para zam yapıldığı malûmdur. Yarından itibaren kibritler 4 kuruşa satılacaktır.

Haricîye vekilimizin kordiplomatiğe ziyafeti

Ankaradan bildirildiğine göre Haricîye Vekili Şükrü Saracoğlu ile sayın refikaları dün gece sefirlik mutad kabul resimlerinin ikincisini vermişlerdir. Bu toplantıda mümeyyiz ve bitaraf devletler kordiplomatikleriyle Hariciye Vekâleti erkânı hazır bulunmuşlardır.

Mahkemelerde

Portakal ezmelerinde boya var mı, yok mu?

Her gün bir kavga, bir gürültü mahkemesini aksettirmeğe bakıyorsunuz. Leymunlarıma sıkıntı vermeyiniz diye mevzuu "boyama" ya müteallik bir davayı yarınayı kararlaştırdım. Boyama! Evet aldanmıyorsunuz boyama! Fakat aklınıza geldiği gibi değil. Göz boyama sanmayınız değil mi? Hayır... Manasıdır: telâkkiye göre bunu yine böyle bir boyama da sayabilirsiniz.

Şekerci Cemil, portakal ezmelerini yaparken içine boya koymuşmudur, koymamış mıdır? İşte hâdise bu..

Şekerci Cemile sorarsanız o ve avukatı, bu mesele üzerine verilen raporlara göre söz söylemektedirler. Meselâ bir rapor "koymamıştır,, mı diyor, Cemil ve avukatı koymadım der, "koymuştur,, mu diyor: Bay Cemil "koydum,, der. Koymuş mudur, koymamış mıdır? Bunu şüphe yok ki mahkeme, Cemilin ifadesine göre değil de, raporlara dayanarak ayıracaktır. Fakat yine ne yazık ki bu mesele hakkında mahkemeye tevdi edilen raporlardan biri "koymuştur,, diğeri halde bir başkası bunun aksini söylemiştir. Şimdi ne yapılacaktır? Hakikaten mesedir ve mesele olduğunda iddia makamı da bizim kanaatimizdedir.

Hâdise şu:

Şekerci Cemilin portakal ezmeleri boyalıdır denmiş.. ve bunlardan iki nümune alınmış. Birincî nümuneyi tetkik eden belediye kimyagerinin verdiği rapor, bu portakal ezmelerinde Anelin boyası bulunduğu merkezindedir. Yine bu kimyagerin raporuna göre Anelin boyası sıhhate muzır boyalardandır. İlk duruşmada şekerci Cemil "bütün şekerciler gibi ben de şekerlemelerime ve ezmelerime boya koyarım. Portakal ezmesine portakal rengi vermek için Bayerden Anelin boyası aldım ve koydum,, demiştir.

Fakat ikinci nümuneyi muayene eden Tıbbıadli kimyageri bu portakal ezmesinde boya bulunmadığını, rengi tabiî olduğu kanaatini ortaya sürmüş. Bunun üzerine suçlu "ben portakal ezmesine boya koyduğumu zannediyorum. Demek ki koymamışım. Zaten şekerlerimi ve ezmelerimi aptallar imal eder. Rengi kâfi derecede güzel görmüşler ki boya koymamışlar,, diyor.

Her ne kadar belediye kimyagerî mahut boyanın sıhhate muzır olduğunu söylüyorsa da Sıhhat Vekâletinden gelen maddelerine konulması memnu sıhhatı bozacak mahiyette olan boyalardan olup olmadığı sorulmaktadır.

Müddeiumumî bu telifi beyni ihtilâfı vaziyet karşısında müteakiben şöyle dedi:

— Her gün böyle bir vaka karşısında kalıyoruz. - dedi. Bu işi bir an evvel halletmek lâzımdır. İşte iki rapor:

Birinci belediye kimyagerinin imzalı raporu ki bu raporda mahut portakal ezmelerinde Anelin boyası bulunduğunu bu boyanın da sıhhate muzır boyalardan olduğu yazılı. İşte ikinci rapor: Bunda tek imzalı Tıbbıadlî kimyagerinin raporu: bu ezmelerde boya mevcut değildir. Böyle bir vaziyet karşısında yapılacak iş: ezmelerden bir üçüncü nümuneyi Tıbbıadlî meclisine havale etmek ve bundan alınacak raporla hakikati öğrenmek.

Savcının avukatı müddeiumumi bu istediğini söyleyerek oturmağa çalıştı:

— Gerçi - dedi, Birinci var, ikinci yok, diyor. Fakat var diyen belediye kimyageridir. Asıl makbul Tıbbıadlîdir. Madem ki Tıbbıadlî raporu ezmelerimizde boya yoktur diyor. Bu böyledir. Zaten belediye kimyageri şahsiyetinde ezmelerde olsun ezmelerle olsun boya olduğunun kimyevî tahlillerle anlaşılmasından, ne de aradan bir ay müteakip bir raporumuzu veririsiniz ezmelerin rengine baktık. Bu renk Anelin boyasının verdiği renktir. Anelin boyasının da sıhhate muzırdır, demektir. Demek ki tam bir tahlil yapılmamıştır. Bu rapor nihayet renge bakarak sathî bir kanaat raporudur. Son merci de Tıbbıadlî kimyageri olduğuna göre onun verdiği raporun muteber olmasını suçsuz olduğunu gösterir.

Fakat müddeiumumi bu işi çabucak kesip atmağa taraftar görünmüyordu:

— Şimdi burada iki noktai nazar doğuyor. Ya birisi, ya öteki doğrudur. Belediye kimyageri namında hata yapmış ve bir vatandaşın boyahude mahkemeye sürüklemişse, işinden gücünden olmuş kaymuşsa mes'uldür. Fakat belediye kimyageri Tıbbıadlî kimyageri de birer tek imzadan ibaret değiller. Yanılabilirler. Hangisinin doğru olduğuna nereden bileceğiz. Bu hakikati öğrenmemiz lâzımdır. Binaenaleyh bana ancak Tıbbıadliye işleri ve bir heyet tahlil derek bize hangi raporun hakikate uygun olduğunu bildirebilecektir. Bu suretle karar verilmesini isterim, dedi.

Meselenin Adliyeden işleri meclisi ile tetkikine ve Anelin boyasının gıda maddelerine konulması memnu boyalardan olup olmadığının sorulmasına karar verildi.

SAİT FAİ

Yeni zamlar yarın tatbik ediliyor

Büyük Millet Meclisi tarafından kabul edilen damga, tayyare, sinema, tiyatro ve nakliyat resimlerine zam kanununun tatbikine yarından itibaren başlanacaktır.

Otellerde temizlik

Otellerin lüzum görülen sıhhî temizliğe riayet etmedikleri görülmüş, belediye teftiş heyeti kontrola başlamıştır.

por: Birisi belediye kimyagerinin tek imzalı raporu ki, bu raporda, mahut portakal ezmelerinde anolin boyası bulunduğu, bu boyanın da sıhhate muzır boyalardan olduğu yazılı. İşte ikinci rapor: Bu tek imzalı Tıbbiadli kimyagerinin raporu: Bu ezmelerde boya mevcut değildir. Böyle bir vaziyet karşısında yapılacak iş, ezmelerden bir üçüncü numuneyi Tıbbiadli meclisine havale etmek ve buradan alınacak raporla hakikati öğrenmek.

Suçlunun avukatı müddeiumuminin bu isteğini şöylece çürütmeye çalıştı:

— Gerçi, dedi, birisi var, birisi yok, diyor. Fakat var diyen belediye kimyageridir. Asıl son merci Tıbbiadlidir. Mademki Tıbbiadli raporu, ezmelerimizde boya yoktur diyor, bu böyledir. Zaten belediye kimyageri şahadeti sırasında, "Şekerlerde olsun ezmelerde olsun boya olduğunu kimyevi tahlillerle anlamak uzun zamana, en aşağı bir aya mütevakkıftır.[152] Biz, raporumuzu verirken ezmelerin rengine baktık. Bu renk anolin boyasının verdiği renktir. Bu boya da sıhhate muzırdır" demiştir. Demek ki tam bir tahlil yapılmamıştır. Bu rapor nihayet renge bakarak sathi[153] bir kanaatin raporudur. Son merci de Tıbbiadli kimyageri olduğuna göre, onun verdiği raporun muteber olması suçsuz olduğumuzu gösterir.

Fakat müddeiumumi bu işi çabucak kesip atmaya taraftar görünmüyordu:

— Şimdi, burada iki noktai nazar[154] doğuyor. Ya birisi, ya öteki doğrudur. Belediye kimyageri mesleğinde hata yapmış ve bir vatandaşı beyhude[155] mahkemeye sürüklemişse, işinden gücünden alıkoymuşsa mesul-

152. Bir şeye bağlı olarak gerçekleşebilen. / 153. Yüzeysel, üstünkörü. / 154. Bakış açısı. / 155. Boş yere.

dür.[156] Fakat belediye kimyageri, Tıbbiadli kimyageri de birer tek imzadan ibarettirler. Yanılabilirler. Hangisinin doğru olduğunu nereden bilelim? Bu hakikati öğrenmemiz lazımdır. Binaenaleyh, bunu ancak Tıbbiadli işleri ve bir heyet tahlil ederek bize hangi raporun hakikate uygun olduğunu bildirebilecektir. Bu suretle karar verilmesini isterim, dedi.

Meselenin, Adli Tıp İşleri Meclisi'nin tetkikine ve anolin boyasının gıda maddelerine konulması memnu[157] boyalardan olup olmadığının sorulmasına karar verildi.

156. Sorumlu. / 157. Yasak.